

Zomerbrief 2022-2026

Gemeente
Hengelo

Inhoudsopgave

Aanbieding Zomerbrief	3
Inleiding	6
Samenvatting - Hengelo verbindt en gaat voortvarend de uitdagingen tegemoet	8
Inhoudelijk (afwegings)kader	11
3.1 Samen werken aan een sterke economie, samen leven in een aantrekkelijke stad	12
3.2 Maatschappelijke trends voor de komende jaren	13
3.3 Opgaven voor gemeenten	16
3.4 Wijzigingen in wet- en regelgeving	18
3.5 Hengelo in verbinding	23
Ontwikkelingen bestaand beleid per begrotingsprogramma	27
Totaal verwacht financieel perspectief bestaand beleid 2022-2026	45
5.1 Financieel perspectief na 2e verzamelwijziging Beleidsbegroting 2022-2025	46
5.2 Het verwachte financieel perspectief	47
Nieuwe beleidsvoornemens	91
6.1 Nieuwe beleidsvoornemens 2023-2026	92
Risico's en ontwikkeling weerstandsvermogen	117
7.1 Risico's	118
7.2 Ontwikkeling weerstandsvermogen	123
Woonlastenontwikkeling	127
8.1 Woonlastenontwikkeling 2023-2026	128
Bijlagen	131
9.1 Begrotingsuitgangspunten 2023-2026	132
9.2 Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten	136
9.3 Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds	137
9.4 Vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen openbare ruimte	153

Aanbieding Zomerbrief

Geachte raadsleden,

In de raadsbrief van 1 februari jl. hebben wij uw raad c.q. het presidium een procesvoorstel gedaan over het bestuurlijk traject voor de planning- en controlcyclus (P en C-cyclus) in het jaar 2022 (zaaknummer 3324995). In 2022 zijn/worden de volgende P en C-documenten aangeboden aan de gemeenteraad:

1. de Jaarstukken 2021;
2. de Zomerbrief 2022-2026 (integratie 1e Beleidsrapportage 2022 en Kaderbrief 2023-2026);
3. de 2e Beleidsrapportage 2022;
4. de Beleidsbegroting 2023-2026.

De Jaarstukken 2021 zijn in een eerder stadium verzonden naar uw gemeenteraad. In de lijn met het afgesproken proces ligt nu de betreffende Zomerbrief voor. De belangrijkste elementen hierin zijn de ambities waar we voor staan, de beleidsinhoudelijke en financiële stand voor het actuele begrotingsjaar 2022 en de komende 4 begrotingsjaren. Er wordt ingezoomd op het beleidsmatig en actueel financieel meerjarenbeeld, de nieuwe beleidswensen, de ontwikkeling van het weerstandsvermogen en de lokale woonlasten. Als college doen we ook voorstellen aan de raad over de in acht te nemen financieel beleidsmatige kaders bij de voorbereiding van de Beleidsbegroting. Daarbij wordt ingegaan op de begrotingsuitgangspunten, zoals de systematiek voor o.a. de loon- en prijscompensaties.

Uitwerking collegeprogramma 'Hengelo in verbinding'

Deze Zomerbrief volgt ruim een maand na de aanbieding van het collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding'. Wij gaan met veel energie en daadkracht aan de slag om Hengelo de komende jaren nog aantrekkelijker te maken door het bouwen aan een strategische agenda. Dat kunnen en gaan we vanzelfsprekend niet alleen doen. Dat gaat ons alleen samen lukken, met de gemeenteraad, de Hengeloërs en met onze partners in de stad. Wij stellen de inwoner centraal en hopen dat de Hengeloër die verbinding met ons aan wil gaan. Laat 'Hengelo in verbinding' de komende vier jaren onze leidraad zijn om onze sociale techniekstad de rijke toekomst te geven die zij verdient. Hoe we verder aan de strategische agenda willen bouwen wordt uitvoerig beschreven in paragraaf 3.5 Hengelo in verbinding.

Voor de eerste procesmatige uitwerking van deze strategische agenda stellen we voor om € 1 miljoen voor uitvoeringscapaciteit te reserveren (€ 0,2 miljoen in 2022 en € 0,8 miljoen in 2023). Dit met het oog om met de meest urgente maatschappelijke opgaven (uitgewerkte plannen) te komen in de Beleidsbegroting 2023-2026. De overige nog uit te werken plannen betrekken we bij het opstellen van de Zomernota 2023-2027. We kunnen dan samen met uw gemeenteraad, inwoners en partners in de stad in gesprek gaan over de dan voorgestelde intensiveringen.

Financieel perspectief

Algemeen beeld financieel perspectief

In de afgelopen periode heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de autonome ontwikkelingen in het eerder vastgestelde beleid (bestaand beleid) voor de raadsperiode 2022-2026. Deze inventarisatie is nodig voor de aanloop naar de nieuwe Beleidsbegroting 2023-2026. Om het financieel kader te bepalen is de op 1 juni jl. verschenen meicirculaire 2022 van het gemeentefonds van belang. Voor de uiteindelijke financiële consequenties verwijzen wij naar hoofdstuk 2 Samenvatting.

Transformatie sociaal domein

Met het opstellen van de Kadernota 2022-2025 heeft de gemeente Hengelo geconstateerd dat, bij het doortrekken van de kostenontwikkelingen van de afgelopen jaren zonder aanvullende maatregelen of aanvullende rijksinkomsten, het financieel meerjarenperspectief voor het sociaal domein een fors tekort zou laten zien. Om dit te voorkomen hebben wij toen aanvullende en aangepaste maatregelen genomen. In de brief van 30 maart jl. heeft het college de gemeenteraad hierover al geïnformeerd (zaaknummer: 3386740). De actuele stand van zaken met betrekking tot dit maatregelenpakket vindt u in hoofdstuk 4 bij programma 6.

Wij wisten echter op voorhand dat het maatregelenpakket onvoldoende zou zijn om het sociaal domein betaalbaar te krijgen. Daarom moeten wij fundamentele keuzes maken. En zitten wij opnieuw aan de tekentafel om vanuit verschillende invalshoeken naar onze keuzes voor het sociaal domein kijken. Er is een dringende noodzaak voor serieuze gamechangers en een reset van het systeem.

Wij schetsen in (paragraaf 3.5) de keuzes die wij hebben gemaakt en die de uitgangspunten vormen voor een transformatieplan. Hierover gaan wij graag met uw gemeenteraad in gesprek, op 12 juli a.s., aansluitend op de bespreking van de Zomerbrief. Zodat wij uw zienswijze kunnen betrekken bij het uitwerken van het transformatieplan. Tegelijk met het aanbieden van de Zomerbrief ontvangt u daarom van ons een voorstel voor het bespreken van de transformatie van het sociaal domein.

Daarna kunnen wij de keuzes in de zomer verder uitwerken in het transformatieplan (het 'wat' en 'waarom' en met welk verwacht financieel effect). De financiële paragraaf van het transformatieplan zal vervolgens onderdeel uitmaken van de Beleidsbegroting 2023-2026 en in lijn met de planning van de Beleidsbegroting voor besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Nieuw beleid

In de 'Raadsbrief bestuurlijk proces planning en controlcyclus 2022' hebben we procesafspraken met uw raad gemaakt over hoe we de voorstellen voor nieuw beleid zouden gaan uitvragen. In deze raadsbrief hadden we voorgesteld om in de Zomerbrief alleen nieuw beleid naar aanleiding van de eerder aangenomen moties door de gemeenteraad of urgente beleidsvoorstellen aan te dragen, waarvan de integrale afweging uiteindelijk in Beleidsbegroting plaatsvindt door de gemeenteraad.

Wij willen benadrukken dat de strategische agenda zich vooral richt op de grote dynamische opgaven en ambities voor onze stad. Dit betekent dat we het meerjarige positieve beeld (lees: middelen) van deze Zomerbrief in de toekomst willen inzetten om deze ambities te realiseren. Denk hierbij aan grote investeringen c.q. uitgaven op het gebied van veiligheid, klimaat, duurzaamheid, woningbouw, Spoorzone (incl. binnenstad en Hart van Zuid), digitale transformatie, integraal huisvestingsplan onderwijs, transformatie-impulsen in het sociaal domein etc. We willen dit weloverwogen, samen met uw gemeenteraad vorm geven, om zo de strategische koers te (blijven) bepalen.

Daarnaast richt een groot deel van de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur zich ook op de relatief stabiele 'continue' taken die wij uitvoeren. Het is van belang om ook daar, zowel inhoudelijk als procesmatig en financieel, voldoende aandacht voor te blijven houden. Daarvoor ziet u in hoofdstuk 6 dan ook een aantal beleidsintensivering terug, die door de organisatie zijn aangedragen. Deze nieuwe beleidswensen worden, na de politieke markt van 12 juli a.s., afgewogen in ons college. Hierbij zullen we uiteraard de standpunten van de fracties uit de politieke markt van 12 juli betrekken. Het collegevoorstel nieuw beleid wordt vervolgens verwerkt in de Beleidsbegroting 2023-2026. De Beleidsbegroting ligt dan op 9 november 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad (als integrale afweging) voor.

Onzekerheid gemeentefinanciën

De meicirculaire 2022 van het gemeentefonds geeft een *erg positief financieel effect* als gevolg van met name de ontwikkelingen in de rijksuitgaven die doorwerken in (de systematiek van) de gemeentefondsuitkering. Tevens leidt de herverdeling van het gemeentefonds tot een voordeel voor onze gemeente. Het is de verwachting dat dit positieve beeld van de gemeentefondsuitkering de komende periode neerwaarts wordt bijgesteld als gevolg van minder rijksuitgaven. Daarom zijn we bewust bij de ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering uitgegaan van een gematigd scenario.

We blijven op dit moment uitgaan van een dynamisch perspectief. Er kunnen zich de komende periode omstandigheden voordoen tot het opstellen van de Beleidsbegroting 2023-2026 en daarna, die op dit moment nog niet goed zijn in te schatten. Denk hierbij aan de ontwikkeling van de inflatie op de gehele gemeentebegroting. De inflatie is op dit moment hoog door o.a. de sterk stijgende energieprijzen, schaarste aan sommige grondstoffen en de oorlog in Oekraïne heeft invloed op investeerders dan wel consumenten. Om de hoge inflatie te bestrijden zullen de centrale banken wereldwijd de rente verhogen, waardoor de economische groei mogelijk minder wordt dan eerder verwacht. Door de stijgende rente loopt de staatsschuld op, waardoor er nieuwe rijksbezuinigingen op ons afkomen. Ook zorgt het huidige rijksbeleid vanaf 2026 voor onzekerheid over onze structurele gemeentefinanciën vanaf 2026. We beseffen dat we hierdoor nog steeds risico's lopen.

Sluitend meerjarenperspectief

Eind september 2022 wordt de Beleidsbegroting aan uw raad aangeboden. Daarbij blijft een sluitend meerjarenperspectief het uitgangspunt. Dit is ook nodig voor het provinciaal toezicht. Voor het provinciaal toezicht is de meicirculaire 2022 leidend. Overigens is de septembercirculaire 2022 te laat beschikbaar om deze te verwerken in de Beleidsbegroting 2023-2026.

Vervolgproces

Wij willen als nieuw college aan het begin van de nieuwe raadsperiode eerst de gevoelens van uw gemeenteraad peilen in de beeldvormende politieke markten over deze Zomerbrief en het sociaal domein op 12 juli 2022. Hierbij gaat het onder meer om het gezamenlijk bouwen aan de strategische agenda (welke opgaven vindt de gemeenteraad urgent), de nieuwe beleidswensen, een traject om te komen tot een transformatieplan in de Beleidsbegroting en de ontwikkeling van de lokale woonlasten. We zoeken naar bijsturingsmaatregelen in het sociaal domein om de daar ontstane tekorten op termijn op te lossen en toekomstbestendig te maken. We zijn op voorhand geen voorstander van een brede kerntakendiscussie over alle taakvelden.

Tevens zal er in het najaar van 2022 een motiemarkt plaatsvinden waarvoor de gemeenteraad bij de vaststelling van de Kadernota 2022-2025 € 50.000 aan incidentele middelen heeft vrij gemaakt. De invulling van de motiemarkt wordt nog uitgewerkt door de griffie. Ook de exacte datum (in september/oktober 2022) voor de motiemarkt wordt dan bepaald.

Op basis van de beeldvormende politieke markt van 12 juli zal ons college de Beleidsbegroting 2023-2026 voorbereiden en eind september 2022 aan uw gemeenteraad aanbieden. Op 25 oktober is de oordeelsvormende politieke markt over de Beleidsbegroting gepland. De raadsvergadering is geagendeerd voor 9 november.

Hengelo, 24 juni 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo

Inleiding

Voor u ligt de Zomerbrief 2022-2026.

Om de transparantie en duidelijkheid te vergroten zijn de voorheen 2 afzonderlijke planning en control-documenten (Kadernota en 1e Beleidsrapportage) beleidsmatig en financieel slim gecombineerd en volledig samengevoegd in één document: de Zomerbrief. We zien dit als een verdere verbetering van de planning en control-cyclus en producten door beleidsinhoudelijk en financieel de verbinding te zoeken tussen de actualisatie van het huidige jaar (voorheen 1e Beleidsrapportage) en het vooruitkijken naar de eerstkomende 4 jaren (voorheen Kadernota). Ook dubbele teksten in beide documenten behoren tot het verleden, zoals de onderwaterteksten van de presentatie van de 1e Beleidsrapportage en de toelichtingen op het financieel perspectief van de Kadernota.

Over de Zomerbrief zal op 12 juli 2022 een politieke markt plaatsvinden. De raadsfracties kunnen dan hun standpunten geven op de diverse onderdelen in de Zomerbrief.

De financiële consequenties voor de jaarschijf 2022 uit de Zomerbrief worden verwerkt in een afzonderlijke verzamel(begrotings)wijziging van de Beleidsbegroting 2022, die alleen betrekking heeft op de Zomerbrief.

De mutaties in hoofdstuk 5 (de zgn. autonome ontwikkelingen) voor de jaren 2023-2026 van deze Zomerbrief worden verwerkt in de nog op stellen Beleidsbegroting 2023-2026. Bij de keuzes voor nieuw beleid zullen we uiteraard de overwegingen van de fracties uit de politieke markt van 12 juli betrekken. De Beleidsbegroting ligt dan op 9 november 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad (als integrale afweging) voor.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u de samenvatting van deze Zomerbrief op zowel beleidsmatig dan wel financieel vlak.

In hoofdstuk 3 schetsten we het inhoudelijk afwegingskader. Eerst gaan we in op het strategisch kader 'Samen werken aan een sterke economie, samen leven in een aantrekkelijke stad'. Daarna worden toegelicht: de relevante maatschappelijke trends voor de komende jaren, de opgaven voor gemeenten, de belangrijkste wijzigingen in wet- en regelgeving, het bouwen aan een strategische agenda als uitwerking van ons collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding'.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen en afwijkingen ten opzichte van de huidige Beleidsbegroting 2022-2025. Dit gedeelte maakte voorheen onderdeel uit van de ontwikkelingen per programma in de 1e Beleidsrapportage.

In hoofdstuk 5 schetsen we het financieel perspectief van het bestaande beleid voor de periode 2022-2026 o.a. op basis van autonome ontwikkelingen. Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of verminderingen van inkomsten in de begroting, bijvoorbeeld de ontwikkeling van het aantal bijstandsontvangers, de stijging van de energielasten.

In hoofdstuk 6 gaan we in op de nieuwe beleidsvoornemens 2023 - 2026. Hier zijn alle beleidswensen door de organisatie in beeld gebracht naar aanleiding van de eerder aangenomen moties door de gemeenteraad of door beleidsvoorstellen vanuit ons college. De integrale afweging vindt dit verkiezingsjaar uiteindelijk in Beleidsbegroting 2023-2026 plaats door de gemeenteraad in november 2022. In andere jaren zal de integrale afweging van de Zomernota door de gemeenteraad voor de zomervakantie zijn. Uit deze nieuwe beleidswensen gaan we na de politieke markt van 12 juli een selectie maken welke urgente beleidsvoornemens wij als college graag zien die doorgang moeten vinden.

In hoofdstuk 7 wordt de ontwikkeling van het weerstandsvermogen weergegeven. Hoofdstuk 8 behandelt vervolgens de lokale woonlastenontwikkeling. In hoofdstuk 9 zijn de bijlagen opgenomen.

Samenvatting - Hengelo verbindt en gaat voortvarend de uitdagingen tegemoet

We leven in een bijzondere tijd. Het coronavirus waart nog steeds rond en het is de verwachting dat het virus niet meer zal verdwijnen. Wel hopen we dat de effecten en benodigde maatregelen ons de komende jaren niet meer zo hard zullen raken en dat we deze crisis definitief achter ons kunnen laten. De oorlog in Oekraïne heeft grote impact op de wereld, ons land en daarmee ook op onze stad. Samen met onze partners en vrijwilligers verzorgen we de opvang en ondersteuning van vluchtelingen. De stijgende energieprijzen en de prijsstijging van verschillende producten raken onze inwoners en ondernemers direct en ook wij als gemeente ondervinden hiervan de gevolgen. Verder zien we de rente stijgen en hebben we te maken met hoge inflatiecijfers.

Landelijk zien we een enorme krapte op de arbeidsmarkt. Het is steeds lastiger voor onze ondernemers, zorgaanbieders en instellingen om goed personeel te vinden en ook binnen onze gemeente kunnen we de verschillende vacatures moeilijk invullen.

Aanvullend zorgt het rijksbeleid (nog steeds) voor onzekerheid over onze structurele gemeentefinanciën. Kortom: we leven in een tijd vol onzekerheden, die van invloed zijn op ons financieel perspectief.

Wij vinden het belangrijk om juist nu vanuit een stevige ambitie in te zetten op behoud en uitbouwen van het goede. We bieden de uitdagingen het hoofd, door vanuit de behoeften van inwoner proactief te werken aan het versterken van onze sociaaleconomische ontwikkeling en structuur, goede sociale voorzieningen en met een focus op hightech (maakindustrie). Aanvullend zetten we in op het behouden en versterken van een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. De komende periode geven we invulling aan deze ambitie door het bouwen aan een strategische agenda (zie paragraaf 3.5), door juist te investeren daar waar dat het hardste nodig is. Daarbij werken we met betrokkenheid, enthousiasme en ambitie aan:

- *Het behoud en versterken van leefbare wijken, waarbij ontmoeten en goede voorzieningen voorop staan.*
Door een gebieds- of wijkgerichte aanpak dragen we bij aan het vitaal en leefbaar houden van onze wijken en buurten. Belangrijke thema's zijn wonen, zorg & welzijn, veiligheid en de fysieke leefomgeving.
- *De verdere ontwikkeling van de binnenstad en Hart van Zuid, als onderdeel van het spoorzonegebied.* Hier willen we de komende jaren meer (betaalbare) woningen gerealiseerd zien. Dit geeft een impuls aan de stad op het gebied van wonen, werken en recreatie zoals uitgaan en winkelen. Bovendien bieden we hiermee (woon)ruimte aan de knappe koppen en gouden handen, die we de komende jaren hard nodig hebben in onze technologische top-regio
- *betaalbare zorg en ondersteuning.* We willen de zorg meer in de wijk organiseren door de basisvoorzieningen op orde te brengen. Onze aanpak is daarbij meer gericht op normaliseren en preventie. We doen wat nodig is en leveren een passend zorgaanbod.
- *Draagvlak voor een duurzame inrichting.* We werken aan de complexe vraagstukken op het gebied van klimaatverandering en -adaptatie, energietransitie, circulaire duurzame economie, mobiliteit en een inclusieve gezonde samenleving.

Bovenstaande uitdagingen pakken we op in goede samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties. En die samenwerking begint met een goede en laagdrempelige dienstverlening, waarbij we oog hebben voor de verschillende mensen, wensen en behoeften. Uiteindelijk doen we het voor de inwoner, die moet centraal staan in ons dagelijks handelen.

Totaal financieel beeld Zomerbrief 2022-2026

Hieronder gaan we eerst in op het financieel perspectief van het bestaand beleid (de zgn. autonome ontwikkelingen). Vervolgens wordt kort ingegaan op de nieuwe beleidswensen. Daarna wordt de ontwikkeling van het weerstandsvermogen en de lokale woonlasten op hoofdlijnen beschreven.

Het verwacht financieel perspectief

Het totale financiële beeld van het bestaand beleid in deze Zomerbrief ziet er als volgt uit:

- = nadeel; bedragen * € 1.000	2022:	2023:	2024:	2025:	2026:
Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026 exclusief meicirculaire 2022 gemeentefonds	-1.212	-3.523	-4.137	-2.026	-2.384
Effect meicirculaire 2022 gemeentefonds	1.778	6.938	11.809	15.523	7.188
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026	566	3.415	7.672	13.497	4.804

Het bovenstaand verwacht (begrotings)saldo is het gevolg van de actualisatie van met name de autonome ontwikkelingen in het gemeentefonds, de prijs- en loonindexaties, ontwikkelingen in het sociaal domein (Jeugd, Wmo, Participatie) en lagere kapitaallasten als gevolg van het doorschuiven van investeringskredieten.

Nieuwe beleidswensen

Zoals in de aanbiedingsbrief beschreven gaan we de nieuwe beleidswensen in een aantal stappen uitwerken om te bouwen aan een strategische agenda. Dit zal in samenspraak met de gemeenteraad fasegewijs worden opgepakt. Er zijn de komende jaren voor diverse maatschappelijke opgaven aanzienlijke investeringsplannen en/of exploitatieuitgaven noodzakelijk. Daarvoor willen we het positief effect van deze Zomerbrief inzetten om de gezamenlijke strategische ambities voor Hengelo uit te voeren.

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen hanteren we het uitgangspunt van een financieel gezonde gemeente met voldoende reserves om incidentele tegenvallers op te vangen. Het is voor Hengelo van essentieel belang dat we voldoende vermogen houden om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen in deze onzekere tijden (oorlog in Oekraïne, inflatie, energielasten, rente, rijksbeleid, etc.).

De verwachte beschikbare weerstandcapaciteit (= algemene reserve, onbenutte belastingcapaciteit, onvoorzien incidenteel) is eind 2023 ruim € 40 miljoen. De verwachte benodigde weerstandscapaciteit (op basis van de laatste risico-inventarisatie) is bijna € 24 miljoen. De weerstandsratio die hieruit volgt is dan 1,7 en is daarmee ruim voldoende.

De verwachte stand van de algemene reserve is voor de komende jaren ruim € 36 miljoen. Exclusief de gelabelde middelen voor het sociaal domein komt de algemene reserve uit op circa € 32 miljoen. Dit is nog exclusief de bestemming van het uiteindelijke jaarrekeningsaldo 2021 van ruim € 9 miljoen. Over de bestemming van dit rekeningsaldo moet de gemeenteraad nog een besluit nemen medio juli 2022.

Lokale woonlasten

De ontwikkeling van de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) geeft het volgende beeld voor de lokale belastingdruk. De belastingdruk voor een eigenaar van een woning neemt in 2023 toe met *minimaal* 3,6% en voor een huurder van een woning met *minimaal* 3,0% ten opzichte van 2022.

Inclusief de nieuwe beleidsvoornemens (invoering biobox ten laste van afvalstoffenheffing en afvalbalie ten laste van voorziening afval) neemt de belastingdruk voor een eigenaar van een woning in 2023 toe met 4,3% en voor een huurder van een woning met 4,2% ten opzichte van 2022. Dit stijgingspercentage valt nog net binnen de gehanteerde inflatiecorrectie van 4,5% (begrotingsuitgangspunten). Dit komt met name door de beperkte stijging van de rioolheffing met 2%.

Dynamisch proces

De komende maanden zal de Beleidsbegroting 2023-2026 worden opgesteld. Door hetgeen verder nog op de gemeente afkomt is het begrotingsproces een dynamisch proces. In de uitwerking naar de Beleidsbegroting zullen we de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden en eventueel actie(s) ondernemen.

3

Inhoudelijk (afwegings)kader

3.1	Samen werken aan een sterke economie, samen leven in een aantrekkelijke stad	12
3.2	Maatschappelijke trends voor de komende jaren	13
3.3	Opgaven voor gemeenten	16
3.4	Wijzigingen in wet- en regelgeving	18
3.5	Hengelo in verbinding	23

3.1 Samen werken aan een sterke economie, samen leven in een aantrekkelijke stad

Hengelo is van oudsher bij uitstek een veilige woon- en techniekstad, waar het in de wijken prettig leven en verblijven is. We koesteren, versterken en behouden deze sterke punten en verbinden dit met ambities voor de lange termijn, met een horizon naar 2040. Om ons te blijven ontwikkelen als stad willen we onderscheidend zijn op de volgende thema's die de langjarige koers van onze stad vormen. Hierbij focussen wij ons op de binnenstedelijke prioritaire gebieden Binnenstad en Hart van Zuid.

- de strategie van Hengelo – als onderdeel van het stedelijk gebied in Twente – richt zich enerzijds op versterking van de sociaaleconomische ontwikkeling en structuur. Hierbij ligt de focus op hightech (maakindustrie). Anderzijds richt deze strategie zich op een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor kenniswerkers, creatieve werkers, jongeren en vakmensen. Hierbij zoeken we een goede balans tussen de verschillende inkomensgroepen. Met deze strategie versterken we onze internationale concurrentiepositie als stedelijke regio. Daarnaast stimuleren we de voor ons zo belangrijke groei van de (beroeps)bevolking en de daarmee samenhangende woningvraag. Zonder deze strategie krimpt de beroepsbevolking volgens de prognoses als gevolg van vergrijzing en ontgroening (afname van het aantal jongeren) de komende jaren licht. De groei van de beroepsbevolking is dus ook nodig om de bestaande economie te kunnen waarborgen.
- Technologische top regio: samen met bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen, provincie en omliggende gemeenten bouwen we Hengelo en de regio verder uit tot technologische stad en topregio. Denkers en doeners werken samen en maken ons koploper in kennisintensieve en innovatieve maakindustrie.
- Aantrekkelijke bruisende stad: om tot een technologische top regio te behoren is het, naast een uitstekende bereikbaarheid, van belang om de werklocaties die daaraan een bijdrage leveren te laten floreren en het juiste woonmilieu te bieden voor het aantrekken en binden van talent aan de stad en regio. Onze bestaande (woon)wijken zijn goed op orde. Dat willen we zo houden. We focussen ons aanvullend op het creëren van een bruisende stad met een aantrekkelijk (hoog)stedelijk woonmilieu in de stationsomgeving, om de groeiambitie door het aantrekken van nieuwe doelgroepen waar te maken. De stationsomgeving biedt ruimte aan eigentijds en toekomstgericht wonen, werken, leren én ontmoeten en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de bereikbare top technologische regio. Hierbij is een aantrekkelijke binnenstad en de aanwezigheid van een hoogwaardig voorzieningenniveau (sport, cultuur, uitgaan, ontspanning, groen, onderwijs en winkelen) doorslaggevend. Een goede ruimtelijke kwaliteit is ook een bepalende factor.

De hierboven benoemde drie thema's vragen om balans in fysieke uitvoering, de daarvoor benodigde sociale basis en gewenste voorzieningen. De sociale en fysieke componenten in onze stad, zo deze al zijn te onderscheiden, zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het een kan niet zonder het ander. Dat geldt zowel voor de stadsdelen met een ambitieuze groei-impuls, als voor de bestaande wijken met een toenemende vraag naar koppeling tussen wonen en zorg en een veranderende behoefte aan voorzieningen. De te maken keuzes werken in die zin over en weer door en kunnen elkaar versterken of verzwakken, zodat opgaven integraal (en vaak ook gebiedsgericht) moeten worden aangepakt.

3.2 Maatschappelijke trends voor de komende jaren

Bestuur en samenspel met de stad

- Taken van gemeenten nemen toe, worden belangrijker en steeds ingewikkelder.
- Uitvoering van die complexe taken vraagt om nauw contact met inwoners en ondernemers.
- Inwonerbetrokkenheid biedt kansen, maar kan ook leiden tot verzet met gevolgen voor proces.
- Meer aandacht nodig voor de uitvoerbaarheid van beleid en de menselijke maat daarin, ter bescherming kwetsbare inwoner.
- Aandacht voor uitvoerbaarheid is ook nodig vanuit (ambtelijk) capaciteitsoogpunt: grenzen aan mogelijkheden ambtelijke organisatie voor nieuwe/veranderende ambities.
- Taken nemen toe, maar budgetten niet, wat tot tekorten op gemeentelijk niveau leidt.
- Ruimte om als lokale overheid zelfstandig keuzes te maken staat als gevolg van rijksbeleid en rechtspraak steeds meer onder druk.
- Werken aan complexe maatschappelijke vraagstukken vergt structurele financiering en andere arrangementen zoals het werken met een deal-aanpak.
- Aanpak met integraal werken vanuit de maatschappelijke opgaven in plaats van sectoraal komt steeds meer in zwang.
- Ook kansen in dienstverlening en bedrijfsvoering door beschikbaarheid digitale data: transparantie in en effectiviteit van beleid. Zowel voor bestaande als nieuwe oplossingen. Belangrijke aandachtspunten zijn transparantie bij algoritmen en gegevensbescherming.
- Experimenten met nieuwe vormen van democratie door inwoners actief bij beleidsontwikkeling en besluitvorming te betrekken. Behoud positie gemeenteraad is aandachtspunt.

Demografie: er valt wat te kiezen

- Nederlandse bevolking in totaliteit blijft groeien tot 18 miljoen in 2026 en 19 miljoen in 2038.
- Bevolkingsgroei zal het sterkst zijn in de grotere steden (80 procent).
- Groei is 83 procent positief buitenlands migratiesaldo en 17 procent natuurlijke aanwas.
- Belangrijke verschillen tussen de gemeenten en regio's rond dit Nederlands gemiddelde.
- Afhankelijk van de gebruikte methode varieert de prognose voor Hengelo van stabilisering tot scenario's waarbij wel degelijk ruimte is voor groei van de bevolking in de komende decennia.
- De potentiële beroepsbevolking (personen tussen de 20 en 65 jaar) zal tot en met 2023 nog licht toenemen om daarna te dalen.
- De daling in de steden zal tussen 2020 en 2035 bijna twee procent zijn, in het landelijk gebied iets meer dan vijf procent, vooral aan de randen van het land.
- Recent onderzoek laat zien dat de laatste jaren de trek uit de Randstad naar regio's daarbuiten toeneemt.
- Demografische ontwikkelingen rechtvaardigen expliciet bevolkingsbeleid. Toenemende migratie uit het buitenland (arbeidsmigranten, studenten, kenniswerkers) is geen natuurverschijnsel, maar is tot op zekere hoogte beïnvloedbaar door te kiezen.
- Dat vergt op lokaal/regionaal niveau plannen over demografische ontwikkelingen (ontgroening, krimp beroepsbevolking, (dubbele) vergrijzing), hun gevolgen en beleidsantwoorden.

Van ondersteuning naar economisch herstel

- Arbeidsproductiviteitsontwikkeling (onderzoek, ontwikkeling, permanente educatie en delen van kennis) is de motor van duurzame groei van het regionaal inkomen per hoofd.
- Ook het arbeidsaanbod (omvang van de beroepsbevolking) is van invloed op de groeipotentie.
- Deze factoren verschillen per regio en laten een dalende tendens zien.

- Aandachtspunt is dat robotisering, automatisering en kunstmatige intelligentie bijdragen aan het realiseren van de koers en tegelijk ook kan leiden tot een afname van functiezekerheid.
- Tegelijkertijd wordt er steeds meer gevraagd van werknemers. Technologisering, digitalisering, flexibilisering en intensivering van werk zetten de kwaliteit van werk onder druk en maken een Leven Lang Ontwikkelen, bij-, om- en herscholing nog belangrijker.
- Nationaal en internationaal is de aandacht aan het verschuiven van ondersteuning van het bedrijfsleven naar herstel van de gevolgen van de coronacrisis.
- Het herstel loopt parallel aan en is verweven met de transitie naar een groene, duurzame, digitale en inclusieve economie.
- Daarnaast moet de veerkracht van de lokale en regionale economie vergroot worden door te investeren in de wendbaarheid en weerbaarheid van werknemers.
- En door te investeren in de economische en dynamische netwerken waarin organisaties met elkaar samenwerken, het "ecosysteem voor ondernemerschap".
- Gezien dalende beroepsbevolking moet het onbenutte arbeidspotentieel beter worden benut.

De toekomstgerichte inclusieve gemeente

- Gemeenten zijn, na de decentralisaties in 2015, nu vooral bezig met de transformatiedoelen.
- Het aantal 80-plussers stijgt de komende decennia sterk, waardoor groeiende vraag naar zorg, welzijn, ondersteuning en woningen in wijk, buurt en kern.
- Er is een toenemende complexiteit van hulpvragen bij inwoners, waardoor bij ongewijzigd beleid de zorguitgaven landelijk de komende jaren sterker stijgen dan de economisch groei.
- Ook de gemeentelijke zorgtaken ontpoppen zich als een koekoeksjong dat het budget voor de beleidsvrije(re) taken leegteet.
- Op vele terreinen is de toenemende kansenongelijkheid en armoedeproblematiek zichtbaar.
- De prestaties van Nederlandse leerlingen in internationale vergelijkingen dalen al sinds 2003 met grote verschillen tussen scholen en wijken.
- Kwetsbare wijken (leefbaarheid en veiligheid) staan weer hoog op de verschillende beleidsagenda's, waarbij weer gepleit wordt voor een integrale wijkaanpak.

Uitdagingen veiligheidsdomein steeds complexer

- Geregistreerde "traditionele" criminaliteit in Nederland en ook onveiligheidsbeleving dalen al jaren.
- Er lijkt wel sprake van een verharding van de criminaliteit.
- Sterke toename van cyber gerelateerde criminaliteit en zorgfraude.
- Groeiend besef dat ondermijning een groot maatschappelijk probleem is. Aanpak ervan vergt lange adem door interventies op gebied van de drugsmarkt, strafrechtketen, sociaal-preventieve aanpak en wegnemen voedingsbodem voor ondermijning in de samenleving.

Ruimte, wonen & mobiliteit

- Krappe woningmarkt en de vele conflicterende ruimteclaims leiden tot historische hoge koop- en huurprijzen en wachttijden.
- Woningaanbod sluit ook kwalitatief onvoldoende aan, waardoor doorstroming stagneert.
- Voor de landelijk benodigde miljoen extra woningen (120.000 per jaar) moet sneller worden gebouwd, waarbij o.a. verhuurderheffing en stikstofproblematiek belemmerende factoren zijn.
- Mobiliteit wordt steeds meer een gedragsvraagstuk, o.a. door technologische ontwikkelingen, waarbij de opgave is het verbeteren van de samenhang tussen verstedelijking, infrastructuur en mobiliteit op lokale/regionale schaal.
- De unieke ligging van Hengelo, logistiek knooppunt aan de A1 en het Twentekanaal, maakt ons 'stad van verbindingen'. Dit biedt kansen die we moeten blijven benutten.

De ingrijpende duurzaamheidstransitie

- Ook bij vermindering van uitstoot valt aan klimaatverandering niet te ontkomen.
- Gevolgen verschillen per gemeente/regio, vanwege kenmerken van economie, fysisch-geografische kenmerken, de landschapstypologie en kritische stikstofdepositie.
- Nederland aardgasvrij is nog beperkt. Het tussendoel – in 2030 een van de vijf woningen van het aardgas af – blijft erg ambitieus.
- Terugdringing CO2-uitstoot woningen gaat geleidelijk; nu moet het tempo omhoog.
- Transitie naar een circulaire economie is heel pril; er is meer nodig om het doel 'Nederland circulair in 2050' te halen.
- Het vergt meer en nieuwe skills, vormen van regie en financiële middelen om de opgaven aan te pakken en de polarisatie rond duurzaamheid te verkleinen.

Digitale transformatie

- De wereld verandert steeds sneller door digitale ontwikkelingen, waardoor een meer proactief handelen van de gemeente nodig is en toegevoegde waarde voor de maatschappij en vertrouwen door de maatschappij kan worden gecreëerd.
- Er ontstaan nieuwe bedrijfsmodellen, waar we op dit moment vooral reactief op acteren. Het overkomt ons nog (te) vaak. We zien onszelf nog als een centrale schakel en zien onszelf nog onvoldoende als een actor binnen een groot ecosysteem, waar je samen oplossingen moet bedenken.
- Denk aan zwervende scooters, minder woonruimte in een krappe woningmarkt door AirBnB, verhuur en overlast van distributiepunten voor 'darkstores' als Gorrilla's. Voorbeelden waar we niet aan de "voorkant" over hebben mee- of nagedacht. Getuige de successen van deze initiatieven is de behoefte bij het bedrijfsleven en ook bij de inwoners er wel. Tegenhouden of het ons laten overkomen is geen optie meer.

3.3 Opgaven voor gemeenten

Op basis van de in paragraaf 1 geformuleerde koers en de in paragraaf 2 omschreven trends komen we tot een aantal belangrijke opgaven voor de komende periode.

1. Veranderende wereld

We leven in een sterk veranderende wereld. Enerzijds door de langjarige trends en anderzijds door actuele ontwikkelingen. Denk aan de gevolgen van corona, de oorlog in Oekraïne, het woningtekort, de opwarming van de aarde en de energietransitie. Corona en de genomen maatregelen hebben voor een veranderende samenleving gezorgd. Er is sprake van een energiecrisis met grote (financiële) gevolgen voor inwoners, bedrijven en de gemeente. Door alle ontwikkelingen raakt de inflatie onze inwoners diep in de portemonnee. De komende jaren gaan zich ook zaken voordoen, die we nu nog niet kunnen voorzien. In een tijd waarin de wereld en de maatschappij sneller veranderen dan ooit, moeten we er als gemeente zijn voor onze inwoners.

2. De inwoner centraal

De inwoner moet centraal komen te staan in ons handelen. Mensen voelen nu een afstand tot de gemeente. Wij willen juist dichtbij de mensen staan en de kloof overbruggen die de afgelopen jaren te groot is geworden. De gemeente is er voor haar inwoners. Daarom gaan we meer de wijk in om op te halen wat er leeft. We willen deze manier van werken in Hengelo nieuwe impulsen geven: door als gemeente zichtbaar aanwezig te zijn in de wijken en persoonlijk verbinding te maken met inwoners. Dit vraagt om een wendbare en flexibele gemeentelijke organisatie. Wij moeten meer bezig zijn met de directe zorgen van de mensen. Hengelo moet een stad zijn van én voor de mensen. Een stad waarin iedereen zich geborgen voelt. Inwoners, bedrijven, instellingen en partners van de gemeente Hengelo moeten zich herkennen in ons beleid. Een belangrijk voornemen is daarom om samen met de raad en de inwoners richting te geven aan de toekomst van Hengelo. Dit doen we bijvoorbeeld via het proces de omgevingsvisie, waarin de integrale lange termijnvisie voor de fysieke leefomgeving wordt opgenomen.

3. Sociale stad

Hengelo streeft naar een goede sociale balans, een inclusieve stad waarin iedereen een volwaardige plek heeft. Dat zijn veel opgaven tegelijk. Er moet goed onderwijs zijn. Inwoners moeten goede kansen op een baan hebben. We werken aan een krachtig front tegen armoede en schulden. Werk is daarin een belangrijke schakel. Gezondheid en overige zorg moeten goed georganiseerd zijn. Dit moet aansluiten bij de praktijk van alledag in onze wijken, maar ook bij de professionals (stedelijk netwerk) bij onze partners.

4. Sterke stad

We moeten ook in moeilijke tijden blijven investeren in een stads- en gebiedsontwikkeling gerichte versterking van de sociaal-economische ontwikkeling en structuur. Daarbij blijven we inzetten op een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en streven we naar een stevige groei van het aantal inwoners, op basis van de kracht als suburbane woon- en werkgemeente. Hengelo moet aantrekkelijk zijn voor iedereen; voor gezinnen, eenpersoonshuishoudens, ouderen en jongeren, met een goede balans tussen de verschillende inkomensgroepen.

Corona heeft grote impact gehad op de stad. We blijven werken aan economisch herstel. Dit moet waar mogelijk worden verbonden aan transities en maatschappelijke opgaven (energie, woonopgave, klimaat, circulariteit, digitalisering). De aanpak voor de impact op de binnenstad en getroffen sectoren (retail, horeca, cultuur, detailhandel, vrijetijd en toerisme) blijft onze aandacht vragen. Van groot belang daarbij is aandacht voor faillissementen, werkgelegenheid, leegstand, leefbaarheid/voorzieningen, ondermijning, bedrijvigheid en vestigingsklimaat. Steeds vaker hebben instellingen en bedrijven tekort aan medewerkers. We moeten daarom jonge mensen zien te houden voor de regio.

Verder is blijvend aandacht nodig voor de onderkant van de arbeidsmarkt, voor de kwetsbare groepen in onze gemeente, voor de (mis)match tussen vraag/.

5. Klimaat adaptieve stad

Duurzaamheid, klimaat en landschap blijven vestigingsvoorwaarden in de toekomst. De opgave is daarom te blijven investeren in kwaliteit van blauw, groen en bereikbaarheid. Duurzaamheid moet vooral bijdragen aan kwaliteit van leven en gezondheid van inwoners. Het realiseren van energiebesparing is een belangrijke kans om energiearmoede te bestrijden. Daar moeten we dus vol op inzetten. Onderdeel van de klimaatadaptatie is de realisatie van groen en water in de nabijheid. Dit draagt ook bij aan het welbevinden en kan worden gebruikt voor verblijf en ontspanning.

6. Verbindende stad

Hengelo staat niet op zichzelf. Niet alleen moeten we verbinding zoeken met inwoners, instellingen, ondernemers etc. in onze eigen stad. Ook in Twents verband moeten we de verbinding zoeken. Met een krachtig verhaal, steekhoudende argumenten en een goed netwerk in de regio, in Den Haag en in Europa brengen moeten we in wisselende verbanden onze belangen onder de aandacht brengen. Bijvoorbeeld voor de compensatie van de tekorten in het sociaal domein of bijdragen aan de (sociale) woningbouwopgave.

3.4 Wijzigingen in wet- en regelgeving

In deze paragraaf worden de belangrijkste wijzigingen in wet - en regelgeving aangeven waarmee we als gemeente te maken hebben of krijgen de komende periode.

Participatiewet

Voor de Participatiewet verwachten wij dit jaar geen grote wetswijzigingen. Wel kregen we te maken met een extra maatregel, de energietoeslag. Een eenmalige toeslag van € 800 voor inwoners met een laag inkomen als aanvulling op de verlaging van de energiebelasting. Ook verwachten we dat het kabinet uitspraken gaat doen over de toekomst van de sociale werkvoorzieningsbedrijven. Wat dat in gaat houden, is nog niet te voorspellen. De Participatiewet zal worden herzien, met de nadruk op de menselijke maat. Op korte termijn zijn daar al stappen in aangekondigd zoals de wetswijziging kostendelersnorm naar 27 jaar. In plaats van inwonende jongvolwassenen tot 21 jaar zullen inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. De wetswijziging zal vermoedelijk ingaan op 1 januari 2023. De gesprekken over wijzigingen op de lange termijn lopen nog.

Breed Offensief Participatiewet

De behandeling van het wetsvoorstel Breed Offensief Participatiewet is uitgesteld. Doel van het wetsvoorstel is te bevorderen dat meer mensen uit de Participatiewet met een arbeidsbeperking aan het werk gaan en blijven. Het wetsvoorstel is gereed voor behandeling, maar nadat het kabinet-Rutte III demissionair werd is de wetsbehandeling tot nader order uitgesteld. De beoogde invoeringsdatum van 1 januari 2022 is hierdoor niet haalbaar gebleken.

Onderdelen zijn inmiddels wel ingevoerd. Zo zijn per 1 januari 2021 het gewijzigde Besluit SUWI en de Regeling SUWI van kracht. Doel hiervan is de samenwerking tussen UWV en de gemeenten en de werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's te versterken. Bijvoorbeeld door betere uitwisseling van gegevens over werkzoekenden en de ontschotte dienstverlening door de Regionale Mobiliteitsteams. Daarnaast is de uniforme methode voor loonwaardebepaling in het kader van de Participatiewet ingevoerd en is er een nieuwe berekeningsmethodiek voor de vergoeding voor de kosten die wij als gemeenten voor loonkostensubsidie (LKS) maken. Andere aspecten (uitzonderingen op 4-weken-zoektermijn, vrijlating arbeidsinkomen voor mensen die werken met LKS) moeten nog behandeld worden.

Brede Schuldenaanpak

Wij kennen een breed pakket aan maatregelen die het kabinet treft om de schuldenproblematiek terug te dringen. Het kabinet werkt in deze Brede Schuldenaanpak samen met gemeenten, uitvoeringsorganisaties en maatschappelijke organisaties. Zeker nu wij nog niet weten welke effecten de coronacrisis nog zal hebben, is het van belang dat er een systeem paraat is waarin mensen met problematische schulden beter en sneller worden geholpen. Er zijn binnen de Brede Schuldenaanpak vijf ontwikkelopgaven. Drie opgaven gaan over het sneller signaleren van schulden, snellere en effectievere dienstverlening en een meer op de mens gerichte incasso. Twee opgaven op langere termijn zijn gericht op het voorkomen van schulden en versterken van financiële zelfredzaamheid.

WSNP

Om mensen met problematische schulden sneller en beter te helpen, verlaagt het kabinet de drempel om toegang te krijgen tot de wettelijke schuldsaneringsregeling (WSNP). Dat staat in het wetsvoorstel dat minister Dekker (Rechtsbescherming) heeft gestuurd aan de Tweede Kamer eind 2021. De wijziging gaat in als deze door de 2e en 1e Kamer is goedgekeurd en vervolgens is gepubliceerd. De wijzigingen houden in dat mensen sneller toegang krijgen tot de WSNP. De zogenoemde 'goede trouw-toets' wordt verkort van vijf naar drie jaar. Ook wordt het mogelijk om binnen de tienjaarstermijn wel opnieuw tot de WSNP toegelaten te worden. Dit geldt als mensen buiten hun schuld – bijvoorbeeld als gevolg van een economische crisis – opnieuw in financiële problemen zijn gekomen. Hetzelfde geldt voor mensen die een eerder WSNP-traject niet hebben kunnen afmaken, maar daartoe nu wel in staat worden geacht.

Jeugdwet

Het Rijk, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stellen samen de hervormingsagenda Jeugd 2022-2028 op. Het huidige jeugdstelsel is niet houdbaar. Onderdeel van deze hervormingsagenda is de Norm voor Opdrachtgeverschap en de beoogde aanpassingen van de Jeugdwet. De hervormingsagenda komt voort uit de bestuurlijke afspraken die de VNG en het Rijk op 2 juni 2021 over de jeugdhulp hebben gemaakt. Hierbij is de uitspraak van de Commissie van Wijzen het uitgangspunt: het Rijk dient gemeenten te compenseren voor het feitelijke tekort voor de jeugdzorg en er moet een gezamenlijke ontwikkelagenda 2022-2028 opgesteld worden.

De hervormingsagenda heeft twee doelen: (1) betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is en (2) een beheersbaar en daarmee duurzaam en financieel houdbaar stelsel.

Eerder dit jaar hebben gemeenten hun medewerking aan de hervormingsagenda opgeschort, naar aanleiding van de voorgenomen besparing op de jeugdzorg van € 511 miljoen. In de kamerbrief van 13 mei jl. wordt aangegeven dat het kabinet heeft besloten om zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor de extra bezuinigingen op de jeugdzorg uit het coalitieakkoord. Dit biedt de mogelijkheid om weer het gesprek te starten over de Hervormingsagenda Jeugd. De VNG wil nu, in samenwerking met de andere partijen, de agenda verder oppakken. Het streven is om uiterlijk in november 2022 een agenda te hebben die leidend is voor de periode tot 2028. Wij zullen samen met het Rijk en de partners (zorgaanbieders, professionals en cliëntenorganisaties) hieraan gaan bouwen. Dit zal van gemeenten leiderschap en veel inzet vragen, zodat wij in gezamenlijkheid zorgen voor betere jeugdhulp binnen een beheersbaar stelsel. Wij zullen bij het verder uitwerken van het Beleidsprogramma Sociaal en de Regionale Samenwerkingsagenda Jeugd rekening houden met de kamerbrief en hervormingsagenda. De veranderingen die wij wenselijk vinden en de voorbereiding op de nieuwe inkoop, lokaal en/ of regionaal, zullen in lijn moeten zijn met deze landelijke ontwikkelingen.

Naast de hervormingsagenda loopt een traject tot vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er over vijf tot tien jaar (2026-2031) uit zou kunnen zien. Centraal staat een meer gezinsgerichte jeugdbescherming met oog voor rechtsbescherming en transparantie. Er zal toegewerkt worden naar een eenvoudig en lerend stelsel. In het Toekomstscenario krijgt het lokale team, dat een brede blik (van 0-100) heeft, een belangrijke positie en vormt een vast aanspreekpunt voor het gezin. Bovenstaande leidt mogelijk tot wijzigingen in wet- en regelgeving.

Ook ligt er een concept voorstel Wet verbeteren beschikbaarheid zorg voor jeugdigen. Deze wet regelt onder andere dat specialistische zorg voor jeugdigen regionaal wordt geregeld. Dit voorstel verplicht de regionale samenwerking tussen gemeenten bij de inkoop van deze zorg. Dit voorstel lijkt geen consequenties te hebben voor de huidige samenwerking binnen Twente, waarin wij dat via een Gemeenschappelijke regeling (GR) vorm hebben gegeven.

Tot slot is het Rijk nog bezig met een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) 'reële prijs Jeugdwet'. Deze AMvB stelt vast met welke kostprijsselementen in de opbouw van de tarieven voor Jeugdzorg rekening gehouden moet worden. In de afgelopen jaren is hierop in Twente al geanticipeerd.

Collectieve financiering van zorg in onderwijstijd

De ministeries van OCW en VWS hebben plannen om de financiering van zorg in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, de zogenaamde clusters 3 en 4, anders in te richten. Gedacht wordt aan een wetswijziging die het mogelijk moet maken om Jeugdwet-, Wlz- en Zvw-budgetten te bundelen. Met als doel dat niet langer voor elk kind een aparte beschikking of indicatie nodig is, maar er ruimte komt voor (de aanstelling van) vaste zorgverleners die op school flexibel kunnen inspelen op wat nodig is. Daarnaast blijft er in bijzondere gevallen ruimte voor individueel maatwerk. Door de zorgmiddelen collectief voor de hele school ter beschikking te stellen, kan zorg beter, vraaggericht en efficiënter worden ingezet.

Twente is hiervoor een pilotregio en vanuit Hengelo doen wij mee met onze pilot Jeugdhulpteams (JHT). Meer hierover in hoofdstuk 5, onderdeel B (22-ZB-6.10).

Wmo

Wat betreft de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) beschrijft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in een brief aan de Tweede Kamer de hoofdlijnen van de toekomst van de Wmo. Hij stelt vast dat de Wmo een wet is die in de basis goed functioneert en dat de wens rust is rust in het stelsel te behouden. Wel ziet hij een aantal ontwikkelingen en uitdagingen die wij lokaal herkennen. Het gaat dan om: steeds complexere zorgvragen waardoor er meer kennis en expertise van gemeenten gevraagd wordt, domein overstijgende zorgvragen, het tekort op de woningmarkt en de functionele en financiële houdbaarheid. De Wmo is preventief op de Wlz (Wet langdurige zorg) en Zvw (Zorgverzekeringswet) en overlapt met de Participatiewet. Doordat de Wlz en Zvw sterk zijn afgebakend moeten veel ondersteuningsvragen binnen de Wmo opgepakt worden. VWS is daarom bezig met een Wmo-houdbaarheidsonderzoek.

Over het vraagstuk of resultaatgericht beschikken kan in combinatie met voldoende rechtszekerheid van cliënten, wordt binnenkort advies verwacht van de Raad van State.

En aan het invoeren van een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning wordt de komende tijd gewerkt. De verwachting is echter dat een wetswijziging zomaar nog aantal jaar op zich laat wachten en er een fors bedrag uit de uitkering zal worden gehaald. Reden om de taakstelling van € 1,3 miljoen voor de lobby abonnementstarief bij te stellen, zie hoofdstuk 5 onderdeel B (22-ZB-6.6).

Beschermd wonen

Eind februari heeft het Rijk laten weten dat de invoering van het woonplaatsbeginsel beschermd wonen op 1 januari 2023 niet meer haalbaar is. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat elke gemeente voortaan verantwoordelijk is voor beschermd wonen voor de eigen inwoners. Door de lange duur van de formatie van het nieuwe kabinet kon het wetsvoorstel niet op tijd ingediend worden. Er zijn daarnaast een aantal aandachtspunten die uitgewerkt moeten worden, in samenhang met het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel. Het Rijk, gemeenten en andere partijen gaan hierover in overleg. Hierna wordt bezien in hoeverre bijstelling nodig is van de maatregelen in het kader van de transitie naar beschermd thuis en wat de gevolgen zijn voor het tijdspad.

Aan alle gemeenten is de oproep gedaan om de beweging naar een beschermd thuis op gang te houden. Dat kan door de tijd van het uitstel te benutten om de start van het nieuwe objectieve verdeelmodel (inclusief de doordecentralisatie) en het woonplaatsbeginsel optimaal voor te bereiden. Binnen de centrumgemeente Enschede worden hier de nodige stappen in gezet.

Wams

Er ligt een concept Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Het wetsvoorstel verankert een duidelijke taak voor gemeenten om te komen tot een integrale en gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek. Ook regelt het een duidelijk taak om zorg te dragen voor een meldpunt voor inwoners met niet-acute zorgen over zichzelf of een ander. Daarnaast voorziet dit wetsvoorstel in een betere juridische basis voor de gegevensverwerking door de meldpunten. Huidige inschatting is dat de wet per 1 januari 2023 van kracht wordt.

Wet straffen en beschermen

Medio 2021 is de Wet Straffen en Beschermen in werking getreden. Binnen deze wet is nazorg detentie en de warme overdracht richting gemeenten belangrijk. De gemeente Hengelo heeft zoals de meeste gemeenten een coördinator Nazorg Detentie. Die ondersteunt (ex-)gedetineerden bij hun terugkeer naar de samenleving. De inwerkingtreding van de Wet Straffen en Beschermen vraagt extra aandacht van gemeenten. Zie ook hoofdstuk 6 (23-NB-6.4).

Wet publieke gezondheid

Aan de Wet publieke gezondheid (Wpg) wordt een taak toegevoegd: prenataal huisbezoek. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak om een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of gezinnen in een kwetsbare situatie. De gemeente moet deze taak opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de jeugdgezondheidszorg (JGZ) uitvoert, de GGD in ons geval. Hiermee zet de gemeente in op preventie zodat de kans op (gezondheids-) problemen bij kinderen op latere leeftijd wordt verkleind. De wet treedt 1 juli 2022 in werking.

Omgevingswet

In 2023 gaat landelijk de Omgevingswet in. Dit is een nieuwe wet die een groot deel van de wet- en regelgeving voor wonen, ruimte, infrastructuur, milieu en water vervangt. Regels uit 26 verschillende wetten worden in de Omgevingswet samengevoegd en beter op elkaar afgestemd. Daardoor zijn er minder regels nodig en dit moet de wetgeving duidelijker en overzichtelijker maken.

Wet op de gemeenschappelijke regelingen

Op 1 juli 2022 treedt de gewijzigde Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen in werking. De wijzigingen geven de gemeenteraden een betere positie om invloed uit te kunnen oefenen op het beleid van gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen. Er komt o.a. een actieve informatieplicht van de GR naar de gemeenteraden over alle zaken, die de raad behoort te weten. Er kan een raadscommissie worden ingesteld, waarin raadsleden als klankbord fungeren voor het beleid dat de GR wil gaan uitvoeren. Zo zitten raadsleden meer aan de voorkant van de ontwikkelingen. Dit vergt daarentegen ook meer tijd van raadsleden. Om die reden hebben critici twijfels bij de wetswijziging. Ook zijn er nieuwe mogelijkheden tot burgerparticipatie. Dit moet dan wel eerst in de Gemeenschappelijke Regeling (vergelijkbaar met statuten) van de GR worden vastgelegd. De gemeenschappelijke regelingen krijgen 2 jaren de tijd om hun eigen regeling op de gewijzigde wet aan te passen.

Wet open overheid

Per 1 mei 2022 is de Woo in werking getreden. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: de Wob) en stemt op onderdelen overeen met de Wob. Tegelijkertijd is er ook een aantal belangrijke (hieronder niet limitatief weergegeven) verschillen ten opzichte van de Wob:

- De Woo wijst categorieën informatie aan die gefaseerd actief openbaar gemaakt worden;
- Persoonlijke beleidsopvattingen worden vaker openbaar;
- De termijn voor afhandeling van een Woo-verzoek blijft vier weken, maar kan bij een omvangrijk of complex verzoek met maximaal twee weken worden verlengd (in plaats van vier onder de Wob zodat de termijn met twee weken verkort wordt);
- Andere voorbeelden van verschillen zijn dat de Woo bepaalt dat ieder bestuursorgaan minimaal één contactpersoon aanwijst die vragen kan beantwoorden over beschikbare informatie, er een Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding in het leven wordt geroepen en bestuursorganen werk maken van hun (digitale) informatiehuishouding.

Voor Hengelo betekent dit dat vanuit de Woo zowel tijdelijk als structureel aanvullend werk verricht moet worden om een ambitieniveau te bepalen. In navolging van dit ambitieniveau moet we, de informatie die we in huis hebben, beheren, produceren en analyseren op een mogelijke actieve openbaarmakingsplicht. Vervolgens nemen we de stappen om gefaseerd te komen tot de actieve openbaarmaking van deze informatie (zoals bijvoorbeeld herstructureren of anonimiseren van de data, applicatievernieuwing of -aanpassing, toegangsportalen op onze en een andere (bijvoorbeeld landelijke) website waar informatie op gedeeld wordt).

De wettelijke plicht voor het actief openbaar maken en de werkzaamheden die hiervoor benodigd zijn, komen bovenop de werkzaamheden voor de passieve openbaarmaking. Deze werkzaamheden zijn vergelijkbaar met de Wob. Voor de Woo wordt ook een Woo contactpersoon verplicht aangesteld. Daarnaast betekent verkorting van de termijnverlenging (van maximaal met 4 weken verlengen in de Wob naar maximaal met 2 weken verlengen in de Woo) dat minder tijd beschikbaar is voor een verzoek en derhalve mogelijk meer capaciteit nodig is tijdens de behandeling van het verzoek.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Op 1 januari 2023 zal de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in werking treden. Het wetsvoorstel geeft de burger recht om elektronisch berichten aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. We hebben dit geregeld door vast te stellen via welke kanalen wij digitaal en ook fysiek bereikbaar zijn en dit is ook op onze website geplaatst.

Herverdeling gemeentefonds met ingang van 2023

In de maartbrief 2022 van het gemeentefonds kondigde de minister van BZK aan om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds toch per 1 januari 2023 in te voeren.

De Raad voor het Openbaar Bestuur en de VNG hadden hierover negatief geadviseerd. Er moesten eerst nadere onderzoeken plaatsvinden op een aantal onderdelen alvorens tot invoering over te gaan.

Het gaat om de totale herverdeling van het gemeentefonds voor zowel het sociale domein dan wel het klassieke domein (de overige delen). Het doel van de herziening van het gemeentefonds is te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Alle uitgavenclusters worden bij de herziening betrokken, evenals de manier waarop de inkomsten van gemeenten worden verrekend.

De eerste herverdeeeffecten zijn bekend geworden in de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Op dit moment is de gemeente Hengelo een voordeelgemeente. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar paragraaf 5.2 Het verwachte financieel perspectief onderdeel F '*meicirculaire 2022 gemeentefonds*' en bijlage 9.3 '*Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds*'. Ook worden we de komende jaren geconfronteerd met (nieuwe) herverdeeeffecten door aanpassingen als gevolg van nieuwe onderzoeksuitkomsten. Nadere onderzoeken vinden de komende periode plaats in het sociaal domein, naar financiële draagkracht, bevolkingsdaling, overige eigen middelen, de maatstaven centrumfunctie en eenpersoonshuishoudens. De minister van BZK geeft aan dat het nieuwe model geen eindstation is, maar het een model is dat continu om onderhoud zal vragen.

3.5 Hengelo in verbinding

Naar een strategische agenda

In de vorige paragrafen van deze Zomerbrief hebben wij een beeld geschetst van diverse langjarige ontwikkelingen, externe trends en wet- en regelgeving, die van invloed zijn op Hengelo; op onze inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven en daarmee ook op het bestuur van onze gemeente.

Daarnaast hebben wij uw raad recent het nieuwe collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding' aangeboden. Daarin hebben wij, onder meer op basis van dezelfde langjarige ontwikkelingen, onze ambitie voor de komende vier jaar verwoord.

Bewust hebben wij dat programma op hoofdlijnen geschreven, omdat wij ervan overtuigd zijn dat het resultaat alleen optimaal is, als we de ambities gezamenlijk concreet gaan vormgeven. Dat betekent dat wij streven naar een proces waarin raad en college, beiden vanuit hun eigen rol en positie, de samenleving op een passende manier betrekken.

Deze Zomerbrief – en in het bijzonder deze paragraaf – beschrijft de eerstvolgende stap om de langjarige koers en externe ontwikkelingen, de inhoudelijke ambities uit het collegeprogramma, het (participatieve) proces om deze nader in te vullen en de financiële randvoorwaarden en kaders bij elkaar te brengen. In feite bouwen we aan een strategische agenda voor de komende vier jaar.

Deze strategische agenda komt in een aantal stappen tot stand. In deze Zomerbrief zetten we een eerste stap, op zowel inhoud, proces als financiën.

Bij de Beleidsbegroting 2023-2026 in het najaar spreken wij al met uw raad over een verdere concretisering van de meest urgente maatschappelijke opgaven (extra investeringen/uitgaven in 2023 e.v.). Vervolgens volgt bij de eerste 'volwaardige' Zomernota van deze periode, in het voorjaar van 2023, opnieuw nadere invulling.

Het is daarbij belangrijk om ons te realiseren dat de strategische agenda 'dynamisch' van aard zal zijn en blijven, vooral omdat we leven in tijden van grote transities. Dat betekent dat er inhoudelijk grote onzekerheden zijn over de toekomst, maar daarnaast veroorzaken ook de onzekere financiële kaders en randvoorwaarden een grote dynamiek.

Wij zijn ervan overtuigd dat het proces van een steeds concreter ingevulde strategisch agenda de gemeente Hengelo enorm gaat helpen in het omgaan met deze onzekerheden en specifiek die van de financiële kaders. Het financieel perspectief is als gevolg van de zeer recente meicirculaire 2022 opnieuw substantieel veranderd en alleen met een stevig kompas, lees strategische agenda, kunnen we ook financieel voor Hengelo de juiste keuzes maken.

Daarom is ons voorstel in deze Zomerbrief om voor de eerste (procesmatige) uitwerking van de strategische agenda € 1 miljoen voor uitvoeringscapaciteit te reserveren voor 2022-2023. Ten aanzien van de verdere budgettaire keuzes (investeringen, exploitatiebudgetten en/of andere financiële arrangementen) binnen de meerjarige financiële ruimte is eerst een verdere concretisering van de strategische agenda noodzakelijk.

Dit met het oog om met de meest urgente maatschappelijke opgaven (uitgewerkte plannen) te komen in de Beleidsbegroting 2023-2026. De overige nog uit te werken plannen betrekken we bij het opstellen van de Zomernota 2023-2027. We kunnen dan samen met uw gemeenteraad, inwoners en partners in de stad in gesprek gaan over de dan voorgestelde intensiveringen. Op die manier kunnen, naar verwachting bij de Beleidsbegroting 2023-2026 en volgend jaar bij de Zomernota 2023-2027, door uw raad de juiste financieel-strategische keuzes voor Hengelo worden gemaakt.

Tot slot willen wij benadrukken dat de strategische agenda zich vooral richt op de grote dynamische opgaven en ambities voor onze stad, maar dat een groot deel van de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur zich ook richt op de relatief stabiele 'continue' taken die wij uitvoeren. Het is van belang om ook daar, zowel inhoudelijk als procesmatig en financieel, voldoende aandacht voor te

blijven houden. Daarvoor ziet u in deze Zomerbrief dan ook een aantal beleidsintensivering terug in hoofdstuk 6.

Op basis van de hierboven beschreven uitgangspunten volgt hieronder de eerste stap, op weg naar een strategische agenda

De inwoner centraal met wijkgerichte aanpak

De gemeente is er voor de inwoner en deze moet dan ook centraal staan in ons handelen. Om dat te kunnen bereiken, moeten we meer met de inwoner in verbinding staan en weten wat er leeft in de directe leefomgeving. Daarom willen we meer gericht - per gebied/wijk - gaan werken. Niet alle wijken hebben immers dezelfde sociale en maatschappelijke context en daarmee dezelfde behoefte.

Met deze beweging is het beoogde maatschappelijke effect het vitaal en leefbaar houden van de wijken en buurten en het verkleinen van de afstand tussen inwoner en bestuur. Ook verwachten wij positieve opbrengsten in het sociaal domein. We starten met deze strategische beweging via een onderzoek naar een voor Hengelo passende inrichting van het wijkgericht werken via een bestuurlijke opdracht. Dit doen we met de raad, onze professionele partners en samenleving samen. Concrete onderdelen van het plan zijn in ieder geval een meting van de behoefte aan maatwerk d.m.v. een analyse van en met de wijken en het, samen met inwoners in beeld brengen van de top 10 van verbeterpunten. De verwachting is dat deze veranderstrategie gedurende deze hele raadsperiode onze aandacht vergt.

Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

De strategie van Hengelo - in het centrum van het stedelijk gebied in Twente - richt zich enerzijds op versterking van de sociaaleconomische ontwikkeling en structuur. Hierbij ligt de focus op hightech (maakindustrie). Anderzijds richt deze strategie zich op een bruisend, aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor kenniswerkers, creatieve werkers, jongeren en vakmensen. Hierbij zoeken we een goede balans tussen de verschillende inkomensgroepen. Met deze strategie versterken we onze internationale concurrentiepositie als stedelijke regio. Daarnaast stimuleren we de voor ons zo belangrijke groei van de (beroeps)bevolking en de daarmee samenhangende woningvraag. Zonder deze schaa sprong krimpt de beroepsbevolking volgens de prognoses als gevolg van vergrijzing en ontgroening (afname van het aantal jongeren) de komende jaren licht. De groei van de beroepsbevolking is dus ook nodig om de bestaande economie en brede welvaart te kunnen waarborgen. Met die achterliggende doelstellingen streven wij naar een schaa sprong van de stad met een groeiambitie naar 100.000+ inwoners.

Om deze doelen te bereiken moeten we continu blijven investeren in de fysieke stedelijke ontwikkeling. Dit kan bijvoorbeeld via het voeden van een (fysiek) investeringsprogramma/agenda, om zo te beschikken over voldoende eigen cofinanciering. Op die manier wordt ook de lobby ondersteund.

Het beoogde maatschappelijk effect is behoud en groei van de brede welvaart van onze inwoners, sociaaleconomische structuurversterking en betaalbaar en gevarieerd wonen.

Daarvoor is de vormgeving van de Spoorzone Hengelo-Enschede (met binnenstad en Hart van Zuid) als kern van de top technologische regio Twente van groot belang. Net als een verhoging van bouwproductie via binnenstedelijke uitbreiding (incl. hoogbouw) met bijpassende infrastructurele verbindingen in en naar Hengelo, via weg, water en spoor. We werken o.a. aan een nieuwe woonvisie met Welbions en zetten in op een vast kunstopdium in de binnenstad.

Transformatie sociaal domein

Wij willen, via een preventieve, integrale en wijkgerichte aanpak, de komende jaren komen tot een inhoudelijke transformatie van het sociaal domein, die uiteindelijk leidt tot een sluitende begroting. Wij zien dat het sociaal domein in Hengelo financieel onhoudbaar is, waardoor wij daar fors op moeten gaan sturen; de totale opgave voor het sociaal domein breed, loopt op tot een bedrag van circa € 11 miljoen in 2026. Dat vraagt om vergaande keuzes. Naast het voortzetten van de bestaande maatregelen en innovatieplannen, zitten wij daarom opnieuw aan de tekentafel om vanuit verschillende invalshoeken naar onze keuzes voor het sociaal domein te kijken. Er is een dringende

noodzaak voor serieuze gamechangers en een reset van het systeem. Wij werken aan een transformatie van het sociaal domein die leunt op onderstaande uitgangspunten:

- Wij kiezen voor meer preventie met effectief bewezen interventies en businesscases om de effectiviteit te bewijzen. En focussen op preventie waar de grootste uitgaven in zorg en ondersteuning zijn en grootste resultaten te halen zijn. Wij leggen een deel van de verantwoordelijkheid daarvan ook neer bij de partners als dit logisch is of leidt tot beter resultaat. Omdat veel interventies pas op de lange termijn effect hebben en wij op korte termijn een financiële opgave hebben, ligt onze prioriteit op dit moment bij een aantal van onderstaande keuzes.
- Wij ontkomen niet aan een trendbreuk: van ontzorgen naar normaliseren. Van “zorgen voor”, naar “zorgen dat”. Wat hoort bij het leven? En wat vraagt bijzondere ondersteuning? Onze basis is dat inwoners elkaar helpen. Eigen kracht, eigen netwerk en noaberschap. Onze sociale basis infrastructuur is daarbij ondersteunend.
- Hoewel wij waar dat echt nodig is onze inwoners ondersteuning op maat willen bieden, zetten wij fors en vergaand in op het (door)ontwikkelen van basisvoorzieningen. Zodat zoveel mogelijk ondersteuning en oplossing via basisvoorzieningen gegeven kan worden en individueel maatwerk minder nodig is.
- Pas als die basisvoorzieningen ontoereikend zijn gebleken wordt bekeken welke ondersteuning naast die basisvoorzieningen nodig is. Kwetsbare groepen kunnen daarmee altijd een beroep op ons blijven doen. Dit vraagt een mentaliteitsverandering van inwoners, partners en de gemeente en bijstelling van onze verwachtingspatronen.
- Wij bieden waar het kan zoveel mogelijk generieke ondersteuning, maar waar nodig en (financieel) kansrijk, organiseren wij ondersteuning voor specifieke doelgroepen.
- In lijn met het normaliseren zullen wij de ondersteuning aan onze inwoners ook versoberen. Wij kijken of ondersteuning echt nodig is en beperken waar mogelijk de zorginzet. Wij blijven goed kijken naar de vraag van de inwoner (maatwerk), maar het is niet: “u vraagt, wij draaien”.
- Wij kiezen ervoor om de zorg en ondersteuning zoveel mogelijk lokaal te organiseren en inkopen/subsidiëren, ook voor wat betreft de maatwerkvoorzieningen. Zodat het zo goed mogelijk aansluit op de Hengelose basisvoorzieningen en de samenwerking optimaal tot stand kan komen. Daar waar het verplicht of duidelijk in belangrijke mate bijdraagt aan meer grip en kostenbesparing, blijven wij regionaal inkopen.
- Wij willen het aanbieden en organiseren van de zorg en (inkomens)ondersteuning veel zakelijker vorm geven. Met een kaderstellend budget voor een aantal preferente partners en duidelijke financiële afspraken aan de voorkant. Ondanks kaderstellende financiële en resultaatgerichte afspraken aan de voorkant moet er ruimte zijn in de uitvoering voor de menselijke maat waar dat echt nodig is.
- Wij organiseren de zorg en ondersteuning bij de partner(s) die dit het beste kunnen, uitgaande van een goede balans tussen kwaliteit en financiën. En focussen ons daarbij op een beperkt aantal partners met aandacht voor samenwerking, goede overdracht van cliënten, investeren in partnerschap en gezamenlijke (financiële) verantwoordelijkheid.
- Het uitgangspunt van de gemeente Hengelo blijft dat wij binnen het sociaal domein tot een sluitende begroting willen komen. Inzet van middelen voor andere gemeente taken en initiatieven is niet wenselijk omdat investeren in leefomgeving, economische zaken, werkgelegenheid, veiligheid en sport- en culturele voorzieningen bijdraagt aan welvaart en het evenwicht in het sociaal domein. Wel kijken wij of er een ingroeipad nodig is voor een zachte landing.

Uiteraard doen wij dit in samenspraak met uw raad, via een gesprek over deze uitgangspunten, ten tijde van deze Zomerbrief. Daarna ligt de financiële paragraaf van het uitgewerkte transformatieplan bij de begrotingsbehandeling 2023 voor. Inclusief een heroverweging van de bestaande maatregelen en innovatieplannen. En begint uiteraard de implementatie van het transformatieplan dat, afhankelijk van de concrete maatregelen, naar verwachting de gehele raadsperiode in beslag zal nemen. Om deze omslag te bereiken willen wij hier gefaseerd naar toe groeien (ingroeipad) door de inzet van incidentele middelen in de Beleidsbegroting 2023-2026.

Het beoogde maatschappelijke effect van deze opgave is een inhoudelijk en financieel toekomstbestendige zorg en welzijn voor onze inwoners.

Duurzame inrichting

Met een integraal duurzaamheidsbeleid willen we werken aan de complexe en omvangrijke vraagstukken op het gebied van klimaatverandering en –adaptatie, energietransitie, circulaire duurzame economie, mobiliteit en een inclusieve gezonde samenleving. Een succesvol duurzaamheidsbeleid is alleen mogelijk in nauwe samenwerking met inwoners, medeoverheden, bedrijven en instellingen.

Het beoogde maatschappelijk effect is 60% CO2 reductie in 2030, conform het rijksbeleid.

De bestuurlijke aandacht gaat de komende jaren, meer nog dan het vaststellen van de noodzakelijke beleidsdocumenten, naar het organiseren van meer realisatiekracht voor de uitvoering van het beleid. In procesmatige zin is het streven naar meer (sub)regionale afweging en afstemming met behoud van lokale autonomie. De rijksmiddelen voor de uitvoering - voor 2022, maar naar verwachting ook structureel - zijn een eerste stap voor de uitvoering. Hoewel deze rijksmiddelen voor ons een strikte voorwaarde en ook absoluut noodzakelijk zijn voor de uitvoering, zijn ze onvoldoende om onze ambities waar te maken.

4

Ontwikkelingen bestaand beleid per begrotingsprogram ma

Belangrijke beleidsmatige ontwikkelingen (voorheen onderdeel 1e Beleidsrapportage)

In deze paragraaf wordt ingegaan op belangrijke beleidsmatige ontwikkelingen en afwijkingen per begrotingsprogramma ten opzichte van de huidige Beleidsbegroting 2022-2025. Dit gedeelte maakte voorheen onderdeel uit van de ontwikkelingen per programma van de Beleidsrapportage.

De financiële ontwikkelingen per programma worden weergegeven in hoofdstuk 5. Hierbij is de verbinding gemaakt tussen de financiële actualisatie van het huidige jaar (voorheen 1e Beleidsrapportage) en het vooruitkijken naar de eerstkomende 4 jaren (voorheen Kadernota). Dan is in een keer per item voor de hele periode helder wat de financiële consequenties zijn.

Programma 1 Veiligheid

In 2022 komt de stad weer tot leven. Begin van het jaar zijn de coronamaatregelen stapsgewijs afgeschaald en lijkt de acute coronacrisis voorbij. Door de immuniteitsgraad en een minder ziekmakende virusvariant zijn we teruggekeerd naar het 'normale' dagelijks leven. De uitgaans- en evenementenbranche pakken de draad weer op. Mensen zijn weer onderweg, bezoeken winkels en werken weer meer op kantoor. De bijzondere inzet op dit thema vanuit het programma openbare orde en veiligheid is met de afschaling afgenomen. Reguliere taken als vergunningverlening en handhaving hierop zijn hervat. Het virus is echter niet weg en hoe dit later weer een rol speelt weten we nog niet.

De coronacrisis is daarentegen snel opgevolgd door een volgende (actuele) crisissituatie: de oorlog in Oekraïne en de massale vluchtelingenstroom in Europa. Mede vanwege de coördinerende rol van de Veiligheidsregio Twente betekent dit opnieuw een verhoogde ambtelijke inzet vanuit openbare orde en veiligheid bij het organiseren van noodopvang in Hengelo. In verhouding minder dan tijdens de coronacrisis vanwege de meer geconcentreerde plaats van uitvoering en inhuur van extern personeel. Toch hebben deze ontwikkelingen geleid tot een achterstand en staan we voor een inhaalslag op de eerder gestelde beleidsdoelen.

Begin 2021 is nieuw veiligheidsbeleid vastgesteld met doelstellingen voor de beleidsperiode 2021-2024. In de beleidsbegroting 2022 zijn deze bevestigd en geconcretiseerd voor de huidige beleidsperiode. Hoe staan we er nu voor?

Omvang van geregistreeerde criminaliteit

Het aantal geregistreeerde misdrijven lijkt over de jaren heen licht af te nemen. Dat beeld wordt wel vertroebeld door twee jaar coronacrisis. In die periode neemt namelijk het aantal geregistreeerde overlast exponentieel toe. Van 1570 naar 2484 meldingen. Wij lopen daarmee in de pas met andere gemeenten in Twente en Nederland. Ook is het noemenswaardig dat de samenstelling van soorten delicten verandert. Traditionele criminaliteit neemt af (inbraak en diefstal) maar digitale vormen van criminaliteit stijgen (online fraude en hacking), incidenten met personen met zorgwekkend gedrag neemt toe net als uitingsvormen van ondermijnende criminaliteit (zoals drugshandel).

Aanpak van ondermijning

De opkomst van ondermijnende criminaliteit wordt anno 2022 breed erkend als een serieuze dreiging voor de veiligheid en integriteit van onze samenleving. In 2017 is het eerste ondermijningsbeeld voor Hengelo gemaakt en daaruit blijkt dat er in Hengelo meer gebeurt dan wij weten. Drugshandel is een kenmerkend probleem dat sinds 2017 is toegenomen van 37 naar 104 politieregistraties in 2021. Hieraan gerelateerd zagen we wapenhandel sinds 2017 toenemen van 17 naar 48 registraties in 2020. Doorgaans is dit te zien als het topje van de ijsberg.

In het eerste kwartaal van 2022 is een uitvoerig adviesrapport voor gemeente Hengelo opgeleverd met daarin aanbevelingen over hoe de organisatie van de gemeente kan worden versterkt om ondermijning beter tegen te gaan. Herkenbaar daarin zijn onze beleidsvoornemens over het breder toepassen van BIBOB en het actualiseren van afspraken met interne en externe partners om

informatie te delen en barrières in samenwerking weg te nemen. Voornemens die nog niet zijn uitgevoerd. Samenvattend bestaan de aanbevelingen uit het mobiliseren van capaciteit, kennis en kunde in de gehele organisatie: de basis op orde.

Veiligheidsgevoel en overlast in de buurten of wijken

Inwoners ervaren de leefbaarheid en veiligheid in 'hun' Hengelo wisselend. Enerzijds ervaren zij een toename van overlast en criminaliteit en leeft het idee dat de sociale cohesie achteruit gaat. Anderzijds voelt het merendeel van de Hengelose inwoners zich wel veilig in eigen buurt. Door de monitor leefbaarheid en veiligheid weten we welke overlast het meest wordt gesignaleerd. Bewoners bevestigen dit tijdens buurtbijeenkomsten. Op ad hoc basis ondernemen we actie met toezicht en handhaving. Echter, meer gestructureerde voornemens om voor geprioriteerde wijken integrale plannen op te stellen (en uit te voeren) lopen vertraging op.

Tijdelijke formatie

De coronacrisis deed, en nu ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen, doet een flink beroep op de ambtelijke inzet en zorgt ervoor dat meerdere beleidsvoornemens niet gehaald worden. Een inhaalslag wordt bemoeilijkt door de actualiteit en onzekerheid hoe de instroom van vluchtelingen zich ontwikkelt. Met externe inhuur is dit deels gecompenseerd maar om de inhaalslag daadwerkelijk te kunnen maken is het continueren van externe inhuur in 2023 nodig en daarom opgenomen als nieuw beleid (zie 23-NB 1.2 Uitbreiding formatie Veiligheid).

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Toename brandstof- en grondstofprijzen

De sterke toename van de brandstof- en grondstofprijzen gaat naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een overschrijding van budgetten bij verschillende taakvelden van programma 2. In de 2e Beleidsrapportage 2022 komen we hier op terug.

Parkeren

Op dit moment wordt gewerkt aan uitwerking van een principebesluit tot invoering parkeerregulering in Hart van Zuid. Dit wordt naar verwachting in het derde kwartaal van 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad. Het moment van invoering van parkeerregulering hangt samen met de oplevering van woningbouw. De eerste woningen in Hart van Zuid worden naar verwachting in de loop van 2023 opgeleverd. Voor invoering van parkeerregulering is een investerings- en exploitatiebudget benodigd. De omvang van het benodigde budget is nog niet bekend. Het bepalen van de omvang is onderdeel van de uitwerking van het principebesluit tot invoering van parkeerregulering.

Programma 3 Economie

In de door de gemeenteraad vastgestelde Kadernota 2021-2024 staat onder de kop 'Hengelo, stad van verbinding: samen leven, samen werken' dat de strategie van Hengelo - als onderdeel van het stedelijk gebied in Twente - zich enerzijds richt op versterking van de sociaaleconomische ontwikkeling en structuur, met een focus op hightech (maak), en anderzijds op een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor kenniswerkers, creatieve werkers, jongeren en vakmensen met een goede balans tussen de verschillende inkomensgroepen.

Binnen de hiervoor beschreven strategie worden twee sporen onderscheiden: top technologische regio en aantrekkelijke bruisende stad. Het toegroeien naar een top technologische regio is daarbij de overkoepelende ambitie: "Wij bouwen Hengelo en de regio samen met bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en provincie, omliggende gemeenten verder uit tot top technologische stad en regio. Denkers en doeners werken samen en maken ons koploper in kennisintensieve en innovatieve maakindustrie."

In de ambitie toe te groeien naar een toptechnologische regio, ligt het gemeentegrens-overstijgende besloten. Niet Hengelo wil tot de toptechnologische gemeenten behoren, maar Hengelo wil eraan bijdragen dat de regio, of toch ten minste het stedelijke gebied Hengelo - Enschede, gaat behoren

tot de top drie van top technologische regio's in Nederland. Dat lukt alleen als er op regionale schaal optimaal wordt samengewerkt. Die samenwerking krijgt op dit moment vorm binnen een zogeheten triple helix ecosysteem. Triple helix omvat de drie O's: ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheden. Dit ecosysteem bestaat uit een complex economische netwerk met een dynamische structuur waar elke actie of relatie een variatie aan veranderingen teweeg kan brengen. De afgelopen jaren werd hieraan vanuit de Regio Twente gewerkt. Om meer lijn te brengen in deze dynamische regionale economische structuren is de Regio Twente doorontwikkeld naar de huidige Twente Board. Hierin werken gemeenten, onderwijs en bedrijfsleven in Twente samen.

Binnen de Twente Board werken zij samen aan het bevorderen van de ontwikkeling van de Twentse economie. De versterking van ondernemerschap en innovatie, de brede werkgelegenheid en het verdienvermogen staan daarbij centraal. In 2017 hebben de Twentse gemeenten besloten tot een regionaal investeringsprogramma (Agenda voor Twente) voor de periode 2018-2022. Deze volgde de eerdere Agenda van Twente op. Voor de financiering van de uitvoering hebben de gemeenteraden de benodigde middelen (€ 7,50 per inwoner per jaar, vijf jaar lang) ter beschikking gesteld. Uiteraard is er ook gebruik gemaakt van cofinanciering. Het college en de gemeenteraad van Hengelo hebben aanvankelijk aangegeven i.v.m. een hoge(re) ambitie in beginsel ook bereid te zijn € 12,50 te voteren, maar na overleg tussen de veertien gemeenten is uiteindelijk € 7,50 langjarig vastgesteld. Dit geld is ook gebruikt voor de financiering van de Regiodeal die Twente met het Rijk en de provincie heeft gesloten.

2022 is het laatste jaar van de huidige Agenda voor Twente. De projecten uit de agenda lopen nog tot eind dit jaar en van de Regiodeal tot eind 2025. Onlangs is de evaluatie van de Agenda voor Twente vastgesteld. Inmiddels heeft € 15 miljoen geleid tot in totaal € 169 miljoen aan investeringen in Twente. Het belangrijkste deel komt daarvan vanuit de Regio Deal Twente, het investeringsprogramma van in totaal € 150 miljoen (bijdragen rijk, provincie, gemeenten en ondernemers en onderwijsinstellingen). Van dit bedrag is eind 2021 € 85 miljoen in realisatie. Algemeen is de conclusie dat de Regio Deal Twente er niet was gekomen zonder de Agenda voor Twente. De evaluatie toont aan dat er een basis ligt om op voort te borduren voor de komende jaren.

Nieuw investeringsprogramma 2023- 2027

De Twente Board werkt op dit moment aan een nieuw investeringsprogramma als opvolger van de Agenda voor Twente die dit jaar afloopt. Zodra de kaders hiervoor staan worden deze voorgelegd aan de colleges. Wij zullen samen met de gemeenteraad de input ophalen die wordt meegenomen in het proces waarbinnen de nieuwe agenda wordt opgesteld.

Voor het nieuwe investeringsprogramma, inclusief de bekostiging van Twente Board zelf, zijn uiteraard middelen nodig, maar deze zitten al meerjarig/structureel in onze begroting. Op dit moment bestaat de bijdrage uit € 7,50 per inwoner per jaar voor de AvT en € 1,51 per inwoner per jaar voor de overige Twente Board lasten; deze komen voort uit de opsplitsing van Regio Twente, met name vanuit de overgang van het team economie van de voormalige Regio Twente. Voor de bovenstaande financiering van Twente Board, inclusief investeringsagenda hebben de 14 gemeenten in 2021 commitment afgegeven, door een garantie tot en met 2022 en een inspanningsverplichting vanaf 2023. Deze bedragen zitten, zoals gezegd, meerjarig/structureel in onze begroting en dus is een toekomstig nieuw investeringsprogramma/Twenteboard financiering in budgettaire zin geen nieuw beleid. Wel heeft de gemeenteraad zijn rol in de totstandkoming van een nieuw investeringsprogramma.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De regionale investeringen van de Twente Board richten zich op de sociaaleconomische structuurversterking van Twente met focus op techniek ("groene toptechnologische regio") en bestaan uit 4 centrale actielijnen:

- Techniek als motor: versterken van de technische kracht van de regio, de motor achter de economische groei van Twente;
- Arbeidsmarkt & Talent: voldoende (internationaal) talent op alle niveaus aantrekken, opleiden en behouden voor de regio om deze technische motor draaiende te houden;

- Bereikbaarheid & Vestigingsklimaat: goed woon-, werken leefklimaat creëren om (getalenteerd) personeel vast te houden en als regio aantrekkelijk te zijn voor (nieuw te vestigen) bedrijven;
- Circulaire economie & Duurzaamheid: aansluiten bij de toenemende vraag naar duurzame technologie, producten en de noodzaak voor toekomstbestendige landbouw.

De bovengenoemde vier actielijnen dragen bij aan de toekomst van Twente en vormen het fundament voor de huidige en toekomstige regionale investeringsagenda's, zoals de Agenda voor Twente en de Regio Deal Twente. Deze vier actielijnen komen grotendeels overeen met de gemeentelijke sporen waarlangs de Hengelose ambitie gerealiseerd zou moeten worden. Om een toptechnologische regio te blijven/worden dient Hengelo optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die het regionale ecosysteem biedt om dit te realiseren.

Programma 4 Onderwijs

Gelijke kansen agenda

De gemeente Hengelo heeft in 2020 een 'Gelijke kansen agenda' ondertekend en begin 2022 hebben wij deze herzien. Gelijke kansen voor kinderen en jongeren om zich te kunnen ontwikkelen. Het is ook een uitgangspunt in onze Lokale Educatieve Agenda. Het gaat erom dat de talenten van alle kinderen en jongeren worden benut en dat de randvoorwaarden om zich te kunnen ontwikkelen voor ieder kind gelijk zijn. Zo vroeg mogelijk beginnen is hierin van belang. Wij zetten hier als gemeente nu heel fragmentarisch op in, maar niet overkoepelend vanuit de gelijke kansen gedachte. Wij werken samen met onderwijsinstellingen, ouders en maatschappelijke organisaties.

Het Rijk wil hier ook op inzetten en gaat hiervoor binnenkort subsidieregelingen open stellen. Waarbij scholen, gemeenten en relevante maatschappelijke partners gezamenlijk subsidie kunnen aanvragen. Daarbij is het van belang dat wij hierop ook zelf financiële middelen kunnen inzetten (bijv. eigen bijdrage bij subsidieaanvraag). Wanneer, waarvoor en hoeveel is voorsnog niet duidelijk.

De inzet op gelijke kansen beperkt zich niet tot school. Daarom zien wij een relatie met onze integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie en met 'Gelijke start', beide beschreven in programma 7.

Integraal Huisvestingsplan

De gemeente Hengelo werkt samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Dit koersdocument zet uiteen hoe de gemeente samen met de schoolbesturen de komende jaren - lange termijn 2040 - integraal en planmatig investeert in de huisvesting van het onderwijs. Het IHP maakt de benodigde investeringen op de lange termijn inzichtelijk en resulteert in een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar. Dit vraagt om substantiele investeringen en een zorgvuldig proces met de raad over de financiële kaders en de beleidskeuzes binnen het IHP. Na de zomer komen we hier bij de raad op terug. Zie ook 22-ZB-4.1.

Programma 5 Sport, cultuur & recreatie

Corona

Begin 2022 hadden we nog te maken met allerlei beperkingen in verband met het grote aantal coronabesmettingen. De verschillende maatregelen kwamen vanaf maart stap voor stap te vervallen.

Een van de maatregelen begin dit jaar was de check van QR-codes voor toegang. Om verenigingen, stichtingen en ondernemers te ondersteunen in deze taak, heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid het mogelijk gemaakt een specifieke uitkering aan te vragen door gemeenten. Deze specifieke uitkering hebben we ingediend op basis van de subsidieregeling QR-code check, die uw raad begin maart heeft vastgesteld. We hebben voor de uitvoering van deze regeling € 300.000 ontvangen.

- 59 organisaties (horeca, sport, cultuur) hebben een aanvraag gedaan voor het hoge tarief (€ 3000), deze zijn allen gehonoreerd voor een totaal toegekend bedrag van € 177.000.

- 37 sport/cultuurverenigingen hebben een aanvraag gedaan voor het lage tarief (€ 1500). Deze zijn allemaal toegekend met een totaalbedrag van € 55.000

De regeling was opengesteld voor aanvragen tot 1 mei jl. Er hebben ongeveer 40 stichtingen, verenigingen en 60 ondernemers een aanvraag ingediend. Deze aanvragers hebben in de loop van juni een beschikking van ons ontvangen.

Specifiek voor de culturele organisaties en verenigingen zijn er in maart 2022 een aantal subsidieregelingen vastgesteld, gelijk aan de regelingen waar de cultuursector in 2021 ook gebruik van heeft kunnen maken.

De financiële dekking voor deze subsidieregeling is afkomstig uit het door het Rijk ontvangen steunpakket voor compensatie van de culturele sector.

Dit zijn;

- Regeling versterking en vernieuwing 2022, opengesteld van 01-05-2022 tot 01-06-2022 met een subsidieplafond van € 145.000
- Uitvoeringsregeling Coronacompensatie van urgente financiële tekorten 2021, opengesteld van 01-05-2022 t/m 31-07-2022 met een subsidieplafond van € 50.000
- Uitvoeringsregeling Coronacompensatie van urgente financiële tekorten 2022, openstelling van 01-09-2022 t/m 31-10-2022 met een subsidieplafond van € 228.550

Cultuur

Cultuurregio Twente

De 14 Twentse gemeenten hebben in 2019 gezamenlijk ingestemd met het Cultuurprofiel van de regio Twente voor de periode 2021-2024. Het Cultuurprofiel Ruimte voor verbeelding is een gemeenschappelijke visie op kunst, erfgoed en media in Twente. De Cultuurregio Twente profileert zich in drie thema's: Tijd en ruimte, Traditie en innovatie en Grenzeloos Twente. Twente is één van de stedelijke regio's die door de minister van OCW is gevraagd om een gezamenlijk cultuurprofiel in te dienen. Het concept-Uitwerkingsprogramma 2022-2024 geeft concrete handvatten om de vertaling te maken van de thema's naar uitvoering in een veld dat continu in beweging is. Deze wordt in het najaar 2022 ter goedkeuring voorgelegd aan alle 14 gemeenteraden. In de Kunst en Cultuurnota 2021-2024 (sept 2021) heeft de gemeenteraad zich wel achter het speerpunt 4 geschaard, dat Hengelo zich blijft inzetten voor de uitvoering van het regionaal cultuurbeleid zoals is vastgesteld in het Cultuurprofiel van de regio Twente. Bij vaststelling van het definitieve Uitvoeringsprogramma 2022-2024 in het najaar 2022 zullen de financiële consequenties duidelijk worden en welke (financiële) inzet van gemeente Hengelo wordt gevraagd.

Atelierbeleid Beeldende Kunst

In de cultuurnota 2021-2024 hebben wij de doorontwikkeling van het atelierbeleid als actiepunt opgenomen. Hierin zal aandacht worden geschonken aan betaalbare atelierruimten en doorstroming, beeldende kunstenaars in de stad, nieuwe makers en de broedplaatsen die de afgelopen periode zijn ontstaan. De Creatieve Broedplaatsen zijn gestart als onderdeel van de Regio Deal Twente om het vestigingsklimaat in Twente te versterken en innovatie en creativiteit in de regio aan te moedigen. Voor de opstart zijn vanuit de regio incidenteel middelen beschikbaar gesteld. In Hengelo is hierdoor Broedplaats Oogst in Hart van Zuid ontstaan. Er zijn geen structurele middelen om broedplaatsen te ondersteunen. Wel worden er twee atelier-organisaties structureel gesubsidieerd. Bij het vaststellen van de cultuurnota is nog geen nieuw budget opgenomen. Voor de lange termijn moeten er wel keuzes gemaakt worden voor de borging op lokaal niveau. Afhankelijk van de keuzes die in het nieuwe atelierbeleid gemaakt worden, kan dit ook financiële consequenties hebben.

Subsidieverstrekking

Met financiële ondersteuning in de vorm van subsidies faciliteren we maatschappelijke partners (stichtingen/verenigingen/instellingen/organisaties) die een bepaalde bijdrage leveren aan de samenleving en/of gemeentelijke doelen; gemeentelijk beleid (als samenwerkingspartner van de

gemeente) uitvoeren; (niet-rendabele) maatschappelijke activiteiten organiseren die iets opleveren voor de samenleving, in lijn met behoefte en noodzaak.

De afgelopen jaren zien we op verschillende aspecten knelpunten in de subsidieprocessen vanuit het sociaal domein (sport, cultuur, zorg en ondersteuning). Bovendien legt het proces op piekmomenten een onevenredige werkbelasting op de betrokken medewerkers. Vooralsnog gaan we aan de slag met de professionalisering van de processen binnen de huidige financiële kaders en komen we terug met een raadsvoorstel voor de structurele investeringsbehoefte.

Toename brandstof- en grondstofprijzen

De sterke toename van de brandstof- en grondstofprijzen gaat naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een overschrijding van budgetten bij verschillende taakvelden van programma 5. In de 2e Beleidsrapportage komen we hier op terug.

Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)

Met ingang van 2019 bestaat een Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). Deze subsidie dekt, onder voorwaarden, 17,5% van de kosten van aan Sport gerelateerde uitgaven en investeringen. Deze subsidie werd in het leven geroepen omdat vanaf 2019 de betaalde BTW op aan Sport gerelateerde uitgaven en investeringen niet langer kon worden terugontvangen (als gevolg van de zgn. "verruiming Sportvrijstelling BTW"). De SPUK geldt voor 5 jaar, dus tot en met 2023.

De voortzetting van de SPUK na 2023 is nog onzeker. Wel is, door agentschap DUS-I in samenwerking met het Ministerie van VWS, per 15 november 2021 een tussenevaluatie van de SPUK gepresenteerd. Gezien deze tussenevaluatie is voortzetting van de huidige regeling – met mogelijk op onderdelen aanpassingen – het meest waarschijnlijk. We gaan daarom bij de Sport- gerelateerde uitgaven vanaf 2024 uit van voortzetting van de SPUK

Programma 6 Sociaal domein

Werk en inkomen

De veranderende doelgroep in onze bestanden maakt dat wij steeds meer moeten investeren om mensen arbeidsfit te maken. De budgetten die wij daarvoor tot onze beschikking hebben stijgen niet mee. Uit een in 2021 verschenen landelijk rapport van Berenschot blijkt dat gemeenten structureel geld tekort komen om deze rol goed te vervullen en die tekorten lopen volgens de huidige begrotingen op .

Schuldhulpverlening

Wij richten ons op meer preventief werken, dus inwoners zo vroeg mogelijk 'vinden' om hulp aan te bieden. Zo willen wij problematische schulden voorkomen en daarmee ook de inzet van zware dienstverlening verminderen. Dit betekent een verschuiving van meer werkzaamheden naar BudgetAlert (o.a. via werkwijze Vroegsignalering van Schulden) en minder zware trajecten bij de Stadsbank Oost Nederland (SON).

Aanvragen schuldhulpverlening worden echter steeds complexer. Dit vraagt veel vakkennis, tijd en inzet van BudgetAlert en de Stadsbank Oost-Nederland (SON), zeker ook in de samenwerking en afstemming met onze ketenpartners. De SON werkt mede daarom toe naar een nieuw toekomstprofiel. Het dienstverleningsmodel van de SON moet hierop aangepast worden. Zie hieronder bij hoofdstuk 6 (23-NB-6.2).

Inburgering

De nieuwe Wet inburgering is per 1 januari 2022 in werking getreden. Het doel van de nieuwe wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst door betaald werk. De gemeente heeft de regie over het hele inburgeringstraject. De gemeente ontvangt extra middelen voor de uitvoering en een programmabijdrage per inburgeringsplichtige.

De eerste vier maanden zijn er nauwelijks inburgeringsplichtige statushouders die onder de nieuwe wet vallen binnengekomen. Dat komt doordat er eerst mensen aan de beurt zijn die onder de oude wet vallen en op huisvesting in Hengelo wachten (daar was nog achterstand). De eerste

inburgeringsplichtige gezinsmigranten zijn aangemeld en gestart met hun traject. Wij lopen financieel gezien in de pas en er doen zich geen tekorten voor.

Regiovisie Jeugdhulp

Landelijk is in 2021 afgesproken dat iedere regio een regiovisie moest opstellen. Deze opdracht hadden wij regionaal belegd bij de Organisatie voor zorg en jeugd in Twente (OZJT). De Regiovisie is begin 2022 door alle 14 gemeenten unaniem aangenomen. Vanuit de Regiovisie zijn regionaal nu twee trajecten gestart:

1. Het opstellen van een meerjarige samenwerkingsagenda, waar het jeugd(hulp)netwerk in Twente samen (door)ontwikkelt op de belangrijke inhoudelijke thema's om te komen tot verbetering in de jeugdhulp;
2. De (strategische) inkoop van jeugdzorg per 1 januari 2025, waarbij het gaat om specialistische jeugdhulp die wij grotendeels verplicht regionaal moeten organiseren. Belangrijk punt daarbij is de keuze van gemeenten welke ambulante vormen van Jeugdhulp zij wel/niet regionaal willen inkopen via OZJT. De Wmo-ondersteuning is daar vooralsnog buiten gelaten.

De gemeente Hengelo is betrokken bij beide trajecten, om ervoor te zorgen dat de agenda in lijn blijft met wat wij lokaal willen. Wij zullen de gemeenteraad hierover blijven informeren.

Onderdelen van de regiovisie kunnen echter niet wachten en daarop ondernemen wij (regionaal) al concrete acties. Denk daarbij aan de af- en ombouw van de residentiële zorg en de wachtlijstproblematiek. Voor de wachtlijstproblematiek is een meerjarenaanpak gemaakt en zijn financiële middelen nodig. Zie hieronder bij hoofdstuk 5 onderdeel B (22-ZB-6.8).

Meerjarenperspectief OZJT/ Regionale samenwerking

Met het vaststellen van de Regiovisie Jeugdhulp Twente door alle 14 gemeenten is ook het moment gekomen te kijken naar de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT). OZJT is een onderdeel van SamenTwente (nieuwe naam voor de GR Gezondheid), waarin de 14 Twentse gemeenten (deels verplicht) samenwerken om ervoor te zorgen dat onze inwoners de juiste zorg en jeugdhulp beschikbaar hebben.

Bij de oprichting is bewust gekozen voor een kleine, wendbare organisatie. Het takenpakket van OZJT heeft zich echter uitgebreid en ontwikkeld en is ten opzichte van 2015 verviervoudigd. De formatie is ontoereikend voor het uitvoeren van de kerntaken zoals beschreven in de Regiovisie Jeugdhulp Twente. Het momentum en de urgentie komen nu bijeen om keuzen te maken rond een meerjarenperspectief OZJT. Over de kerntaken en opdrachten van OZJT in de toekomst en de reële financiële effecten daarvan in 2022 en vanaf 2023. Zie hierover meer bij hoofdstuk 5 onderdeel B (22-ZB-6.8).

Stand van zaken aanbevelingen Rekenkameronderzoek

De samenwerkende rekenkamer(commis)sie(s) van Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Tubbergen hebben vorig jaar juni het onderzoek gepresenteerd naar de oplopende kosten van de jeugdhulp. Het college heeft de aanbevelingen uit het onderzoek omarmd en de gemeenteraad hierover geïnformeerd (d.d. 22 juni 2021, zaaknummer 3254517). Daarbij is de toezegging gedaan om bij de eerste rapportage in 2022 een terugkoppeling te geven van de stand van zaken.

Meerdere aanbevelingen worden, zoals in de brief aangegeven, opgepakt binnen het programma Sociaal Domein en de (regionale) inkoop. Zoals preventie/ preventieteam jeugd, dashboards voor Wmo en Jeugd en inperken van aantal zorgaanbieders (bij verlenging dan wel nieuwe inkoop). Hierover hebben wij u ook geïnformeerd in onze brief van 30 maart jl.

Er zijn twee aanbevelingen die om een nadere verdieping vroegen: 'Onderzoek de gemiddelde trajectprijzen voor de verschillende typen jeugdhulp (ambulant, verblijf, jeugdbescherming) om te zien waar kostenstijgingen spelen' en 'Ga na hoe het komt dat in Hengelo jeugdhulp met verblijf en jeugdbeschermingstrajecten sterker toenemen dan bij de andere onderzochte gemeenten'. Hiermee hebben wij het volgende gedaan:

- Wij hebben de gemiddelde trajectprijzen van de verschillende typen jeugdhulp (ambulant, verblijf, jeugdbescherming) in kaart gebracht vanaf 2019-2021 op basis van dezelfde definities als in het rekenkameronderzoek. Door de invoering van het Twents Model in 2019 wordt de ondersteuningsbehoefte los van het verblijf bekostigd, waardoor er een verschuiving heeft plaatsgevonden van verblijfskosten naar ambulant. Maar op basis van de data herkennen wij ook een kostenstijging bij verblijf en deze trend lijkt zich door te zetten. Dit komt onder andere door de mate van problematiek die toeneemt, door Corona waardoor jeugdigen bij crisis sneller uit huis zijn geplaatst en door de afbouw van de JeugdzorgPlus en de Weinig voorkomende hoogspecialistische zorg.
- Tevens hebben wij jeugdhulp met verblijf en jeugdbeschermingstrajecten in kaart gebracht vanaf 2019-2021 op basis van dezelfde definities als in het rekenkameronderzoek. Op basis van data-analyse zien wij in Hengelo meer langlopende jeugdbeschermingsmaatregelen dan in vergelijking met Almelo of Enschede. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt met de gecertificeerde instellingen om te onderzoeken hoe de uitstroom te verhogen. Op basis van deze meest recente data herkennen wij qua aantallen geen sterkere toename dan bij de gemeente Enschede en Almelo (bron: kennispunt Twente, TMSD).

Wmo

Vergrijzing, complexere en domein overstijgende zorgvragen en financiële houdbaarheid vormen de uitdagingen bij het verder organiseren van de Wmo ondersteuning in Hengelo en de inkoop dan wel subsidiëring van deze ondersteuning per 2024 (huishoudelijke ondersteuning) en 2025 (begeleiding). De voorbereidingen voor de nieuwe inkoop begeleiding wordt vooralsnog niet door OZJT opgepakt, maar door gemeenten zelf gedaan (wel in samenwerking met elkaar). Dit komt omdat gemeenten deze ondersteuning meer lokaal, voorliggend en in samenhang met participatie willen organiseren. Wat betreft deze inkoop moeten wij overigens rekening houden met uitzetting van kosten als gevolg van nieuwe tarieven (AmvB reële tarieven, arbeidsmarktproblematiek). Mogelijk wordt dit gecompenseerd door het meer inzetten op voorliggende voorzieningen, maar wij hebben ook te maken met de toename en complexiteit van de vraag, zoals hierboven gesteld.

Meldpunt zorgwekkend gedrag

Door het eind 2021 afgegeven landelijke machtigingsbesluit politiegegevens, is het voor de politie mogelijk om ook de niet-acute meldingen van zorgwekkend gedrag – waarbij geen sprake is van een strafbaar feit – te melden bij het regionale Meldpunt zorgwekkend gedrag (dat wij als 14 gemeenten belegd hebben bij GGD Twente). Het meldpunt geeft aan de extra meldingen (ongeveer 50 per maand) met de huidige formatie niet te kunnen opvangen. Ook het beroep op de lokale zorgstructuur (de toegang) zal met deze extra meldingen toenemen. Wij verwachten de extra inzet te kunnen bekostigen uit de bestaande ambulantiseringmiddelen GGZ die wij van het Rijk ontvangen.

LHBTI

De projectperiode en de daarvoor bestemde middelen vanuit het Rijk voor onze inzet op LHBTI loopt in 2022 af. LHBTI staat voor lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgender en interseksuele personen. Het project *Anders is ook gewoon* is erop gericht de positie van LHBTI onder de aandacht te brengen en te versterken door middel van verschillende activiteiten. Er is momenteel nog geen zicht of er vanuit het Rijk nog een verlenging komt.

Nationale woon- en bouwagenda

In maart 2022 heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de Nationale Woon- en Bouwagenda en programma Woningbouw aangeboden aan de Tweede Kamer. Doel is het bevorderen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod in Nederland. De agenda en de onderliggende programma's krijgen in de loop van 2022 verder vorm. Dit zal ertoe leiden dat de gemeente Hengelo niet alleen de woonvisie, maar ook de woonzorgvisie in de loop van 2023 moet actualiseren waar nodig. Dit zal ambtelijke inzet vragen en leidt mogelijk op termijn tot een budgetaanvraag. Zie ook programma 8.

Maatregelenpakket 2022

In de aanbiedingsbrief van deze Zomerbrief hebben wij verwezen naar de informerende brief die het college op 30 maart jl. naar de gemeenteraad heeft gestuurd. Daarin heeft het college aangegeven dat ze graag meer had willen bereiken met de transformatie. Maar ook dat ze niet heeft stil gezeten.

In de bijlage van de informerende brief brengt het college een eerste beperkte rapportage uit over het maatregelenpakket. Hierbij een korte update van de maatregelen:

- **Maxkader Wmo:** Wij zetten maximaal 4 dagdelen dagbesteding of 4 uur begeleiding in per persoon per week. Indien er meer ondersteuning nodig is voor een inwoner, dan moet het College hier goedkeuring aan geven. Dit kunnen ook inwoners zijn waarvoor een WLZ indicatie aangevraagd gaat worden. Voordat een casus wordt aangeboden aan het College, kijkt een commissie bestaande uit toetsers, een consultant Wmo, een regisseur Wmo en de teammanager naar de motivering. Momenteel wordt het proces ingericht om de overschrijding ter goedkeuring aan het College aan te bieden. Van augustus 2021 t/m maart 2022 zijn er voor OB individueel 32% minder indicaties > 4 uur per week afgegeven, en voor OB groep: 15% minder indicaties > 4 dagdelen per week afgegeven. In maart 2022 zat 6,2 % (= 97 indicaties) van de individuele begeleiding boven het maxkader, en 19,5% (= 100 indicaties) van de groepsbegeleiding zat boven het maxkader.
- **Doorstroom naar de Wlz:** Zowel in het maatregelenpakket als in de motie van de gemeenteraad van 10 november 2021 wordt aandacht gevraagd voor de doorstroming van naar de Wlz. In de motie wordt vooral gevraagd naar een goede samenwerking met het CIZ en bekendheid van de betrokken zorgaanbieders met de vereiste procedure en criteria. In het maatregelenpakket ligt de nadruk op het voorkomen dat inwoners in de Wmo blijven. Het CIZ heeft recentelijk voorlichting gegeven aan consultants en regisseurs over criteria en werkwijze. De al bestaande samenwerking en korte lijn met de medewerkers van het CIZ voor overleg over casussen is nog eens bevestigd. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan gevraagde acties in de motie. Hiermee hebben wij uitvoering gegeven aan de motie 'In gesprek over de WLZ'.
Met betrekking tot de opdracht in het maatregelenpakket kunnen wij stellen dat wij al langer extra alert zijn op een hoge inzet van uren of dagdelen en eerder een herindicatie uitvoeren als daar sprake van is. Wij zetten slechts beperkt en kort overbruggingszorg in om de inwoner tijd te geven een Wlz aanvraag in gang te zetten. Zet de inwoner geen stappen, dan wordt Wmo toch stopgezet. Inzet van extra cliëntondersteuning specifiek gericht op de WLZ wordt waar nodig aangeboden. Naast Wijkkracht kan er daarvoor ook een beroep worden gedaan op de meer gespecialiseerde organisatie SCOT (Stichting cliënt ondersteuning Twente).
Zoals beschreven in de informerende brief van 30 maart jl. maken wij inzichtelijk hoeveel cliënten er zijn uitgestroomd naar de Wlz. Sinds 2021 ontvangen wij overzichten van inwoners die een Wlz indicatie hebben zodat een eventuele nog lopende Wmo voorziening kan worden beëindigd. Sinds 2019 is het aantal indicaties die wij beëindigen in verband met doorstroming naar de Wlz toegenomen (174 in 2019, 262 in 2020, 542 in 2021 en 160 eerste vier maanden 2022). Het aantal in 2021 is eenmalig fors hoger omdat wij toen een totaal bestand hebben ontvangen en verwerkt van alle cliënten met tegelijkertijd een Wlz en een Wmo voorziening. Nu ontvangen wij elke 2-3 weken een lijst met Wlz signalen, waardoor wij blijvend het aantal unieke cliënten en de daar aan verbonden indicaties die doorstromen naar de Wlz monitoren.
- **Lobby afschaffen abonnementstarief:** Zoals in de brief aangegeven heeft onze lobby hierop helaas nog niet geleid tot een concrete afschaffing ervan of tot een andere oplossing waarmee wij (financieel) geholpen zijn. Hoewel wij hiermee onverminderd doorgaan, verwachten wij dat een wetwijziging zomaar nog drie jaar op zich laat wachten en er een fors bedrag uit de uitkering zal worden gehaald. Het (op tijd) behalen van de beoogde bezuiniging lijkt daarmee niet reëel. Daarom doen wij een voorstel tot bijstelling van deze maatregel (zie hoofdstuk 5 onderdeel B 22-ZB-6.6);
- **Versterken preventieteam:** Wij hebben het preventieteam jeugd verder uitgewerkt. Een team met vindplaatswerkers (de Schoolzorgondersteuners, Praktijk ondersteuners bij de huisartsen en de Sociaal activeringsmakelaar) dat intensief gaat samenwerken met het team Jeugd & Gezin. Door deze intensivering en preventieve aanpak kunnen wij de kwaliteit van zorg en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen verhogen. Daarnaast kunnen wij efficiënter en vroegtijdig ondersteuning bieden. In hoofdstuk 5 onderdeel B (22-ZB-6.9) vindt u een concreet voorstel voor invulling en financiering.
- **Brede vraagverheldering:** Wij zijn gestart met het opstellen van een leidraad voor professionals om de brede vraagverheldering eenduidig vorm te kunnen geven. Het gebruik van de leidraad zal betrokken worden bij de verdere uitvoering van het beleidsprogramma.

- Doorbraakmethode: Wij zijn bezig met een verkenning naar de doorbraakmethode en dan specifiek naar de samenhang met wat wij nu al doen en naar potentiële doelgroepen. Op basis daarvan zullen wij keuzes maken ten aanzien van de inrichting ervan in Hengelo (inhoudelijk en organisatorisch) en schatten wij in wat het besparingspotentieel is.
- Vroegsignalering schuldhulpverlening: Dit is een lopend project. Doordat deelname door de cliënt vrijwillig is, is de exacte impact nu nog niet te berekenen.
- Lagere vervoerskosten/meer voorzieningen in wijk: Dit is een effect van de initiatieven die wij in het kader van toekomstbestendige voorzieningen aan het oppakken zijn. Wanneer wij inwoners voorliggend in hun wijk ondersteuning kunnen aanbieden, bespaart dit vervoerskosten.

Deze maatregelen zullen, samen met andere projecten en innovatievoorstellen, integraal meegenomen worden en wellicht opnieuw overwogen worden in het transformatieplan dat wij aan het opstellen zijn.

Impuls integraal werken

Voor de aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein krijgen gemeenten incidenteel deze extra middelen om methoden voor integraal werken te ontwikkelen en geleerde lessen beter met elkaar te delen. Als onderdeel van het versterken van de gemeentelijke dienstverlening ontvangt de gemeente Hengelo een bedrag van € 176.000 in 2021, € 31.000 in 2022 en € 16.000 in 2023. Hiermee kan een impuls gegeven worden aan het ontwikkelen van een integrale dienstverlening. Wij hebben voorstellen in voorbereiding. Hier komen we op een later moment op terug.

Robuuste rechtsbescherming

In de decembercirculaire heeft de gemeente Hengelo ook geld ontvangen voor Robuuste rechtsbescherming. Mede in opvolging van de Kinderopvangtoeslagenaffaire wordt door het Rijk gewerkt aan een robuust rechtsbeschermingsstelsel dicht bij de burger. Gemeenten zijn daarin belangrijke partners. Een gemeente-brede werkgroep is aan de slag is om voorstellen te formuleren. De voorstellen zullen worden afgestemd met de gemeenteraad.

Oekraïne

Waar in maart de maatregelen voor Corona werden afgebouwd, ontstond een ernstige crisis door de inval van Rusland in Oekraïne eind februari. Er kwam een enorme vluchtelingenstroom op gang, waarbij in Europees verband snel afspraken werden gemaakt voor de opvang. In Nederland kregen de veiligheidsregio's de opdracht om 2000 bedden te realiseren.

In Hengelo zijn de plekken gerealiseerd aan de Hazenweg en de Nijverheid. Het 'oude stadskantoor' aan de Hazenweg is in overleg met de eigenaar ingericht om 250 vluchtelingen op te vangen. In de Nijverheid komen in samenwerking met Welbions uiteindelijk 60 woningen beschikbaar. Uiteindelijk wil Hengelo 450 vluchtelingen opvangen. In de loop van het eerste kwartaal werden de eerste vluchtelingen opgevangen aan de Hazenweg en in de woningen. Om deze opvang in goede banen te leiden zijn er onder andere een locatieleider aangesteld, meerdere coördinatoren, huismeesters en verpleegkundigen aangesteld. Dit alles naast de inzet van vele vrijwilligers, waarbij WijKracht is gevraagd om daar de coördinatie voor uit te voeren.

Aan de Hazenweg heeft, in overleg met de schoolbesturen van het primair onderwijs, de Horizon een extra locatie ingericht waar de kinderen uit Oekraïne, vanuit Hengelo, Borne en de Hof van Twente onderwijs krijgen. Voor de leerlingen uit de Nijverheid is vervoer geregeld naar de school aan de Hazenweg.

Bij aankomst in Hengelo worden de vluchtelingen zo snel mogelijk geregistreerd en ontvangen ze een bankpas met leefgeld, conform de landelijke afspraken. Daarnaast mogen de vluchtelingen gewoon werken in Nederland. We proberen dit zo goed mogelijk te faciliteren door uitzendbureaus de mogelijkheid te bieden hun aanbod kenbaar te maken aan de vluchtelingen. Zij zijn op gezette tijden aanwezig op de Hazenweg, om het contact met de vluchtelingen te leggen.

Voor de bekostiging van deze opvangen ontvangen we van het Rijk een normbedrag per plek en zijn er specifieke uitkeringen voor andere kosten, zoals onderwijs.

Financiën Oekraïne

Voor de noodopvang van de vluchtelingen maken wij noodzakelijke kosten waarbij langzamerhand steeds meer duidelijkheid ontstaat omtrent de vergoedingen van de Rijksoverheid hiervoor. De Rijksoverheid heeft hiervoor een handreiking beschikbaar gesteld die zij constant update met meer informatie.

Vergoedingen

Wij ontvangen vanuit het Rijk, een normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek en er zijn specifieke uitkeringen voor andere kosten zoals onderwijs transactiekosten en leefgeld.

Het normbedrag bestaat uit € 700 per week, per gerealiseerde plek. Dit normbedrag heeft een looptijd van 3 maanden met een uitloop tot 6 maanden. Daarna zal na verwachting een meer specifieke en gedifferentieerde norm opgesteld worden. Ten tijde van het schrijven van dit stuk, 16 mei 2022, vangen we 155 Oekraïners op aan de Hazenweg en 75 Oekraïners in woningen van Welbions.

De wijze waarop gemeenten verder gecompenseerd gaan worden voor de financiële verstrekkingen aan ontheemden wordt nader uitgewerkt in de nog te verschijnen Specifieke uitkeringen (SPUK). Dit is niet afhankelijk van het gebruik van de opvangplek.

Voor de overige gemeentelijke kosten worden afzonderlijke afspraken gemaakt. Met OCW over onderwijs gerelateerde kosten en met VWS voor wat betreft kosten gemeentelijke zorg en ondersteuning WMO, jeugd, PG.

Declaratie vindt plaats op basis van de SiSa systematiek door middel van een Specifieke Uitkering die op dit moment uitgewerkt wordt. De komende SPUK heeft een terugwerkende kracht. Het normbedrag kan dus gedclareerd worden vanaf het moment dat een Gemeentelijke Opvang Oekraïne (GOO) gerealiseerd is.

Reeds gemaakte kosten:

Ten tijde van het schrijven van dit stuk, 16 mei 2022, hebben we € 600.000 uitgegeven voor de noodopvang vluchtelingen Oekraïne. Deze uitgaven bestaan enerzijds uit leefgeld (€ 95.000) en anderzijds uit inrichtingskosten zoals meubilair, witgoed, apparatuur maar ook uit hotelovernachtingen, Vitens, voeding, beveiliging, en overige kosten. Deels zijn dit doorlopende kosten ook afhankelijk van het uiteindelijke aantal vluchtelingen.

Verbouwingskosten

Het pand aan de Hazenweg is en wordt verder verbouwd voor de opvang van de vluchtelingen – wij verwachten in totaliteit een uitgave van circa € 638.500 exclusief btw. Op dit moment, 16 mei 2022, werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid aan financiering van de opvanglocaties in gemeenten. Hierover zal spoedig separaat worden gecommuniceerd. Uitgangspunt daarbij is dat het Rijk de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten integraal zal vergoeden. In een nieuwe versie van de Handreiking zal dit worden meegenomen.

Uitvoeringskosten

Naast bovenstaande kosten vergt het project Oekraïne ook ambtelijke inzet. Enerzijds in de vorm van een werkgroep anderzijds ook om uitvoering te geven aan de diverse regelingen die hieruit voortvloeien.

Financiële eindconclusie: Wij gaan er voorlopig nog van uit, op basis van de mondelinge toezegging van de minister en de handreiking van het Rijk, dat wij de gemaakte kosten volledig gecompenseerd krijgen uit de diverse regelingen. Wij zullen hier, naar verwachting, bij de 2e Beleidsrapportage meer duiding aan kunnen geven.

Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Volksgezondheid

Met betrekking tot volksgezondheid is het van belang te beseffen dat een groot deel van de middelen die wij daarvoor ontvangen, Gezond in de stad (GIDS), per 2023 stoppen (zie hieronder). En dat terwijl gezondheid door Corona hoog op de agenda staat. Belangrijke speerpunten zijn:

1. Inzet op integrale, gebiedsgerichte preventie;
2. Meer aandacht voor mentale gezondheid;
3. Het belang van een gezonde, klimaat adaptieve leefomgeving;
4. Infrastructuur publieke gezondheid.

Daarmee is volksgezondheid een onderwerp dat veel raakvlakken kent met andere taken waarvoor de gemeente Hengelo verantwoordelijk is. Denk aan de omgevingsvisie, onze klimaatadaptatiestrategie, ons Sportakkoord en de aandacht voor personen met verward gedrag.

GIDS

Op basis van sociaaleconomische statusscores van wijken krijgen 155 gemeenten extra middelen vanuit de decentralisatie-uitkering GIDS (Gezond in de Stad) voor het aanpakken van gezondheidsachterstanden en het verbeteren van de gezondheid van risicogroepen. Wij zijn ook een GIDS-gemeente. Sinds 2017 ontvangen wij jaarlijks een bedrag van € 143.000 om gezondheidsachterstanden in onze stad aan pakken.

Eind 2022 eindigt het programma GIDS. Wij zullen de GIDS-uitkering vanaf 2023 niet meer ontvangen en de hieraan verbonden activiteiten niet meer kunnen uitvoeren. Activiteiten die bijdragen aan onze doelstellingen uit het meerjarenplan gezondheid (*Gezondheid op de agenda*). In hoofdstuk 6 daarom een tweetal voorstellen om de in gang gezette ontwikkelingen te kunnen voortzetten 23-NB-7.2 en 23-NB-7.4).

Kansrijke start

En voor de extra impulsmiddelen Kansrijke Start die wij sinds vier jaar ontvangen, is nog niet bekend of ze vanaf 2023 door gaan. Met de inzet van deze middelen willen wij bereiken dat de eerste 1000 dagen van ieder kind zo goed mogelijk zijn, omdat deze cruciaal zijn voor een optimale ontwikkeling en hiermee kans op een goede toekomst. Derhalve ook hiervoor een voorstel in hoofdstuk 6 (23-NB-7.3).

Riolering

Per 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. Dit zorgt mogelijk voor een ontvlechting van het Gemeentelijk Rioleringsplan naar Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsprogramma.

In 2022 verlengen we de looptijd van het huidige GRP. We gaan uit van de in het huidige GRP bestaande middelen. D.w.z. dat we geen aanvullende middelen beschikbaar stellen tot het moment dat er een nieuw GRP is vastgesteld.

In het eerste kwartaal van 2023 wordt het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2027 vastgesteld door de gemeenteraad. (vGRP).

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

In maart 2022 heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de Nationale Woon- en Bouwagenda en programma Woningbouw aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze Nationale Woon- en Bouwagenda laat het kabinet een grote nieuwbouwambitie zien met als doel een woning voor iedereen. Deze urgentie wordt in de vorm van prestatieafspraken gedeeld met corporaties, provincie en gemeenten.

Nationale Woon- en Bouwagenda

In de agenda worden de oorzaken van de wooncrisis, de doelstellingen en de programmatische aanpak voor de komende jaren geschetst. Doel van de Nationale Woon- en Bouwagenda is het bevorderen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod in Nederland. De uitwerking vindt plaats langs de lijnen van zes programma's:

- Woningbouw
- Een thuis voor iedereen (aandachtgroepen)
- Betaalbaar wonen
- Leefbaarheid en veiligheid
- Verduurzaming gebouwde omgeving
- Wonen en ouderen

Programma Woningbouw

Het programma Woningbouw is het eerste van zes programma's onder de Nationale Woon- en Bouwagenda. In het programma Woningbouw wordt de aanpak beschreven om de woningbouw te versnellen met als doel de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030 en het bereiken van 100.000 nieuwe woningen per jaar in deze kabinetsperiode. Daarbij moet 2/3e van de nieuwbouw uit betaalbare huur- en koopwoningen bestaan. 30% van de woningvoorraad moet bestaan uit sociale huur en er komen wetsvoorstellen 'versterken regie volkshuisvesting' en 'bescherming middenhuur' om de regie op betaalbare woningbouw te versterken.

Uitwerking voor Hengelo

De Nationale Woon- en Bouwagenda en de onderliggende programma's krijgen in de loop van 2022 verder vorm. Dit zal ertoe leiden dat in de loop van 2023 de woonvisie, de woonzorgvisie en de onderliggende documenten en instrumenten – zoals het afwegingskader kwalitatief programmeren woningbouw – worden herijkt en in afstemming met de gemeenteraad geactualiseerd waar nodig. Deze actualisatie zal in de loop van 2023 plaatsvinden. De prestatieafspraken die in het najaar van 2022 definitief worden ondertekend tussen het Rijk en de provincie, en de aangekondigde wetsvoorstellen, kunnen een accentverschuiving betekenen voor de Hengelose woonvisie en de onderliggende instrumenten.

Programma 9 Bestuur en ondersteuning

Dienstverlening

Inwoners centraal

Wij willen proactief de samenwerking met de samenleving opzoeken. Met inwoners, organisaties, ondernemers, en met andere overheden. De gemeente is er voor de inwoners, dat betekent ook dat we de inwoners centraal zetten. Een goede samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties begint met een goede en laagdrempelige dienstverlening. Wij gaan aan de slag met het (continu) verbeteren van ons dienstverleningsniveau en de communicatie met inwoners. Dat geven we vorm aan de hand van onze leidende motieven (persoonlijk, duidelijk, betrouwbaar en respectvol). We werken daarmee aan oplossingen die meer aansluiten bij de inwoner, ondernemer of maatschappelijke organisatie in Hengelo.

Participatie

Door participatie maken we beter beleid, worden inwoners en partijen in de stad betrokken en/of draagt het bij aan het democratische proces door een actieve bijdrage te leveren. Dit vraagt van ons om verantwoordelijkheid te durven delen of soms helemaal los te laten. Daarom is eenduidigheid in hoe we omgaan met participatie gewenst. In Hengelo willen we hierin meer helderheid en eenduidigheid voor gemeenteraad, college, ambtenaren en betrokkenen (inwoners/partijen in de stad) vormgeven door een denkkader participatie vast te stellen. Dit geeft weer over hoe we omgaan met participatie, welke afweging maken we om wel of geen participatieproces te starten en wat zijn handvatten om participatie op te zetten? Dit om helderheid bij inwoners/partijen te geven, maar ook richting te geven aan de ambtelijke/politieke samenwerking.

Om te komen tot een denkkader participatie, is in december 2021 gestart met werksessies over hoe we in Hengelo omgaan met participatie. Dit bewustwordingsproces is samen met gemeenteraad, college, ambtenaren en inwoners. De tijdsplanning voor vaststelling van het denkkader participatie is 'open'. Dat wil zeggen dat afhankelijk van het besluit in de werksessies en uitkomsten van het coalitieakkoord kunnen leiden tot het wijzigen van de planning. Het denkkader participatie dat met input van de werksessies tot stand komt, wordt uiteindelijk vastgesteld door de gemeenteraad.

In de werksessies komt naar voren dat een afwegingskader wenselijk is en dat flexibiliteit in het tussentijds aanpassen van een participatief proces noodzakelijk is. Het leren van trajecten en het kunnen opzetten van participatieprocessen vraagt daarbij ook tijd. Uitwerking van voor het denkkader participatie is daarom nodig om te weten wat dat vraagt van de ambtelijke organisatie, maar ook van de gemeenteraad en college. We verwachten dat een actieve samenwerking, meer luisteren en in gesprek zijn met de samenleving meer vraagt aan inzet van de ambtelijke organisatie (aanvullend budget en/of formatie). Dit wordt uitgewerkt aan de hand van het vast te stellen denkkader.

Kindinclusie

In Hengelo willen we specifiek ook kinderen betrekken bij de gemeente; zij kunnen een andere (verfrissende) kijk hebben op gemeentelijke vraagstukken of thema's én kunnen hiermee ook vroegtijdig in contact komen met de gemeente. We doen dit vanuit de noemer 'Baas boven Baas', oftewel kinderen zijn de baas op een specifiek onderwerp. De opdracht is dat we drie thema's per jaar bespreken met kinderen, waaronder het terugkerende thema 'vrijheid' in aanloop op de Hengelose bevrijding in de Tweede Wereldoorlog. Dit jaar hebben we het eerste thema 'sport' met twee klassen van't Eimink besproken, dat als input dient voor de nieuw te maken beleidsnota 'sport en bewegen'. Daarnaast loopt er een traject met de St. Janschool over het thema 'duurzaamheid' als tweede onderwerp. In april 2022 is het eerste 'Baas boven Baas' festival geweest waarin we met zes basisscholen een bijzonder programma hadden over het thema 'vrijheid' (derde thema), waarbij er o.a. aandacht was voor Oekraïne en in hoeverre je vrij voelt om jezelf te kunnen zijn. Later in 2022 zal er nog een thema opgepakt worden met een school. Het momentum en thema is afhankelijk van de mogelijkheden en in overleg met een school.

Publieksdienstverlening

Toename inschrijvingen

De toename van inschrijvingen van vluchtelingen als gevolg van de oorlog in de Oekraïne heeft veel beslag gelegd op onze capaciteit. Om de reguliere publieksdienstverlening zo veel mogelijk doorgang te laten vinden, schrijven we deze mensen in buiten onze normale openingstijden (de extra uren worden uitbetaald). De verdere verwerking van de inschrijvingen kost enkele collega's veel reguliere werktijd. Daardoor is vertraging opgetreden in de afhandeling van naturalisatieverzoeken, eerste vestigingen en hervestigingen.

Afgifte rijbewijzen

Er zijn meer rijbewijzen afgegeven door het inhaaleffect als gevolg van Corona. Er was in die tijd een stagnatie in het afnemen van rijexamens door het CBR en daarnaast waren rijbewijzen langer geldig. De wachttijd voor het maken van een afspraak bij de publieksbalie is daardoor opgelopen.

Hengelo's werken en Organisatieontwikkeling

De samenleving verandert in rap tempo. Er vinden van allerlei ontwikkelingen plaats die van invloed zijn op onze stad en daarmee onze organisatie, zoals de digitale transformatie, de transformatie in het sociaal domein en de invoering van de Omgevingswet. De gemeente Hengelo is het programma Hengelo's werken gestart omdat zij een toekomstbestendige, wendbare organisatie wil zijn om snel en adequaat op alle veranderingen in te kunnen spelen. Dit vraagt onder meer om een versterking van de concernsturing, eenduidige sturing en een verbetering van de samenwerking over teams, afdelingen en domeinen heen. Wij streven naar een organisatie waarin de inwoner en ondernemer centraal staan. Een wendbare en zelfbewuste organisatie waarin medewerkers in hun kracht staan.

Vanuit het programma Hengelo's Werken is in januari 2022 gestart met een MD-programma (Management development). Leidinggevendens spelen een belangrijke rol in het meenemen en ontwikkelen van de medewerkers bij deze veranderingen. Het MD-programma is een op maat gemaakt programma waarin samen leren ontwikkelen centraal staat. Het doel is om de kwaliteiten en vaardigheden van de leidinggevendens verder te verbeteren, de onderlinge samenwerking te versterken en vanuit dienend leiderschap en de leidende motieven de gewenste cultuur verder te laten ontwikkelen.

Als vervolg van de leiderschapsontwikkeling/MD-programma wordt nu geïnvesteerd in het meenemen van de medewerkers van de gemeente Hengelo in de gewenste verandering. De transitie naar een zelfbewuste professional die weet wat zijn/haar bijdrage is aan de opgave en zich blijft ontwikkelen. De persoon die eigenaarschap toont voor het werk, werkt vanuit de bedoeling en in contact staat met collega's en de buitenwereld. Op deze manier wordt de koers stevig verankerd in de organisatie.

Naast leren en ontwikkelen heeft ook de lijn opgavegericht werken de aandacht. Om toegevoegde waarde te blijven leveren moeten we investeren in ons vermogen om te kunnen anticiperen op kansen en ontwikkelingen. Opgavegericht werken en werken met opdrachtgever- en opdrachtnemerschap zijn thema's die vanaf het 2e kwartaal prominenter aan bod komen.

Daarnaast wordt nu geïnvesteerd in het betekenis geven aan de vastgestelde leidende motieven van Hengelo (duidelijk, respectvol, betrouwbaar en persoonlijk), waardoor een bijdrage wordt geleverd aan medewerkers die met plezier voor Hengelo werken. Dit leidt tot een gewenste cultuur en dienstverlening die aansluit bij die leidende motieven waarin de klant/inwoner centraal staat.

Huisvesting

In februari 2020 hebben wij onze nieuwe huisvesting in gebruik genomen. Met uitzondering van het ROZ en het Twentebad vindt al onze dienstverlening sindsdien plaats vanuit ons stadhuis in de binnenstad. De ingebruikname van elk nieuw gebouw leidt per definitie tot noodzakelijke aanpassingen. Pas dan is er immers zicht op gebruikerservaringen. In onze situatie komt daar nog bij dat door Corona het begrip 'hybride werken' een vlucht heeft genomen. Ons doel is en blijft om het huis van de stad te zijn en om een goed en veilig werkconcept te bieden aan de medewerkers, passend binnen de gewenste ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie. Dit doel vraagt nu om aandacht voor bepaalde thema's en om het planmatig doorvoeren van benodigde aanpassingen. Dit betreft een krediet voor o.a. aanpassingen m.b.t de warmtepomp, ventilatie, zonwering en de uitbreiding van de laadinfrastructuur voor het gemeentelijk wagenpark i.v.m. verdere verduurzaming. De kosten (waaronder de kapitaallasten i.v.m. de hiervoor genoemde investeringen) kunnen vanuit het budget huisvesting gedekt worden en zijn per saldo budgettair neutraal.

Arbeidsmarkt

In de media is veel aandacht voor de krapte op de arbeidsmarkt. Momenteel zijn er landelijk meer dan 450.000 vacatures. De werkloosheid is met 3,5% historisch laag. In veel sectoren is personeel schaars. De krapte op de arbeidsmarkt zal de komende jaren verergeren. Ook onze gemeente heeft grote uitdagingen om goede mensen te vinden en te behouden. Op dit moment wordt er gewerkt aan dit vraagstuk. Naast het aanboren van mogelijk vernieuwende, creatieve manieren van werving en selectie, moet hierbij ook gedacht worden aan het profileren en aantrekkelijker maken van de gemeente Hengelo als werkgever. Ook het behouden van goede medewerkers voor onze organisatie

is onderwerp van gesprek. Overigens wordt waar nodig ook op korte termijn al geschakeld met acties die een bijdrage kunnen leveren aan een kwalitatief goede invulling van openstaande vacatures.

Informatiemanagement & IT

Op dit moment is het niet eenvoudig om de vacatures binnen de afdeling Informatiemanagement & IT in het gewenste tempo in te vullen. Daarnaast is er sprake van een hoge werkdruk en een toenemende digitaliseringbehoefte, deze combinatie maakt het noodzakelijk om veelvuldig gebruik te maken van inhuur. De extra inhuur komt enerzijds door de hoge werkdruk binnen de afdeling en anderzijds door het feit dat het momenteel niet eenvoudig is vacatures binnen de afdeling in het gewenste tempo in te vullen. Deze combinatie zorgt ervoor dat er noodgedwongen extra ingehuurd moet worden, de financiële uitwerking hiervan is verwerkt in 22-ZB-9.7.

Herverdeling gemeentefonds met ingang van 2023

In de maartbrief 2022 van het gemeentefonds kondigde de minister van BZK aan om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds toch per 1 januari 2023 in te voeren.

De Raad voor het Openbaar Bestuur en de VNG hadden hierover negatief geadviseerd. Er moesten eerst nadere onderzoeken plaatsvinden op een aantal onderdelen alvorens tot invoering over te gaan.

Het gaat om de totale herverdeling van het gemeentefonds voor zowel het sociale domein dan wel het klassieke domein (de overige delen). Het doel van de herziening van het gemeentefonds is te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Alle uitgavenclusters worden bij de herziening betrokken, evenals de manier waarop de inkomsten van gemeenten worden verrekend.

De eerste herverdeeleffecten zijn bekend geworden in de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Op dit moment is de gemeente Hengelo een voordeelgemeente. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar paragraaf 5.2 Het verwachte financieel perspectief onderdeel F meicirculaire 2022 gemeentefonds en bijlage 9.3 Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Ook worden we de komende jaren geconfronteerd met (nieuwe) herverdeeleffecten door aanpassingen als gevolg van nieuwe onderzoeksuitkomsten. Nadere onderzoeken vinden de komende periode plaats in het sociaal domein, naar financiële draagkracht, bevolkingsdaling, overige eigen middelen, de maatstaven centrumfunctie en eenpersoonshuishoudens. De minister van BZK geeft aan dat het nieuwe model geen eindstation is, maar het een model is dat continu om onderhoud zal vragen.

Renteontwikkeling

In de eerste vier maanden van 2022 hebben we een lichte stijging van de marktrente gezien. We zitten nog bij lange na niet op het niveau voor de enorme daling. Er wordt verwacht dat de stijging in lichte mate door zal zetten. Deze verwachting komt voort uit de verwachte rentestijging bij de Europese Centrale Bank (ECB). Een renteverhoging bij de ECB is een traditioneel middel om oplopende inflatie tegen te gaan. Op dit moment kampen we met een sterk stijgende inflatie mede door de situatie in Oekraïne waardoor een bijstelling van de rente een logische reactie zou zijn. Er blijft nog onduidelijkheid over de conjunctuur, dit heeft zowel invloed op de rente als de inflatie. Als we naar de toekomst kijken, is het zo dat wij het effect van veranderingen van rente pas bij het aantrekken van nieuwe financieringen merken. Doordat wij integrale financiering toepassen zijn wij in staat om nieuwe financieringsbehoefte in tijd te spreiden. Daarmee kunnen wij de gevolgen van een stijging van rente zoveel mogelijk beperken. De gemeente heeft op dit moment nog geen noodzaak om op korte termijn leningen aan te trekken. In 2022 en 2023 wordt er geen herfinanciering verwacht. In 2024 en 2025 is de kans groter op herfinanciering van aflopende leningen. De overige invloeden van de financieringsbehoefte zijn afhankelijk van de ambities die gerealiseerd gaan worden.

5

Totaal verwacht financieel perspectief bestaand beleid 2022-2026

5.1	Financieel perspectief na 2e
verzamelwijziging
Beleidsbegroting 2022-2025	46
5.2	Het verwachte financieel
perspectief	47

5.1 Financieel perspectief na 2e verzamelwijziging Beleidsbegroting 2022-2025

Het vertrekpunt voor het financieel meerjarenperspectief in deze Zomerbrief is de Beleidsbegroting 2022-2025. De Beleidsbegroting is vastgesteld in de raadsvergadering van 10 november 2021. Daarna zijn er diverse mutaties geweest, die van invloed zijn op het begrotingssaldo 2022-2026. Deze mutaties zijn verwerkt in de 1e en 2e verzamelwijziging van de Beleidsbegroting, die reeds door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

(- = nadeel; bedragen * € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo Beleidsbegroting 2022-2025	98	-46	-130	7	7
Financieel effect septembercirculaire 2021 gemeentefonds (onderdeel 1e verzamelwijziging)	1.203	-135	-54	291	291
Financieel effect decembercirculaire 2021 gemeentefonds (onderdeel 1e verzamelwijziging)	159	-3	19	19	19
Overige mutaties 1e en 2e verzamelwijzigingen Beleidsbegroting 2022:	-9	-9	-9	-9	-9
Saldo na 2e wijziging Beleidsbegroting 2022-2026:	1.451	-193	-174	308	308

Septembercirculaire 2021

Het financieel effect van de septembercirculaire 2021 voor de periode 2022-2026 werd met name veroorzaakt door ontwikkelingen in het accres, landelijke en gemeentelijke hoeveelheidsverschillen bij diverse verdeelmaatstaven, het eenmalig schrappen van de oploop van de opschalingskorting in 2022, diverse taakmutaties en coronacompensaties. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de raadsbrief 'Septembercirculaire 2021 gemeentefonds' (zaaknummer: 3312832).

Decembercirculaire 2021

De financiële effecten van de decembercirculaire 2021 werden veroorzaakt door onder meer hoeveelheidsverschillen bij een aantal verdeelmaatstaven, middelen voor hogere salarislasten in het zorgdomein, een robuust rechtbeschermingssysteem en versterking voor ondersteuning van de wijkteams. Daarnaast heeft het Rijk een coronacompensatie verstrekt voor het aangepast organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Deze extra ontvangen middelen worden (uiteindelijk) ingezet op de betreffende taakvelden in de begroting. De uitgebreide toelichting is verwoord in de raadsbrief 'Decembercirculaire 2021 Gemeentefonds' (zaaknummer: 3330831).

Overige mutaties 1e en 2e verzamelwijzigingen Beleidsbegroting 2022-2025

De belangrijkste mutaties in de 1e en 2e verzamelwijzigingen van de Beleidsbegroting (zaaknummers: 3375523 respectievelijk 3413191) betreffen, naast de september- en decembercirculaire 2021 (zie hiervoor):

- Inzet middelen Nationaal Programma Onderwijs; extra rijksmiddelen voor het inlopen van ontstane leervertraging als gevolg van corona;
- Overheveling coalitietaken van Regio naar gemeente Hengelo;
- Budgetoverheveling 2021-2022;
- Evaluatie bestemmingsreserves;
- Woningbouw Beckum - vaststelling grondexploitatie;
- Inzet rijksmiddelen corona voor cultuur 2022;
- Verkoop pand van Alphenstraat 13.

5.2 Het verwachte financieel perspectief

Hierna worden de overige belangrijke ontwikkelingen (wetgeving, autonome ontwikkelingen, etc.) beschreven, die leiden tot een bijstelling van het financieel perspectief. Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of verminderingen van inkomsten in de begroting, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van de bijstandsontvangers, de stijgende energielasten. De verschillende onderdelen worden na de tabel toegelicht.

Op dit moment blijven we uitgaan van een **dynamisch perspectief**. Er kunnen zich de komende periode omstandigheden voordoen tot het opstellen van de Beleidsbegroting 2023-2026, die op dit moment nog niet goed zijn in te schatten. Denk hierbij aan de ontwikkeling van de inflatie op de gehele gemeentebegroting. De inflatie is op dit moment hoog door o.a. de sterk stijgende energieprijzen, schaarste aan sommige grondstoffen en de oorlog in Oekraïne heeft invloed op investeerders dan wel consumenten.

De verwachting van de Europese Commissie is dat de inflatie in het 2e kwartaal van 2022 op het hoogtepunt is en na het 2e kwartaal van 2022 zal gaan dalen en in 2023 substantieel daalt. We zullen de komende periode de ontwikkelingen van de inflatie op de gemeentebegroting analyseren en komen hier in de 2e Beleidsrapportage 2022 en de Beleidsbegroting 2023-2026 op terug.

Daarnaast verhogen centrale banken wereldwijd de rente om de inflatie te bestrijden, zodat geld lenen duurder wordt. Dit kan er toe leiden dat investeringen door bedrijven niet door gaan, waardoor de economische groei de komende periode minder is dan eerder was verwacht. Voor de gemeente zullen we dan ook de komende periode de rente-ontwikkelingen nauwlettend volgen en welke invloed dit op de begroting heeft.

De oplopende rente op de staatsschuld kan het kabinet de komende jaren enkele miljarden euro's extra kosten. Hoe die tegenvaller moet worden opgevangen op rijksniveau is nog onduidelijk. De minister van Financiën sluit niet uit dat daarvoor bezuinigd zal moeten worden. In augustus 2022 komt het Centraal Planbureau met nieuwe ramingen die als basis dient voor het opstellen van de rijksbegroting voor volgend jaar. Daarna maakt het kabinet de balans op in de aanloop naar de Miljoenennota, die op Prinsjesdag wordt gepresenteerd. De aanpassingen in de Miljoenennota zijn ook van invloed op de gemeentefondsuitkering. Dit zal in de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds worden verwerkt door het Rijk. Dit heeft dan ook gevolgen voor de begroting 2022 e.v. Overigens is het verwerken van de meicirculaire 2022 in de Beleidsbegroting 2023-2026 een vereiste in het kader van het provinciaal financieel toezicht.

In de volgende tabel schetsen we het financieel perspectief van het bestaande beleid voor de periode 2022-2026 o.a. op basis van autonome ontwikkelingen. In de tabel wordt uitgegaan van een vergelijking van de afzonderlijke jaarschijven 2022-2026 ten opzichte van de jaarschijven 2022-2025 van de (gewijzigde) Beleidsbegroting 2022-2025 (d.w.z. inclusief 2e verzamelwijziging). Vooralsnog ziet het verwachte financieel perspectief er als volgt uit:

		2022	2023	2024	2025	2026
	Tussenstand begrotingssaldo na 2e wijziging Beleidsbegroting 2022-2026:	1.451	-193	-174	308	308
A	Mutaties gemeentefonds voorafgaand aan meicirculaire 2022:					
22-ZB-9.1	Gemeentefonds jaarschijf 2026 versus 2025					-392
22-ZB-9.2 a	Prijs- en loonindexaties 2023 versus compensatie gemeentefonds		-1.786	-1.811	-1.828	-1.954
22-ZB-9.2 b	Inzet stelpost afvlakking accressen/ nominale ontwikkelingen (o.b.v. sept.circ. 2021)		1.786	1.811	1.828	1.954
B	Overige autonome ontwikkelingen:					
22-ZB-1.1	Veiligheidsregio Twente	-14	-27	-27	-27	-27
22-ZB-2.1	Diverse kleine wijzigingen programma 2	-25	-25	-25	-25	-25
22-ZB-2.2	Vervangingsinvesteringen wegen		91	81	113	-2
22-ZB-2.3	Vervangingsinvesteringen openbare verlichting			-1	-3	-46
22-ZB-2.4	Vervangingsinvesteringen kunstwerken		7	6	6	2
22-ZB-2.5	Vervangingsinvesteringen straatmeubilair		1	0	0	-2
22-ZB-2.6	Vervangingsinvesteringen verkeersregelinstallaties		5	11	-18	-36
22-ZB-3.1	Lambertuskermis	-65	-65	-65	-65	-65
22-ZB-4.1	Onderwijshuisvesting – Integraal huisvestingplan			p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-4.2	Onderwijshuisvesting – Uitbreiding Attendiz		-15	-15	-15	-15
22-ZB-4.3	Overige aanpassingen m.b.t. onderwijs	7	-88	-88	-88	-88
22-ZB-5.1	Snippergroen	51	51	51	51	51
22-ZB-5.2	Diverse kleine wijzigingen programma 5	-50	-35	-35	-35	-35
22-ZB-5.3	Actualisering schoonmaakbudget gymlokalen	-48	-48	-48	-48	-48
22-ZB-5.4	Actualisering sportparken en buitenaccommodaties	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
22-ZB-5.5	Actualisering inventaris binnensportaccommodaties	-106				
22-ZB-5.6	Professionalisering subsidieverstreking	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-5.7	Cao ontwikkelingen Twentebad	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
22-ZB-5.8	Versnelde verduurzaming Twentebad	-15	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-5.9	Vervangingsinvesteringen groen		3	0	0	-4
22-ZB-5.10	Invoeren kostprijsdekkende huur		b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
22-ZB-6.1	Kinderopvang SMI	-428	-507	-557	-607	-657
22-ZB-6.2	Buig en LKS	-1981	-811	-790	-768	-768
22-ZB-6.3	Kosten uitvoering werk en inkomen		-64	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-6.4	Prognoses en ontwikkelingen Wmo	688	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-6.5	Prognoses en ontwikkelingen jeugd	-1210	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-6.6	Bijstellen maatregelenpakket en interventieprogramma Jeugd en Wmo		-1300	-1300		
22-ZB-6.7	Continuïteit cruciale jeugdzorg	b.n.				
22-ZB-6.8	Meerjarenperspectief OZJT Samen Twente (regionale samenwerking)	b.n.	-447	-439	-351	-351
22-ZB-6.9	Preventieteam Jeugd	b.n.	b.n.			
22-ZB-6.10	Voortzetten pilot Jeugdhulpteam	b.n.	-244			
22-ZB-6.11	Beschermd wonen		850			
22-ZB-6.12	Nazorg MO	0	-167	-160	-150	-150
22-ZB-6.13	Versterken kennis GGZ problematiek	b.n.				
22-ZB-6.14	Diverse administratieve wijzigingen Participatie	-22	-19	-19	-19	-19
22-ZB-6.15	Voortzetten pilot BSO+	b.n.				
22-ZB-7.1	Actualisatie voorziening riolering	b.n.				
22-ZB-7.2	Omgevingsdienst Twente	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-7.3	Bijdrage Gemeentelijk Rioleringsplan t.b.v. Industrieplein Skatepark	b.n.				
22-ZB-7.4	Afval	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
22-ZB-8.1	Implementatie Omgevingswet	b.n.	-86	-238	-113	-23
22-ZB-8.2	Erfpacht	-93	-93	-93	-93	-93
22-ZB-8.3	Invoering Wet kwaliteitsborging	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
22-ZB-9.1	Zie onderdeel A - hiervoor					
22-ZB-9.2	Zie onderdeel A - hiervoor					
22-ZB-9.3	Integraal actieplan binnenstad	261	262	267	270	270
22-ZB-9.4	Loonkosten-wachtgeld wethouders	-165	-236	-236	-236	-236
22-ZB-9.5	Vergoeding werkzaamheden ondernemingsraad	-58	-48	-48	-48	-48
22-ZB-9.6	Kapitaallasten	1315				
22-ZB-9.7	Informatiemanagement & IT	-400				
22-ZB-9.8	Wet open overheid	0	-80	0	0	0
22-ZB-9.9	Vennootschapsbelasting reclame-inkomsten	-65	-65	-65	-65	-65
22-ZB-9.10	Opbrengst onroerende zaakbelastingen					180
22-ZB-9.11	Uitwerking collegeprogramma	-200				
22-ZB-9.12	Energielasten (organisatiebreed)	-40	-130	-130	p.m.	p.m.
C	Risico's					
D	Onvoorziene tegenvallers					
E	Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026 excl. meicirculaire 2022	-1.212	-3.523	-4.137	-2.026	-2.384
F	Meicirculaire 2022 gemeentefonds	1.778	6.938	11.809	15.523	7.188
G	Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026 incl. meicirculaire 2022	566	3.415	7.672	13.497	4.804

Onderdeel A - Mutaties gemeentefonds voorafgaand aan meicirculaire 2022

22-ZB-9.1 Gemeentefonds jaarschijf 2026 versus 2025

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.1 Gemeentefonds jaarschijf 2026 versus 2025	-	-	-	-	-392

Het financieel effect tussen de nieuwe jaarschijf 2026 ten opzichte van 2025 is voor de gemeentefondsuitkering per saldo € 392.000 nadelig. De lagere gemeentefondsuitkering bestaat uit diverse voor- en nadelen. Grote verschillen zijn er met name in de ontwikkeling van het accres, de stelpost 'uitkomst onderzoek jeugdzorg' en de landelijke en gemeentelijke hoeveelheidsverschillen bij de diverse verdeelmaatstaven.

22-ZB-9.2 Prijs- en loonindexaties 2023 versus compensatie gemeentefonds

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.2 a Prijs- en loonindexaties 2023 versus compensatie gemeentefonds	-	-1.786	-1.811	-1.828	-1.954
22-ZB-9.2 b Inzet stelpost afvlakking accressen/nominale ontwikkelingen (o.b.v. sept.circ. 2021)	-	1.786	1.811	1.828	1.954

Prijs- en loonindexaties 2023

Voorafgaand aan de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds verwachten we een structureel bedrag van ruim € 2,73 miljoen met ingang van 2023 te ontvangen voor loon-, prijscompensatie en areaaluitbreiding. Dit verwachte bedrag ramen we in eerste instantie op een stelpost gemeentefonds als tekort loon- en prijsindexaties 2023. Op basis van de meicirculaire 2022 wordt de definitieve compensatie van het Rijk berekend.

De gemeentelijke budgetten worden jaarlijks aangepast op basis van de prognoses voor loon- en prijscompensatie in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Bureau voor de Statistiek, die in maart wordt gepubliceerd. Hierbij wordt ook rekening gehouden met correcties van voorgaande jaren. Zoals gebruikelijk houden we bij de meerjarenramingen 2024-2026 rekening met constante lonen en prijzen. Zie voor de verschillende loon-/prijs-/subsidie-indexeringen bijlage 9.1 'Begrotingsuitgangspunten 2023-2026' van deze Zomerbrief.

De totale prijs- en loonindexaties voor 2023 inclusief sociaal domein en areaaluitbreiding 2026 (nieuwe laatste jaarschijf) zijn bijna € 4,52 miljoen in 2023 oplopend tot bijna € 4,69 miljoen in 2026. Uiteindelijk resulteert dit in een tekort van ruim € 1,79 miljoen in 2023 oplopend tot € 1,95 miljoen in 2026.

Om dit tekort te dekken wordt de eerder gecreëerde 'stelpost afvlakking accressen/nominale ontwikkelingen' op basis van de septembercirculaire 2021 ingezet. Oorspronkelijk was deze stelpost structureel € 2,74 miljoen. Voor de (nieuwe) Cao voor het jaar 2022 is hiervan reeds € 164.000 structureel afgeraamd. Voor de Cao-ontwikkelingen bij het Twentebad (zie 22-ZB-5.7) is € 100.000 benodigd ten laste van deze stelpost. In 2022 resteert op deze stelpost bijna € 2,48 miljoen, in 2023 nog € 689.000 aflopend tot € 521.000 in 2026.

In onderdeel F van paragraaf 5.2 en bijlage 9.3 van deze Zomerbrief gaan we uitgebreid in op de effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Deze circulaire is overigens begin juni 2022 ontvangen. Hierin betrekken we ook de restantmiddelen die op de 'stelpost afvlakking accressen/nominale ontwikkelingen' staan.

We beseffen dat de prijsinflatie en de loonafspraken in de diverse Cao's de afgelopen periode flink zijn toegenomen. Hierdoor kunnen meerdere budgetten in de Beleidsbegroting onder druk komen te staan. Dit is ook van toepassing voor de taken die we bij de verbonden partijen hebben belegd en de taken/prestaties die we subsidiëren aan verschillende instellingen. De komende periode houden we in de gaten hoe de inflatie zich verder ontwikkelt en hoe we daar als gemeente mee om kunnen gaan.

Onderdeel B - Overige autonome ontwikkelingen per begrotingsprogramma

Programma 1 Veiligheid

22-ZB-1.1 Veiligheidsregio Twente

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-1.1 Veiligheidsregio Twente	-14	-27	-27	-27	-27

De Veiligheidsregio Twente (VRT) is voor Hengelo de verplichte regionale samenwerkingsorganisatie op het gebied van de brandweer, incidentenbestrijding en crisisbeheersing. De gemeentelijke bijdrage hiervoor neemt toe. Gemeente Hengelo gaat 6,7 miljoen betalen. Dat is 3% meer dan in 2022. Dit is het gevolg van de afgesproken loon- en prijsontwikkeling en de correctie op kapitaallasten (indexering). De laatste correctie is niet verwacht, maar ook niet te negeren.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

22-ZB-2.1 Diverse kleine wijzigingen programma 2

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.1 Diverse kleine wijzigingen programma 2	-25	-25	-25	-25	-25

Bijstellen baten en lasten subtaakveld Haven

Er is een nieuw bedrijfsplan "Havenbedrijf 2022" vastgesteld. In dit bedrijfsplan is de manier waarop we bedragen verrekenen met het "Gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente" aangepast. Ten opzichte van de huidige begroting worden de lasten, maar ook de baten verhoogd. Regelgeving geeft aan dat deze aanpassing door de Raad moet worden vastgesteld.

De meerjarenplanning in de Jaarrekening 2021 gaf aan dat de jaarlijkse storting in de voorziening "Onderhoud haven" niet voldoende is om de geplande activiteiten in de toekomst te kunnen bekostigen. De storting in de voorziening wordt daarom verhoogd. Regelgeving geeft aan dat aanpassingen in de jaarlijkse dotatie in onderhoudsvoorzieningen door de Raad moeten worden vastgesteld.

Bij het opstellen van de Beleidsbegroting 2022 zijn de inkomsten haven (o.b.v. vaarbewegingen) conform voorgaande jaren geïndexeerd. Na het opstellen van de begroting is in het bestuurlijk overleg overeengekomen de haveninkomsten niet te indexeren. Dit is ook zo verwerkt in de tarievenverordening (geen indexatie). Daarom wordt nu ter compensatie het begroot bedrag neerwaarts bijgesteld.

Per saldo leiden deze mutaties tot een nadeel van circa € 25.000.

22-ZB-2.2 Vervangingsinvesteringen wegen

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.2 Vervangingsinvesteringen wegen	-	91	81	113	-2

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande planningen geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief. De inventarisatie voor de wegen heeft opgeleverd dat er diverse wegen in Hengelo zijn die aan complete vervanging toe zijn. Voor asfaltwegen geldt hier dat zowel de asfaltlagen als de funderingen opnieuw moeten worden aangelegd. Voor wegen en trottoirs met elementenbestrating geldt dat de elementen vervangen moeten worden. Onder een aantal wegen is de komende jaren ook sprake van rioleringswerkzaamheden. Deze kunnen slim gecombineerd worden met de wegwerkzaamheden, waardoor een bijdrage uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) voor deze wegen mogelijk is. De afgelopen jaren vonden geregeld noodzakelijke vervangingen plaats door de aanwending van een gedeelte van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen. Op basis van de ervaringscijfers is een deel van de onderhoudsbudgetten al in 2021 structureel afgeraamd om de nieuwe kapitaallasten te dekken. Enkele vorig jaar geplande vervangingen zijn in de actualisatie verschoven naar volgende jaren. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat we proberen projecten slim te combineren (om zo veel mogelijk overlast te voorkomen). Anderzijds heeft dit te maken met het gebrek aan ambtelijke capaciteit, waardoor prioriteitstelling noodzakelijk is. Het investeringsvolume tm 2025 is lager dan de vorig jaar gepresenteerde vervangingen. Dat heeft tot gevolg dat er t.o.v. het vorig perspectief in de jaren tm 2025 een voordeel ontstaat (circa € 113.000 in 2025).

22-ZB-2.3 Vervangingsinvesteringen openbare verlichting

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.3 Vervangingsinvesteringen openbare verlichting	-	-	-1	-3	-46

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande planningen geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief.

De openbare verlichting in Hengelo is grotendeels per buurt of per wijk aangelegd. In de oudere wijken staat de verlichting al vele jaren en is aan het einde van de levensduur. Door ook praktijkproeven uit te voeren is bevestigd dat in delen van wijken de lantaarnpalen met armaturen aan vervanging toe zijn.

De afgelopen jaren vonden geregeld noodzakelijke vervangingen plaats door de aanwending van een gedeelte van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen.

Op basis van de ervaringscijfers is een deel van de onderhoudsbudgetten al in 2021 structureel afgeraamd om de nieuwe kapitaallasten te dekken.

In de jaren tot en met 2025 is er weinig gewijzigd ten opzichte van het perspectief zoals gepresenteerd in de Kadernota 2022-2025.

22-ZB-2.4 Vervangingsinvesteringen kunstwerken

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.4 Vervangingsinvesteringen kunstwerken	-	7	6	6	2

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande plannings geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief. Civieltechnische kunstwerken zijn bruggen, duikers en viaducten. Op diverse plaatsen in Hengelo moeten deze vervangen worden. De kosten voor onderhoud worden te groot en de civiele kunstwerken zijn aan vervanging toe. De afgelopen jaren vonden geregeld noodzakelijke vervangingen plaats door de aanwending van een gedeelte van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen. Op basis van de ervaringscijfers is een deel van de onderhoudsbudgetten al in 2021 structureel afgeraamd om de nieuwe kapitaallasten te dekken. In de jaren tot en met 2025 is er weinig gewijzigd ten opzichte van het perspectief zoals gepresenteerd in de Kadernota 2022-2025.

22-ZB-2.5 Vervangingsinvesteringen straatmeubilair

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.5 Vervangingsinvesteringen straatmeubilair	-	1	-	-	-2

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande plannings geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief.

In eerdere bezuinigingsrondes is er bezuinigd op straatmeubilair. Een deel van de prullenbakken en banken die aan vervanging toe waren zijn weggehaald en niet teruggekomen. Toch staan er nog veel voorzieningen in de openbare ruimte. Bank en prullenbakken worden ook nog veelvuldig gebruikt. Er worden vanuit het hondenbeleid nog combibakken voor hondenpoep en afval geplaatst. Dit is zo opgenomen in het vigerend beleid. Jaarlijks zou een deel van het areaal vervangen moeten worden.

In de jaren tot en met 2025 is er weinig gewijzigd ten opzichte van het perspectief zoals gepresenteerd in de Kadernota 2022-2025.

22-ZB-2.6 Vervangingsinvesteringen verkeersregelininstallaties

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-2.6 Vervangingsinvesteringen verkeersregelininstallaties	-	5	11	-18	-36

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande planningen geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Wat nog ontbrak met betrekking tot de vervanging van kapitaalgoederen is het onderdeel 'Verkeersregelininstallaties'. Ook de planning van deze investeringen is nu geactualiseerd en opgenomen in deze Zomerbrief. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief. De verkeersregelininstallaties zijn een belangrijk onderdeel in de wegeninfrastructuur. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de wegen, maar ook voor de verkeersveiligheid. Hierbij is doorstroming van het verkeer een belangrijk aspect. In de voorgaande begrotingen waren daarom al jaarlijks vervangingsinvesteringen opgenomen. We proberen waar mogelijk deze investeringen te combineren met andere reeds lopende projecten om overlast te voorkomen. Dit leidt er toe dat investeringen, daar waar de veiligheid het toelaat, worden verschoven ten opzichte van de eerdere planning. Dit betekent dat de lasten tot en met 2024 lager zijn ten opzichte van voorgaande jaren (in 2024 circa € 11.000). Met ingang van 2025 zijn de lasten hoger dan in vorige begrotingen gepresenteerd, omdat dan de lasten van de vooruitgeschoven investeringen ontstaan.

Programma 3 Economie

22-ZB-3.1 Lambertuskermis

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-3.1 Lambertuskermis	-65	-65	-65	-65	-65

De Lambertuskermis staat als winstgevende exploitatie in de gemeentebegroting. Afgelopen jaren is echter gebleken dat Corona en wijzigingen in de binnenstad er toe hebben geleid dat de kermis break-even heeft gedraaid. Met de ontwikkelingen in de binnenstad is de Lambertuskermis verplaatst naar het horecagebied rondom het stadhuis. De beschikbare ruimte drukt op de hoogte van inschrijvingen door exploitanten aangezien het aantal en de mogelijkheden om diverse attracties te kunnen plaatsen beperkt is. Dit heeft tot gevolg dat de begrote baten – die op basis zijn van een kermisterrein met meer vierkante meters - niet gerealiseerd kan worden. De komende jaren zal de reeds beschikbare ruimte gelijk blijven en voldoende zijn om de kermis budgettair neutraal te kunnen exploiteren.

Per saldo levert dit een nadeel op van € 65.000 op de begroting (€ 96.000 minder inkomsten en € 31.000 minder uitgaven).

Programma 4 Onderwijs

22-ZB-4.1 Onderwijshuisvesting - Integraal huisvestingsplan

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-4.1 Onderwijshuisvesting – Integraal huisvestingsplan	-	-	p.m.	p.m.	p.m.

De gemeente Hengelo werkt samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Het IHP maakt de benodigde investeringen op de lange termijn (2040) inzichtelijk en resulteert in een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar. Het uitvoeringsplan biedt inzicht in de investeringen voor de komende vier jaar die nodig zijn om passende en adequate huisvesting voor de scholen binnen de gemeente Hengelo te waarborgen. Dit kan onder andere gaan om de uitbreiding of renovatie van een school, maar ook het verbeteren van het binnenklimaat. Het IHP is een bevoegdheid van het college, het uitvoeringsplan van de gemeenteraad.

De eerste berekeningen laten zien dat het mogelijk om zeer forse investeringen kunnen gaan op zowel de middellange (vanaf 2024) als lange termijn. Daarmee kunnen de bijbehorende kapitaallasten ver boven de bestaande budgetten van circa € 2 miljoen per jaar uitkomen. De nieuwe financiële inzichten vragen daarom aanpassing van eerder gecommuniceerde tijdsplanning om zodoende een gedegen proces van besluitvorming te kunnen waarborgen. Wij werken toe naar meer duidelijkheid bij de Beleidsbegroting 2023-2026.

22-ZB-4.2 Onderwijshuisvesting - Uitbreiding Attendiz

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-4.2 Onderwijshuisvesting – Uitbreiding Attendiz	-	-15	-15	-15	-15

Voor de nieuwbouw van Stichting Attendiz is in 2019 een krediet beschikbaar gesteld gebaseerd op 140 leerlingen. In de gesprekken met Attendiz in het IHP traject is duidelijk geworden dat er een structurele ruimtebehoefte is voor 170 leerlingen. Met dit aantal leerlingen wordt nu in de realisatie van het gebouw ook al rekening gehouden. De inhoudelijke onderbouwing (met leerlingenprognose) wordt in het integraal huisvestingsplan opgenomen. De vergoeding voor de bouw van een school voor 30 extra leerlingen op basis van de normvergoeding bedraagt € 872.000. Daarnaast heeft de school recht op een toeslag voor verhuiskosten, hiervoor wordt € 40.000,- gereserveerd. Hierdoor komt het totale extra budget op € 912.000,-. Structureel geeft dit kapitaallasten van € 16.000 per jaar.

Financieel op afwachting van resultaat gesprekken met Attendiz.

22-ZB-4.3 Overige aanpassingen m.b.t. onderwijs

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-4.3 Overige aanpassingen m.b.t. onderwijs	7	-88	-88	-88	-88

Analyse van de meerjarige budgetten onder programma 4 Onderwijs leidt tot een aantal incidentele en structurele wijzigingen. De wijzigingen in inhoudelijke toelichting zijn hieronder separaat weergegeven:

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs (€ 38.000 nadeel)

Dit taakveld werd gebruikt voor gemeentelijke ondersteuning voor het openbaar basisonderwijs van de scholengroep Primato. De scholengroep is opgegaan samen met Dr. Schaepmanstichting in de scholengroep Symbio. De activiteiten en budgetten op dit taakveld zijn niet meer nodig en komen te

vervallen. Dit leidt tot een structurele verlaging van inkomsten van € 38.000 (nadeel) per jaar. De lasten op dit taakveld zijn eerder uit de begroting gehaald.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (€ 50.000 nadeel)

Leegstaande schoolgebouwen: De gemeente voert het beleid dat als schoolgebouwen door scholengroepen terug worden gegeven aan de gemeente, het gebouw één jaar in portefeuille blijft bij de collega van onderwijshuisvesting en daarna overgedragen wordt aan het gemeentelijk vastgoedbedrijf. Op dit moment heeft onderwijshuisvesting geen scholen in portefeuille en dient de begroting hierop bijgesteld te worden. Dit leidt tot lagere inkomsten van € 100.000 (nadeel) en lagere kosten van € 50.000 (Voordeel). Per saldo een nadeel van € 50.000

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (2022: €95.000 voordeel)

Herziening budgetten Onderwijs achterstandenbeleid : Op basis van de definitieve beschikking 2022 vanuit het Rijk zijn de budgetten voor het onderwijs achterstandenbeleid bijgesteld. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 95.000.

Onderwijsbeleid: Incidenteel zien we een voordeel van € 100.000 op de beschikbare middelen. Dit voordeel zetten we in voor invulling van de interventie 5.2.1. van het *Interventieprogramma sociaal domein*, juli 2018 (raadszaak 2257553). De structurele invulling van deze taakstelling is al eerder verwerkt. .

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

22-ZB-5.1 Snippergroen

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.1 Snippergroen	51	51	51	51	51

De laatste jaren zien we dat we werkelijke inkomsten ontvangen uit snippergroen, terwijl hiervoor geen bedrag in de huidige begroting is opgenomen. Er is nu een inschatting gemaakt op basis van de werkelijke cijfers van de laatste jaren. We hebben hiervan een gemiddelde genomen. Op basis van deze ervaringscijfers vinden wij het realistisch om hiervoor nu een structureel bedrag van € 51.000 (voordeel) in de begroting op te nemen.

22-ZB-5.2 Diverse kleine wijzigingen programma 5

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.2 Diverse kleine wijzigingen programma 5	-50	-35	-35	-35	-35

Onderhoud Veldkamp

Op 28-12-2021 is de dienstverleningsovereenkomst Twente Milieu 2022 getekend. Een onderdeel van deze overeenkomst heeft betrekking op het onderhoud van de Veldkamp na de oplevering van dit deel van het bedrijventerrein. In dit document is vastgelegd dat Twente Milieu het beheer van bedrijventerrein Westermaat de Veldkamp op zich neemt. Dit betreft m.n. het regulier onderhoud van bomen en groenvakken. Voor het onderdeel Groen is dit een uitzetting van lasten van circa € 15.000 voor 2022. Voor de latere jaren is dit als areaaluitbreiding opgenomen in de meerjarenbegroting 2023 e.v.

Cultuur

Deltaplan gemeentelijke kunstcollectie

Op dit moment is er niet voldoende adequate opslagruimte voor de werken. De circa 1.400 werken staan nu verspreid over een aantal locaties in de stad, waaronder de kelderruimte in het stadhuis.

Niet alle ruimtes beschikken over goede klimaatbeheersing die nodig is voor het behoud van de conditie van de werken. De locatie aan de Weusthagstraat moet ook binnenkort worden leeggemaakt voor herontwikkeling.

Vooruitlopend op de besluitvorming over de volgende fase van het Deltaplan met daarin keuzes voor de lange termijn, is het noodzakelijk om voor de korte termijn een goed geconditioneerde opslag te huren. Hiervoor zijn aanbieders op de markt. Voor het onderbrengen van de A en de B-categorie werken van de gemeentelijke collectie is op basis van het aantal benodigde m2's een offerte gedaan van € 35.000 per jaar. De C categorie zal dan in het stadhuis worden opgeslagen.

Daarmee worden de werken in goede temperatuur en klimaatcondities ondergebracht en behouden tot er definitieve keuzes en oplossingen zijn.

De verwachting is dat het realiseren van adequate opslag vanaf 2023 minimaal 4 jaar in beslag zal nemen.

22-ZB-5.3 Actualisering schoonmaakbudget Gymlokalen

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.3 Actualisering schoonmaakbudget gymlokalen	-48	-48	-48	-48	-48

De reguliere schoonmaak van de gemeentelijke sport- en onderwijsaccommodaties (gymlokalen) wordt door middel van een vaststellingsovereenkomst beëindigd per 01 juli 2022. In 2018 is gekozen voor een schoonmaak organisatie die onder het gemiddelde aanbestedingsbedrag zat voor de periode van vijf jaar. Het huidige schoonmaakbudget van 2018 was ingericht op € 292.529 voor vijf jaar. De kosten voor de nieuwe organisatie bedragen €531.747,- voor vijf jaar. Dit resulteert in een jaarlijkse budgetverhoging van € 48.000.

22-ZB-5.4 Actualisering sportparken en buitensport accommodaties

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.4 Actualisering sportparken en buitenaccommodaties	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.

Uit inventarisatie (kwartaal vier 2021 en kwartaal één 2022) is gebleken dat veel hekwerken en inrichtingselementen (o.a. ballenvangers, kooien, hekwerken) sterk achteruit zijn gegaan of zelfs helemaal kapot zijn. Met als resultaat dat er onveilige situaties zijn ontstaan bij onze sportparken, HSV Giants (€ 45.000) en het FBK-stadion (€ 30.000) voor gebruikers en verenigingen. Deze onveilige situaties kunnen schade aanbrengen op het gebied van kleding en eventueel (fysiek/ mentaal) letsel aanbrengen. Daarnaast is er in april 2022 besloten (uitkomst bezwaarcommissie omtrent klacht lichtmasten) dat er een hekwerk of ballenvanger van € 28.000 geplaatst moet worden met een breedte van 100 meter op sportpark de Noork.

De voorziening renovatie natuurgrasvelden is opgeheven bij de jaarrekening en om te borgen dat alle velden op juiste manier onderhouden worden wensen wij de sportvelden in de toekomst bij een volledige veldrenovatie te activeren. Dit leidt op basis van de huidige werkwijze tot renovatie en activering van één veld per jaar voor € 35.000. Door de velden te activeren hebben we ten alle tijden scherp wat de jaarlijkse lasten per veld zijn en kunnen wij de renovaties in de toekomst opnemen in de vervangingsinvesteringen. Om achterstallig onderhoud en onveilige situaties te voorkomen is het van belang om jaarlijks onderhoud te verrichten bij sportparken en accommodaties. (€ 30.000, aflopend per jaar met € 1.202)

Sportpark Veldwijk en academie FC Twente-Heracles

In 2021 is een onderzoek gestart m.b.t. een haalbaarheidsanalyse voor sportpark Veldwijk en de (ver)nieuwbouw van de academie op het huidige complex, ontwikkeling van een indoor atletiekhal en

verbeterwensen van gebruikers op het sportpark Veldwijk. Dit onderzoek wordt in 2022 en 2023 verder onderzocht.

22-ZB-5.5 Actualisering inventaris binnensport accommodaties

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.5	Actualisering inventaris binnensportaccommodaties	-106	-	-	-	-

Door het laten vallen van financiële middelen uit 2021 is er een tekort van € 106.587 voor inventaris 2022. Wanneer dit tekort niet wordt opgevangen ontstaan er onveilige situaties in gymlokalen en sporthallen, kunnen diverse ruimtes niet gebruikt worden door onderwijsinstellingen en overige gebruikers. Daarnaast bestaat de kans op afkeuring na inspectie.

22-ZB-5.6 Professionalisering subsidieverstrekking

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.6	Professionalisering subsidieverstrekking	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Met financiële ondersteuning in de vorm van subsidies faciliteren we maatschappelijke partners (stichtingen/verenigingen/instellingen/organisaties) die:

- een bepaalde bijdrage leveren aan de samenleving en/of gemeentelijke doelen;
- gemeentelijk beleid (als samenwerkingspartner van de gemeente) uitvoeren;
- (niet-rendabele) maatschappelijke activiteiten organiseren die iets opleveren voor de samenleving, in lijn met behoefte en noodzaak.

De afgelopen jaren zien we op verschillende aspecten knelpunten in de subsidieprocessen vanuit het sociaal domein (sport, cultuur, zorg en ondersteuning). Zo ontbreekt het aan procesmonitoring, waardoor we termijnen regelmatig niet halen. Daarnaast is de dossiervorming niet altijd op orde en verloopt het uitbetalingsproces kwetsbaar. Bovendien legt het proces op piekmomenten een onevenredige werkbelasting op de betrokken medewerkers.

Er is een urgentie om de subsidieprocessen sterk te professionaliseren, onder andere door dringende aanbevelingen vanuit de accountant (en werkgroep accountancy). Momenteel worden verschillende initiatieven samengebracht tot een stevig verbeterplan, dat de nodige ontwikkeling vraagt van de organisatie en zich ook vertaalt in benodigde financiële investeringen. Echt duurzaam professionaliseren vraagt met name op ICT-vlak een inhaalslag.

Korte termijn (binnen huidige kaders)

Op de korte termijn wordt een subsidie-ondersteuner toegevoegd aan het team. Dit geldt voor een periode van 3 jaar en wordt gefinancierd met incidentele middelen binnen de huidige kaders. De opdracht voor deze subsidie-ondersteuner is driedelig:

- procedurele en administratieve ondersteuning bij de subsidieaanvragen en –verantwoordingen;
- realiseren van een aantal belangrijke, kleinere procesverbeteringen;
- mede voorbereiden van lange termijn procesverbeteringen in de vorm van ICT-ondersteuning.

De verwachting is dat een termijn van 3 jaar voorlopig voldoende is om meer zicht te krijgen op duurzame oplossingen en tevens een efficiencyslag te realiseren. Vanzelfsprekend is dit een ontwikkeltraject met de bestaande medewerkers.

Lange termijn (pm-post nieuw beleid)

Concreet wordt voorgesteld om voor 2 deeloplossingen een pm-post op te nemen in het meerjarenperspectief: 1. Ondersteuning van administratieve proces d.m.v. een ICT-oplossing
2. Digitaal loket voor subsidie-aanvragers

De raming van de benodigde exploitatie-/investeringsbedragen wordt uitgewerkt in een vervolgproject. De verwachting is dat in het najaar een goede raming kan worden voorgelegd via een

separaat raadsvoorstel. Hierbij krijgt de hierboven genoemde subsidie-ondersteuner een belangrijke rol. Deze verbeteringen hebben overigens organisatiebreed bereik en kunnen ook worden benut voor subsidies buiten het sociale domein.

Overige ontwikkelingen (binnen huidige kaders)

Naast deze kostenintensievere ontwikkelingen werken we aan een gedegen inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers op dit thema en bezien we hoe subsidie-aanvragers met 'gebroken boekjaren' (bijvoorbeeld schooljaren bij onderwijs of programmeringsperiode bij cultuur) beter kunnen worden ondersteund. Bovendien wordt een aantal quick wins in de processen doorgevoerd met beperkte inzet van middelen binnen de huidige kaders.

22-ZB-5.7 CAO ontwikkelingen Twentebad

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.7 Cao ontwikkelingen Twentebad	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.

De vakbonden en de VNG hebben op 27 januari ingestemd met de nieuwe Cao Gemeenten. Dat betekent dat de cao definitief is. De directe gevolgen zijn onontkoombaar en onvermijdbaar omdat de cao met terugwerkende kracht in is gegaan. Voor de ontstane situatie biedt de nieuwe cao geen ruimte. Er wordt gezocht naar andere mogelijkheden.

Ten opzichte van de oude cao zijn er diverse wijzigingen. Specifiek voor het team Twentebad & Hengelo Sport heeft het flinke gevolgen, omdat de jeugdschalen zijn vervallen. Het team Twentebad & Hengelo Sport werkt veel met jongeren in roosterdiensten buiten kantooruren of met oproepkrachten. Het gaat voor het Twentebad over jongeren die voor langere tijd naast hun studie een bijbaan hebben, vakantiewerk doen of in het kader van bijvoorbeeld een BBL-opleiding werkervaring opdoen.

Daarnaast blijft werk dat structureel verricht moet worden in roosterdiensten buiten kantoortijden ook in de nieuwe cao het stempel onregelmatig met bijbehorende extra toelages houden. De percentages van 20% (ma-vrij voor 08:00 en na 18:00), 40% (zaterdagen) en 65% (zondagen) zijn ongewijzigd. Andere recente wetswijzigingen m.b.t. payrollwerknemers en oproepwerknemers maakten de inzet van jongeren en andere flexwerkers al minder flexibel en duurder. De nieuwe cao werkt hierin door.

Het Hengelose Twentebad is één van Nederlands grootste zwembaden met bezoekersaantallen die voor Corona richting de 500.000 bezoekers per jaar gingen. De inzet van jongeren is in Hengelo cruciaal voor het opvangen van pieken in werk door seizoensinvloeden en in schoolvakanties. Flexibele inzet van jongeren gedurende de dag in de organisatie van de zwemles, bij de schoonmaak, in de horeca, bij extra kassa's in de zomer en als extra toezicht bij bijvoorbeeld de ondiepe buitenbaden is noodzakelijk om het huidige aanbod overeind te kunnen houden.

Naast de financiële gevolgen zorgt het minimumloon in de nieuwe cao voor scheefgroei binnen het team. Een 16-jarige met een bijbaantje met schoonmaken en kinderen ophalen bij de zwemles in het weekend, krijgt inclusief weekendtoeslagen nu een hogere beloning dan dat een gediplomeerd allround sportonderwijzer (MBO niveau 4) op een doordeweekse dag krijgt met alle verantwoordelijkheden bij sportlessen, zwemonderwijs en toezicht.

De beloning voor jeugd zorgt ook voor scheefgroei ten opzichte van andere Hengelose werkgevers en dat straalt niet goed op de gemeente af. Een 16-jarig kind krijgt bij de gemeente Hengelo op zondag nu €23,- per uur. In de supermarkt op dit moment bijna €6,-.

Samenvattend zeggen we dat de nieuwe cao gemeenten 3 nadelige effecten heeft voor het team Twentebad en Hengelo Sport.

De effecten

1. Stijging salariskosten.

De nieuwe cao zorgt voor een geraamde stijging van €100.000,- aan salariskosten. Deze autonome ontwikkeling is verwerkt onder 22-ZB-9.2 Prijs- en loonindexaties 2023 versus compensatie gemeentefonds)

2. Scheefgroei binnen het team.

Een 16-jarige met een bijbaantje met schoonmaken en kinderen ophalen bij de zwembles in het weekend, krijgt inclusief weekendtoeslagen nu een hogere beloning dan dat een gediplomeerd allround sportonderwijzer (MBO niveau 4) op een doordeweekse dag krijgt met alle verantwoordelijkheden bij sportlessen, zwemonderwijs en toezicht.

3. Scheefgroei ten opzichte van andere Hengelose werkgevers in bijvoorbeeld de horeca en retail/non-food.

Een 16-jarig kind krijgt bij de gemeente Hengelo op zondag nu €23,- per uur. In de supermarkt op dit moment ongeveer €6,-.

Momenteel zijn we aan het onderzoeken op welke manier we deze negatieve effecten van de nieuwe CAO het hoofd kunnen te bieden.

22-ZB-5.8 Versnelde verduurzaming Twentebad

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.8 Versnelde verduurzaming Twentebad	-15	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Onderdeel van de recente grote renovatie van het Twentebad was het zoveel mogelijk verduurzamen van de accommodatie. Bij het zoveel mogelijk verduurzamen is in de aanloop en tijdens het bouwproces gerekend met de inkooprijzen van gas en elektra van dat moment. Diverse maatregelen zijn uitgevoerd, maar andere niet omdat de terugverdientijd over de 10-15 jaar ging.

Nog steeds lopen er onderzoeken rond kansen voor verdere verduurzaming van het Twentebad en worden er stappen gezet. Recent is de capaciteit van het transformatorhuis voor het Twentebad verdubbeld. Hiermee is een belangrijke hindernis voor verdere elektrificering van het Twentebad weggenomen. De constructieberekeningen van het hoofdgebouw voor het plaatsen van rond de 600 extra pv panelen is ook afgerond.

Het Twentebad neemt gas af van Gazprom. Als inderdaad het gascontract met Gazprom wordt opgezegd, dan zal dit een negatief effect op de exploitatie van het Twentebad hebben. Naast de financiële tegenvallers die dit met zich meebrengt, heeft dit mogelijk ook effect op de leverzekerheid. Worst-case kan zelfs de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komen bij een gastekort voor grootverbruikers. Dit zet het huidige tempo van de verdere verduurzaming in een ander perspectief.

Het voorstel is om nog in 2022 een onderzoek uit te laten voeren voor € 15.000 naar kansen op korte termijn voor een zo gasloos mogelijk Twentebad. Daarnaast is het voorstel om versneld de uitbreiding van pv panelen te realiseren.

22-ZB-5.9 Vervangingsinvesteringen groen

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.9 Vervangingsinvesteringen groen	-	3	-	-	-4

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, openbaar groen en straatmeubilair is in de Kadernota 2022-2025 een inventarisatie gemaakt en zijn de structurele kapitaallasten berekend van investeringen in deze kapitaalgoederen. In deze Zomerbrief zijn voorgaande plannings geactualiseerd en is een herberekening gemaakt van de kapitaallasten. Zie bijlage 9.4 voor een uitgebreide toelichting.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief.

In de komende jaren dient het openbaar groen in een aantal oudere wijken vervangen te worden. Hier kan niet meer worden volstaan met alleen het onderhoud zoals maaien en onkruidbeheersing. Het openbaar groen is uitgegroeid en is op het eind van de levensduur. Dit dient volledig vervangen te worden.

De afgelopen jaren vonden geregeld noodzakelijke vervangingen plaats door de aanwending van een gedeelte van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen.

Op basis van de ervaringscijfers is een deel van de onderhoudsbudgetten al in 2022 structureel afgehaald om de nieuwe kapitaallasten te dekken.

De wijzigingen ten opzichte van de vorige Kadernota zijn niet substantieel.

22-ZB-5.10 Invoeren kostprijsdekkende huur

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-5.10	Invoeren kostprijsdekkende huur	-	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.

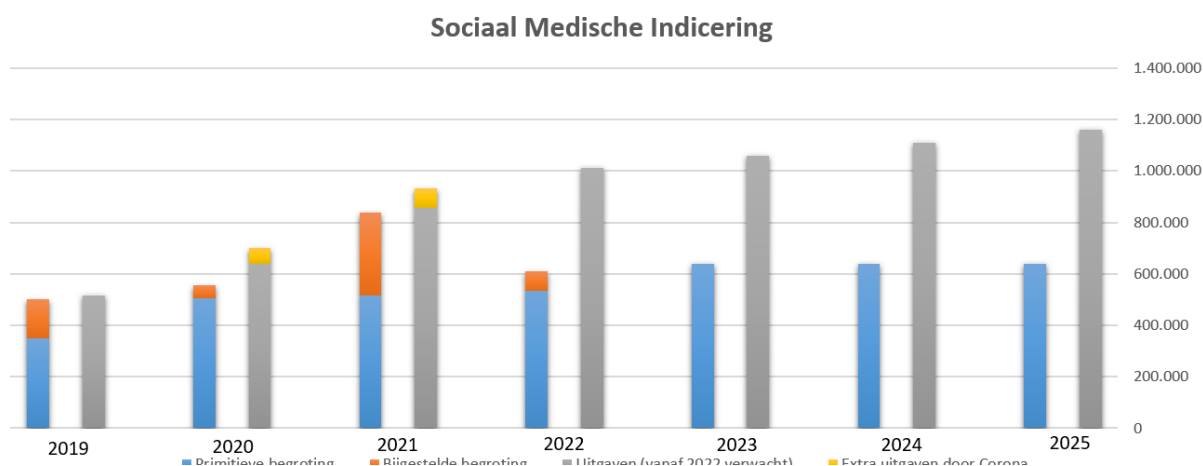
In 2021 is bij het vaststellen van de vastgoedkaders besloten om voor de panden in de categorie Gemeentelijk beleid een kostprijsdekkende huur in te voeren (met uitzondering van de panden waarbij er sprake is van een interne huurder zoals o.a. de sporthallen en parkeergarage). De parameters voor het bepalen van de kostprijsdekkende huur zijn door het college en de raad vastgesteld (zaak 3222867).

De komende periode worden de huurders geïnformeerd over de nieuwe huurprijs. De nieuwe huurprijs zal vervolgens ingaan per 1-1-2023. Gelijk aan de wijziging van de huur (de nieuwe huurprijs kan hoger dan wel lager uitvallen) zal ook de subsidie per 1-1-2023 aangepast worden. De huur en de subsidie heffen elkaar op.

Programma 6 Sociaal domein

22-ZB-6.1 Kinderopvang SMI

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.1	Kinderopvang SMI	-428	-507	-557	-607	-657

Ouders komen in aanmerking voor SMI als ze om sociale en/of medische redenen tijdelijk niet in staat zijn om voor hun kinderen te zorgen. Kinderopvang kan dan een (tijdelijke) oplossing bieden om ouders te ontlasten en/of de ontwikkeling van het kind niet te schaden. Met een SMI Kinderopvang kan worden voorkomen dat duurdere dagbesteding wordt ingezet. Omgekeerd geldt ook: wanneer wij deze geïndiceerde kinderopvang niet bieden, vallen hogere kosten te verwachten in de jeugdzorg. In die zin gaat er dus een preventieve werking vanuit.

Zoals de grafiek laat zien heeft de gemeente Hengelo de laatste 3 jaar een sterke groei van het aantal SMI dossiers (sociaal medische indicaties).

Hierover is reeds in de 2e Berap 2021 en de Jaarrekening 2021 gerapporteerd wat geleid heeft tot incidenteel bijgestelde begrotingen.

- 2020 groei van 24% / € 122.000 exclusief Corona
- 2021 groei van 34% / € 218.000 exclusief Corona.
(In 2020 en 2021 hebben wij ook door corona extra op SMI moeten inzetten. Deze groei zien wij als incidenteel en hebben wij buiten het meerjarig perspectief gehouden).

Wij verwachten voor 2022 een groei van 18%. In het financieel perspectief 2023 en verder laten wij de financiële effecten voor het budget SMI beperkt, met 5%, meegroeien en spreken wij de ambitie uit om deze te beperken.

Vanwege de nu reeds hoge werkdruk en de te verwachten groei wordt voorgesteld de formatie van het betreffende team met 1 fte uit te breiden, dit is inclusief uitbreiding voor Borne en Haaksbergen die wij aan deze gemeenten doorbelasten.

Tot slot merken wij op dat de onzekerheden in landelijk beleid met betrekking tot kinderopvang blijvend om aandacht vragen.

22-ZB-6.2 BUIG en LKS

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.2 Buig en LKS	-1.981	-811	-790	-768	-768

Voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies ontvangt de gemeente een budget van het Rijk, het zogenaamde BUIG budget. Het voorlopige budget voor 2022 is - zoals reeds gemeld ten tijde van de begroting - ten opzichte van 2021 met € 3 ton neerwaarts bijgesteld. Bij het nader voorlopige budget voor 2022 is het gemeentelijke budget nog eens met € 2,1 miljoen gekort. Het Hengelose BUIG budget gaat daarmee van 35,1 miljoen in 2021 naar 32,6 een daling van € 2,5 miljoen. Deze daling resulteert erin dat de gemeente Hengelo van een jarenlang voordeel op het BUIG budget naar een geprognosticeerd nadeel in 2022 gaat van ruim € 650.000.

Het Rijk baseert deze **landelijke** bijstelling op:

- 1) Het landelijke overschot op het BUIG budget in 2021 was € 132 miljoen. Dit overschot wordt in 2022 afgeraamd.
- 2) De CPB-raming van het aantal bijstandsuitkeringen in 2022 is afhankelijk van de werkloosheid in 2021 en de geraamde werkloosheid in 2022 en deze zijn lager dan verwacht.
- 3) Landelijk minder aan loonkostensubsidie uit is gegeven dan men verwacht had.

BUIG Budget Hengelo

Ad 1) Aframing landelijk overschot

Doordat wij al jaren een voordeelgemeente waren is het voordelige saldo op de BUIG in onze meerjarenbegroting opgenomen. Voor 2022 € 1,3 miljoen en voor 2023 en verder afgerond € 0,8 miljoen. Dit meerjarige voordeel is niet meer realistisch en leidt tot een nadelige bijstelling.

- 2022 nadeel € 1.300.000
- 2023 nadeel € 811.000 (2024 € 790.000, 2025 € 768.000)

Ad 2) BUIG budget - bijstand

Het Rijk verwacht een sterkere daling van het aantal bijstandsgerechtigden op basis van de gedaalde werkloosheid en prognosticeert voor ons een budget van € 30,4 miljoen.

Mede doordat de Wsw voor nieuwe instroom op slot zit en de instroom in de Wajong is beperkt, wordt onze doelgroep echter steeds complexer. Om deze groep naar werk te begeleiden is steeds meer tijd nodig en nemen de re-integratiekosten per persoon toe. Op basis hiervan prognosticeren wij voor 2022 een totale uitgave

van € 31 miljoen. Daarbij willen wij in 2022 bovenop de geprognosticeerde netto uitstroom (uitstroom minus instroom) van 60, het aantal bijstandsuitkeringen met nog eens 40 uitkeringen verlagen van 2.145 naar 2.045 uitkeringen. Met de extra uitstroom van 40 mensen uit de uitkering brengen we de totale uitgaven met 2 ton terug naar € 30,8 miljoen. T.o.v. de realisatie over 2021 is dit een bijstelling van 1,5 miljoen. *(De Bbz is hierin niet meegenomen vanwege het incidentele karakter van TOZO en Bbz light.).*

Samenvattend : Het voorlopig beschikbare budget bedraagt € 30,41 miljoen en de geprognosticeerde totale lasten € 30,86 miljoen - per saldo verwacht nadeel 2022 € 450.000.

Voor 2023 en verder zullen de voorlopige cijfers 2022 en bijgestelde verwachte conjunctuur wederom input zijn voor budgetbepaling en hanteren wij de nullijn, voldoende budget van het Rijk om de totale bijstandslasten te kunnen dekken.

Ad 3) Loonkostensubsidie

In 2022 is de financieringssysteem gewijzigd, het bedrag voor de bekostiging van uitkeringen en voor de loonkostensubsidie (Lks) worden nu apart gefinancierd. De berekening van het Lks budget is gebaseerd op werkelijke uitgaven voorgaand jaar + een groeiopslag. De gemeente Hengelo heeft in 2021 € 1,7 miljoen aan het instrument Loonkostensubsidie uitgegeven, slechts een groei van € 200.000 t.o.v. 2020. Deze € 1,7 miljoen is de basis waarop het Rijk ons voor 2022 € 2,22 miljoen budget toekent.

Wij prognosticeren voor 2022 een uitgave van 2,6 miljoen LKS budget. T.o.v. voorgaande jaren een sterkere stijging en deze heeft een aantal oorzaken:

- De achterstanden zijn weggewerkt.
- Stadsbanen zijn omgezet in banen met Lks naar verwachting € 150.000.
- Klanten die voorheen recht hadden op Wajong stromen vaker door naar een baan met Lks
- Werkgevers raken meer bekend met het begrip Lks.

Voor 2022 leidt dit tot een incidenteel nadeel van € 230.000

(€ 2,22 miljoen - € 2,6 miljoen + € 150.000 budget Stadsbanen)

Meerjarig gaan wij er vanuit dat de bijdrage Rijk en het beschikbare budget Stadsbanen voldoende is om onze verwachte uitgaven Lks te dekken.

Tot slot, mogelijk vindt bij de vaststelling van het definitieve BUIG budget (eind september) nog een bijstelling van het Hengelose budget plaats waarop wij u bij de reguliere P&C documenten nader zullen informeren.

22-ZB-6.3 Kosten uitvoering werk en inkomen

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.3 Kosten uitvoering werk en inkomen	-	-64	p.m.	p.m.	p.m.

Als gevolg van meerdere ontwikkelingen is het totaal aantal te toetsen processen gestegen.

Wij willen hierbij benadrukken dat het niet slechts om het aantal bijstandsccliënten gaat, maar om het totaal aantal processen waarbij uiteindelijk ook een toetsproces plaats dient te vinden.

Er is getracht de steekproef van te toetsen taken naar beneden bij te stellen, dit heeft gevolgen voor de kwaliteit van het werk en is niet langer houdbaar, de ondergrens is bereikt.

De uitbreiding van de formatie is in 2022 tijdelijk toegekend. De afgelopen periode is gebleken dat deze inzet structureel nodig is voor een adequate uitvoering van de reguliere werkzaamheden.

We willen het komend jaar de ontwikkeling van de formatie voor toetsing koppelen aan de ontwikkelingen van de werkzaamheden binnen uitvoerende teams van de afdelingen Werk & Inkomen en Maatschappelijke Strategie en Ontwikkeling. Indien er een regeling bij komt of af gaat, incidenteel of structureel, vergt dit ook meer of minder inzet van de functie toetser en dient deze ook bijgesteld te worden. We hopen komend jaar een meer structurele prognose te kunnen maken van de benodigde formatie voor toetsing als de tijdelijke regelingen ten einde komen. Ook zal een doorkijk worden gemaakt van het verwachte aantal bijstandsgerechtigden op lange termijn.

De functie Toetser voert werkzaamheden uit voor de Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen, Borne, Hengelo, Haaksbergen. Een uitbreiding van 1 fte functie Toetser zorgt ervoor dat wij voor circa 20% een vergoeding vanuit Borne en Haaksbergen ontvangen. De totale personele last bedraagt € 80.218 en de totale verwachte opbrengst bedraagt € 16.044.

22-ZB-6.4 Prognoses en ontwikkelingen Wmo

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.4 Prognoses en ontwikkelingen Wmo	688	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Wij zien een toename van het beroep op begeleiding als gevolg van vergrijzing, verschuivingen en beperken van zorg vanuit aanpalende wetgeving, ambulantisering (meer inwoners blijven (langer) thuis wonen) en de steeds complexere samenleving. Een reden waarom de gemeente Hengelo probeert de instroom in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te beperken. Onder andere door het invoeren van het zogenaamde maxkader, een maximum aantal uren of dagdelen begeleiding dat wordt toegekend. Wij zien dat het aandeel indicaties voor groepsbegeleiding en individuele begeleiding boven het max kader licht aan het dalen is. Hierover leest u meer in hoofdstuk 4 bij programma 6.

Vooral voor begeleiding in groepsverband verwachten wij dat het aantal indicaties nog verder zal kunnen gaan afnemen cq. minder zal groeien, door de investeringen in het voorliggend veld (welzijn) en inzet op preventie (gezondheidsbeleid, Welzijn op Recept etc.). Het is nog niet helemaal duidelijk hoe en hoelang nog de effecten van Corona meespelen. Door Corona zijn meer inwoners kwetsbaar en sneller achteruit gegaan.

1. Ten aanzien van de ondersteuningsbehoeften hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd.
Wij hebben in 2021 een opgaande trend gezien in zowel de individuele indicaties en het aantal cliënten. Wij verwachten door de afgenomen coronamaatregelen dat wij voor 2022 geen verdere groei meer zien in zowel prijs als cliënten.
Er is een afname te zien van de hoeveelheid mensen die geïndiceerde dagbesteding krijgen. Deze trend lijkt zich langzaam voort te zetten omdat de "Wijkhuysen" open zijn gegaan. Het gebruik maken van de voorliggende voorzieningen lijkt daarmee langzaam op gang te komen. Ook proberen wij meer gebruik te maken van de AVEM (Allochtone Vrouwen en Mannen) ontmoetingsgroepen als voorliggende voorziening.
Voor individuele begeleiding zien wij ook een afname, onder andere door sterke sturing op een verschuiving in OB's (van OB2 naar OB1 en van OB1B naar OB1A). Ook voorliggend is er weer meer mogelijk (was door Corona beperkt), hoewel de alternatieven beperkter zijn dan bij dagbesteding. Daarom is het lastig in te schatten in hoeverre de afname doorzet.
In totaliteit stellen we het budget (inclusief PGB) positief bij met ruim € 850.000.
2. Door de vergrijzing en nog steeds de geringe eigen bijdrage die mensen betalen voor huishoudelijke ondersteuning, zien wij daar nog steeds een geringe stijging. Maar deze stijging vlakt wel af en wij verwachten dat deze trend zich voortzet. Een echte daling zal pas zichtbaar worden als de eigen bijdrage weer inkomensafhankelijk wordt. Dit wordt genoemd in de regeringsplannen, maar een besluit hierover zal nog op zich laten wachten. Uitgangspunt in de prognose voor 2022 is een groei van 4% in aantal cliënten ten opzichte

van 2021. In totaliteit ramen wij circa € 200.000 extra budget bij voor 2022 ten opzichte van de primitieve begroting.

3. De uitgaven met betrekking tot de hulpmiddelen (rolstoelen, scootmobielen, e.a.) is al lange tijd redelijk stabiel en de trend is dat dit waarschijnlijk wel zo zal blijven. Dit geldt eveneens voor de woonvoorziening, alhoewel dit wat lastiger in te schatten is omdat bijvoorbeeld een aanbouw of het plaatsen van een woonunit eenmalig tot een grote uitgave kan leiden. Voor medische indiceringen is er wel een beperkte bijstelling gedaan (+ € 40.000). Eventuele nadere bijstelling vindt plaats via de 2^e Berap.
4. Er zijn veel dagbestedinglocaties buiten Hengelo waardoor de vervoerskosten voor vervoer naar deze locaties hoog zijn. Als er meer mensen gebruik kunnen maken van de voorliggende Wijkhuysen in Hengelo zullen de uitgaven voor dit vervoer minder worden. Voor de Regiotaxi geldt dat de hoeveelheid ritten ongeveer gelijk zullen blijven. Er is echter een alternatief in de vorm van ANWB automaatje. In hoeverre dit effect zal hebben op de hoeveelheid ritten met de Regiotaxi is op dit moment nog niet in te schatten. Wel zien wij dat er minder ritten met de Regiotaxi gereden worden, onder andere ook door de Coronabeperkende maatregelen begin dit jaar. Daardoor verwachten wij een voordeel ten opzichte van de primitieve begroting van € 330.000.

In totaliteit verwachten wij dat de budgetten voor 2022 voldoende en houden we houden ruim € 1,0 miljoen over ten opzichte van de primitieve begroting. Ten opzichte van realisatie 2021 stijgen de verwachte uitgaven nog altijd wel.

De taakstelling op Wmo van ruim € 350.000 kan met dit voordeel incidenteel ingevuld worden.

Structurele beeld: In hoeverre de prognose van 2022 richtinggevend is voor prognose 2023 e.v. is op dit moment lastig in te schatten. In verband met de vertraging in het programma sociaal domein, zoals gemeld in de informerende brief aan de gemeenteraad van 30 maart jl., kunnen wij lastig bepalen welk effect de verschillende maatregelen hebben op de te verwachten kosten. Eventuele verschuivingen naar het voorliggend veld zijn moeilijk in te schatten, ook in verband met corona-effecten in de afgelopen 2 jaren. Verder hebben wij te maken met een toenemende vergrijzing wat belangrijk is in de prognose; daardoor wordt de doelgroep groter. Daarnaast speelt landelijk de decentralisatie beschermd wonen dat effect zal hebben op de uitgaven. Ook blijft het abonnementstarief punt van aandacht; in de taakstelling is vanaf 2023 een bedrag opgenomen van € 1,3 miljoen voor het abonnementstarief, waarvan hiet opportuun is dat wij deze (dan al) realiseren (zie 22-ZB-6.6).

22-ZB-6.5 Prognoses en ontwikkelingen jeugd

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.5 Prognoses en ontwikkelingen jeugd	-1.210	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Wij zien over de gehele linie een opgaande druk in vooral de kosten per cliënt. Het totaal aantal cliënten van jeugdzorg stijgt tussen januari 2021 en januari 2022 met 2,4%, de overall kosten stijgen daarentegen met ruim 8%. Dit ligt in lijn met landelijke trends en landelijke berichtgevingen. Daarnaast nemen wachtlijsten toe en daardoor de zorgvraag vaak ook. Dit is deels een gevolg van Corona en de effecten van de laatste lockdown. Tegelijkertijd is er al langer een trend gaande dat de zorgvraag zwaarder en complexer wordt.

Op basis van realisatie 2021, de facturatie van de eerste drie maanden van 2022 en de ontwikkeling van het aantal cliënten binnen de verschillende zorgonderdelen is bijgaande prognose voor 2022 opgesteld. Hierin is voor specifieke onderdelen rekening gehouden met een beperkte doorgaande groei. Daarnaast houden wij vanzelfsprekend rekening met de indexatie.

1. Ondersteuningsbehoeften: Wij zien vooral een toename in de zwaardere ondersteuningsbehoeften. De stijging in aantal unieke cliënten tussen 2020 en 2021 is voor OB 2, OB3 en OB4 is resp. 18%, 18% en 4%. Ondanks dat 2022 pas 'net' begonnen is, zien

wij geen duidelijke kentering in de cijfers. Op basis van de huidige inzichten zien wij een tekort op dit onderdeel van circa € 2,4 miljoen. Per onderdeel een uitwerking:

- a. OB1: De uitgaven binnen deze ondersteuningsbehoefte laat de afgelopen jaren een dalende trend zien. Dit komt doordat de lichtere casussen naar het voorveld worden verwezen (naar de schoolzorgondersteuner en praktijkondersteuner huisarts) en doordat zorgaanbieders beperkt OB1 ondersteuning aannemen (te lage kostprijs). Deze cliënten worden vaak geplaatst in OB 2. Deze prognose ligt in lijn met realisatie 2021 waarbij wij uitgaan van een 0-lijn ten opzichte van groei cliënten/prijs. Ten opzichte van de begroting betekent dit een voordeel van € 356.000,--.
- b. OB2: Binnen OB2 hebben wij de afgelopen jaren een forse groei gezien in het aantal cliënten (circa 20% het afgelopen jaar). Aan de ene kant zien wij in de aanmeldingen een complexere casuïstiek, waarbij er meer regie vanuit de aanbieder nodig is; op dat moment wordt OB2 afgegeven. Aan de andere kant zien wij in combinatie met verblijf een stijging in de ureninzet vanuit OB2, vaak als 'standaard' aangeboden vanuit de aanbieder (waarop de regisseur weinig invloed heeft, anders aanvaardt de aanbieder de cliënt niet). Onze prognose is dat wij ook in 2022 een lichte stijging zien, maar dat wij, door strakke(re) sturing en monitoring, de stijging weten om te buigen of af te vlakken. Wij baseren dat op de dalende cijfers van het tweede halve jaar 2021 en de eerste maanden van 2022. Ten opzichte van de begroting stellen wij het budget bij met € 945.000 (nadeel).
- c. OB3: Ook bij de OB3 hebben wij het afgelopen jaar een groei gezien in het aantal cliënten (20% gedurende 2021). Dit komt door de ambulantisering en een verschuiving vanuit de duurdere zorg naar OB3, zoals de beschikbaarheidsvoorzieningen en maatregelhulp (waar wij een financieel voordeel zien). De ontwikkelingen in aantallen en de gemiddelde kosten per cliënt stabiliseren nu. Waarom, kunnen wij eigenlijk nu niet goed duiden. Wij gaan hier nader op inzoomen. De prognose baseren wij daarom vooralsnog op de dalende cijfers van medio 2021 en die vanaf februari 2022 en komen dan uit op een groei van 5%. Ten opzichte van de begroting stellen wij het budget bij met € 1.090.000 (nadeel).
- d. OB4: Bij deze ondersteuningsbehoefte zien wij een afname in het aantal cliënten (-8%), maar stijgen de gemiddelde kosten per client (+9%). Dit komt overeen met de constatering dat er een zwaardere zorginzet wordt gevraagd vanuit verschillende disciplines. Dit komt door de lange wachtlijsten en beperkte doorstroombmogelijkheden. Hierdoor verergert problematiek, waardoor zwaardere trajecten worden ingezet in zowel omvang als duur. Uitgangspunt voor deze prognose is een 0-lijn ten opzichte van groei cliënten/prijs. Ten opzichte van de begroting stellen wij het budget bij met € 720.000 (nadeel).
2. LTA: Deze zorgvorm is lastig in te schatten, het gaat om een beperkt aantal cliënten die gemiddeld hoge kosten met zich meebrengen. Het gaat om circa 20 cliënten op jaarbasis. De prognose laat vooralsnog een lager te verwachten bedrag zien, maar indien er 1 a 2 cliënten bij komen, zitten wij op het begrote budget. Wij laten de begroting op dit onderdeel ongemoeid.
3. Consultatie en diagnostiek: De uitgaven binnen deze zorgvorm fluctueren en is afhankelijk van problematiek. Overal gezien zien wij een stijging in de uitgaven, wat mogelijk door Corona kan worden verklaard. Budget is beperkt ten opzichte van totaal jeugdbudget. Uitgangspunt is een prognose in lijn met de uitgaven van 2021. Ten opzichte van de begroting stellen wij het budget bij met € 160.000 (nadeel).
4. Wonen en verblijf: De invoering van het woonplaatsbeginsel is hier een complicerende factor. Per 1 januari 2022 heeft er een administratieve mutatie plaatsgevonden, waardoor cliënten onder verantwoordelijkheid vallen van een andere gemeente. De laatste inventarisatie gaf aan dat er 85 jeugdigen naar Hengelo zijn gekomen in verband met het woonplaatsbeginsel en er zijn 74 jeugdigen overgedragen naar andere gemeenten (deze inventarisatie bevat ook kinderen zonder verblijfsindicatie). Deze mutatie is grotendeels verwerkt, maar doordat stopberichten niet allemaal ontvangen zijn, is de administratie deels vervuild. Dit maakt dat er een onzekerheid zit in deze prognose. Wij hebben hier beperkt rekening gehouden met een groei en nemen de uitgaven van de eerste 3 maanden van 2022 als uitgangspunt. Ten opzichte van de begroting stellen wij het budget bij met € 375.000 (nadeel).
5. Beschikbaarheidsvoorzieningen: Uitgangspunt is dat de uitgaven op dit onderdeel in lijn ligt met de uitgaven van 2021. Dit is zwaardere zorg en deels crisiszorg. Het is mogelijk dat wij dit jaar wel een stijging gaan zien, hoewel de kosten in 2021 een daling hebben laten zien. Wij zien twee oorzaken voor de daling: ten eerste zien wij een daling van het aantal cliënten. Met de aanbieders binnen deze zorgvorm zijn prestatieafspraken gemaakt over o.m.

trajectkosten en beperken van het aantal ligdagen. Zorg wordt meer opgepakt door ambulante inzet of lichtere vormen van verblijf, waarbij de zorgkosten verschuiven naar andere posten. Ten tweede zien wij een effect door de invoering van het woonplaatsbeginsel, waardoor zorgkosten nu gedeclareerd worden bij andere gemeenten. Er is nu wel een stijging te zien in de kosten ten opzichte van vorig jaar, maar deze stijging is minder hard dan wij hebben begroot, waardoor wij het budget bijstellen met € 760.000 (voordeel).

6. Maatregelhulp: Deze vorm van hulp laat een stabiel beeld zien. Per 1 januari zien wij dat er meer cliënten binnen deze vorm te komen, maar dit wordt (deels) veroorzaakt door het woonplaatsbeginsel. Uitgangspunt is dat de uitgaven op dit onderdeel in lijn ligt met de uitgaven van 2021. Ook de stijging die wij hier zien is minder dan wij hebben begroot, waardoor wij het budget bijstellen met € 820.000 (voordeel).

In totaliteit stellen wij de begroting bij met € 1,2 miljoen nadelig. Opgemerkt moet worden dat relatief kleine fluctuaties in aantallen, grote effecten kunnen hebben op de totale kosten. Dit vanwege de hoge kosten van specifieke trajecten. Daarnaast is er een effect te verwachten van Corona, maar dit is moeilijk te kwantificeren.

Om meer te kunnen zeggen over ontwikkelingen, trends en prognoses, gaan wij een verdiepingsslag maken in zowel de OB's als de 'dakjes'. Wij hebben hierover concrete afspraken gemaakt.

Daarnaast hebben wij op het onderdeel jeugd te maken met een taakstelling. Deze bedraagt voor 2022 € 1,5 miljoen en deze verwachten wij - gezien bovenstaande toelichting - grotendeels niet te kunnen invullen, vanwege de toenemende kosten van OB 2 t/m 4, Consultatie en diagnostiek en Wonen en verblijf.

Structurele beeld:

In hoeverre de prognose van 2022 richtinggevend is voor prognose 2023 e.v. is op dit moment lastig in te schatten. In verband met de vertraging in het programma sociaal domein, zoals gemeld in de informerende brief aan de gemeenteraad van 30 maart jl., kunnen wij lastig bepalen welk effect de verschillende maatregelen hebben op de te verwachten kosten. De reset van het programma sociaal domein maakt dat wij terughoudend zijn in de bijstelling voor komende jaren. Daarnaast is de vraag hoe de landelijke trends zich vertalen in het meerjarig beeld voor Hengelo. Ook vermoeden wij dat er door Corona nog een nasleep komt. Zo constateren wij samen met onze ketenpartners steeds meer jongere kinderen met complexe zorgvragen en is er nog veel problematiek ongezien gebleven, zoals depressies bij jongeren en externaliserend gedrag bij adolescenten. Waar dit gaat landen in de verschillende vormen van jeugdhulp, is moeilijk te voorspellen.

Met de onzekerheden die er nu nog in de prognose zitten en de maatregelen die worden opgesteld in het programma, lijkt het nu niet het moment om de meerjarige doorkijk bij te stellen. Echter verwachten wij wel dat de uitgaven zullen blijven toenemen. Dit is tegengesteld aan de budgetten die in de begroting zijn opgenomen. Deze budgetten dalen in de komende jaren.

Dat de voorgenomen taakstellingen knellend zijn, mag uit voorgaande helder zijn.

22-ZB-6.6 Bijstellen maatregelenpakket en interventieprogramma jeugd en Wmo

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.6 Bijstellen maatregelenpakket en interventieprogramma Jeugd en Wmo	-	-1.300	-1.300	-	-

Dit voorstel bevat een bijstelling op twee maatregelen.

Taakstelling versobering preventief jeugdbeleid niet invullen

Onderdeel van het Interventieprogramma sociaal domein (2018) was de interventie 'Versoerd preventief jeugdbeleid' (€ 315.000). Wij hebben deze interventie tot nu toe incidenteel kunnen realiseren. In afwachting van de uitwerking van de preventievisie 'Een nieuwe focus op preventie in

het sociaal domein' en het daaruit voortvloeiende Actieplan preventie jeugd 2020-2022. Dit actieplan zou meer duidelijkheid moeten geven over de structurele invulling van deze taakstelling. Het lijkt ons echter niet logisch de taakstelling nu structureel in te vullen, omdat wij nog druk doende zijn met het programmaplan 2022-2026. Preventie is daarvan een wezenlijk onderdeel en keuzes daarin moeten integraal afgewogen worden. Daarom stellen wij voor deze taakstelling niet in te vullen, maar de middelen te gebruiken ter dekking van de preventieteam Jeugd in 2022 (22-ZB-6.9).

Bijstellen maatregel abonnementstarief

In de Kadernota 2022 is een taakstelling opgenomen van € 1,3 miljoen voor de lobby abonnementstarief. Bij het vaststellen van de Kadernota 2022 – 2025 hebben gemeenteraad en college aangegeven dat zij ervan uitgaan dat het Rijk een deel van de stijgende kosten in het sociaal domein de komende jaren zal compenseren. Dit richt zich op het abonnementstarief en we zijn er vanuit gegaan dat dit vanaf 2023 € 1,3 miljoen oplevert. De huidige berichtgeving vanuit het Rijk (regeerakkoord en Wmo brief) geeft vooralsnog onvoldoende aanknopingspunten dat deze taakstelling ingevuld kan gaan worden.

Uit recente berichtgeving blijkt dat er pas in 2025 een eerlijker regeling t.a.v. de eigen bijdrage zal worden ingevoerd. Het effect op uitgaven en inkomsten is nog onzeker.

Het eventueel bijstellen van het financieel perspectief vraagt een politieke keuze: willen we met dit politieke statement druk op het Rijk blijven uitoefenen of passen we het financieel perspectief aan op de meest recente inzichten? We stellen voor dat we het financieel perspectief aanpassen voor 2023 en 2024.

VWS en VNG laten tussen 2019 en 2022 een Monitor Abonnementstarief uitvoeren met als doel de effecten nader te duiden. Hengelo participeert dit jaar in dit onderzoek.

22-ZB-6.7 Continuïteit cruciale jeugdzorg

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.7 Continuïteit cruciale jeugdzorg	b.n.	-	-	-	-

In mei 2019 hebben de VNG en het Rijk afspraken gemaakt over de inrichting van een landelijke subsidieregeling continuïteit cruciale Jeugdzorg, zodat aanbieders van cruciale jeugdhulp tijdelijke liquiditeitssteun kunnen ontvangen indien dit noodzakelijk is om continuïteit van zorg te garanderen. Het deel van deze regeling dat niet wordt gebruikt, wordt teruggestort in het gemeentefonds. Voor Hengelo bedraagt dit € 95.000 voordelig. Wij zetten de middelen in voor:

1. Inzicht in Hengelose zorglandschap Jeugd door Annual Insights, met als doel door datagedreven inzichten de financiële status van het zorglandschap/ zorgaanbieders keuzes te kunnen maken in segmenten, partners die van belang zijn voor onze lokale zorglandschap (€ 20.000).
2. Vervolg pilot MDA++ (multidisciplinaire aanpak++), met als doel vroegtijdiger signalen van onveiligheid herkennen en het structureel opheffen van onveiligheid bij jonge kinderen door een inzet van een multidisciplinaire blik en afweging (€ 20.000).
3. Noodplan GI's voor continuïteit van zorg in het gedwongen kader, met als doel het dreigend tekort aan jeugdbeschermers in Twente en in Hengelo aan te pakken (€ 30.000).

Het restant zetten wij in bij de extra middelen die benodigd zijn voor OZJT (zie 22-ZB-6.8).

22-ZB-6.8 Meerjarenperspectief OZJT

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.8	Meerjarenperspectief OZJT Samen Twente (regionale samenwerking)	b.n.	-447	-439	-351	-351

De Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) is een onderdeel van SamenTwente (nieuwe naam voor de GR Gezondheid). Hierin werken de 14 Twentse gemeenten samen om ervoor te zorgen dat onze inwoners de juiste zorg en jeugdhulp beschikbaar hebben. Voor bepaalde jeugdhulp zijn wij verplicht regionaal samen te werken. OZJT is een organisatie voor en door gemeenten.

Gemeentelijke bijdrage 2023-2026

Bij deze zomerbrief worden de effecten van de gemeentelijke bijdrage verwerkt voor de jaren 2023 t/m 2026. Hierover heeft u een ambtelijk memo ontvangen (zaaknummer 3417608). Voor de begroting betekent dit voor Hengelo een uitzetting van de begroting 2023 van € 317.000, waarvan € 181.000 loon- en prijscompensatie betreft. De overige € 143.000 betreft beleidskeuzes die gemaakt zijn. Grotendeels worden deze beleidskeuzes gedekt door al gereserveerde middelen in de begroting.

Werkplan 2022

Bij de oprichting is bewust gekozen voor een kleine, wendbare organisatie. Het takenpakket van OZJT heeft zich echter uitgebreid en ontwikkeld en is ten opzichte van 2015 verviervoudigd. De organisatie is niet meegegroeid, maar maakt gebruik van inzet vanuit gemeenten. Per onderwerp of project stellen zij/wij een groter team samen met collega-professionals vanuit de gemeenten, zo nodig aangevuld met externe expertise. Dit is een zeer goede werkwijze om betrokkenheid en eigenaarschap bij de gemeenten te vergroten, maar is kwetsbaar wanneer gemeenten onvoldoende capaciteit kunnen leveren, waarmee tijdige oplevering in gevaar komt. Daar lopen wij al jaren tegenaan, met als gevolg dure inhuur of opschuiven van opdrachten. Binnen de (netwerk)organisatie OZJT lopen wij dan ook tegen grenzen aan en is er dringend behoefte aan een gezonde bedrijfsvoering. Ook voor 2022 is de formatie ontoereikend voor het uitvoeren van de kerntaken zoals beschreven in de Regiovisie Jeugdhulp Twente. De kosten daarvan worden gedekt uit de extra middelen decembercirculaire.

Meerjarenperspectief

Met het vaststellen van de Regiovisie Jeugdhulp Twente door de 14 Twentse gemeenten, komen momentum en de urgentie nu bijeen om keuzen te maken rond een meerjarenperspectief OZJT. Over de kerntaken en opdrachten van OZJT in de toekomst en de reële financiële effecten daarvan vanaf 2023. Met uitbreiding op contractmanagement, inkoop, financieel en juridisch adviseur, beleid en data-analyse. Hierbij verdubbelt het huidige aantal fte's bijna (althans structureel; incidenteel werden die fte's soms al jaren ingevuld door externe inhuur). Ook wordt een werkbudget gecreëerd om jaarlijkse onverwachte projecten (bv. door het Rijk opgelegd) te kunnen uitvoeren. Voor Hengelo komt dit neer op een uitzetting van de begroting van € 153.000,- per jaar structureel vanaf 2023 en nog eens € 19.000 incidenteel voor 2023 en 2024 (voor niet-kerntaken die wij vanaf 2025 wellicht zelf willen uitvoeren). Hiermee maken wij structureel wat wij eigenlijk al jaren incidenteel financieren. Dit betekent dat wij de jaarlijkse onvoorziene kosten flink reduceren en in lijn brengen met de structurele taken. Het begrootte bedrag is nl. Dit is minder dan wij de afgelopen jaren aan extra projectfinanciering aan OZJT hebben betaald (€ 230.000,- in 2021 en € 190.000 tot nu toe voor 2022).

Aanpak wachttijden

In dit voorstel zit ook de extra inzet op de aanpak wachttijden verwerkt. Dit is een van de leidende principes van de Regiovisie. Het betreft hier incidentele middelen voor 2023 en 2024. 2022 wordt gefinancierd uit middelen die in de septembercirculaire beschikbaar zijn gekomen voor aanpak problematiek jeugdzorg en gereserveerd zijn in de reserve decentralisaties.

22-ZB-6.9 Preventieteam jeugd

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.9 Preventieteam Jeugd	b.n.	b.n.	-	-	-

De gemeente Hengelo wil ondersteuning bieden die zo licht en zo nabij als mogelijk is en zo zwaar en specialistisch als nodig is. De afgelopen jaren hebben wij daarom samen met huisartsen en scholen flink geïnvesteerd in de samenwerking. Met name in de positionering van professionals op locatie, daar waar jeugdigen en ouders zich bevinden. Deze professionals noemen wij vindplaatsmedewerkers.

In het besluit over de budgetoverheveling (3355073) is aangegeven dat wij deze doorontwikkeling deels financieren met de jeugdmiddelen uit de maartcirculaire en NPO gelden. Een gedeelte (onder andere POH jeugd) kent al structurele dekking. Wij kiezen voor een voorzetting voor 2022 en 2023 omdat wij de doorontwikkeling van de vindplaatsmedewerkers niet los kunnen zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal, waarin het mogelijk een rol zal vervullen. Dit geeft geen garantie voor structurele financiering daarna, maar sluit het ook niet uit.

Bij het vaststellen van de Kadernota 2021, het beleidskader sociaal domein en het maatregelenpakket voor het sociaal domein heeft de gemeente Hengelo geconstateerd dat de aansluiting tussen de vindplaatsmedewerkers in het voorliggend veld en de professionals van het team Jeugd en Gezin versterkt en geïntensiveerd moet worden. Door deze intensivering en preventieve aanpak kunnen wij de kwaliteit van zorg en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen verhogen. Daarnaast kunnen wij efficiënter en vroegtijdig ondersteuning bieden. Het betreft een doorontwikkeling van ons huidige preventie beleid.

De inzet van de vindplaatswerkers hebben zich de laatste jaren bewezen. Dit komt ook naar voren uit de monitors die Kennispunt Twente de afgelopen jaren heeft gedaan voor de Praktijkondersteuners bij de huisartsen en de Schoolzorgondersteuners.

22-ZB-6.10 Voortzetten pilot Jeugdhulpteam

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.10 Voortzetten pilot Jeugdhulpteam	b.n.	-244	-	-	-

In december 2020 zijn wij gestart met de pilot Jeugdhulpteams op zorgintensieve scholen (JHT) samen met de gemeenten Borne en Hof van Twente, het SO, VSO en praktijkonderwijs en zes jeugdhulppartners (Accare, Ambiq, Aveleijn, Jarabee, Karakter en Mediant). Het doel van deze pilot was om onderwijs en jeugdhulp op zorgintensieve onderwijslocaties efficiënter en effectiever te organiseren. Onderdeel hiervan is het indicatieloos hulp inzetten op school. Daarnaast zijn er een aantal onderwijszorgklassen waarvoor wordt voorgefinancierd, maar wel nog geïndiceerd. De eerste resultaten zijn positief. Het JHT heeft tot nu toe 180 leerlingen geholpen. Dit betreft de indicatieloze inzet.

De inzet van het JHT leidt tot betere kwaliteit van zorg en ondersteuning op school, de organisatie van de zorg is op punten al verbeterd en er is een indicatie voor kostenbesparing op de langere termijn. Als onderdeel van de evaluatie zijn vijf casussen binnen één pilotschool financieel uitgewerkt. Nagegaan is wat in deze gevallen de extra kosten voor de gemeente zouden zijn (jeugdhulp) als er geen jeugdhulpteam was. Voor deze vijf casussen tezamen zou, gerekend met een termijn van 1 jaar, circa 33.000 euro bespaard zijn. Wat ook een mooi resultaat is, is dat hulp snel en nabij kan worden ingezet waardoor wachttijden voor inzet jeugdhulp worden voorkomen. Dit heeft dan een preventieve werking. Snelle en nabije inzet van jeugdhulp is ook onderdeel van het Programma Sociaal Domein. Ook zijn er nog een aantal verbeterpunten, zoals het eerder betrekken en beter aansluiten van de jeugdregisseurs bij de JHT. Dit vraagt ook extra inzet van de jeugdregisseurs buiten hun reguliere werkzaamheden om.

Wij willen deze werkwijze graag voortzetten. De betrokken jeugdhulppartners en het onderwijs willen dit ook. Wij blijven de JHT gezamenlijk met onze partners verder doorontwikkelen. Waarbij wij

uiteraard ook de resultaten blijven monitoren en evalueren. Wij lopen met deze doorontwikkeling vooruit op het landelijke beleid. De ontwikkeling op zowel regionaal als landelijk gebied gaat naar het collectief arrangeren van jeugdhulp op school. De ministeries van OCW en VWS zijn bezig met voorbereidingen voor wetwijzigingen op het gebied van financiering van zorg in onderwijstijd in het SO en VSO.

Voor schooljaar 2022/2023 willen wij de pilot continueren waarbij wij voor 2022 dekking hebben gevonden in de preventiemiddelen jeugd, aangezien het project onderdeel is van preventie jeugd, en voor 2023 maken wij gebruik van de middelen uit de budgetoverheveling (onderdeel vanuit maartcirculaire 2021).

Het doorzetten van deze activiteiten kunnen wij niet los zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal en de Beleidsbegroting. Daarom kiezen wij ervoor deze activiteiten voor nu incidenteel te blijven financieren. Dit geeft dus geen garantie voor structurele financiering daarna, maar sluit het ook niet uit.

22-ZB-6.11 Beschermd Wonen

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.11	Beschermd wonen	-	850	-	-	-

Als centrumgemeente was Enschede verantwoordelijk voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal. Vanaf 2022 zijn al deze gemeenten zelf verantwoordelijk voor beschermd wonen, maar hebben ze afgesproken om de bovenlokale samenwerking op het gebied van beschermd wonen te blijven voortzetten.

Het resultaat Beschermd Wonen wordt jaarlijks uitgekeerd aan de regiogemeenten. De afgelopen jaren ging het om forse positieve resultaten, in 2020 was dit € 2,4 miljoen en in 2021 zelfs € 3,0 miljoen. Voor 2022 is in de raming € 1 miljoen opgenomen als verwacht resultaat.

De financiering van deze taken wordt gedecentraliseerd vanaf, op z'n vroegst, 2024. Het is nog niet duidelijk hoe de nieuwe verdeelsystematiek eruit gaat zien voor deze taak. Daarnaast wordt er gewerkt aan een plan van aanpak 'terugdringen wachtlijsten'. Subregionaal is geld gereserveerd voor innovatie en de aanpak van het terugdringen van de wachtlijsten.

Voorgaande onzekerheid rondom verdeelsystematiek en het terugdringen van de wachtlijsten, maakt dat we beperkt zicht hebben op het resultaat Beschermd Wonen voor de komende jaren. Voor 2023 tot aan de invoering van het nieuwe verdeelmodel wordt een daling van het resultaat verwacht. Vooralsnog ramen wij voor 2023 een teruggave van € 850.000, wij sluiten hierbij aan bij de prognose van centrumgemeente Enschede. Deze zijn gebaseerd op aantallen en (financiële) cijfers (ook van wachtlijsten) van de afgelopen jaren.

22-ZB-6.12 Nazorg MO

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.12	Nazorg MO	-	-167	-160	-150	-150

Vanuit het nieuwe regionale convenant Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (2022) zijn regiogemeenten waar mensen zich na hun MO vestigen verantwoordelijk voor de nazorg en begeleiding. In voorgaande jaren was de afspraak dat dit door de centrumgemeente Enschede gefinancierd werd tot maximaal een jaar na vertrek uit de MO. Aangezien deze begeleiding behoort tot het regulier WMO maatwerk, is deze passage geschrappt in het nieuwe convenant. Dit betekent dat de regiogemeenten waar mensen zich na hun MO vestigen (en die deze begeleiding nodig hebben) geconfronteerd zullen worden met meer maatwerk WMO indicaties. Afgesproken is dat 2022 een overgangsjaar is, waarbij de kosten eenmalig worden gedekt uit de reserve Beschermd Wonen van

de centrumgemeente Enschede. Vanaf 2023 zullen deze MO nazorgkosten wel ten laste gaan van het WMO budget van de gemeente Hengelo. Het gaat om de volgende bedragen: 2023 € 167.000 2024 € 160.000 2025 € 155.000, structureel nemen we € 150.000 op.

Waarschijnlijk zullen de nazorgkosten in de loop der jaren wel minder worden, omdat we zowel regionaal als lokaal stevig inzetten op het tegengaan van dak- en thuisloosheid; het verkorten van de opvang en het verbeteren van de aansluiting. Ook zullen we mogelijk een beroep gaan doen op Wijkkracht om (een deel van) deze nazorg op zich te nemen.

22-ZB-6.13 Versterken kennis GGZ problematiek

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.13	Versterken kennis GGZ problematiek	b.n.	-	-	-	-

Bij de decembercirculaire 2021 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor een impuls in het sociaal domein. Hoewel de middelen in feite niet geoormerkt zijn is er wel een beschrijving gemaakt van waar de middelen voor zijn bedoeld (o.a. voor extra capaciteit in de uitvoering). Vanuit het budget ondersteuning wijkteams (waaruit ook andere onderdelen worden gefinancierd), willen we ook investeren in de kennis rondom GGZ problematiek, met als doel de kennis en handelingsvaardigheid ten aanzien van onbegrepen gedrag vergroten (€ 30.000).

We krijgen namelijk steeds meer en vaker te maken met verwardheid in de brede zin van het woord; waar onze partners onvoldoende van weten of en hoe te handelen (handelingsverlegenheid bij wijkteams, politie, Welbions, inwoners). Vanwege dit gebrek aan kennis en vaardigheden, escaleren situaties en worden mensen gestigmatiseerd. Hoe kunnen we dat in een vroegtijdig stadium signaleren en de-escaleren? Wij willen hierop inzetten door middel van trainingen.

22-ZB-6.14 Diverse administratieve wijzigingen Participatie

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.14	Diverse administratieve wijzigingen Participatie	-22	-19	-19	-19	-19

Wij hebben enkele kleine administratieve wijzigingen hieronder per item toegelicht:

- De financiële consequenties van de nieuwe contracten ROZ gebouw H164 leiden tot een nadeel van € 22.000 in 2022 en meerjarig tot een bijstelling van € 20.000.
- ROZ en Welbions zijn een nieuwe huurovereenkomst aangegaan voor Ondernemerscentrum H164 voor een periode van 10 jaar. ROZ huurt het pand sinds 2010 van Welbions en sindsdien is er weinig tot geen onderhoud gepleegd. Groot onderhoud, aanpassingen aan de inrichting en renovatiewerkzaamheden zijn daarom zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van het pand noodzakelijk. Hiervoor wordt, voor de onderdelen waar het ROZ als huurder financieel verantwoordelijk is, voor periode 2022 en 2023 een investeringskrediet aangevraagd van € 60.000. De jaarlijkse kapitaallasten kunnen gedekt worden binnen de onderhoudsbegroting ROZ, kortom per saldo budgettair neutraal.
- De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) was een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis periode 2020 tot 1 oktober 2021. Het ROZ heeft in 2020 en 2021 deze regeling voor de gemeente Hengelo en ook voor haar 16 opdracht gevende gemeenten uitgevoerd. Dit leidt meerjarig tot uitvoeringslasten voor o.a. de afwikkeling van de verstrekte TOZO kredieten waarvoor ter dekking een reserve is gevormd. De begrote meerjarige 2023-2027 uitvoeringskosten Tozo zijn geactualiseerd. Per saldo budgetneutraal middels dekking uit de

daarvoor bestemde Reserve Tozo.

- Reserve Ondernemersfonds

Op 22 december 2021 heeft de raad besloten een ondernemersfonds in te stellen om ondernemers die nog gevolgen ervaren van de coronacrisis te kunnen ondersteunen met een ondernemerskrediet. In het eerste kwartaal van 2022 is slechts maar beperkt belangstelling geweest voor dit ondernemerskrediet. Het aantal ondernemers dat zich bij ROZ meldt met problemen is momenteel nog laag. De verwachting is dat dit aantal in het tweede deel van 2022 gaat toenemen en er dan mogelijk ook een groter beroep op het ondernemerskrediet zal worden gedaan.

22-ZB-6.15 Voortzetten pilot BSO+ 2022

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-6.15	Voortzetten pilot BSO+	b.n.	-	-	-	-

In 2019 bleek door diverse signalen (o.a. van een ouder die heeft ingesproken op de politieke markt) dat er behoefte is aan buitenschoolse opvang voor kinderen met een specifieke begeleidingsvraag. Omdat wij in Hengelo geen passende BSO kennen, zetten wij als alternatief soms een zorgboerderij of BSO in van een jeugdhulpaanbieder. Dit is voor de gezinnen niet altijd wenselijk en voor de gemeente een kostbare aangelegenheid. Op twee kinderopvangorganisaties van Parbédie en Smalltsteps/Partou zijn we daarom in oktober 2020 twee pilots BSO+ gestart. Op twee locaties draait een BSO+ groep voor maximaal zeven kinderen per dag gedurende de school- en vakantieweken. Uit de evaluaties van Kennispunt Twente blijkt dat de BSO+ voorziet in een behoefte en een goedkoper alternatief is dan de inzet van jeugdhulp. De BSO+ heeft ook een neveneffect op andere gebieden, ouders kunnen weer werken, ouders hebben meer aandacht voor broertjes en zussen, het gezin draait weer normaal. De BSO+ draagt bij aan het 'normaliseren, onderdeel van het programma sociaal domein. BSO+ kinderen stromen door naar de reguliere BSO, er is minder zorginzet nodig, zorg kan soms worden afgeschaald. Graag willen we, in afwachting van de resultaten van het transformatieplan en de actielijnen daarin, de pilot doorzetten tot eind 2023 (zie 23-NB-6.3). Normaliter zou dit vallen onder nieuw beleid, maar gezien het gaat om budget in 2022, valt dit gedeelte onder het financieel perspectief. Er is € 67.000 benodigd voor 2022. Dekking wordt gevonden binnen de beschikbare middelen op 'voorliggende voorzieningen jeugd'.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

22-ZB-7.1 Actualisatie voorziening riolering

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-7.1	Actualisatie voorziening riolering	b.n.	-	-	-	-

In het vigerende Gemeentelijk Rioleringsplan 2018 wordt het volgende genoemd: *Investerings in projecten werden tot nu afgeschreven in de gebruikperiode. Dit is te vergelijken met het kopen op afbetaling. De investeringen worden afgeschreven in 50 jaar. Elk jaar wordt een deel betaald in de vorm van afschrijving. Over de boekwaarde wordt rente berekend. De afschrijving en rentekosten samen worden kapitaallasten genoemd. De jaarlijkse kapitaallasten zijn de kosten van de investeringen. Vanaf 2018 wijzigt deze werkwijze. De gemeente wil vanaf dan zoveel mogelijk investeringen uit de financiële voorziening betalen.*

De investeringen uit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018 willen we dus zoveel mogelijk rechtstreeks onttrekken uit de voorziening om extra rentelasten als gevolg van het activeren te voorkomen. Voor het jaar 2022 blijkt op dit moment dat het saldo van de voorziening Riolering het toelaat dat we een bedrag van € 1.370.072 rechtstreeks uit de voorziening kunnen onttrekken (in plaats van te moeten activeren), zonder dat daarbij de begrote investeringsbehoefte wijzigt. Het totaal van de geraamde investeringen wijzigt hierbij niet. Alleen de manier van financiering wijzigt. Dat heeft de voorkeur,

omdat we dan extra lasten voorkomen. Daarom wordt nu de raming van de betreffende investering verplaatst van de stelpost “te activeren” naar de stelpost “rechtstreeks uit de voorziening te onttrekken”.

Daarnaast heeft het GBT in hun belastingrapportage aangegeven dat de verwachting bestaat dat het oninbare deel van de rioolheffing in 2022 circa € 32.000 hoger wordt dan eerder in de begroting aangenomen. Deze wijzigingen worden verrekend met de voorziening Riolering (en zijn voor de algemene middelen neutraal).

22-ZB-7.2 Omgevingsdienst Twente

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-7.2 Omgevingsdienst Twente	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Voor wat betreft de omgevingsdienst komen er de komende jaren de volgende zaken op ons af.

1: De jaarrekening 2021 sluit met een positief resultaat van € 1.216.000 inclusief een voorziening voor een hogere jaarproductie van € 909.000 die in 2022 met de deelnemers verrekend dient te worden. Voor Hengelo is de voorlopige berekening dat er ruim € 200.000 naheffing moet worden betaald. In 2022 zal dit verrekend worden. Het exacte bedrag is nog niet duidelijk omdat de gebruikte normuren nog kunnen wijzigen. Mogelijk is het een flinke afwijking maar we weten dat ook de jaarproductie voor Hengelo groter is geweest. We kunnen daardoor rekening houden met een naheffing. Voor de omgevingsdienst zal dit ten goede komen aan het taakveld milieubeheer en zal worden aangewend om de achterstanden op de behandeltermijnen op VTH-gebied in te lopen.

2: De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023

De gemeente is bevoegd gezag over de bodemtaken. De basistaken worden uitgevoerd door de ODT. Dat zijn nu de taken uit het Besluit bodemkwaliteit (melding en toezicht) en het toezicht op saneringen. Vanaf 1-01-2023 zullen de basistaken onder de Omgevingswet worden uitgebreid. De exacte impact hiervan is nog niet te voorzien.

3: Sloop asbest en sloop regulier

Jaarlijks ontvangen wij gemiddeld zo'n 400 sloopmeldingen. In de meeste gevallen (gemiddeld 75%) gaat het om sloopmeldingen waarbij sprake is van bedrijfsmatige asbestverwijdering. Deze meldingen vallen onder de basistaken van de ODT en zijn (vooralsnog) in de jaarlijkse bijdrage voor de ODT vervat. De overige meldingen betreffen particuliere meldingen (15%), bouwkundige sloop met voorafgaand verwijdering asbest (9%) en enkel bouwkundige sloop (1%). Gezien de beperkte omvang ten opzichte van het totaal van meldingen zijn wij voornemens om ook de 'niet-asbest' sloopmeldingen onder te brengen bij de ODT. Hierdoor kan de interne capaciteit zich richten op de dienstverlening van overige vergunningverlening.

4: Outputfinanciering: Voor de doorontwikkeling wordt in 2022 verder gewerkt aan een evenwichtige inbreng van taken door alle deelnemers aan de hand van het regionale VTH-beleid, het inrichtingenbestand en een geactualiseerde Producten-Diensten-Catalogus waarbij de nadruk ligt op een zorgvuldige bepaling van de kentallen per product. Het algemeen bestuur heeft bestuurlijk opdracht verstrekt aan het bureau Seinstra & Partners om de benodigde capaciteit op basis van vastgestelde uitgangspunten en de daarmee samenhangende financieringsomvang per deelnemer te bepalen. De uitkomsten worden verwerkt in de Ontwerp Programmabegroting OD Twente 2024 en kunnen tevens leiden tot een begrotingswijziging 2023.

5: Milieuleges

Op dit moment wordt in een regionale werkgroep gewerkt aan een advies om leges te heffen bij Milieuaanvragen. Op dit moment heffen we regionaal geen leges. Dit onderzoek en advies zal in 2022 afgerond.

22-ZB-7.3 Bijdrage GRP t.b.v. Industrieplein Skatepark

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-7.3	Bijdrage Gemeentelijk Rioleringsplan t.b.v. Industrieplein Skatepark	b.n.	-	-	-	-

In de kredietaanvraag t.b.v. de voorbereiding en uitvoering van de aansluiting Veldbeek van de Brouwerij naar het Industrieplein is abusievelijk een deel van de bijdrage vanuit het GRP - die bedoeld was voor het project Industrieplein Skatepark - volledig verwerkt als een bijdrage voor het project "Aansluiting Veldbeek". Zie ook zaaknummer 2311376. Een bedrag van € 50.000 was echter bedoeld ter dekking van het project Industrieplein Skatepark, waardoor er (zonder deze bijdrage) nu een dekkingstekort ontstaat op dit project. Bij het project Industrieplein Skatepark moest een aanpassing op de riolering worden gemaakt om een goede aansluiting te realiseren. We willen dit herstellen door de bijdrage vanuit het GRP te splitsen in € 50.000 ten behoeve van het project Industrieplein Skatepark en de resterende € 305.000 te laten staan ter dekking van het project "Aansluiting Veldbeek". Aangezien het een verschuiving is (en geen uitzetting), is dit voor het GRP een neutrale wijziging.

22-ZB-7.4 Afval

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-7.4	Afval	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.

De uitgavenkant van de afvalbegroting stijgt in 2023 met € 354.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door de hogere verwerkingstarieven voor restafval en bioafval bij Twence en door de hogere kosten die we moeten maken voor het opruimen van afvaldump. Omdat de afvalbegroting kostendekkend is staat hier hetzelfde bedrag aan inkomsten tegenover. Deze inkomstenstijging wordt gerealiseerd door een toename van het aantal belastingplichtigen, het feit dat er per huishouden meer aanbiedingen zijn op de ondergrondse restafvalcontainers en het restant wordt gedekt door een verhoging van het vaste tarief.

De gevolgen zijn voor de gemeente als geheel zowel dit jaar als de komende jaren budgettair neutraal, aangezien de afvalbegroting kostendekkend is.

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

22-ZB-8.1 Implementatie Omgevingswet

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-8.1	Implementatie Omgevingswet	b.n.	-86	-238	-113	-23

Uitstel Omgevingswet

In 2018 is het programma Omgevingswet gestart. Sinds de start van het programma Omgevingswet, is de inwerkingtreding vier keer uitgesteld:

- van 1 januari 2019 naar 1 januari 2021 (besluit van de minister medio 2018);
- van 1 januari 2021 naar 1 januari 2022 (besluit van de minister van april 2020);
- van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022 (besluit van de minister van mei 2021);
- van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023 (besluit van de minister van februari 2022).

Bij de start van het programma Omgevingswet is aangegeven dat het programma een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet eindigt. In de Kadernota 2022-2026 is rekening gehouden met het uitstel van de wet tot 1 januari 2022, waarbij is sprake was van het doorlopen van het programma tot 1 januari 2023. Inmiddels heeft de minister besloten de wet uit te stellen tot waarschijnlijk 1 januari 2023. In oktober 2022 vindt hierover een debat plaats in de Eerste Kamer.

Hierdoor loopt het programma door tot tenminste 1 januari 2024. De langere looptijd van het programma zorgt voor extra kosten door het langer inzetten van de programmamanager en de programmateamleden (€ 100.000) voor 2023.

Met de kennis en ervaring van nu verwachten wij dat de organisatie tenminste in 2024 en 2025 moet worden ondersteund door het programma Omgevingswet. Dit is nodig om te ondersteunen bij de ontwikkeling van de kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsprogramma en omgevingsplan die de Omgevingswet kent, maar ook om de nieuwe manier van werken op grond van de Omgevingswet beter te verankeren in de organisatie. Dit leidt jaarlijks tot extra kosten van € 90.000 voor 2024 en 2025.

Omgevingsvisie Hengelo

De drie deelvisies moeten worden samengevoegd en verankerd in de omgevingsvisie Hengelo. Bij het samenvoegen van deelvisies wordt getoetst of een actualisatie op onderdelen noodzakelijk is. Het samenvoegen van de deelvisies zorgt voor extra kosten. Op grond van de kosten van de eerste drie fasen van de omgevingsvisie en het feit dat een extern bureau vanaf fase drie nog uitsluitend een coachende rol heeft voor onze organisatie worden de kosten voor het samenvoegen van de verschillende fasen geraamd op € 50.000 voor 2024.

Omgevingsprogramma's op basis van de omgevingsvisie Hengeloos Buiten

Bij het vaststellen van de omgevingsvisie Hengeloos Buiten zijn de financiële consequenties voor het uitvoeren van de strategische doelen in omgevingsprogramma's niet in beeld gebracht. In de organisatie is geen capaciteit aanwezig om de strategische doelen van de omgevingsvisie in de lijnorganisatie uit te voeren. Dit is een leerpunt voor de deelomgevingsvisies in fase 2 en 3 die op dit moment worden opgesteld en voorbereid. Bij de vaststelling van de deelomgevingsvisies (fase 2 en 3) worden de budgetten voor het uitvoeren van de strategische doelen in beeld gebracht en aangevraagd bij de vaststelling van de betreffende deelomgevingsvisies. Om wel uitvoering te kunnen geven aan de omgevingsvisie Hengeloos Buiten is externe capaciteit noodzakelijk. Op grond van de kosten voor de externe projectleider voor het omgevingsprogramma Beckum in 2022 worden de kosten voor 2023 geraamd op € 175.000 (uitvoering van het omgevingsprogramma Beckum en overige programma's en projecten uit de uitvoeringsagenda en € 75.000 in 2024 voor de uitvoering programma's en projecten uit de uitvoeringsagenda).

Omgevingsplan

Alle bestaande bestemmingsplannen, alle regels uit verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en rijksregels voor geluid en bodem vormen vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet het tijdelijk omgevingsplan. Tot 1 januari 2030 is er sprake van een transitieperiode waarin het tijdelijk omgevingsplan moet worden omgezet naar een volwaardig omgevingsplan. Het omzetten van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan is een enorme en complexe klus is die veel tijd kost. Bovendien moet dit alles volgens de digitale standaarden worden gedaan, wat heel anders werkt dan de huidige werkwijze bij bestemmingsplannen en verordeningen. Alle regels over alle aspecten van de fysieke leefomgeving moeten worden herzien en zo worden opgesteld/geformuleerd dat zij aan de gestelde eisen voldoen. Dat betekent dat alle medewerkers die zich nu bezig houden met regels en de fysieke leefomgeving daarbij nodig zijn. Vooralsnog gaan we ervan uit dat deze werkzaamheden door de medewerkers in de lijn kunnen worden uitgevoerd. In Q3 2022 wordt gestart met de eerste fase van het omzetten van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan. Als na evaluatie van deze fase in Q2 2023 blijkt dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar blijkt voor deze opgave wordt te zijner tijd inzicht gegeven in de daarvoor benodigde kosten.

Het uitstel van de Omgevingswet leidt niet tot uitstel van de einddatum voor het volwaardig omgevingsplan (1 januari 2030). Dat betekent dat de transitietijd korter wordt, maar de hoeveelheid werk gelijk waardoor de druk op de organisatie groter wordt om op tijd klaar te zijn met de omzetting naar het volwaardig omgevingsplan. Om dit proces in goede banen te leiden is een projectleider nodig. Deze is in de ambtelijke organisatie niet gevonden. De begeleiding van het proces en het aanjagen van de organisatie door een projectleider extra kosten met zich mee. De kosten voor een projectleider voor één jaar voor 16 uur in de week worden geraamd op € 80.000 voor 2023.

Toepasbare regels

Met het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt beoogd dat iedere inwoner of initiatiefnemer via het omgevingsloket kan zien welke regels gelden in zijn/haar buurt of van toepassing zijn op zijn/haar plan. Voor een goede ontsluiting is het nodig om de regels 'leesbaar' te maken voor het digitale systeem. Daarbij wordt verwacht dat de juridische regels toepasbaar gemaakt worden, zodat zij via vragenbomen doorlopen kunnen worden. Het maken van toepasbare regels is niet eenvoudig en kost veel tijd. Bovendien is voor een goede werking afstemming met (de regels van) medeoverheden noodzakelijk. In de in 2021 uitgevoerde pilot is gebleken hoe lastig dat is. In de regio wordt onderzocht of er in gezamenlijkheid aandacht kan worden besteed aan dit onderwerp. De benodigde kosten moeten hiervoor nog in beeld worden gebracht. De verwachte extra kosten worden vooralsnog geraamd op € 20.000 voor 2023.

Realiseren strategische doelen in relatie tot wijkgericht werken De derde fase van de omgevingsvisie voor het stedelijke gebied is gericht op de woonwijken van Hengelo (en alle daarbij behorende voorzieningen) en de bedrijventerreinen. Voor deze fase van de omgevingsvisie zijn de stadsdeelregisseurs met name t.a.v. het participatieproces van groot belang. Zij staan dicht bij onze inwoners en weten wat er speelt in de verschillende wijken. De omgevingsvisie wordt zowel themagericht als ook gebiedsgericht opgesteld. Dit sluit aan bij de ambitie van Hengelo om wijkgericht te gaan werken. Het is van belang dat de stadsdeelregisseurs de kennis en ervaring die zij opdoen bij het opstellen van de derde fase van de omgevingsvisie mee kunnen nemen en kunnen gebruiken bij het wijkgericht werken in de toekomst. Voor de overbrugging naar het wijkgericht werken en het meewerken aan de omgevingsvisie voor het stedelijke gebied is ook in 2023 de inzet van stadsdeelregisseurs noodzakelijk. De kosten voor het blijven inzetten van een stadsdeelregisseur voor één extra jaar worden geraamd op € 80.000.

Software RX Base

Ten tijde van het opstellen van het programmaplan kon niet worden voorzien dat de oude en nieuwe plansoftware voor het opstellen van bestemmingsplannen (Deztaplan) en het omgevingsplan (RX Mission) gedurende een bepaalde periode tegelijk nodig zouden zijn en is destijds om die reden niet meegenomen in de Kadernota van 2018.

Er vindt geen conversie plaats van de Deztaplan naar RX Base. Daarom zal er tijdelijk gebruik worden gemaakt van twee pakketten. De kosten van de oude software bedragen € 23.000 per jaar. Deze 'dubbelloop' duurt tot het moment waarop met Deztaplan opgestelde bestemmingsplannen onherroepelijk zijn en zijn omgezet naar het volwaardig omgevingsplan. De wetgever geeft ons hiervoor de tijd tot 1 januari 2030.

Software RX Mission

Met ingang van 1 januari 2023 wordt het proces voor omgevingsvergunningen doorlopen in de applicatie RX Mission. In 2022 wordt deze applicatie geïmplementeerd in onze organisatie. De verwachte livegang van RX Mission wordt, vanwege het uitstel van de wet, met een half jaar uitgesteld tot 1 januari 2023.

SquitXO zal worden gebruikt voor het afhandelen van lopende zaken in tot 1 juli 2023. De kosten voor het gebruik van SquitXO naast RxMission bedragen eenmalig € 35.500.

De applicatie RX Mission moet niet alleen tijdig, maar ook zorgvuldig en in afstemming met de ambtelijke organisatie worden geïmplementeerd. De ambtelijke organisatie moet met de applicatie kunnen werken en met ingang van 1 januari 2023 moet het dienstverleningsniveau van onze gemeente tenminste gelijk zijn aan het huidige niveau. Om dit te bereiken is externe ondersteuning noodzakelijk gebleken. De aanvullende kosten bedragen € 88.000 in 2022.

Er is voor gekozen de conversie van data vanuit SquitXO naar RxMission door te schuiven naar 2023. De kosten voor de conversie worden geraamd op € 30.000.

In het offertetraject is uitgegaan van 2 licenties voor de mobiele applicatie van RxMission (OpPad), wens is dit uit te breiden naar 5 licenties. Totale kosten € 5.000.

Compensatie invoeringskosten van de Omgevingswet

In het regeerakkoord is € 150 miljoen gereserveerd om gemeenten te compenseren voor de kosten

van de invoering van de Omgevingswet. Dit bedrag geeft gemeenten meer financiële ruimte om de implementatie en de transitie na inwerkingtreding voortvarend ter hand te nemen. Via de meicirculaire van 2022 ontvangt de gemeente Hengelo indicatief €550.606. Hiervan wordt €93.000 ingezet in 2022 en het overige deel van €457.606 in 2023 ingezet als dekking voor de aanvullende exploitatiekosten die hierboven zijn benoemd met uitzondering van de structurele kosten van €23.000 voor de softwareconversie.

22-ZB-8.2 Erfpacht

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-8.2 Erfpacht	-93	-93	-93	-93	-93

In 2021 is de aflossing van de lening van SPV geherrubriceerd van het erfpachtcomplex ten gunste van de leningenportefeuille. Daarnaast is de erfpachtovereenkomst van de parkeergarage Thiemsbrug omgezet naar een huurovereenkomst. Beide ontwikkelingen zorgen voor verlaging van de inkomsten op erfpachten van € 176.000.

In 2022 is de rentetoerekening voor erfpacht verlaagd als gevolg van rentedaling. De lagere rentetoerekening als gevolg van de renteverlaging van de € 93.000 komt geheel ten laste voor de algemene dienst. Het overig deel ad € 83.000 wordt minder gedoteerd aan de reserve grondexploitatie.

De verkoopresultaten van de gronden in het erfpachtcomplex en het saldo van de erfpacht (excl. kapitaallasten) worden verrekend met de reserve grondexploitatie.

Recapitulatie:

Lagere inkomsten erfpacht - € 176.000

Lagere dotatie reserve grondexploitatie -€ 83.000

Resultaat algemene dienst -€ 93.000

22-ZB-8.3 Invoering Wet kwaliteitsborging

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-8.3 Invoering Wet kwaliteitsborging	-	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Uitwerking actualisering financieel perspectief

De Omgevingswet (OW) en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) treden naar verwachting op 1 januari 2023 in werking en hebben gevolgen voor de lasten en voor de baten van de leges. De financiële effecten van m.b.t. de invoering van de Wet Kwaliteitsborging hangen samen met het vervallen van werkzaamheden (en daarmee met het vervallen van inkomsten van leges), en met te maken beleidskeuzes, o.a. in de mate van dienstverlening. Om de gevolgen van de OW en de Wkb in beeld te brengen hebben wij een externe onderzoeker ingeschakeld. Op basis van zijn rapportage hebben wij de keuzes (en de gevolgen) beschreven die relevant zijn om mee te nemen bij de voorbereidingen voor de begroting voor 2023 e.v.

Veranderingen

De belangrijkste financiële gevolgen van de inwerkingtreding van de OW en de Wkb hebben betrekking op een paar aspecten, te weten:

- Het eventueel vergunning vrij maken van activiteiten.
- De mate van participatie bij ontwikkelingen
- Het al dan niet handhaven en doorberekenen van kosten voor het omgevingsoverleg.
- Het uitvoeren van taken (en heffen van leges voor) milieubelastende activiteiten.

- Het schrappen van werkzaamheden (en daarmee van inkomsten uit leges) m.b.t. de bouwtechnische (constructieve) toets én het toezicht op bouwwerken gevolgklasse 0 en 1.

De eerste 4 onderwerpen worden opgevoerd bij de formats over de (kosten voor de) invoering van de Omgevingswet en bij de wijzigingen m.b.t. de Omgevingsdienst Twente. De keuzes en (financiële) gevolgen voor de invoering van de WKB worden hieronder beschreven.

Wet kwaliteitsborging

Bij de toets van een aanvraag om een omgevingsvergunning is nu nog sprake van een bouwtechnische (constructieve) toets. Met de invoering van de OW heeft de Rijksoverheid bepaald dat ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) in werking treedt. Althans dat is vooralsnog de bedoeling, doch met veel onzekerheid omgeven.^[1]

De Wkb brengt met zich dat de bouwtechnische (constructieve) toets én toezicht niet meer door de gemeente wordt uitgevoerd – hetgeen nu het geval is – maar door een marktpartij. Dit gaat gelden voor zogenaamde gevolgklasse 0 en 1 bouwwerken (dat zijn kleinere bouwwerken zoals uitbouwen, erkers, dakkapellen, bruggetjes maar ook woningen en kleinere bedrijfsgebouwen- en hallen). Dat betekent dat voor de werkzaamheden die hiermee samenhangen derhalve ook geen leges meer kunnen worden geheven. Dit heeft mogelijk een flinke impact op de legesinkomsten, maar eveneens op de werkzaamheden die hiermee samenhangen. Naast de werkzaamheden die wegvallen doordat een marktpartij deze overneemt, blijven ook nog taken bij de gemeente en ontstaan er nieuwe taken. Dit betreft o.a. taken op het gebied van administratie (dossiervorming), coördinatie (weten wat er tijdens een bouw gebeurt) en de toetsing van de bouwmelding, controle op de toepassing van een (gecertificeerd) borgingsinstrument, controle van de (certificering van de) kwaliteitsborger en het borgingsplan van de kwaliteitsborger. Deze taken kunnen niet middels de leges in rekening worden gebracht bij de initiatiefnemer, maar betreffende wel extra werkzaamheden.

Hiernaast zal beleidsmatig nog bepaald moeten worden op welke aspecten van het Bouwbesluit 2012 en specifiek de constructieve veiligheid de gemeente nog – ook al is dat niet meer leges gedekt – extra wil toezien. Het huidige Hengelose beleid (vastgelegd in het Bouwbeleidsplan) brengt met zich dat we als gemeente grote waarde hechten - en hierop dus extra toezien en toetsen en controleren – aan de bouwtechnische veiligheid (waaronder de constructieve veiligheid) van bouwwerken.

Onzekerheden

Hoewel de inwerkingtreding van de Wkb nog steeds gepland staat op 1 januari 2023 bestaan er nog onzekerheden. De inwerkingtreding van de Wkb – zoals hiervoor ook reeds aangehaald – stuit op veel verzet omdat niet zeker is of de marktpartijen hun verantwoordelijkheid wel kunnen nemen. Daarnaast zal de Wkb ook kostenverhogend voor huizenbouwers zijn, aangezien zij een particuliere en duurdere partij moeten inschakelen in plaats van de gemeente om de constructieve aspecten van de bouw te bezien. Verder hebben we het over een vraag-gestuurd proces, waarbij we als gemeente afhankelijk zijn van in te dienen aanvragen.

Ondanks deze onzekerheden is wel duidelijk dat één en ander gaat veranderen en we hier bij de Zomerbrief rekening mee dienen te houden. Evenwel met een slag om de arm óf de wijzigingen ook daadwerkelijk op de aangegeven datum zullen ingaan. En met de onzekerheid over de impact van de nog te maken beleidskeuzes i.v.m. de mate van dienstverlening die we als organisatie nastreven.

De inhoudelijke keuzes en de baten kant.

Omgevingsplanactiviteit voor bouwactiviteiten (m.n. door Wkb)

Voor wat betreft een omgevingsplanactiviteit (OPA) die ziet op activiteiten op het gebied van (ver)bouwen, zit de verandering qua leges vooral in de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Volgens de Wkb is de gemeente namelijk niet meer verantwoordelijk voor de technische (constructieve) toets en het toezicht hierop voor bouwwerken die vallen onder gevolgklasse 0 en 1. De gemeente blijft evenwel verantwoordelijk voor de toets aan het omgevingsplan en welstand. Volgens de huidige legesverordening hanteren we een variabel tarief (gekoppeld aan de hoogte van

de bouwkomsten) om de hoogte van de leges te bepalen. Zowel de toets aan het bestemmingsplan en welstand alsmede de bouwtechnische toets is derhalve afhankelijk van de aard van de aanvraag (= het bouwwerk).

Op dit moment is het tevens zo dat sprake is van zogenaamde 'kruissubsidiëring'. Dat wil zeggen dat het surplus aan legesinkomsten volgt uit de grote bouwprojecten die naar verhouding meer leges betalen dan een klein project. Een heel gangbare praktijk in Nederland. Als dit immers niet zo zou zijn, waren de legeskosten voor kleinere bouwprojecten vele malen groter dan de mogelijke bouwkosten voor het project. Het voorstel is om deze vorm van kruissubsidiëring te behouden.

De inwerkingtreding van Wkb leidt tot een aanzienlijke terugloop in de baten van de leges. Vanuit de belastingwetgeving is namelijk bepaald dat gemeenten niet meer in rekening mogen brengen dat hetgeen zij aan werk ervoor doen (zogenaamde kostendekking). Dat brengt onder de Wkb derhalve met zich dat door het wegvallen van de technische (constructieve) toets bepaalde werkzaamheden niet meer hoeven worden gedaan. Aan de hand van een basismodel dat door de jaar VBTWN (vereniging bouw- en woningtoezicht Nederland) is ontwikkeld, hebben wij hierop een berekening laten maken. Deze berekening ziet enerzijds op de vermindering van de baten en daarnaast ook op de vermindering van de lasten. De lastendaling volgens het model impactanalyse komt neer op 25% van het totaal aantal uren dat volgens de theoretische berekening wordt besteed aan bouwtechnische (constructieve) toets. Als dit percentage in mindering wordt gebracht op het percentage dat nu over de bouwsommen voor bouwwerken in gevolgklasse 0 en 1 wordt geheven leidt dat een vermindering van zo'n 5.000 uur op jaarbasis. In het eerder aangehaalde rapport van het Bureau Involon is berekend dat het bij de vermindering van legesinkomsten zou gaan om een bedrag van € 212.000 aan de batenkant.

Bij het bovenstaande moet wel worden aangemerkt dat dit een zuiver 'theoretische' benadering. Hoeveel werk het precies betreft, en welke impact dit heeft op de leges in de praktijk blijkt de afgelopen jaren zeer moeilijk te voorspellen te zijn geweest. In de coronaperiode bleken er veel meer (ver)bouwactiviteiten plaats te vinden dan aanvankelijk verwacht. En ook in dit lopende jaar is het aantal vergunningaanvragen al weer meer dan verwacht. Dit maakt dat het reëel is te veronderstellen dat de mindering aan inkomsten als gevolg van de invoering WKB m.i.v. 2023 gecompenseerd kan worden door de stijgende opbrengsten a.g.v. de toenemende bouwactiviteiten. Daarbij komt ook nog dat de stad en de gemeente de ambitie hebben uitgesproken om flink te groeien en de vernieuwen. Waardoor ook op termijn de verwachting gerechtvaardigd is dat de bouwwerkzaamheden blijvend op een hoger niveau gaan plaatsvinden, en daarmee ook tot blijvend meer werk en hogere legesinkomsten leiden. Daarom wordt er nu voor gekozen om niet het bedrag van € 212.000 in mindering te brengen bij de verwachte inkomsten, maar hiervoor een p.m.-post op te nemen. Bij het bepalen van de legesverordening bij de begroting voor 2023 e.v. wordt tegen die tijd concreet gemaakt in hoeverre de mindering aan legesinkomsten daadwerkelijk kan worden gecompenseerd.

De inhoudelijke keuzes en de lasten kant

De dienstverlening

Hierboven is al gesteld dat naast de werkzaamheden die wegvallen er ook taken overblijven en er zelfs ook nieuwe taken ontstaan. Dit betreft o.a. taken op het gebied van administratie (dossiervorming), coördinatie (weten wat er tijdens een bouw gebeurt) en de toetsing van de bouwmelding, controle op de toepassing van een (gecertificeerd) borgingsinstrument, controle van de (certificering van de) kwaliteitsborger en het borgingsplan van de kwaliteitsborger. Deze taken kunnen niet middels de leges in rekening worden gebracht bij de initiatiefnemer, maar betreffen wel extra werkzaamheden.

We willen voorlopig een 'dienstverleningsniveau' bij deze wetswijziging voorstellen die te typeren is als 'passend bij de invoering en de bedoeling van de wet, en tegelijkertijd rekening houdend met in Hengelo gebruikelijke serviceniveau en de specifieke risicovolle situatie op sommige plekken en bij sommige dossiers'. En dat in een context waarbij nog veel onduidelijk is en ook na 1 januari 2023 blijft. Gemiddeld gaat het bij de categorie waarvoor de wetswijziging geldt, jaarlijks om ongeveer 250

aanvragen. Om het dienstverleningsniveau uit het Bouwbeleidsplan voor Hengelo te kunnen voortzetten in lijn met de hierboven beschreven typering zijn de volgende werkzaamheden nodig:

- *Zorgvuldige beoordeling van de ingediende borgingsplannen, in totaal 1000 uur/jaar
- *Toezicht en begeleiding tijdens de realisatie van risicovolle bouwwerken, in totaal 400 uur/jaar
- *Controle en handhaving bij de oplevering van risicovolle dossiers, in totaal 200 uur/jaar
- *Communicatie/uitleg over de wetswijziging en het stimuleren van marktpartijen, 400 uur/jaar (alleen in 2023 en 2024)

In totaal gaat het hierbij om 2000 uur. Bij het nog te nemen bestuurlijke besluit over de effecten van de WKB op de leges en het (vervallen van) werkzaamheden, zal dit pakket bij de afwegingen worden meegenomen.

De overige onderwerpen die betrekking hebben op dienstverlening, i.h.b. het doorberekenen van een laag vaststaand bedrag van € 148 voor het vooroverleg blijft ongewijzigd. De technische eisen uit het Bouwbesluit en specifiek de constructieve veiligheid en de juiste toepassing van de Bouwbesluitregels, is in Hengelo steeds van groot belang geacht. Ons huidige beleid – vastgelegd in het Bouwbeleidsplan^[1] – gaat juist uit van een intensieve toetsing en toezicht op bouwtechnische/constructieve aspecten van een bouwwerk. De praktijk zal moeten uitwijzen of deze aandacht ook door een private partij (de kwaliteitsborger) aan het bouwwerk wordt gegeven. Er zijn namelijk grote (veiligheids)risico's verbonden aan bouwwerken waarbij de constructie onvoldoende blijkt te zijn. En omdat de marktpartijen er op dit moment nog niet klaar voor zijn is de vinger aan de pols zeker wenselijk.

Personele gevolgen

Als gevolg van de invoering van de WKB komt een gedeelte van het werk van het Team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving te vervallen. In de afgelopen jaren is er al een verschuiving geweest van de inzet van medewerkers van bouwconstructie-werk naar meer begeleiding en vergunningverlening. Juist ook omdat de druk hierop groot was, het werk omvangrijk en de markt voor personeel krap. Daarnaast geldt aanvullend ook dat een deel van de capaciteit direct ingezet kan worden op ander werk binnen het proces van vergunningverlening. Praktisch is de verwachting dat er qua capaciteit tussen de 1500 en 2000 uur overblijft waar 'theoretisch' binnen Hengelo vanaf 1 januari 2023 geen werk meer zou zijn als gevolg van de invoering van de WKB. Praktisch gaan de werkzaamheden echter nog wel door omdat aanvragen die voor 1 januari 2023 zijn ingediend nog op oude wijze worden afgehandeld. Maar belangrijker dan het nog enige tijd doorgaan van de werkzaamheden voor de categorie 1 bouwwerken, is het gegeven dat in de regio deze specifieke deskundigheid zeer beperkt aanwezig is. En dat daarmee betaalde inzet (al dan niet via de Omgevingsdienst) van deze medewerkers een zeer reëel perspectief is. Daarmee is de verwachting gerechtvaardigd dat deze 'frictiekosten' gedurende 2023 e.v. niet gaan ontstaan. Maar bij het te nemen bestuurlijke besluit over de invoering van de WKB wordt hier nader op ingegaan, in de verwachting dat we tegen die tijd ook een oplossing kunnen aanreiken. Waardoor we ook deze post nu zo lang op p.m. hebben gezet.

Financieel kader

Hierboven is tekstueel beschreven wat de invoering van de WKB betekent voor Hengelo. En aangeven welke posten van belang zijn om uiteindelijk ook het financiële effect goed in beeld te brengen. Het voornemen is om na de zomer een bestuurlijk besluit te laten nemen over de inhoudelijke keuzes (waarvoor hierboven al wel de hoofdlijn is opgeschreven) en de financiële effecten (waarvoor nu is aangegeven waarom we dit nu nog op p.m. hebben gezet). En de effecten hiervan te verwerken in de begroting en de legesverordening voor 2023 e.v. Belangrijk om hierbij te noemen is dat *een aantal van de te nemen keuzes in principe nieuw beleidskeuzes zijn*, maar we ze hier in 1 format hebben meegenomen.

^[1] Hier geldt dat er landelijk veel weerstand is om deze wet op 1 januari 2023 in werking te laten treden, omdat veel nog niet helder is. Bovendien is onzeker of de marktpartijen die verantwoordelijk worden voor naleving van de regels voldoende geëquipeerd zijn om hun nieuwe rol te kunnen

verwezenlijken. Om dit inzichtelijk te krijgen heeft de VNG eerder afspraken gemaakt om zogenaamde 'proefprojecten' in het land bij verschillende gemeenten te starten. Ook in Hengelo loopt 1 zo'n proefproject. Echter gezien de beperkte hoeveelheid aan proefprojecten in het land is hieruit nog geen conclusie te trekken.

^[2]Plan uitvoeringsbeleid bouwregelgeving "Zicht op Kwaliteit" van september 2008

Programma 9 Bestuur en ondersteuning

22-ZB-9.3 Integraal actieplan binnenstad

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.3 Integraal actieplan binnenstad	261	262	267	270	270

Ten behoeve van de uitvoering van het integraal actieplan binnenstad zijn in twee fases investeringsmiddelen ter beschikking gesteld om de acties uit het plan te kunnen uitvoeren. Deze middelen zijn in de begroting opgenomen als kapitaallasten. In de afgelopen jaren is door de programmaorganisatie hard gewerkt om alle acties en investeringen tot realisatie te laten komen. Alle investeringsprojecten zijn inmiddels uitgevoerd, in uitvoering of in vergaande voorbereiding waarbij er al een uitvoeringskrediet is aangevraagd. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat alle projecten binnen de financiële kaders worden gerealiseerd. Ten opzichte van de eerdere ramingen wordt er circa € 1,5 miljoen minder uitgegeven. Daarnaast heeft zich de situatie voorgedaan dat de rente aanzienlijk lager is dan waar mee werd gerekend tijdens de opstellen van de begroting van de jaarlasten. Door deze combinatie van factoren is er sprake van een substantiële onderuitputting van de investeringsmiddelen voor de binnenstad.

Hier staat tegenover dat er nog een aanzienlijke opgave ligt in de binnenstad. Het actieplan heeft zich heel sterk gericht op het kernwinkelgebied. In het omliggende gebied liggen echter nog aanzienlijke opgaven. Een inschatting van de daarvoor benodigde middelen wordt opgenomen in een actualisatie van het integraal actieplan binnenstad. De voorstellen uit dit actieplan kunnen dan worden meegenomen in een gemeentebrede integrale afweging voor de inzet van middelen. Zie 23-NB-8.3.

22-ZB-9.4 Loonkosten-wachtgeld wethouders

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.4 Loonkosten-wachtgeld wethouders	-165	-236	-236	-236	-236

Aanleiding

Op 16 maart 2022 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Het college is nu uitgebreid met 1 wethouder. De afgetreden wethouders hebben eventueel recht op wachtgeld. De gemeente is risicodragend voor het wachtgeld en voorziening pensioen wethouders.

In de begroting moet hiervoor jaarlijks een bedrag worden geraamd. Dit is een verplichting voor de gemeente.

Wachtgeld

De geraamde huidige wachtgelduitkering dient verlengd te worden gezien de doorlopende verplichting (€ 60.000).

5e wethouder

Als gevolg van de benoeming van een 5e wethouder zullen de loonkosten toenemen (€ 125.000 op jaarbasis). Daarnaast vraagt dit om extra formatie (ondersteuning) van het bestuurssecretariaat.

Bestuurssecretariaat

De uitbreiding van formatie met een extra medewerker bestuurssecretariaat (0,78 fte; € 51.000 op jaarbasis) is nodig om de huidige ondersteuning voort te kunnen zetten voor 5 wethouders. Zonder

uitbreiding zal dit afnemen met als gevolg dat wethouders niet langer worden ondersteund bij externe correspondentie of dat zij hun agenda deels zelf gaan beheren. Een andere optie is het 'afstoten van taken van organisatorische aard', echter dit leidt tot een benodigde uitbreiding van formatie elders. Beide gevolgen worden als onwenselijk bestempeld.

22-ZB-9.5 Vergoeding werkzaamheden ondernemingsraad

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.5 Vergoeding werkzaamheden ondernemingsraad	-58	-48	-48	-48	-48

In 2014 is een convenant gesloten tussen de gemeente Hengelo en de ondernemingsraad (OR). Onderdeel hiervan is de afspraak dat de afdeling OR-lid werkzaam is, gecompenseerd kan worden voor de uren die deze medewerker hieraan besteedt.

De laatste jaren zijn de loonkosten niet aangepast conform de cao-aanpassingen en de inschaling van het personeel dat onderdeel uitmaakt van de OR. In de afgelopen jaren heeft er een steeds verdere verschuiving plaatsgevonden van leden die in een relatief lagere loonschaal waren ingeschaald naar medewerkers in hogere loonschalen.

22-ZB-9.6 Kapitaallasten

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.6 Kapitaallasten	1.315	-	-	-	-

De geraamde kapitaallasten in de begroting bestaan uit afschrijvingen en rente op diverse taakvelden.

Afschrijvingen

Bij de afwijking van de afschrijvingslasten ten opzichte van de begroting 2022 gaat het bijna altijd om een afwijking in de fasering van de investeringen, waardoor afschrijvingslasten later starten dan vooraf was voorzien. De neerwaartse bijstelling in de afschrijvingslasten in 2022 van € 1,82 miljoen is een gevolg van de investeringen die in 2021 niet gereed zijn gekomen.

De grootste afwijkingen komen door vertraging van de volgende investeringen:

- De lagere kapitaallasten zijn onder andere ontstaan door een ontwikkeling dat steeds minder zelf wordt geïnvesteerd in bepaalde onderdelen van de IT-infrastructuur. Dit komt bijvoorbeeld door Cloud-ontwikkelingen, waardoor op onderdelen minder zelf wordt geïnvesteerd en meer geld benodigd is in de exploitatiebudgetten.
- Bij de open verharding zijn meerdere investeringen niet in 2021 gereedgekomen. Voorbeelden hiervan zijn: De omgeving bij het Twentebad, reconstructie van de kruising bij het Mitchamplein, vervanging van de Boldershoekweg.
- Bijna alle investeringen in de binnenstad waren de uitgaven en fasering te enthousiast gepland waardoor het Marktpllein, Wetplein en de Bataafse Kamp later gereedgekomen dan in eerste instantie werd verwacht.
- Er zijn minder investeringen in de straatverlichtingen afgerond. Er kan hierbij gedacht worden aan reguliere investeringen, maar ook vervanging van de masten openbare verlichting in de Hasseler Es.
- In de 2^e fase van verbetering van de haven is er een afhankelijkheid van Rijkswaterstaat, hierdoor laten werkzaamheden op zich wachten.
- In de Kadernota 2019 heeft de Raad besloten een huisvestingsbijdrage te verstrekken aan Oyfo (19-NB-3). Begin 2022 is de laatste 10% van de bijdrage uitbetaald op basis van de verantwoording bij gereed melding van investering. Komend jaar (2023) zal de eerste afschrijving hiervan plaatsvinden.

Bij de Kadernota 2022-2025 is al € 500.000 jaarlijks als voordeel opgenomen voor het later starten van kapitaallasten, meer conform de werkelijkheid van de afgelopen jaren.

Dit bedrag wordt nu voor 2022 in mindering gebracht op de lagere afschrijvingslasten van € 1,82 miljoen, waardoor het nettoresultaat op € 1,32 miljoen uitkomt. Voor het meerjarige beeld dekt het jaarlijks opgenomen bedrag tot dusver het jaarlijkse voordeel af volgens de huidige informatie.

Programma	Afschrijvingslasten
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	726
3-Economie	17
4-Onderwijs	18
5-Sport, cultuur en welzijn	234
7-Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	26
8-Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	233
9-Bestuur en ondersteuning	561
Effect mutaties in de programma's	1.815
9-Treasury	-500
Effect mutaties totaal	1.315

Rentelasten

Bij investeringen worden rentelasten doorberekend aan de investering op het moment dat de investering start, dit is een andere methodiek dan bij afschrijving. Hierdoor is de afwijking op rente in een stuk kleiner. Bij vertraging ontstaat ook hier een resultaat op de lasten. Op dit moment zorgt de lage omslagrente voor een minimale afwijking. Bij de 2e Beleidsrapportage 2022 zal er opnieuw een analyse worden opgesteld om eventuele afwijkingen te rapporteren. Ook zullen we de komende tijd de rente-ontwikkelingen nauwlettend volgen.

22-ZB-9.7 Informatiemanagement & IT

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.7 Informatiemanagement & IT	-400	-	-	-	-

In de eerste vier maanden van 2022 is er binnen de afdeling Informatiemanagement & IT voor ruim € 200.000 aan personele capaciteit ingehuurd.

Deze extra inhuur komt enerzijds door de hoge werkdruk binnen de afdeling en anderzijds door het feit dat het momenteel niet eenvoudig is vacatures binnen de afdeling in het gewenste tempo in te vullen. Deze combinatie maakt het dat noodgedwongen extra ingehuurd moet worden.

De bovenstaande ontwikkeling, waar op korte termijn naar alle waarschijnlijkheid geen verandering in zal komen, betekent dat de inzet van externe inhuur nodig zal blijven, tenminste op het huidige niveau. Dit betekent dat er op jaarbasis gerekend moet worden met een extra kostenpost van circa € 600.000. Welke deels wordt gecompenseerd met € 200.000 als gevolg van niet ingevulde vacatures.

Onderbouwing Financieringsbehoefte Afdeling Informatie & IT inhuur

De externe inhuur binnen de afdeling Informatie & IT wordt door verschillende factoren bepaald:

1. Langdurig ziekte
2. Externe ontwikkelingen
3. Openstaande vacatures

Langdurige ziekte:

Voor 5 functies huren we op dit moment (deels) extern in. Voor de eenvoud gaan we er per geval uit van een gemiddelde van 4 maanden afwezigheid en een gemiddelde inhuur van 24 uur in de week en een gemiddeld uurtarief over de functies voor externe inhuur van €100. De verwachte extra kosten zijn dan: €192.000.

Externe ontwikkelingen:

Externe ontwikkelingen en vraag vanuit onze eigen organisatie noodzaken ons om extra capaciteit en kennis in te huren. We kunnen deze activiteiten niet uitstellen. Voorbeelden hiervan zijn: Programma MS356 met daarin MS Teams, MS InTune, Office365, Telefonie/Klant Contact Centrum en digitale transformatie. Dit zorgt voor externe inhuur van een drietal functies.

De kosten voor deze inhuur zijn ingeschat op € 190.000.

Openstaande vacatures:

In 2022 hebben we gemiddeld 8 vacatures openstaan waarbij de doorlooptijd langer dan 6 maanden is geweest dan wel de verwachting is dat deze langer dan 6 maanden openstaan.

Het is op dit moment onduidelijk of en wanneer deze vacatures worden ingevuld. Omdat een aantal projecten voor onze organisatie doorgang moeten vinden, huren we hier extern op in of gaan we hier extern op inhuren. Dit betreft onder andere de volgende functies:

- Portfoliomanager
- Projectleider invoering Omgevingswet
- Projectleider Digitaal Zaakgericht werken
- IT-inkoop/aanbestedingen
- I-adviseur
- Architect

Het is moeilijk te zeggen hoelang elke individuele vacature open blijft staan. Op basis van de huidige stand van zaken en ervaring gaan we uit van een gemiddelde doorlooptijd van 6 maanden. Uitgaande van een gemiddeld uurtarief van € 100 en een gemiddelde werkweek van 24 uur zijn de kosten voor deze inhuur: € 345.000. Door slim in te kopen en bepaalde activiteiten niet meer te doen, houden we rekening met een efficiencyvoordeel.

Daar staat tegenover dat de in de begroting opgenomen loonkosten niet worden uitgeven. Uitgaande van een gemiddelde van schaal 10 zijn de niet uit te geven loonkosten voor de openstaande functies: € 320.000.

De financieringsbehoefte voor de openstaande vacatures is dan € 25.000.

Totale financieringsbehoefte

Totale extra financieringsbehoefte op basis van de drie genoemde categorieën is dan: € 407.000.

NB. De bovenstaande onderbouwing moet worden beschouwd als een indicatieve weergave.

Er zou hier gesproken kunnen worden van een budget neutrale wijziging, namelijk tegenover deze hogere lasten van inhuur staat een niet geheel toevallige vrijwel identieke onder-uitputting op de kapitaallasten van de afdeling Informatie & IT.

De lagere kapitaallasten zijn o.a. ontstaan door de ontwikkeling dat steeds minder zelf wordt geïnvesteerd in bepaalde onderdelen van de IT-infrastructuur en wordt verplaatst naar de Cloud. Om deze transitie te kunnen realiseren, zullen we geleidelijk de aanwezige kredieten omzetten naar

exploitatiebudgetten. Een financieel overzicht wordt ter zijner tijd gemaakt zodat inzichtelijk is op welke wijze deze transitie wordt vormgegeven.

22-ZB-9.8 Wet open overheid

	2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.8 Wet open overheid	-	-80	-	-	-

Op 5 oktober 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet open overheid en de Wijzigingswet Woo (hierna beide: de Woo). De Woo is op 27 oktober 2021 gepubliceerd in het Staatsblad en is per 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: de Wob) en stemt op onderdelen overeen met de Wob. Tegelijkertijd is er ook een aantal belangrijke (hieronder niet limitatief weergegeven)

Verschillen ten opzichte van de Wob:

- De Woo wijst categorieën informatie aan die gefaseerd actief openbaar gemaakt worden
- Persoonlijke beleidsopvattingen worden vaker openbaar
- De termijn voor afhandeling van een Woo-verzoek blijft vier weken, maar kan bij een omvangrijk of complex verzoek met maximaal twee weken worden verlengd (in plaats van vier onder de Wob zodat de termijn met twee weken verkort wordt);
- Andere voorbeelden van verschillen zijn dat de Woo bepaalt dat ieder bestuursorgaan minimaal één contactpersoon aanwijst die vragen kan beantwoorden over beschikbare informatie, er een Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding in het leven wordt geroepen en bestuursorganen werk maken van hun (digitale) informatiehuishouding.

Voor Hengelo betekent dit dat vanuit de Woo zowel tijdelijk als structureel aanvullend werk verricht moet worden. Om een ambitieniveau te bepalen en in navolging van dit ambitieniveau de informatie die we in huis hebben, beheren en produceren moeten analyseren op een mogelijke actieve openbaarmakingsplicht. Om vervolgens de stappen te nemen om gefaseerd te komen tot de actieve openbaarmaking van deze informatie (zoals bijvoorbeeld herstructureren of anonimiseren van de data, applicatievernieuwing of -aanpassing, toegangsportalen op onze en een andere (bijvoorbeeld landelijke) website waar informatie op gedeeld wordt).

De wettelijke plicht voor het actief openbaar maken en de werkzaamheden die hiervoor benodigd zijn komen bovenop de werkzaamheden voor de passieve openbaarmaking, welke vergelijkbaar is met de Wob. Voor de Woo wordt ook een Woo contactpersoon verplicht aangesteld. Daarnaast betekent verkorting van de termijnverlenging (van maximaal met 4 weken verlengen in de Wob naar maximaal met 2 weken verlengen in de Woo) dat minder tijd beschikbaar is voor een verzoek en derhalve mogelijk meer capaciteit nodig is tijdens de behandeling van het verzoek.

Vanuit het Gemeentefonds zijn voor de implementatie van de Woo meerjarig middelen beschikbaar gesteld: eenmalig en structureel. De verwachting is dat deze middelen niet toereikend zijn om de enorme opgave te kunnen realiseren. Begin januari 2022 zijn we gestart met het projectmatig oppakken van de implementatie Woo. Rond de zomer van 2022 is de ambitie irt de Woo van de gemeente Hengelo in kaart gebracht. Op dat moment kunnen we ook een goede inschatting maken van de extra meer jaarlijkse kosten. Het één en ander betekent dat we dus pas in de zomernota van 2023 de definitieve investeringen duidelijk kunnen maken. Uiteraard kunnen we niet tot het einde van 2023 wachten met het uitvoeren van activiteiten. Voor 2023 is de inschatting dat we met de uit het Gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen de personele inzet kunnen financieren. In 2023 willen we natuurlijk ook al een aantal zaken realiseren zodat we invulling kunnen geven aan de actieve en passieve informatieplicht en vragen daarvoor eenmalig € 80.000,- beschikbaar te stellen om onder andere koppelingen met landelijke systemen te realiseren en eventuele aanpassingen in applicaties te kunnen doorvoeren.

22-ZB-9.9 Venootsschapsbelasting reclame-inkomsten

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.9	Venootsschapsbelasting reclame-inkomsten	-65	-65	-65	-65	-65

Sinds 2016 is er sprake van VPB plicht (venootsschapsbelasting) voor gemeentelijke overheden, indien en voor zover in fiscale zin een onderneming wordt gedreven. Bij gemeentelijke activiteiten is daarvan in de regel geen sprake. Bijvoorbeeld omdat er geen overschotten zijn, omdat het om specifieke overheidstaken gaat, of omdat sprake is van 'normaal vermogensbeheer'. Ook bij de inkomsten die wij ontvangen voor exploitatie van reclame-uitingen op gemeentegrond stelt Hengelo zich op het standpunt dat het gaat om normaal vermogensbeheer.

De Belastingdienst bestrijdt dit standpunt, en heeft ons over 2017 een naheffingsaanslag opgelegd. Om belastingrente te beperken hebben we ook VPB over de reclamewinsten over 2018 tot en met 2021 aangegeven en afgedragen. Er is zodoende sprake van een nagekomen last. Tegelijk handhaven we ons standpunt en maken – met andere gemeenten – bezwaar tegen deze aangiften. Zolang er geen uitspraak van een rechter is, zal VPB als last worden opgenomen in de Beleidsbegrotingen 2022 en volgende. Per saldo resulteert dit in een negatief effect op de begroting van € 65.000.

22-ZB-9.10 Opbrengst onroerende zaakbelastingen

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.10	Opbrengst onroerende zaakbelastingen	-	-	-	-	180

Bij het opstellen van een nieuwe begroting wordt een nieuwe laatste jaarschijf toegevoegd. Voor het jaar 2026 is, op basis van autonome ontwikkelingen, de opbrengst onroerende zaakbelastingen ten opzichte van de jaarschijf 2025 geactualiseerd. Dit levert een bedrag van € 180.000 (voordelig) op in 2026.

22-ZB-9.11 Uitwerking collegeprogramma

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.11	Uitwerking collegeprogramma	-200	-	-	-	-

Deze Zomerbrief volgt ruim een maand na de aanbidding van het collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding'. Wij gaan met veel energie en daadkracht aan de slag om Hengelo de komende jaren nog aantrekkelijker te maken door het bouwen aan een strategische agenda. Dat kunnen en gaan we vanzelfsprekend niet alleen doen. Dat gaat ons alleen samen lukken, met de gemeenteraad, de Hengeloërs en met onze partners in de stad. Wij stellen de inwoner centraal en hopen dat de Hengeloër die verbinding met ons aan wil gaan. Laat 'Hengelo in verbinding' de komende vier jaren onze leidraad zijn om onze sociale techniekstad de rijke toekomst te geven die zij verdient. Hoe we verder aan de strategische agenda willen bouwen wordt uitvoerig beschreven in paragraaf 3.5 Hengelo in verbinding.

Voor de eerste procesmatige uitwerking van deze strategische agenda stellen we voor om € 1 miljoen voor uitvoeringscapaciteit te reserveren (€ 0,2 miljoen in 2022 en € 0,8 miljoen in 2023). Dit met het oog om met de meest urgente maatschappelijke opgaven (uitgewerkte plannen) te komen in de Beleidsbegroting 2023-2026. De overige uit te werken plannen betrekken we bij het opstellen van de Zomernota 2023-2027. We kunnen dan samen met uw gemeenteraad, inwoners en partners in de stad in gesprek gaan over de dan voorgestelde intensiveringen.

We beseffen ons terdege dat dit eigenlijk in de categorie 'nieuw beleid' valt, maar we willen dit jaar alvast starten met de voorbereiding van de uitgewerkte plannen.

22-ZB-9.12 Energielasten (organisatiebreed)

		2022	2023	2024	2025	2026
22-ZB-9.12	Energielasten (organisatiebreed)	-40	-130	-130	p.m.	p.m.

De prijzen van gas en energie stijgen op dit moment heel hard, dit heeft uiteraard ook gevolgen voor de gemeentelijke begroting met betrekking tot deze kosten. Hieronder gaan we kort in op de nu verwachte prijsstijgingen, waarbij we een slag om de arm houden gelet op een aantal onzekere factoren. Ook zal de komende periode worden bezien hoe we het gas- en energieverbruik kunnen verminderen.

Gas

Vanuit het Ministerie van EZK is het besluit genomen dat Gazprom onder de sancties m.b.t. Rusland valt en wij als gemeenten per 10 oktober 2022 onze contracten met Gazprom moeten beëindigen. Het is nu voor ons als gemeenten een zaak om een nieuwe aanbesteding voor de levering van Gas (afname uiterlijk vanaf 10 oktober a.s.) uit te zetten in de markt. Hierbij is sprake van een aantal onzekere factoren die het resultaat van de aanbesteding kunnen beïnvloeden zoals bijvoorbeeld het verdere verloop van de oorlog in Oekraïne en de tarieven voor de energiebelasting.

Wij ramen de extra kosten voorsnog op € 300.000 voor de periode 4e kwartaal 2022 tot met 2024. Hoe de gasprijzen zich zullen gaan ontwikkelen in de komende jaren is moeilijk te voorspellen. Ook speelt mee dat we nog niet weten hoe lang het nieuwe contract gaat zijn.

Elektra

De prijzen voor elektra stijgen ook, maar minder hard; gezien het feit dat de tarieven voor 2022 100% vaststaan, voor 2023 voor 80% vaststaan en voor 2024 70% vaststaan, schatten we dat we eventuele stijgingen binnen onze huidige begroting kunnen dekken.

Onderdeel C - Risico's

In de beleidsnota Integraal risicomanagement 2018-2022 heeft uw raad het uitgangspunt van een brede invulling van risicomanagement omarmd. Daarbij worden niet alleen de (wettelijke) kaders gevolgd, maar wordt het risicobewustzijn breed gestimuleerd in alle lagen van de organisatie. Risicomanagement is daarbij geen afzonderlijke activiteit (meer), maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen. Uw raad heeft bij de vaststelling van de nota, om focus aan te brengen, een aantal hoofdthema's benoemd, waarbij we risico's breed (dus niet alleen financieel) in kaart brengen.

Bij de Beleidsbegroting en Jaarrekening vindt u jaarlijks een volledige, ook financieel doorgerekende, risicoanalyse. Bij het instrument van de Zomerbrief lopen we de hoofdthema's kort langs voor een beknopte beschouwing van de actuele risico's. Deze risico's zijn beschreven in paragraaf 7.1.

De benoemde hoofdthema's zijn uiteraard niet statisch en dat blijkt in deze tijden maar weer eens. Op dit moment heeft de oorlog in Oekraïne veel impact op de gemeente en de risico's. Directe impact heeft de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Indirect hebben we mede hierdoor te maken met stijgende energieprijzen en de hoge inflatie. We zien dit o.a. terug in de stijging van onze inkooprijzen, energiekosten en loonkosten bij derden. Vanwege de onzekerheid over de hogere kosten en compensatie hiervoor, zal het benodigde weerstandsvermogen toenemen.

Onderdeel D - Onvoorziene tegenvallers

De komende periode kunnen zich nog omstandigheden voordoen, die op dit moment nog niet zijn in te schatten. Hierbij gaat het met name om effecten als gevolg van de toegenomen inflatie, rente, rijksbezuinigingen. Dit hebben we al uitgebreid toegelicht in de inleiding van paragraaf 5.2 Het verwachte financieel perspectief. Daarom blijven we voorlopig uitgaan van een **dynamisch perspectief**.

Onderdeel E - Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026

- = nadeel; bedragen * € 1.000	2022:	2023:	2024:	2025:	2026:
Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026 exclusief meicirculaire 2022 gemeentefonds	-1.212	-3.523	-4.137	-2.026	-2.384

Voor alle jaren is er sprake van een nadelig saldo. Grote autonome ontwikkelingen zijn met name de prijs- en loonindexaties, ontwikkelingen in het sociaal domein (Jeugd, Wmo, Participatie) en lagere kapitaallasten als gevolg van het doorschuiven van investeringskredieten. Echter hierin zijn de effecten van de meicirculaire 2022 nog niet verwerkt. Zie hiervoor het volgende onderdeel.

Onderdeel F - Meicirculaire 2022 gemeentefonds

De meicirculaire 2022 van het gemeentefonds is gestoeld op de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk. Het uiteindelijk positief financieel effect van de meicirculaire 2022 is voor de gemeente Hengelo voor de jaren 2022 en met 2026 (* € 1.000):

	2022:	2023:	2024:	2025:	2026:
Effect meicirculaire 2022 gemeentefonds	1.778	6.938	11.809	15.523	7.188

De mutaties voor het jaar 2022 worden, tezamen met alle andere mutaties die betrekking hebben op deze Zomerbrief, in een afzonderlijke verzamel(begrotings)wijziging opgenomen. Deze verzamelwijziging wordt aan uw gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

In het kader van het provinciaal toezicht dient de meicirculaire 2022 te worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2023-2026 voor de betreffende jaren.

De belangrijkste ontwikkelingen in de meicirculaire 2022 zijn:

- De nieuwe verdeling van het gemeentefonds met ingang van 2023 met een ingroeipad;
- De veel hogere ramingen van de accressen voor de jaren 2022 tot en met 2025 en de lagere accresraming voor 2026 ten opzichte van de maartbrief 2022 van het gemeentefonds;
- De definitieve afrekening van het plafond BTW-compensatiefonds 2021;
- Het schrappen van de oploep van de opschalingskorting voor de jaren 2023 tot en met 2025; in 2026 krijgen gemeenten de volle korting van landelijk 975 miljoen weer voor de kiezen;
- De compensatie uit het gemeentefonds voor de eenmalige energietoeslag voor lage inkomens in 2022;
- Het beschikbaar stellen van de Jeugdzorgmiddelen voor het jaar 2023 conform 100% op basis van de uitspraak van de Commissie van Wijzen;
- Het beschikbaar stellen van middelen in 2022 voor de uitvoeringskosten Klimaatakkoord;

- De indicatieve reeksen voor de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging; deze worden in de septembercirculaire 2022 verwerkt en later uitgekeerd;
- De aanpassing van de integratie-uitkering Participatie naar aanleiding van de actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen en loon- en prijsstijgingen voor het jaar 2022.

In bijlage 9.3 'Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds' treft u een uitgebreide toelichting aan.

Onderdeel G - Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026

Het totale financiële beeld van deze Zomerbrief inclusief de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds ziet er voor het bestaand beleid als volgt uit:

Financieel totaaloverzicht Zomerbrief 2022-2026					
- = nadeel; bedragen * € 1.000	2022:	2023:	2024:	2025:	2026:
Subtotaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026 exclusief meicirculaire 2022 gemeentefonds	-1.212	-3.523	-4.137	-2.026	-2.384
Effect meicirculaire 2022 gemeentefonds	1.778	6.938	11.809	15.523	7.188
Totaal verwacht saldo bestaand beleid 2022-2026	566	3.415	7.672	13.497	4.804

De verwerking van het rooskleurige effect van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds leidt voor alle jaarschijven tot een verwacht positief (begrotings)saldo.

Zoals in de aanbiedingsbrief beschreven gaan we de nieuwe beleidswensen in een aantal stappen uitwerken om te bouwen aan een strategische agenda. Dit zal in samenspraak met de gemeenteraad fasegewijs worden opgepakt. Er zijn de komende jaren voor diverse maatschappelijke opgaven aanzienlijke investeringsimpulsen en/of exploitatieuitgaven noodzakelijk. Daarvoor willen we het positief effect van deze Zomerbrief inzetten om de gezamenlijke strategische ambities voor Hengelo uit te voeren!

6

Nieuwe beleidsvoornemens

6.1 Nieuwe beleidsvoornemens
2023–2026

92

6.1 Nieuwe beleidsvoornemens 2023–2026

In de 'Raadsbrief bestuurlijk proces planning en controlcyclus 2022' (zaaknummer 3324995) hebben we procesafspraken met uw raad gemaakt over hoe we de voorstellen voor nieuw beleid zouden gaan uitvragen. In deze raadsbrief hadden we voorgesteld om in de Zomerbrief alleen nieuw beleid naar aanleiding van de eerder aangenomen moties door de gemeenteraad of urgente beleidsvoorstellen aan te dragen, waarvan de integrale afweging uiteindelijk in de Beleidsbegroting plaatsvindt door de gemeenteraad.

Naar een strategische agenda

In hoofdstuk 4 van deze Zomerbrief hebben wij een beeld geschetst van diverse langjarige ontwikkelingen, externe trends en wet- en regelgeving, die van invloed zijn op Hengelo; op onze inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven en daarmee ook op het bestuur van onze gemeente. Daarnaast hebben wij uw raad, zeer recent, het nieuwe collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding' aangeboden. Daarin hebben wij, onder meer op basis van dezelfde langjarige ontwikkelingen, onze ambitie voor de komende vier jaar verwoord.

Bewust hebben wij dat programma op hoofdlijnen geschreven, omdat wij ervan overtuigd zijn dat het resultaat alleen optimaal is, als we de ambities gezamenlijk concreet gaan vormgeven. Dat betekent dat wij streven naar een proces waarin raad en college, beiden vanuit hun eigen rol en positie, de samenleving op een passende manier betrekken.

Deze Zomerbrief beschrijft de eerstvolgende stap om de langjarige koers en externe ontwikkelingen, de inhoudelijke ambities uit het collegeprogramma, het (participatieve) proces om deze nader in te vullen en de financiële randvoorwaarden en kaders bij elkaar te brengen. In feite bouwen we aan een strategische agenda voor de komende vier jaar.

Deze strategische agenda komt in een aantal stappen tot stand. In deze Zomerbrief zetten we een eerste stap, op zowel inhoud, proces als financiën. Bij de Beleidsbegroting 2023-2026 in het najaar spreken wij al met uw raad over een verdere concretisering van de meest urgente maatschappelijke opgaven. Vervolgens volgt bij de eerste 'volwaardige' Zomernota van deze periode, in het voorjaar van 2023, opnieuw nadere invulling.

Het is daarbij belangrijk om ons te realiseren dat de strategische agenda 'dynamisch' van aard zal zijn en blijven, vooral omdat we leven in tijden van grote transities. Dat betekent dat er inhoudelijk grote onzekerheden zijn over de toekomst, maar daarnaast veroorzaken ook de onzekere financiële kaders en randvoorwaarden een grote dynamiek.

Wij zijn ervan overtuigd dat het proces van een steeds concreter ingevulde strategisch agenda de gemeente Hengelo enorm gaat helpen in het omgaan met deze onzekerheden en specifiek die van de financiële kaders; het financieel perspectief is als gevolg van de zeer recente meicirculaire 2022 opnieuw substantieel veranderd en alleen met een stevig kompas, lees strategische agenda, kunnen we ook financieel voor Hengelo de juiste keuzes maken.

Daarom is ons voorstel in deze Zomerbrief om voor de eerste (procesmatige) uitwerking van de strategische agenda € 1 miljoen voor uitvoeringscapaciteit te reserveren voor 2022-2023 (zie eerder 22-ZB-9.11 voor 2022 en verder op 23-NB-9.4 voor 2023). Ten aanzien van de verdere budgettaire keuzes (investeringen, exploitatiebudgetten en/of andere financiële arrangementen) binnen de meerjarige financiële ruimte is eerst een verdere concretisering van de strategische agenda noodzakelijk. Op die manier kunnen, naar verwachting bij de Beleidsbegroting 2023-2026 en volgend jaar bij de Zomernota 2023-2027, door uw raad de juiste financieel-strategische keuzes voor Hengelo worden gemaakt. *Hierbij zullen we nadrukkelijk oog hebben voor wat we voor onze inwoners gaan doen. De maatschappelijke effecten (Wat willen we bereiken?) zijn hierbij van essentieel belang voor de uiteindeijke keuzes die we dan samen met de gemeenteraad gaan maken.*

Dit met het oog om met de meest urgente maatschappelijke opgaven (uitgewerkte plannen) te komen in de Beleidsbegroting 2023-2026. De overige nog uit te werken plannen betrekken we bij het

opstellen van de Zomernota 2023-2027. We kunnen dan samen met uw gemeenteraad, inwoners en partners in de stad in gesprek gaan over de dan voorgestelde intensiveringen.

Tot slot willen wij benadrukken dat de strategische agenda zich vooral richt op de grote dynamische opgaven en ambities voor onze stad, maar dat een groot deel van de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur zich ook richt op de relatief stabiele 'continue' taken die wij uitvoeren. Het is van belang om ook daar, zowel inhoudelijk als procesmatig en financieel, voldoende aandacht voor te blijven houden. Daarvoor ziet u in de volgende tabel dan ook een aantal beleidsintensiveringen terug, die door de organisatie zijn aangedragen. Deze nieuwe beleidswensen worden, na de politieke markt van 12 juli a.s., afgewogen in ons college. Hierbij zullen we uiteraard de overwegingen van de fracties uit de politieke markt van 12 juli betrekken. Het collegevoorstel nieuw beleid wordt vervolgens verwerkt in de Beleidsbegroting 2023-2026. De Beleidsbegroting ligt dan op 9 november 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad (als integrale afweging) voor.

Indien p.m. in de tabel staat, zien wij er als college een opdracht in om het voorstel nader uit te werken. Hoe en in welke mate volgt later. In het geval van financiële consequenties komen we daar nader bij uw raad op terug.

Nummer ¹	Omschrijving nieuwe beleidswens	2023	2024	2025	2026
23-NB-1.1	Informatieveiligheid Veiligheidsregio Twente	-33	-33	-33	-33
23-NB-1.2	Uitbreiding formatie Veiligheid	-170	-112	-112	-112
23-NB-2.1	Wijkontsluiting Woolde	-25			
23-NB-2.2	Beheer en exploitatie fietsenstallingen Binnenstad	-93	-309	-309	-359
23-NB-3.1	Revitalisering bedrijventerrein Timmersveld	p.m.	p.m.		
23-NB-5.1	Stimuleringsfonds (industriële) erfgoed Hart van Zuid	-150	-150	-150	
23-NB-5.2	Presentatie en podium Beeldende Kunst	-17	-17	-22	-22
23-NB-5.3	Atelierbeleid Beeldende Kunst	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
23-NB-5.4	Burgerpark Weusthag	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
23-NB-5.5	Vorbereidingsbudget Sportnota 2024-2027	-40	p.m.	p.m.	p.m.
23-NB-6.1	Project versterken voorliggend	b.n.			
23-NB-6.2	Stadsbank Oost Nederland	-22	-22	-22	-22
23-NB-6.3	Voortzetting Pilot BSO+	b.n.			
23-NB-6.4	Nazorg detentie	-44	-44	-44	-44
23-NB-7.1	Semi permanente kantoorunit incl. openbaar toilet begraafplaats Deurningerstraat		-6	-6	-6
23-NB-7.2	Integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie	-120			
23-NB-7.3	Gezonde start	-24			
23-NB-7.4	Stedelijk programma dementie	-26			
23-NB-7.5	Invoering biobox	b.n.	b.n.	b.n.	b.n.
23-NB-7.6	Afvalbalie	b.n.			
23-NB-7.7	Duurzaamheid	-479	-479	-479	-479
23-NB-8.1	Programma-budget Hart van Zuid	-160	-145	-130	-130
23-NB-8.2	Opkoopbescherming	-65	-65	-65	
23-NB-8.3	Vitale Binnenstad	-1	-3	-93	-195
23-NB-9.1	Programma Digitale Transformatie	-375	-375	-375	-375
23-NB-9.2	Digitalisering van fysieke archieven	-845	-845	-845	-20
23-NB-9.3	Van rekenkamercommissie naar rekenkamer	-33	-33	-33	-33
23-NB-9.4	Uitwerking collegeprogramma	-800	p.m.	p.m.	p.m.
23-NB-9.5	Versterking communicatie	-89	-89	-89	-89
Totaal nieuwe beleidswensen:		-3.611	-2.727	-2.807	-1.919

1 - = nadeel; bedragen * € 1.000

23-NB-1.1 Informatieveiligheid Veiligheidsregio Twente

De aandacht voor informatieveiligheid is de laatste jaren sterk toegenomen. Recente berichtgeving over cyberaanvallen binnen en buiten de regio laat zien dat het belangrijk is om de I-beveiligingsbasis goed op orde te krijgen. Het algemene beeld bij Veiligheidsregio Twente is dat de technische basis staat, maar het systematisch beheersen van de I-beveiligingsrisico's (en de privacy risico's) nog niet. De benodigde kosten van deze beleidsintensivering werken door in de gemeentelijke lasten. De meerkosten van informatieveiligheid zijn wijzigingen waarin een keuze gemaakt moet worden. Informatieveiligheid vergt structureel capaciteit (2 fte, security officer en functionaris gegevensbescherming) en ICT-middelen die momenteel niet voorhanden zijn. De meerkosten van deze informatiebeveiliging zijn berekend op € 250.000. Het effect op de gemeentelijke bijdrage is een structurele verhoging van € 33.000.

23-NB-1.2 Uitbreiding informatie Veiligheid

Bij de ontwikkelingen van het programma openbare orde en veiligheid beschrijven we dat een achterstand is ontstaan en dat hiermee meerdere beleidsvoornemens van de beleidsbegroting 2022 niet gehaald worden. Er is een incidentele bijstelling nodig van de begroting voor 2023 om geconstateerde achterstanden in te halen, door:

- Tijdelijke inhuur (voor de duur van 1 jaar) van 0,66 fte adviseur veiligheid schaal 9. De kosten hiervoor schatten we in op € 45.000.

- Extra middelen voor diensten van derden voor de opstart en inhaalslag van opleiding/training. De kosten hiervoor schatten we in op € 12.500.

Daarnaast is voor de lange termijn ook een investering nodig om als gemeente in positie te komen en te blijven zodat we een concrete aanpak voor leefbare en veilige wijken kunnen ontwikkelen en aansturen. Zeker als we kijken naar de aanbevelingen uit het adviesrapport om ondermijning aan te pakken vraagt dit structureel om extra capaciteit.

Toen begin 2021 nieuw veiligheidsbeleid is vastgesteld met doelen voor de beleidsperiode 2021-2024 is aangegeven dat dit bekostigd zou worden binnen de bestaande financiële kaders. Op basis van de opgedane ervaring sindsdien en nieuwe inzichten daardoor komen we tot de conclusie dat extra middelen benodigd zijn om te kunnen voldoen aan deze afspraken en ambities.

Het veiligheidsdomein is over de jaren heen in de volle breedte geïntensiveerd. Veranderende en nieuwe vormen van onveiligheid dienden zich aan. Met bijvoorbeeld radicalisering en extremisme, ondermijning, polarisering, digitale criminaliteit en personen met verward gedrag. Jaren geleden waren deze fenomenen in mindere mate of niet aanwezig. Gemeenten hadden toen hierin geen structurele rol. Wetgeving en integraal veiligheidsbeleid, op het niveau van de stad maar ook de wijken en buurten, heeft zich verder ontwikkeld en vraagt van gemeenten meer betrokkenheid en investering voor een professionele en effectieve aanpak.

Een kenmerkend voorbeeld is de overlast door personen met verward gedrag. Sinds 2017 is dit aantal verdubbeld van 350 naar 700 politieregistraties. Dit leidt voor de gemeente tot een stijging van ingewikkelde en tijdrovende casuïstiek waarbij sociaal domein en veiligheid intensief moeten samenwerken aan maatwerkoplossingen. Hier is in de formatie nog geen rekening mee gehouden.

Ook zien we een toenemende vraag in de regionale samenwerking. Elke gemeente heeft ondermijning en veiligheid-zorg-straft als prioriteiten benoemd en via het Platform Integrale Veiligheidszorg, de Veiligheidsregio Twente en het RIEC maken we afspraken over doelen en producten om als één overheid op te treden. Deze zeer gewenste samenwerking wordt lastig wanneer we niet kunnen voldoen aan de behoefte en afspraak. We zien dit ook terug in de waardering van partners als beleidsindicator waarbij partners aangeven meer van ons te verwachten in de regio op

veiligheidsproblemen. Ondanks de vele inspanningen is een achterstand ontstaan en deze loopt zonder bijstelling van de formatie verder op.

De huidige formatie is de afgelopen 10 jaren onveranderd gebleven terwijl de samenleving op veiligheidsgebied complexer en veeleisender is geworden. Om de doelstellingen uit het veiligheidsbeleid te bewerkstelligen, nu en in de toekomst, is structureel een verhoging noodzakelijk van de begroting, door:

- Structurele formatie-uitbreiding met 1 fte adviseur veiligheid schaal 11. De kosten hiervoor schatten we in op € 94.000 (inclusief overhead €100.000).
- Extra middelen voor diensten van derden op het gebied van onderzoek, opleiding/trainingen en communicatiemiddelen. De kosten hiervoor schatten we in op € 12.500.

Gevolgen voor de formatie van andere organisatieonderdelen in de toekomst zijn voorstelbaar. De omvang en snelheid waarin zich dat manifesteert is onbekend, maar leggen we voor zodra dat zich voordoet.

23-NB-2.1 Onderzoek Wijkontsluiting Woolde

In de raadsbehandeling (december 2019) voor de vaststelling van het bestemmingsplan Woolderlanen (Seahore) heeft de raad 2 moties aangenomen. De eerste motie was het verkeersveilig inrichten van een deel van de Woolderesweg met fietspaden. Deze motie is in 2021 uitgevoerd.

De tweede motie is het wijkbreed onderzoeken van de verkeersontsluiting van de wijk Woolde. Deze motie moet nog uitgevoerd worden. Het voorstel is om dit in het voorjaar van 2023 uit te laten voeren door een verkeerskundig bureau. De kosten hiervoor bedragen € 25.000 in 2023.

23-NB-2.2 Beheer en exploitatie fietsenstallingen Binnenstad

De fiets veilig stallen, zonder overlast en onveiligheid voor anderen

Gemeente Hengelo is druk bezig om de binnenstad aantrekkelijker te maken. Onderdeel van een aantrekkelijke en bereikbare binnenstad is voldoende fietsparkeervoorzieningen. Met hoogwaardige fietsenstallingen gaan we ervoor zorgen dat iedere bezoeker van de Binnenstad die met de fiets komt deze veilig kan stallen, zonder dat dit overlast en onveiligheid voor anderen veroorzaakt. In de Beleidsbegroting staat aangegeven dat in 2022 de nadruk gaat liggen op het realiseren van hoogwaardige fietsparkeerplekken in samenhang met de uitvoering van de projecten van de aantrekkelijke binnenstad.

Urgentie voor nieuw beleid

In de kredietaanvragen m.b.t. het Marktpllein, het Wetplein en Lange Wemen is rekening gehouden met de bouw van drie fietsenstallingen. In deze voorstellen is echter nog geen rekening gehouden met het beheer en de exploitatie van deze fietsenstallingen en de financiële consequenties daarvan. Volgend voornemen wordt als separaat voorstel ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. Er zijn drie opties voor wat betreft de bewaking van de fietsen, die hieronder nader worden toegelicht. Geadviseerd wordt over te gaan tot optie 1; personeel op locatie. De financiële consequenties voor de drie opties zijn separaat uitgewerkt. In afwachting van de keuze die de gemeenteraad maakt wordt in deze Zomerbrief uitgegaan van optie 1.

Drie nieuwe fietsenstallingen in de binnenstad

Op het Marktpllein komt een ondergrondse fietsenstalling bij de Kiosk. Op 31 maart 2021 heeft de gemeenteraad definitief akkoord gegeven op het ontwerp van het Marktpllein. Dit is inclusief een

fietsenstalling met circa 250 plekken. In de fietsenstalling is ruimte gereserveerd voor een beheerder. Naar verwachting wordt de fietsenstalling vanaf medio 2023 in gebruik genomen. En dient er een vorm van bewaking aanwezig te zijn.

Voor De Wetstraat heeft de gemeenteraad ingestemd met een nieuwe inrichting en het uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld (*zaaknummer 3355627). Onderdeel daarvan is een bewaakte fietsenstalling met 143 plaatsen. In het raadsadvies voor De Wetstraat is destijds de kanttekening gemaakt dat de bewaking van de fietsenstalling nog nader uitgewerkt dient te worden en nog bepaald moet worden waaruit dit gedekt gaat worden. Onderdeel van het ruimtelijke ontwerp is een beheerdersruimte. Naar verwachting wordt de fietsenstalling vanaf 2024 in gebruik genomen.

Op dit moment is de fietsenstalling Kloosterhof dagelijks geopend en worden de fietsen bewaakt door mensen van de SWB. Het stallen van de fiets is gratis. Vanuit de ruimtelijke ontwikkeling Lange Wemen wordt gewerkt aan nieuw ontwerp en inrichting. Eén van de uitgangspunten is een bewaakte fietsenstalling. De capaciteit van de stalling zal tussen de 250 – 500 fietsparkeerplaatsen zijn. Naar verwachting wordt de ontwikkeling in 2026 opgeleverd.

Structurele middelen voor bewaking

Met de uitbreiding van de bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad is het van belang dat er structurele middelen beschikbaar worden gesteld voor de beheer en exploitatie van de stallingen.

In een separaat voorstel wordt geadviseerd om te kiezen voor optie 1 'personeel op locatie'. Dit type beheer is gericht op het bieden van optimale service. En is een gastheer van de binnenstad. In elke stalling ziet een beheerder erop toe dat bezoekers een parkeerplek vinden en controleert op de stallingsduur.

Andere mogelijkheden van bewaken van de fietsen zijn:

2. Zonder toegangscontrole met beheer op afstand. Een stalling zonder toegangscontrole lijkt qua ervaring het meest op fietsparkeren op straat. Parkeren in deze stallingen is eenvoudig. Een bezoeker fietst tot aan het rek en verlaat de stalling zonder extra handeling. Er is een beheerder op afstand die hulp kan bieden bij incidenten en indien gewenst toezicht houdt op de situatie in de stalling.

3. Met automatische toegangscontrole en beheer op afstand. In deze variant zijn de stallingen voorzien van een automatisch toegangssysteem (poortjes). In één van de drie stallingen is een beheerder aanwezig in geval van calamiteiten. Bezoekers betreden en verlaten de automatisch afgesloten voorzieningen door het aanbieden van een abonnementspas of bijvoorbeeld ov-chipkaart of bankpas ten behoeve van de identificatie.

Geadviseerd is om te kiezen voor personele inzet van bewaking, omdat:

- De beheerder zorgt voor een hoog veiligheidsgevoel bij de bezoekers van de binnenstad. De bezoeker maakt bij de ingang van de stalling kennis met de beheerder die de fietsen bewaakt.
- De beheerder heeft een gastheerfunctie door bezoekers aan de binnenstad te begroeten, fietsen in- en uit te checken en gebruikers te assisteren waar nodig.
- Dagelijks beheer en onderhoud is geborgd: op rustige momenten van de dag zorgt de beheerder dat de stalling netjes blijft.
- De beheerder vervult een maatschappelijke functie. Als gemeente creëren we actief extra arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die volledig meedraaien in de maatschappij.
- Met inzet van een beheerder is er ook de gelegenheid om extra services aan te bieden, zoals het uitvoeren van fietsreparaties, het opladen van de elektrisch fiets, het huren van fietsen, het lenen van kinderwagens of rolstoelen, het ophalen van pakketjes of het gebruik maken van kluisjes.
- Zowel in het door de gemeenteraad goedgekeurde ontwerp voor het Marktplaatsplein als bij Het Wetplein is rekening gehouden met een beheerdersruimte. Wij adviseren over te gaan tot

optie 1 'personeel op locatie'. De drie varianten en de bijbehorende financiële consequenties zijn in onderstaande tabel uiteen gezet.

Wij adviseren over te gaan tot optie 1 'personeel op locatie'. De kosten hiervoor bedragen in 2023 € 93.000, in 2024 en 2025 € 309.000 en vanaf 2026 € 359.000 structureel.

23-NB-3.1 Revitalisering bedrijventerrein Timmersveld

In de koers 2040 ambieren wij om onderscheidend te zijn als Technologische topregio. Deze ambitie haakt in op het verleden van Hengelo als techniekstad en daar ligt tevens onze toekomst. We zetten de komende jaren in op een sterke sociaaleconomische structuur. Dat doen we samen met onze partners in het Twentse ecosysteem.

Het is belangrijk om de werklocaties, zoals bedrijventerreinen die daaraan een bijdrage leveren, te laten floreren. Florerende bedrijventerreinen dragen niet alleen bij aan het zijn van een aantrekkelijke bruisende stad, maar ook aan onze ambitie om ons verder te ontwikkelen tot deze Technologische topregio. Indien een bedrijventerrein zowel fysiek als programmatisch op een hoog niveau functioneert, zal dit bestaande bedrijven behouden en laten groeien dan wel andere bedrijven eenvoudiger kunnen aantrekken.

De gemeentelijke programmabegrotingen benoemen de afgelopen jaren het belang van sterke en toekomst-bestendige bedrijventerreinen. Om hier invulling aan te geven is gestart met een proces om bottom-up samen met ondernemers(verenigingen) in beeld te brengen welke maatregelen er per bedrijventerrein in Hengelo de komende jaren nodig zijn om toekomstbestendig te blijven danwel te worden. Dit proces heet de '*investeringsgerichte aanpak bedrijventerreinen*' (IAB). Processtappen als het in beeld brengen van prioritering en bijdragen van ondernemers lopen nog. Een door adviesbureau STEC uitgevoerde bedrijventerreinenanalyse ondersteunt in dit proces.

In de Programmabegroting 2022-2025 is aangekondigd dat bij de raad in 2022 teruggekomen zal worden met een uitgewerkt voorstel. Eenuitgewerkt voorstel zal in het najaar aan de raad aangeboden worden.

De aanpak van de IAB sluit aan op de eisen qua integrale samenwerking vanuit de Omgevingsvisie en kan daarmee als onderlegger dienen voor de Omgevingsfase fase 3, Overig Stedelijk gebied, welke na de zomervakantie zal starten.

Specifiek voor Timmersveld zien we dat publieke en private investeringen (dus in de openbare ruimte en in de panden) hard nodig zijn om het terrein toekomstbestendig te maken. De uitdagingen variëren van verbeteren infrastructuur, versterken duurzaamheid, renovatie gevels, samenwerking ondernemers, energietransitie, tot veiligheid en promotie.

Inzake het onderdeel publieke investeringen is onder meer de huidige bestrating afgeschreven en dient vernieuwd te worden. Ondanks dat het terrein transformeert naar kleinschaligheid zullen er grotere bedrijven gevestigd blijven. Op beide typen gebruikers zal de gebruiksfunctie van de nieuwe bestrating afgestemd moeten zijn. Tussen Deurningerstraat en de weg naar het zwembad is een vrijliggend fietspad gewenst. Daarnaast is de straatverlichting verouderd. Duurzame LED verlichting is gewenst. Op enkele plaatsen is sprake van wateroverlast bij zware regenval. Hiervoor zijn maatregelen nodig. Voor de groene haagjes is een grondige opknapbeurt gewenst.

Gezien de urgentie op Timmersveld willen we reguliere (onderhouds)budgetten voor onder meer verlichting, wegen en groen vervroegd gaan inzetten waarbij deze vervoegde inzet tegelijkertijd ook ondernemers laat investeren in zaken als duurzaamheid, renovatie gevels etc. De inzet op Timmersveld kan daarmee als pilot fungeren voor andere bedrijventerreinen in volgende fasen van de IAB.

De huidige reguliere (onderhouds)budgetten voor Timmersveld zijn naar verwachting niet toereikend. In het najaar komen we bij uw raad terug met een uitgewerkt overzicht voor aanvullend benodigde middelen voor verlichting, wegen, groen, duurzaamheid en (verkeers)veiligheid. Voor nu zijn deze middelen als P.M. post meegenomen in dit voorstel.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Behoud en vergroting werkgelegenheid
- Realiseren duurzaamheidsambities
- Economische structuurversterking
- Aantrekkingskracht van Hengelo als woon- en werkgemeente
- Draagvlak voor voorzieningen
- Ondermijning tegengaan

23-NB-5.1 Stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid

Hart van Zuid is volop in ontwikkeling. Samen met marktpartijen transformeren we dit gebied naar een levendig en uniek stadsdeel om te wonen, werken, leren en ontmoeten. Op de sporen van een rijk industrieel verleden verrijst een stadsdeel met aandacht voor cultuur en creativiteit. Het industrieel verleden, dat zichtbaar is in gebouwen en de stedenbouwkundige structuur, is essentieel in de beleving van Hart van Zuid. De intentie van Hart van Zuid is om het industrieel verleden te gebruiken als inspiratiebron voor de nieuwe ontwikkelingen. Het uitgangspunt daarbij is 'behoud door ontwikkeling'; om zorgvuldig met het (industriële) erfgoed om te gaan en waar mogelijk het (industriële) erfgoed een nieuwe functie te geven.

Ontwikkelkaart Hart van Zuid en voorbereidingsbesluit

Op 7 juli 2021 heeft de gemeenteraad de Ontwikkelkaart Hart van Zuid vastgesteld (zaaknummer 3221399). Een belangrijk thema in de ontwikkelkaart is het (industriële) erfgoed. Op de ontwikkelkaart zijn - naast de bouwwerken met een beschermde monumentale status (Rijks- en gemeentelijke monumenten) - ook waardevolle bouwwerken aangegeven. In de besluitvorming rondom de Ontwikkelkaart Hart van Zuid is aangekondigd te komen met een voorstel voor instelling van een fonds ter stimulering van industrieel erfgoed in Hart van Zuid, naar voorbeeld van het puinenfonds in de binnenstad.

De waardevolle bouwwerken hadden tot voor kort geen beschermde status, waardoor ze zonder omgevingsvergunning gesloopt konden worden. Met het voorbereidingsbesluit 'Karakteristieke bouwwerken in Hart van Zuid' (zaaknummer 3339012) is dit niet meer mogelijk. Hiermee voorkomen we dat de daarin aangegeven karakteristieke bouwwerken in Hart van Zuid zonder bouwplan gesloopt worden. Het voorbereidingsbesluit is op 23 december 2021 in werking getreden voor de duur van 1 jaar. Binnen dit jaar moet het voorbereidingsbesluit worden omgezet naar een bestemmingsplan (een zgn. 'parapluplan').

Parapluplan 'Karakteristieke bouwwerken Hart van Zuid'

Momenteel wordt dit nieuwe bestemmingsplan (zgn. 'parapluplan') voorbereid, waarin de regels voor deze karakteristieke bouwwerken worden opgenomen. De karakteristieke bouwwerken zijn geïnventariseerd en worden nu nader onderzocht op hun cultuurhistorische waarde, architectonische waarde, ensemblewaarde en de mate van zeldzaamheid. Op basis hiervan zal worden bepaald welke bouwwerken daadwerkelijk tot karakteristiek bouwwerk aangewezen worden. Het parapluplan zal de bescherming van het voorbereidingsbesluit overnemen. Het uitgangspunt daarbij is 'behoud door ontwikkeling'. Bij elke toekomstige ontwikkeling van een karakteristiek bouwwerk zal goed gekeken moeten worden naar eventueel (her)gebruik en wordt alleen (gedeeltelijke) sloop toegestaan als er een goedgekeurd bouwplan aan ten grondslag ligt. Wij verwachten het parapluplan in tweede helft 2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad te kunnen voorleggen. In diezelfde periode willen we het

voorstel voorleggen voor het oprichten van een stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed in Hart van Zuid.

Stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid'

Om eigenaren te verleiden te investeren in het industriële erfgoed bij de (her)ontwikkeling kan soms een financiële impuls nodig zijn om een extra zetje te geven. Bijvoorbeeld om bouwhistorisch onderzoek te doen om herbestemming te stimuleren of door karakteristieke elementen zichtbaar te maken.

Zeer positieve ervaringen zijn er met het Puienfonds Binnenstad. Al meerdere jaren is de belangstelling voor dit fonds groot, met succesvolle resultaten in de binnenstad. Het beoogde effect is dat met inzet van een beperkt budget een stimulerende prikkel gegeven kan worden. Dit staan we ook voor bij de karakteristieke bouwwerken in Hart van Zuid. Naar analogie van het puienfonds stellen we de voorwaarden op om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit dit stimuleringsfonds. Uiteraard zijn er verschillen met het puienfonds, waaronder de omvang van het betrokken erfgoed. Het doel van de subsidieregeling is evenwel gelijk: eigenaren met een beperkte bijdrage stimuleren om te investeren in (her)gebruik van het industriële erfgoed zodat dit tot zijn recht komt in de ontwikkeling. Met het fonds kan (industrieel) erfgoed in Hart van Zuid gestimuleerd worden op meerdere fronten zoals restauratie, hergebruik en bewustwording. Daarmee wordt de eigenheid van Hart van Zuid en het DNA van Hengelo onderstreept.

Bij het bepalen van de omvang van dit subsidieplafond hebben we gekeken naar de omvang en ervaringen met het puienfonds. Voor het stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid stellen we voor een subsidieplafond van € 150.000 per jaar te hanteren. Dit subsidieplafond ligt hoger dan die van het puienfonds vanwege de omvang van het betrokken erfgoed in Hart van Zuid en type erfgoed (breder dan puien/gevels). . Zodra de regeling in uitvoering is en er enige ervaring mee is opgedaan, is een betere inschatting te maken van de gewenste hoogte van het subsidieplafond, waarmee het beste het gewenste effect gesorteerd kan worden. We stellen voor dit na het tweede jaar te evalueren en te kijken naar wat dit betekent voor mogelijke verlenging na 2025.

Maatschappelijke effecten

Met het instellen van een stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid stimuleren we het benutten van het (industrieel) erfgoed in Hart van Zuid. Binnenkort worden – in aansluiting op het desbetreffende voorbereidingsbesluit – met het paraplubesluit de karakteristieke bouwwerken in Hart van Zuid aangewezen. Deze bouwwerken zijn belangrijk voor de unieke karakter en beleving van Hart van Zuid en van Hengelo, de kracht van het industrieel verleden. Wij willen de eigenaren en ontwikkelaars stimuleren om investeringen te doen om de eigenheid van het karakteristieke deel in de (nieuw)bouwplannen terug te laten komen. Hiervoor kan soms net een extra zetje nodig zijn. Dit doet het stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed. Met de inzet van een beperkt budget worden de eigenaren verleid te investeren in het industriële erfgoed bij de (her)ontwikkeling, bijvoorbeeld door restauratie, hergebruik en bewustwording. Daarmee wordt de eigenheid van Hart van Zuid en het DNA van Hengelo onderstreept.

Bedrijfsvoeringseffecten

Bij het instellen van een stimuleringsfonds (industrieel) erfgoed Hart van Zuid zal met name inzet vragen van de vakdisciplines monumentenzorg, stedenbouw, programmteam Hart van Zuid (m.n. ontwikkelmanager en ruimtelijke kwaliteit). Het zal daarbij vooral gaan om inzet bij spreekuur en beoordeling subsidie-aanvraag. Vooralsnog wordt uitgegaan dat dit binnen de bestaande formatie kan worden opgepakt. Het eerste jaar zal worden gemonitord wat dit aan tijdsinzet betekent.

23-NB-5.2 Presentatie en podium Beeldende Kunst

In januari heeft de raad het voorstel 3342783 - Onderzoek kunstopodium gewijzigd vastgesteld. Met het amendement "een permanente kunstzaal in de binnenstad" (3371133) is besloten de tijdelijke

middelen uit de cultuurnota structureel te maken (€ 75.000 voor 2023 en 2024, € 70.000 voor 2025 en verder) en dit budget tevens te verhogen voor de realisatie van de vaste locatie.

Verhoging budget in verband met huisvesting.

Voor de verhoging van het benodigde budget voor de huisvesting is de berekening die in het onderzoek is gemaakt de basis. De meerkosten van een permanente locatie t.o.v. wisselende locaties zijn geraamd om € 16.500. Om een organisatie te vinden die de activiteiten binnen een permanent kunstpodium zou kunnen coördineren en uitvoeren heeft de gemeente een subsidieregeling 'Presentatie Beeldende Kunst' opgezet. In mei vindt de beoordeling plaats van de subsidieaanvragen die hierop zijn binnengekomen. De verwachting is dat juni 2022 de organisatie bekend is. Met de organisatie die de subsidie gaat ontvangen, wordt het verdere traject om te komen tot structurele huisvesting vormgegeven.

Risico

Voor het realiseren van een permanent kunstpodium en de huisvesting daarvan, is het noodzakelijk om voor de lange termijn zekerheid van financiering te bieden. Beeldende kunst en cultuur in het algemeen worden gezien als een waardevolle bijdrage aan de programmering van de binnenstad en gelden als vliegwielen voor het gebied. Het niet voor de lange termijn borgen van het kunstpodium geldt als risico voor de programmering van de binnenstad.

Met het structureel verhogen van het budget (€ 16.500 voor 2023 en 2024, € 21.500 voor 2025 en verder) van de regeling "Presentatie Beeldende Kunst" wordt uitvoering gegeven aan het amendement "een permanente kunstzaal in de binnenstad" (3371133).

23-NB-5.4 Burgerpark Weusthag

In september 2020 heeft de raad in gestemd met het uitwerken van een aantal ambities rondom het Burgerpark Weusthag. Het betreft hier een uitwerking van een burgerinitiatief (raadsbesluit met zaaknummer 3131616). In de afgelopen periode is daar extern en intern op meerdere aspecten aan gewerkt. Dit heeft geleid tot een schetsontwerp voor de entree van het park en de directe omgeving en een schetsplan voor renovatie van het bestaande gebouw/de kinderboerderij en een uitbreiding met nieuwbouw plus aanpassingen aan het erf. Beide onderdelen vergen een investering van € 2 miljoen, gezamenlijk dus € 4 miljoen. Onderdeel van de opdracht betrof ook het "invulling geven aan de bijdrage educatie, participatie, zorg en arbeidsontwikkeling". Dit onderdeel is echter niet vormgegeven. Het betreft hier namelijk een nadere invulling van het inzetten van toekomstige (voorliggende) voorzieningen binnen het sociaal domein. De kinderboerderij zou hierbij een concrete locatie/invulling kunnen zijn. De strategische keuzes als spreiding over de stad, wijze van financiering en doelgroep rondom toekomstige voorzieningen hebben echter vertraging opgelopen. Deze zijn onderdeel van het beleidsprogramma sociaal domein. De raad is hierover bij brief (zaaknummer 3401420) geïnformeerd. Zolang we deze keuzes niet gemaakt hebben is het onmogelijk om de inzet van de kinderboerderij verder uit te werken. Daarom wordt e.e.a. voorlopig niet verder uitgewerkt en is het op p.m. gezet.

23-NB-5.5 Voorbereidingsbudget Sportnota 2024

Voorbereidingsbudget Sportnota 2024

Om iedere inwoner de kans te kunnen geven om (meer) te bewegen volgt er in 2024 een nieuwe sportnota. Er is onderzoek nodig om een invulling te geven aan het beleid. Het onderzoek wordt ingezet op de volgende onderdelen:

- Behoeftes voorzieningen binnen- en buitensport accommodaties, sportparken en gebiedsontwikkeling (incl. sporten in de openbare ruimte)
- Wensen en behoeftes van gebruikers en aanbieders
- Kwetsbare doelgroepen en zelfredzaamheid
- Data, ontwikkeling(en) en toekomstbestendigheid

Voor dit onderzoek is een bijdrage van € 40.000 nodig.

23-NB-6.1 Project versterken voorliggend

Gemeente en Wijkkracht geven samen uitvoering aan het project Versterken Voorliggend. De doelstelling is enerzijds dat meer inwoners algemene voorzieningen weten te vinden. Anderzijds is de doelstelling dat minder inwoners aangewezen zijn op maatwerk. Wij willen bovendien dat minder inwoners eenzaam zijn. Dit vergt een investering in de gehele keten. Van het eerste contact met inwoners in de wijk of bij het zorgloket, het organiseren van voldoende passend aanbod en voorzieningen in de wijken tot ondersteuning bij benutten daarvan. Het project versterken voorliggend draagt daar aan bij. Dit project wordt afgerond in 2022 met als resultaat drie wijkhuysen. In deze wijkhuysen kunnen kwetsbare inwoners terecht voor groepsgerichte activiteiten en ontmoeting, ondersteund door professionals en vrijwilligers.

Het effect hiervan is dat wij onze inwoners dichtbij huis, sneller en wellicht goedkoper van ondersteuning kunnen voorzien. Inzet van zorg en ondersteuning vanuit de maatwerkvoorzieningen wordt daarmee verminderd, uitgesteld of voorkomen.

Met het afronden van het project bereiken wij een mijlpaal. Daarna is het van belang dat wijkhuysen blijven draaien vanuit de reguliere dienstverlening van Wijkkracht. Benodigd budget is € 115.000 vanaf 2023 en willen dekken vanuit het budget 'Versterken Wijkteams' (nieuwe middelen vanuit het Rijk).

Het doorzetten van deze activiteiten kunnen wij niet los zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal en de Beleidsbegroting. Wij gaan evalueren en kijken of wij de doelen bereiken en of ze passen bij het transformatieplan. Daarom kiezen wij ervoor deze activiteiten voor nu incidenteel te blijven financieren tot eind 2023 en de besteding van de nieuwe middelen daarna opnieuw te bezien.

23-NB-6.2 Stadsbank Oost Nederland

Stadsbank gaat van procesgericht werken naar klant- en resultaatgericht werken. Meer aandacht voor de menselijke maat, niet iedereen is zelfredzaam. Verwachte resultaten zijn versnelling in het proces, minder uitval, duurzaam resultaat. Het dienstverleningsmodel moet hierop aangepast worden.

Gemeenten hebben keuze uit drie varianten:

- ontzorging
- hybride en
- basis.

De verwachting is dat Hengelo toe kan met de basisvariant, omdat de intake en de regie op schuldhulpverlening al bij de gemeente ligt. Hiermee is een verwacht jaarlijks bedrag van € 22.000 gemoeid. Bij de hybride en ontzorging variant gaat het om € 47.000 en € 88.000.

Wat wij met betere verbinding winnen is meer tijd voor de klant, minder uitval, versnelling in het proces. Hiermee verwachten wij op termijn minder kosten voor de gemeente in de bredere zin bij schuldhulpverlening maar wat ook doorwerkt op andere gebieden. Denk aan jeugdproblematiek en of WMO.

23-NB-6.3 Voortzetten pilot BSO+

In 2019 bleek door diverse signalen (o.a. van een ouder die heeft ingesproken op de politieke markt) dat er behoefte is aan buitenschoolse opvang voor kinderen met een specifieke begeleidingsvraag. Omdat wij in Hengelo geen passende BSO kennen, zetten wij als alternatief soms een zorgboerderij of BSO in van een jeugdhulpaanbieder. Dit is voor de gezinnen niet altijd wenselijk en voor de gemeente een kostbare aangelegenheid. Op twee kinderopvangorganisaties van Parbédie en Smalltsteps/Partou zijn we daarom in oktober 2020 twee pilots BSO+ gestart. Op twee locaties draait een BSO+ groep voor maximaal zeven kinderen per dag gedurende de school- en vakantieweken. Uit de evaluaties van Kennispunt Twente blijkt dat de BSO+ voorziet in een behoefte en een goedkoper

alternatief is dan de inzet van jeugdhulp, zoals een zorgboerderij of BSO gefinancierd vanuit de jeugdhulp. Ook blijkt dat er op deze schaal al sprake is van een positieve businesscase. Oftewel: de financiële baten zijn hoger dan de kosten. De BSO+ heeft ook neveneffecten op andere gebieden, ouders kunnen weer werken, ouders hebben meer aandacht voor broertjes en zusjes, het gezin draait weer 'normaal'. De BSO+ draagt bij aan het 'normaliseren', onderdeel van het Programma Sociaal Domein. BSO+ kinderen stromen door naar de reguliere BSO, er is minder zorginzet nodig, zorg kan soms worden afgeschaald.

Het doorzetten van deze activiteiten kunnen wij niet los zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal en de Beleidsbegroting. Daarom kiezen wij ervoor deze activiteiten voor nu incidenteel te blijven financieren tot eind 2023 en vragen we hiervoor budget van € 67.000 voor 2022 en € 150.000 voor 2023. Dit geeft geen garantie voor structurele financiering daarna, maar sluit het ook niet uit.

Dekking wordt gevonden binnen de beschikbare middelen op 'voorliggende voorzieningen jeugd'.

23-NB-6.4 Nazorg Detentie

In een eerdere bezuinigingsronde is de formatie voornazorg detentie weggesaneerd. In de veronderstelling dat deze taak integraal binnen het team Wmo opgepakt zou kunnen worden. Dit is per 1 januari 2022 financieel geëffectueerd. Het betreft echter een specifieke en wettelijke taak die onmogelijk te bewerkstelligen is met de huidige gesaneerde bezetting. Zeker met de inwerking treding van de Wet Straffen en Beschermen medio 2021. Binnen deze wet is nazorg detentie (warme overdracht richting gemeenten) verplicht. Daarom hebben wij in praktijk nog steeds een medewerker nazorg detentie, zonder financiële dekking. Goede nazorg heeft effect op de re-integratie van de gedetineerde in de maatschappij en daarmee met de veiligheid in de samenleving. Dit vraagt extra aandacht van gemeenten.

Om dit te kunnen (blijven) doen is 0,6 fte. schaal 9 noodzakelijk. Dit is € 44.000.

23-NB-7.1 Semi permanente kantoorunit inclusief openbaar toilet begraafplaats Deurningerstraat

Tot medio 2018 waren de medewerkers van de begraafplaats Deurningerstraat gedeeltelijk gehuisvest in het aangrenzende gebouw van Dela. Dit gedeelte werd gebruikt als kantoor voor de medewerkers en tevens als ontvangstruimte voor klanten die langskwamen voor vragen of voor het uitzoeken van een graf. Verder kon hier gebruik gemaakt worden van de toiletvoorzieningen.

Dela heeft in 2018 de huur opgezegd. Sindsdien zijn de medewerkers verhuisd naar de naastgelegen locatie 't Beukert. Met de opzegging van de huur is ook de openbare toiletvoorziening op de begraafplaats verdwenen.

De situatie die is ontstaan, blijkt verre van ideaal. Er is op de begraafplaats geen ontvangstruimte meer voor bezoekers die een graf komen uitzoeken. Bij slecht weer kan er wel worden uitgeweken naar de kantoorunit aan het Beukert, maar deze ruimte is niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten. Het komt geregeld voor dat mensen met een rolstoel of scootmobiel buiten in de regen moeten blijven wachten onder een paraplu. Ook is deze ruimte weinig representatief om gasten of (toekomstige) klanten te ontvangen.

Daarnaast krijgen we geregeld meldingen/klachten van bezoekers van de begraafplaats omdat er geen toiletvoorziening aanwezig is. Medewerkers van Gildebor merken dat bezoekers soms hun behoefte doen in een hoekje of in de bosjes op de begraafplaats.

Er is dringend behoefte aan een gebouw/unit op de begraafplaats aan de Deurningerstraat. Dit gebouw dient meerdere functies:

- kantoorruimte medewerkers Gildebor;

- ontvangstruimte voor bezoekers en nieuwe klanten;
- openbare toiletvoorziening voor gasten begraafplaats.

Een en ander zal positief bijdragen aan de uitstraling van de begraafplaats en mogelijk leiden tot meer klanten/begraffenissen (en daarmee inkomsten). De aanschaf van de kantoorunit in 2023 bedraagt € 95.000 en de kapitaallasten die hieruit voortvloeien bedragen jaarlijks € 6.000.

23-NB-7.2 Integrale gebiedsgerichte gezondheidspreventie

Op basis van sociaaleconomische statusscores van wijken krijgen 155 gemeenten extra middelen vanuit de decentralisatie-uitkering GIDS (Gezond in de Stad). Deze middelen zijn bestemd voor het aanpakken van gezondheidsachterstanden en het verbeteren van de gezondheid van risicogroepen. Wij zijn ook een GIDS-gemeente. Sinds 2017 ontvangen wij jaarlijks een bedrag van € 143.000 om gezondheidsachterstanden in onze stad aan pakken.

Eind 2022 eindigt het programma GIDS. De gemeente Hengelo zal de GIDS-uitkering vanaf 2023 niet meer ontvangen en de daaraan verbonden integrale, gebiedsgerichte preventieactiviteiten niet meer kunnen uitvoeren. Daarbij gaat het om € 120.000 voor de volgende activiteiten/ taken:

- Welzijn op recept, gebiedsaanpak en uitrol andere huisartsenpraktijk
- Gebiedscoördinator Gezondheid
- Coördinator JOGG
- Coördinatie schakelverpleegkundigen.

Wanneer dit geen doorgang kan vinden, zullen wij niet alleen onze ambities van ons gezondheidsbeleid moeten bijstellen, maar ook minder goed in staat zijn om vanuit gezondheid bij te dragen aan de invulling van de beleidsprogramma's 'vroeg signalering en preventie' en 'vormgeven toekomstbestendige voorliggende voorzieningen'. Met als mogelijk effect dat onze inwoners ongezonder worden, minder welzijn ervaren en mogelijk eerder/ meer een beroep doen op zorg en ondersteuning.

Het doorzetten van deze activiteiten kunnen wij niet los zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal en de programmabegroting (zie centrale thema Sociale stad, hoofdstuk 4). Daarom kiezen wij ervoor deze activiteiten voor nu incidenteel te blijven financieren voor 2023, ad. € 120.000. Dit geeft geen garantie voor structurele financiering daarna, maar sluit het ook niet uit.

23-NB-7.3 Gezonde start

Voor het vierde jaar op rij heeft de gemeente Hengelo extra impulsmiddelen 'Kansrijke Start' ontvangen. Met deze impulsmiddelen (zie www.kansrijkestartnl.nl) willen wij bereiken dat de eerste 1000 dagen van ieder kind zo goed mogelijk zijn, omdat deze cruciaal zijn voor een optimale ontwikkeling en hiermee kans op een goede toekomst.

Niet duidelijk is vooralsnog of wij ook voor 2023 en verder extra middelen ontvangen om alle inwoners van Hengelo een gezonde start te geven. Lokale coalities 'Kansrijke start' zijn belangrijk voor een goede ondersteuning van gezinnen in een kwetsbare situatie. In Hengelo hebben wij ons de afgelopen jaren hiervoor sterk gemaakt. Kansrijke start en het project 'Nu Niet Zwanger' (gericht op het voorkomen van ongewenste zwangerschappen bij de meest kwetsbare inwoners) zijn ingebed in onze lokale (gebiedsgerichte) gezondheids- infrastructuur en -beleid. Het zijn goede, effectieve en bewezen interventies.

Zonder deze interventies zullen er kinderen zijn die al vroeg in hun leven op 'achterstand' staan, kwa gezondheid en sociaal emotioneel. Wellicht moeten wij daar op latere leeftijd dan juist extra zorg- en ondersteuning inzetten.

Het doorzetten van deze activiteiten kunnen wij niet los zien van het opstellen van het transformatieplan sociaal en de Beleidsbegroting. Daarom kiezen wij ervoor deze activiteiten voor nu

incidenteel te blijven financieren voor 2023, ad. € 23.600. Dit geeft geen garantie voor structurele financiering daarna, maar sluit het ook niet uit.

23-NB-7.4 Stedelijk programma dementie

Eind 2022 eindigt het programma GIDS. De gemeente Hengelo zal de GIDS-uitkering vanaf 2023 niet meer ontvangen. Eén van de consequenties van deze maatregel is dat wij het stedelijk programma dementie – uitgevoerd sinds 2015 - niet meer kunnen bekostigen.

De raad vraagt in haar motie 'Dement vriendelijke gemeente' van 10 november 2021 (zaaknummer 3361449) het college te komen met een beleidsplan dementie vriendelijke gemeente waar in ieder geval de consequenties voor wonen, activiteiten aanbod en scholing is opgenomen. Dit plan moet uiterlijk in april 2023 aan de raad voorgelegd worden, zodat het een onderdeel kan worden van de Zomerbrief en Beleidsbegroting 2024-2027.

Ter overbrugging stellen wij voor incidenteel € 26.000 voor 2023 beschikbaar te stellen om het stedelijke programma dementie in 2023 te kunnen continueren. Om van daaruit voor te sorteren op eventueel vervolg per 2024.

Komt er geen plan, dan is het lastig dementie goed en in samenhang met andere zaken op te pakken. Met als gevolg dat mantelzorgers overbelast raken, wij niet (tijdig) de juiste voorzieningen hebben om demente inwoners te ondersteunen en zij meer op straat zullen dwalen.

23-NB-7.5 Invoering biobox

Vanaf ultimo 2023 zijn gemeenten vanuit de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (Wijzigingsrichtlijn 2018/851/EU) verplicht om ook bij hoogbouw bioafval gescheiden in te zamelen. Vorig jaar is in een raadsbrief (zaaknummer 3242798) aangegeven dat de raad uiterlijk in de zomer van 2023 een scenario moet kiezen hoe we dit in Hengelo gaan vormgeven. Voorstel is om net als in Enschede en Borne te kiezen voor de biobox.

De biobox bestaat uit een metalen behuizing met daarin een minicontainer van 240 liter. Aan de bovenkant is een inwerptrommel geplaatst met een inhoud van 10 liter. Huishoudens kunnen zo regelmatig kleine hoeveelheden etensresten wegbrengen. De box is net als de ondergrondse restafvalcontainers voorzien van een toegangssysteem.

Op basis van ervaringen in Enschede zijn in Hengelo naar schatting 175 bioboxen benodigd om alle hoogbouw huishoudens mee te kunnen bedienen. De jaarlijkse lasten (leasekosten en inzamelkosten) bedragen € 300.000. De eenmalige projectkosten voor voorbereiding en plaatsing bedragen € 150.000. Wij verwachten de biobox per 1 juli 2023 in te kunnen voeren. De exploitatielasten in 2023 bedragen dus € 150.000.

In Hengelo kennen wij een variabel tarief per aanbieding van GFT. Voor de biobox zal een nieuw variabel GFT-tarief worden ingevoerd. Naar rato van het huidige tarief voor de GFT-container (€ 2,00/240L) bedraagt het nieuwe tarief voor gebruik van de biobox € 0,08 per aanbieding. Op grond van 75% deelname verwachten wij € 94.000 aan opbrengsten uit dit tarief. De overige kosten van € 206.000 dienen te worden gedekt uit het vaste tarief. Dit komt neer op € 5,40 per huishouden. Met de invoering van de biobox wordt het project van de voedselfiets beëindigd. Dit levert een besparing van € 50.000 op. Deze is reeds in de begroting verwerkt.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Met de biobox worden alle huishoudens in de gelegenheid gesteld om etensresten gescheiden aan te kunnen bieden. Hoogbouw huishoudens hebben tot op heden die mogelijkheid alleen bij de voedselfiets.

23-NB-7.6 Afvalbalie

In 2021 is in Hengelo de afvalbalie als proef gelanceerd. De afvalbalie is een mobiel inzamelpunt van Twente Milieu dat rouleert langs verschillende plekken in de stad. Uit een evaluatie van Twente Milieu blijkt dat de afvalbalie voorziet in een behoefte. Het is een stuk service naar inwoners, die zo hun grof afval laagdrempelig in de eigen wijk kunnen wegbrengen.

Wij stellen voor de afvalbalie in 2023 nog te verlengen en het eventueel structureel maken van deze ontwikkeling te betrekken bij een bredere discussie omtrent afvalinzameling. Voor 2023 stellen wij op grond van de ervaringen uit de proef voor 10 locaties te gebruiken, geconcentreerd bij winkelcentra en milieupleinen. Uitgaande van 100 dagen per jaar bedraagt de exploitatielast voor 2023 € 150.000. Omdat wij deze last op dit moment niet bij de inwoners in rekening willen brengen stellen wij voor deze kosten eenmalig uit de voorziening Afval te dekken.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De afvalbalie is een service verhogende maatregel voor onze inwoners. Het is een laagdrempelige voorziening in de wijk. Daarnaast is het een informatiepunt waar inwoners voorlichting kunnen krijgen over afvalscheiding.

23-NB-7.7 Duurzaamheid

In paragraaf 4.5 hebben we kort beschreven welke opgave er ligt op het gebied van duurzaamheid. De transitie naar een energieneutrale en klimaatbestendige stad is een complexe en veelomvattende opgave die zich uitstrekt over de komende decennia. Landelijk hebben we daarover afspraken gemaakt in het klimaatakkoord. In lijn daarmee hebben we lokaal de ambities in ons collegeprogramma en in beleid vastgelegd of zijn voorstellen daartoe in voorbereiding. We werken toe naar een Hengelo zonder energiearmoede en we zijn uiterlijk in 2050 klimaatneutraal en energieneutraal.

Dit alles brengt een veelheid van taken met zich mee op verschillende gebieden, zoals de opwek van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie, klimaatverandering en -adaptatie, (emissievrije) mobiliteit en circulariteit. Daarnaast speelt de dynamiek van de veranderende samenleving een grote rol, waardoor we te maken hebben met (snelle) veranderingen in ambities en taken. Denk hierbij aan de stijgende energieprijzen, het Fit for 55 pakket vanuit Europa of de nieuwe ambities vanuit het Rijk. Hoewel wij het belang en de noodzaak onderschrijven en ons daar ook voor inzetten, zien wij echter wel een spanningsveld tussen de (langjarige) opgave en de beschikbare capaciteit en middelen. Het rapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB 2021) over de uitvoeringslasten van het klimaatakkoord geeft hierover ook een duidelijk signaal af.

We zijn van mening dat we nieuwe taken van het rijk alleen kunnen oppakken als daarbij ook het benodigde budget meekomt. Mede naar aanleiding van het ROB-rapport, heeft het kabinet middelen vrijgemaakt voor de uitvoering van het klimaatakkoord door lagere overheden.

In de meicirculaire is voor 2022 een bedrag van bijna € 479.000 opgenomen (Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Klimaatakkoord). Daarmee is er dekking voor een deel van de bovengenoemde uitvoeringslasten voor de taken. Dit bedrag hebben wij in de begroting 2022 verwerkt. Wij realiseren ons daarbij dat we nog in de aanloop zitten en dat mogelijk niet alle middelen dit jaar worden gebruikt. In dat geval zullen wij een voorstel doen voor budgetoverheveling naar 2023.

Door de VNG zijn principeafspraken met het Rijk gemaakt over de uitvoeringsmiddelen voor de komende jaren. Inzet van die afspraken is dat de landelijke middelen in de periode tot 2026 oplopen, met een doorkijk naar 2030. Hoewel de bedragen voor Hengelo voor 2023 en verder nog niet bekend zijn, verwachten wij dat we (minimaal) eenzelfde bedrag als in 2022 zullen ontvangen (€ 479.000).

We staan voor een uitdaging die we met veel inzet aangaan en we weten dat het nu op handelen aankomt.

Om dit concreet te maken komen we met een voorstel waarin we aangeven welke ambities en

doelstellingen we de komende periode gaan oppakken. Daarbij realiseren we ons dat we focus moeten aanbrengen en keuzes moeten maken. Want hoewel het beschikbaar komen van de rijksmiddelen een goede stap in de richting is, weten we ook dat deze onvoldoende zijn om aan al onze taken en ambities te kunnen voldoen. Mogelijk komen we dan ook bij u terug met een verzoek voor extra middelen.

Vooruitlopend op dit voorstel geven we wij vast een eerste inzicht in onze denkrichting voor wat betreft taken en acties. Op basis van deze eerste globale plannen geven wij ook een indicatie van de kosten die, naar verwachting, daarmee gemoeid zijn:

1. Stimulering energie besparen
We stellen een stimuleringsplan energie besparen op. Hierin nemen we acties en maatregelen op, waarmee we actief inwoners informeren, adviseren en stimuleren op het gebied van energiebesparing. We denken bijvoorbeeld aan een actieteam dat bij de inwoners aan huis komt, om gericht en onafhankelijk advies te geven. Kostenindicatie: € 366.000
2. Opwekking duurzame elektriciteit
We gaan aan de slag met de realisatie van duurzame opwek van elektriciteit met zon en wind, zoals vastgelegd het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie. Het gaat om het stimuleren van zon op dak en de complexe processen rond de vergunningverlening en realisatie van zonnevelden en windturbines. Zorgvuldige participatie is daarbij voorwaarde. Om aan de opgave voor 2030 te voldoen moeten we vóór 2025 vergunningen verlenen. Kostenindicatie € 212.000
3. Wijkgerichte aanpak warmtetransitie
De warmtetransitie zal komende jaren vorm krijgen in wijkgerichte aanpak. In 2030 moeten in Hengelo zo'n 13.000 woningen zijn verduurzaamd. Welbions heeft hiervan een deel in beheer. Wij willen als eerste aan de slag met het Twentekanaal en de verschillende wijkaanpakken in samenhang met de projecten van Welbions opzetten en koppelkansen benutten. Kostenindicatie € 200.000 voor 2023 oplopend in de komende jaren i.v.m. de aanpak van meerdere wijken.
4. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Mede gezien de gestegen energiekosten hebben wij de ambitie om het gemeentelijk vastgoed versneld te verduurzamen (gasloos, zonnepanelen, isolatie) Kostenindicatie € 112.000
5. Participatie & communicatie
Zoals aangegeven in ons collegeprogramma moet participatie versterkt worden. Vanwege de invloed op de samenleving en omgeving is dat zeker voor duurzaamheid van groot belang. De complexe processen rond de opwek van duurzame energie en de warmtetransitie vragen dan ook een zorgvuldige invulling van het participatietraject. Kostenindicatie € 160.000.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De maatschappelijke, fysieke en ruimtelijke impact van de energietransitie zijn groot. Verduurzaming van (slecht geïsoleerde) woningen draagt bij aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot, de oorzaak van de klimaatverandering. Een direct maatschappelijk belang is dat het een verlaging van de energiekosten oplevert, wat een gunstig effect heeft op de financiële situatie van inwoners, zeker nu de energieprijzen enorm zijn gestegen. Onze inzet moet ertoe bijdragen dat armoede als gevolg van stijgende energierekeningen de komende jaren beperkt wordt. En met deze aanpak dragen we bij aan het onafhankelijk worden van fossiele brandstoffen en daarmee ook aan de import daarvan uit Rusland. Door de wijkgerichte aanpak kunnen we tegelijkertijd ook andere vraagstukken integraal aanpakken. De wijkgerichte aanpak voor het Twentekanaal maakt onderdeel uit van de transitie naar aardgasvrij zoals beschreven in de Transitievisie Warmte. De aanwezigheid van de bronnen en de afnemers op korte afstand van elkaar en de combinatie van woningen en bedrijven (grootverbruik) maken dit een uitdagende opgave die een belangrijke bijdrage levert aan de reductie van CO₂-uitstoot in Hengelo.

Duurzame elektriciteitsopwekking doen we zoveel mogelijk op daken, parkeerplaatsen en gevels. Dat is echter niet voldoende om invulling te geven aan onze doelstellingen. Daarvoor zijn ook windturbines en zonnevelden nodig. Naast de ruimtelijke impact heeft dat ook effect op de leefomgeving, flora en fauna van Hengelo. Er wordt een regionale omgevingseffectrapportage

opgesteld om dit in kaart te brengen voor een goede afweging. Daarnaast moet de elektriciteitsinfrastructuur worden verzwaaard, wat ook gevolgen heeft.

De opgaven uit het klimaatakkoord hebben veel impact, denk aan windturbines, zonnevelden en aardgasvrij maken. We zien dan ook de nodige weerstand als reactie hierop. Dit vraagt om een zorgvuldige aanpak en een open houding. Participatie is daarbij een belangrijke factor, waarbij inwoners en andere betrokkenen intensief worden meegenomen in de processen. Om de duurzaamheidsdoelen te behalen is het vergroten van draagvlak essentieel. Participatie gaat niet alleen over meepraten, maar vooral ook over meedoen. Inbreng in de vraagstukken, meedenken over oplossingen en betrokkenheid bij het resultaat (denk bijvoorbeeld aan lokaal eigenaarschap) zijn daarbij cruciaal.

23-NB-8.1 Programmabudget Hart van Zuid

Hart van Zuid is volop in ontwikkeling. Samen met marktpartijen en andere stakeholders transformeren we dit gebied naar een levendig en uniek stadsdeel. De afgelopen jaren hebben we als gemeente belangrijke voorzieningen en verbindingen gerealiseerd. Het uiteindelijke resultaat en succes van Hart van Zuid valt of staat echter bij de periode die nu komen gaat. Want het zijn de mensen die in het gebied wonen, werken en ontmoeten die ervoor gaan zorgen dat het stadsdeel ook echt gaat leven. We zien dat de werkzaamheden in Hart van Zuid steeds meer van kleur verschiepen. Waar we voorheen bezig waren met de realisatie en uitvoering van de grondexploitatieprojecten, zien we dat onze taak steeds meer verschuift naar het aanjagen, faciliteren en regisseren van de ontwikkelopgave. Dit constateerden we al eerder. Er is daarom in de Kadernota 2020 een budget programmasturing Hart van Zuid beschikbaar gesteld. Dit budget bedraagt vanaf 2022 € 55.000 per jaar, maar is niet toereikend. Dat heeft te maken met een aantal ontwikkelingen:

- **nieuwe en kansrijke initiatieven vanuit de markt**

In Hart van Zuid dienen zich nieuwe vraagstukken en kansen aan. Zoals bijvoorbeeld de nieuwe invulling van het KMS terrein en Lansinkveste, waar de oorspronkelijke industriële zware bedrijvigheid is vertrokken. Gelet op het belang van deze locaties voor de ontwikkeling van de stad en Hart van Zuid en vanuit regionaal perspectief bezien, de Spoorzone Hengelo-Enschede, is het wenselijk dat de gemeente mede de regie voert op de visieontwikkeling van deze gebieden. Er spelen meerdere belangen op verschillende schaalniveaus. De gemeente moet hierbij kunnen sturen op het maatschappelijke en stadsbrede belang. Dat vraagt extra inzet.

- **meer inzet om ruimtelijke kwaliteit te kunnen borgen**

De geleidelijke en gefaseerde gebiedsontwikkeling van Hart van Zuid wordt gekenmerkt door een hoge ruimtelijke kwaliteit. Bij het vaststellen van de geactualiseerde ontwikkelkaart (2021) heeft de gemeenteraad dit nogmaals onderstreept. Zowel de structuur van het gebied, de bebouwing, het raamwerk voor de openbare ruimte als de verbindingen moeten op orde zijn. Daarbij heeft de gemeenteraad het afgelopen jaar aanvullend aandacht gevraagd voor het industriële erfgoed, als belangrijk uitgangspunt voor de verdere uitwerking van de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van het gebied. De deelgebieden worden ontwikkeld door verschillende marktpartijen. Het Supervisie team adviseert en denkt mee met de ontwikkelaars en borgt op die manier de ruimtelijke kwaliteit per deelgebied en de verbinding daartussen. Dat vraagt in 2022 en in de komende jaren extra capaciteit en inzet.

- **meer aandacht en ambitie op verbinding Binnenstad en Hart van Zuid**

De omgevingsvisie Binnenstad-Hart van Zuid is in voorbereiding. Hierin wordt de ontwikkeling van beide gebieden en de onderlinge samenhang beschreven. We hebben de ambitie om de Binnenstad en Hart van Zuid meer met elkaar te verbinden met als doel een kruisbestuiving tussen beide gebieden te realiseren. Ook dat vraagt extra inzet.

- **meer reuring en tijdelijke initiatieven om doelgroep nu al te lokken**

De ontwikkeling van het gebied gaat fasegewijs en is niet van de een op de andere dag klaar. Dat vraagt extra inzet op een goede positionering van Hart van Zuid. We willen de beoogde doelgroep nu al kennis laten maken met het gebied en mensen warmkrijgen en warmhouden voor Hart van Zuid. Onder de noemer 'Placemaking' willen we met behulp van de juiste activiteiten, (tijdelijke) invulling en gerichte marketing de beoogde doelgroep al verleiden om naar het gebied te komen.

Vanaf juli 2021 hebben we samen met de marktpartijen een Placemakingmanager aangesteld. Zij coördineert tijdelijke initiatieven en legt verbindingen en contacten. Samen met de marktpartijen

wordt gekeken welke initiatieven aansluiten bij de gekozen identiteit van Hart van Zuid en op welke wijze deze gefaciliteerd en ondersteund kunnen worden. In eerste instantie zijn we ervan uitgegaan dat we faciliteren en ondersteunen door ruimtes, gronden en faciliteiten beschikbaar te stellen. De energie bij verschillende initiatiefnemers en partijen is volop aanwezig. Inmiddels is er een mooi netwerk opgebouwd en zien we volop kansen. Maar we zien ook knelpunten. Vanuit HvZ is er op dit moment geen budget beschikbaar voor programmering. We hebben het afgelopen jaar gemerkt dat initiatieven die kunnen bijdragen aan de gewenste 'reuring' in het gebied vaak een (financieel) zetje in de rug nodig hebben. We sluiten aan bij de verschillende initiatieven en initiatiefnemers die zich nu al 'roeren' in Hart van Zuid, maar zijn niet actief op zoek gegaan naar potentiële initiatiefnemers en organiseren ook zelf geen activiteiten.

We merken dat we met deze werkwijze tegen grenzen aanlopen en dat we op deze manier onvoldoende reuring bewerkstelligen. Daarom stellen we voor om, vergelijkbaar met de subsidie Bruisende Binnenstad, de komende vier jaar binnen het programmabudget HvZ extra middelen in te zetten voor placemaking in Hart van Zuid. Daarmee kunnen we activiteiten en evenementen ontplooiën, initiëren en ondersteunen en ook de inhuur van een placemakingmanager voor de komende jaren garanderen. Dit budget zal worden ingezet als een vorm van cofinanciering naast hetgeen initiatiefnemers en marktpartijen inbrengen. Met inzet van dit budget willen we ook stappen zetten in de betrokkenheid van de omgeving en nieuwe buurtbewoners.

Er wordt in 2023 een bedrag van € 160.000 aangevraagd, in 2024 € 145.000 en vanaf 2025 structureel € 130.000.

23-NB-8.2 Opkoopbescherming

Op 21 juni 2022 heeft de politieke markt plaatsgevonden over de voor- en nadelen van een opkoopbescherming. Als het college er voor kiest om een opkoopbescherming in te voeren zal dit via een Huisvestingsverordening ingaan per september 2022. Hier is budget voor nodig. Omdat het traject van de opkoopbescherming parallel loopt aan de Zomerbrief, wordt dit format 'opkoopbescherming' hierin meegenomen, vooruitlopend op een eventueel positief collegebesluit over de opkoopbescherming.

Om een opkoopbescherming in te voeren zal een Huisvestingsverordening opgesteld worden waarin de uitgangspunten van deze opkoopbescherming zijn vastgelegd. Ook moet er een vergunningstelsel met ruimte voor handhaving worden ingericht. De eenmalige kosten hiervan zijn € 10.000 om het vergunning systeem digitaal in te richten. Een opkoopbescherming zal worden ontweken met schijnconstructies. Handhaving hierop is intensief. Middelgrote gemeenten becijferen dat de kosten van handhaving rond de € 65.000 per jaar liggen. Dit bestaat uit 0,75 FTE extra: 0,5 FTE voor een handhaver die controleert of er niet in strijd met de vergunningplicht wordt gehandeld, en 0,25 FTE voor een juridisch medewerker die handhavingszaken en bezwaar- en beroepsprocedures behandelt.

Complicerende factor is dat gezien de krappe arbeidsmarkt, het op dit moment de nodige tijd kost om een gekwalificeerde vergunningverlener aan te trekken. De leges zullen rond de € 500 per vergunning gaan bedragen. Bij overtreding kan de gemeenteraad een bestuurlijke boete vaststellen ter grootte van maximaal € 82.000 (art 23 lid 4 WvSR, vijfde categorie).

Het is zeer de vraag of een opkoopbescherming wel het juiste middel is om de woningmarkt in Hengelo gezonder te maken. Onderstaand zijn de voor- en nadelen op hoofdlijnen opgesomd.

Voor- en nadelen van een opkoopbescherming

Voordelen	Nadelen
Het kan koopstarters en middeninkomens helpen op de woningmarkt.	Via de maatregelen in de Nationale woon- en bouwagenda en de stijgende hypotheekrente daalt het rendement en de interesse in buy-to-let.
Het kan voorkomen dat beleggers de woningprijzen verder opdrijven.	Het bovenliggende probleem is een woningtekort, een opkoopbescherming draagt niet bij aan de beschikbaarheid van woningen.
Het kan voorkomen dat betaalbare woningen worden gezien als beleggingsobject.	Investerders op de woningmarkt spelen in Hengelo een beperkte rol, maar voorzien wel in een belangrijke behoefte aan middendure huurwoningen.
Door het vergunningstraject komt er meer grip op de woningmarkt.	Op basis van de 'parapluherziening wonen' is kamerverhuur al gereguleerd.
Als Hengelo geen opkoopbescherming invoert en andere gemeenten wel, kunnen investeerders uitwijken naar Hengelo	De onderbouwing van de regeling in Hengelo is niet waterdicht. Er is geen onderbouwing te geven dat starters van de woningmarkt worden verdrukt door investeerders. Dit kan leiden tot beroepsprocedures.
	Een opkoopbescherming vergt een kostbaar en intensieve vergunning- en handhavingssystematiek.
	Investerders stimuleren ontwikkelingen in de (binnen)stad. Door een opkoopbescherming worden deze ontwikkelingen afgeremd.
	De regeling is vooralsnog tijdelijk en wordt na vijf jaar geëvalueerd.
	De regeling geldt alleen voor nieuwe transacties. Situaties die langer dan een half jaar bestaan blijven in stand.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Er is een grote maatschappelijke wens om een opkoopbescherming. Het is echter zeer de vraag of een opkoopbescherming wel het juiste middel is om de woningmarkt in Hengelo gezonder te maken. Complicerende factor daarbij is dat gezien de krappe arbeidsmarkt, het op dit moment de nodige tijd kost om een gekwalificeerde vergunningverlener aan te trekken.

23-NB-8.3 Vitale Binnenstad

Op 22 maart jongstleden heeft het college het Actieplan voor een Vitale Binnenstad 2022-2026 vastgesteld. In dit actieplan is vastgelegd welke acties in deze periode worden voorzien om de vitaliteit van de binnenstad voor de toekomst te verbeteren en vast te houden.

De investeringen die waren opgenomen in het Integraal Actieplan Vitale Binnenstad 2017-2021 zijn allemaal uitgevoerd of reeds voorzien van een uitvoeringskrediet. Hieruit is gebleken dat er nog middelen over zijn gebleven. Deze middelen zijn teruggevloeid naar de algemene dienst middels deze Zomerbrief.

Een vitale binnenstad is een essentieel onderdeel van het bereiken van de doelen uit de stedelijke koers. Om een vitale binnenstad te bereiken is in de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het kernwinkelgebied. De Enschedesestraat en Burgemeester Janssenplein zijn heringericht, het Marktplaatsplein en omgeving zijn in uitvoering en de omgeving van de Lambertusbasiliek inclusief de sloop van de Lambertuspassage komt op korte termijn in uitvoering. Daarnaast zijn vele andere acties uitgevoerd en wordt het wonen in de binnenstad versterkt.

Met al deze acties is de binnenstad vitaler geworden, maar we zijn er nog niet. Om ervoor te zorgen dat deze investeringen een duurzaam effect hebben op de stad is het ook in de komende jaren nodig om te investeren in de binnenstad. Hierbij zal de aandacht meer worden gericht om de transformatiegebieden en op de verbindingen met Hart van Zuid en de spoorzone. Daarnaast zal in de komende jaren ook worden ingezet op de uitvoering van het plan bereikbare binnenstad met systemen voor toegangsregulatie en versterking fietsparkeren. Zonder deze investeringen is het niet mogelijk om de voorgestane transformatie van winkelgebieden naar woongebieden te realiseren en daar ook de klimaatadaptatie voor elkaar te krijgen. Naar verwachting zullen daar investeringen ter

grootte van zo'n € 7,5 miljoen voor nodig zijn, die uiteindelijk leiden tot structurele kapitaallasten van € 350.000. Voor het voortzetten van de bestaande programmaorganisatie en daaraan gekoppelde programmalijnen zijn geen extra middelen nodig.

Het programma binnenstad heeft zich in de afgelopen jaren bewezen als een succesvolle manier van focus aanbrengen op de belangrijkste opgaven van de gemeente. De waardering en trots van de Hengeloërs voor en op de binnenstad is sterk gestegen en de leegstand is afgenomen. Ook de waardering van ondernemers en andere overheden als de provincie voor Hengelo is door deze aanpak en door de geboekte resultaten sterk toegenomen. Dit moeten we vasthouden in de komende jaren. Ook zien we de particuliere investeringen in de stad hierdoor enorm stijgen. Cruciaal is dat we de ingezette lijn vasthouden en consistent beleid laten zien om partijen aan ons te blijven binden.

De provincie trekt samen met ons op en ook de binnenstadspartners. Door het vertrouwen dat de gemeente in de afgelopen jaren heeft gewekt is de multiplier aan private investeringen inmiddels een factor 10.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Zie integraal actieplan.

23-NB-9.1 Programma Digitale Transformatie

Inleiding

De gemeente Hengelo wil dit jaar starten met het programma Digitale Transformatie. Bij Digitale Transformatie is het belangrijk dat de gemeente nieuwe rollen gaat vervullen, zoals die van trendwatcher, facilitator en (co-)ondernemer. De gemeente ziet ontwikkelingen aankomen, gaat daar proactief mee aan de slag, samen met bewoners en bedrijven.

Om een invulling te kunnen geven aan bovenstaande rollen, moet de gemeentelijke organisatie veranderen. Deze organisatieveranderingen hebben als doelstelling om de organisatie wendbaarder en pro-actiever de samenleving te laten bedienen.

De aandachtsgebieden waar het programma Digitale Transformatie zich op zal focussen zijn:

1. Aanjagen/ stimuleren van ondernemerschap – focus op digitale ondernemers en ecosystemen
2. Verjonging van bevolking – door verbeteren van werken en leefbaarheid
3. Digitale Inclusiviteit – digitaal als vanzelfsprekend in leven, werken en mobiliteit
4. Sociale Inclusiviteit – maatschappelijke betekenis
5. Data en informatie – het nieuwe kapitaalgoed
6. Digitale technologieën en oplossingen – meer, betere en betekenisvolle inzet van digitale technologieën
7. Organisatieverandering – digitaal georiënteerd maar wel mensgericht

Programmatische aanpak

Zoals geschetst is het noodzakelijk om met bovenstaande aandachtsgebieden aan de slag te gaan. Dit vergt een gedegen programmatische aanpak. Binnen onze organisatie is een eerste verkenning gedaan hoe we dit programma vorm en inhoud kunnen gaan geven. Het programma Digitale Transformatie is opgedeeld in 2 fases:

- Fase 1: "2022" staat in het teken van het komen tot een heldere visie en raamwerk t.b.v. Digitale Transformatie. We doen onderzoek (leren) en sluiten aan op bestaande ontwikkelingen om zo op korte termijn resultaten (quick wins) te boeken. Door aan te sluiten bij lopende programma's en projecten kunnen de aspecten van Digitale Transformatie meteen in de praktijk worden getoetst. Aan de ene kant geeft dit verdiepend inzicht om te komen tot een zo volledig mogelijke visie op Digitale Transformatie met het bijbehorende programma voor 2023 en verder, aan de andere kant geeft dit

inzicht in wat wel of niet werkt in de praktijk. Deze positieve resultaten kunnen dan meteen geïmplementeerd worden in de lopende organisatie.

- Fase 2: “2023 en verder” staat in het teken van doorlopende ontwikkeling en uitvoering van het programma Digitale Transformatie. Vanaf dit moment moeten we er ook echt extra geld en capaciteit voor vrij gaan maken om alles wat in Fase 1 is bedacht ook echt in de praktijk te gaan brengen.

Inzet

Om de digitale transformatie succesvol te implementeren en verder uit te rollen is extra geld en menskracht noodzakelijk. 2022 wordt gebruikt om het programma verder vorm te geven en uit te werken. Op dit moment denken wij vanaf 2023 €375.000 per jaar extra nodig te hebben om echt aan de slag te kunnen met dit belangrijke thema. Deze middelen zijn hoofdzakelijk nodig voor extra personele inzet, naar verwachting structureel 3 FTE. Wij vinden het belangrijk dat binnen de drie domeinen (Sociaal, Fysiek en Bedrijfsvoering) voor dit onderwerp exclusief een inzet beschikbaar is. De focus ligt dus op het financieren van de bemensing van het programma. Daarnaast willen we enige innovatieruimte hebben. Uiteraard is meer geld benodigd om Digitale Transformatie vorm te geven. We kiezen er echter voor om aan te sluiten bij bestaande projecten. Eventueel extra benodigde financiële middelen worden per project of initiatief in kaart gebracht en financiële borging voor gezocht.

Kunnen we als gemeente besluiten om de hele Digitale Transformatie aan ons voorbij te laten gaan? Zaken worden tenslotte al door het bedrijfsleven opgepakt en opgelost. Het probleem is echter dat het bedrijfsleven zich focust op omzet en winst en niet specifiek op de maatschappij en het dienen van het algemeen belang. Is het hoofddoel als gemeente niet juist het dienen van het algemeen belang en daarbinnen het beschermen van de inwoners in de maatschappij? Digitale Transformatie is dus een kans om als gemeente relevant te blijven en publieke waarde te blijven creëren. We kunnen het momentum nu gebruiken en ervoor zorgen dat het ons niet overkomt en reactief moeten acteren.

Illustratie van de noodzaak

Aan de hand van een drietal concrete voorbeelden die reeds binnen de gemeente Hengelo hebben plaatsgevonden alsook voorbeelden waarvan nu al duidelijk is dat ze gaan spelen binnen Hengelo maken wij inzichtelijker welke veranderingen noodzakelijk zijn en waarom hier door Hengelo in geïnvesteerd moet worden en waarom dit leidt tot het alloceren van extra capaciteit. De uitwerking van deze voorbeelden is te vinden via deze link. Om een beeld te geven is hieronder van twee voorbeelden een korte samenvatting opgenomen.

Flitsbezorgers

In Hengelo is de flitsbezorger FLINK al aanwezig. Zoals bij vele andere darkstores hebben verschillende buurtbewoners geklaagd over geluidsoverlast, ruimteoverlast en overlast vanwege de drukte die een darkstore met zich meebrengt. De gemeente heeft rondom flitsbezorgers op 09/03/2022 een Voorbereidingsbesluit Flitsbezorgdiensten genomen. De notitie is erop gericht om de Hengelose stadskern te beschermen tegen darkstores door een nieuw paraplu (bestemmings-) plan te maken. Met deze notitie volgt de gemeente Hengelo hetzelfde pad als alle andere gemeenten in Nederland, maar gezien het bovenstaande is de vraag of een andere benadering niet beter is.

Om zo'n probleem pro-actief, tijdig en structureel te kunnen benaderen zal de gemeente Hengelo de rollen van trendwatcher, facilitator, (co-)ondernemer en wetgever moeten gaan aannemen. Rollen die gekwalificeerd kunnen worden als extra rollen bovenop het al bestaande takenpakket van de gemeente. Als we vervolgens een ecosysteem benadering hanteren, kijken we naar welke partijen betrokken zijn bij deze uitdaging. Door zo te kijken wordt duidelijk dat de gemeente Hengelo, de flitsbezorger, de verhuurder van het pand, de buurtbewoners en de klanten die gebruikmaken van de flitsbezorgers allemaal een belang hebben. Om een andere kijk, nieuwe benadering te vinden van de huidige darkstore problemen, zouden de verhuurder, de flitsbezorger en de omwonende buurtbewoners als partijen gevraagd kunnen worden om met de gemeente gezamenlijk aan een

oplossing te werken Om bovenstaande belangen op een rij te krijgen en te komen tot een gewenste oplossing is geen eenvoudige uitdaging.

E-steps

Naast Ierland, is Nederland het enige land in Europa waar niet alle E-steps op straat mogen. Het RIVM heeft al goedkeuring gegeven aan een aantal E-steps die in het Nederlands verkeer op de weg gebruikt mogen worden en rond 1 januari 2023 wordt in Nederland een nieuwe wetgeving rondom deze voertuigen verwacht. Daar waar de steps al zijn toegelaten worden ze ook ingezet als deelvoertuig, in eerste als de oplossing om auto's uit de binnenstad te weren. Na verloop van tijd kwamen er problemen boven water. Er waren zo veel E-steps waardoor; 1) ze overlast bezorgen in de openbare ruimte doordat ze te pas en te onpas overal op trottoirs en voor ingangen geplaatst worden, 2) het aantal verkeersongelukken is toegenomen, ook in steden waar een goede infrastructuur voor fietsen aanwezig is, 3) de druk op BOA's om boetes te schrijven is toegenomen doordat de vaak relatief jonge en minder ervaren verkeersdeelnemers (16-18 jaar), en 4) de huidige verkeersregels niet alle verkeersovertredingen afdoende dekken die dit nieuwe voertuig met zich meebrengt, zoals meer dan 1 persoon op de step of een zware lading vervoeren. Daarnaast is de wijze waarop het verhuur van de deelsteps meestal wordt afgerekend niet altijd beschikbaar voor alle groepen van de samenleving.

Om deze ontwikkelingen voor te kunnen zijn, zal de gemeente als trendwatcher moeten gaan functioneren, en tijdig met de verschillende deelstepbedrijven en belanghebbenden om de tafel gaan zitten en integraal moeten kijken hoe zij om willen gaan met, en sociale toegankelijkheid borgen van, alle nieuwe deelvoertuigen (scooters, E-steps), aangezien beide soorten voertuigen gebruik gaan maken van de openbare ruimte. De kans dat er overlast gaat ontstaan en verkeersongelukken zullen plaatsvinden zal toenemen met de populariteit van deze nieuwe vervoersmiddelen.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De Digitale Transformatie voor gemeente Hengelo is complex en vraagt structurele aandacht én structureel budget voor bemensing. We zullen een actieve rol moeten spelen om onze inwoners van dienst te kunnen blijven in de toekomst. Om dit te kunnen bewerkstelligen moeten we als organisatie veranderen en investeren zodat we kunnen blijven anticiperen op toekomstige veranderingen in de samenleving. Dit vraagt dat we nieuwe rollen en functies moeten creëren. Mogelijk dat op termijn andere functies komen te vervallen, maar voor de komende paar jaar zal "oud naast nieuw" blijven bestaan en is een extra investering benodigd.

Het programma Digitale Transformatie draagt daarmee bij aan:

- het verkleinen van de afstand tussen inwoner en gemeente Hengelo
- toename van tevredenheid van inwoners door ze altijd in het midden van het gemeentelijk ecosysteem te plaatsen
- het vergroten van vertrouwen in de lokale overheid
- groei van ambtelijke medewerkers tot professionele dienstverleners met de leidende motieven als fundament (betrouwbaar, persoonlijk, duidelijk en respectvol)
- een optimale balans tussen processen en de mensen daarbinnen, met de benodigde informatie en de juiste kwaliteits- (digitale) middelen en technologie
- digitale inclusiviteit in het DNA van de gemeente
- realisatie van sociale inclusiviteit, doordat de gemeente in algemeen belang handelt en daarmee een verstevigde positie van de gemeente in de samenleving door de voorwaarden te scheppen zodat ondernemers hierin een betekenis hebben
- stimulatie van ondernemerschap met focus op digitale ondernemers. Dit past ook in onze ambitie voor 2040 om te horen tot de top drie van top technologische regio's van Nederland.
- een verbeterd werk- en leefklimaat van Hengelo

23-NB-9.2 Digitaliseren van fysieke archieven

In de kadernota voor 2021 – 2024 is voorgesteld om in 2021 de permanent te bewaren archieven nog niet te gaan digitaliseren en voor één jaar onder te brengen bij een externe partij. Bij ongewijzigd beleid betekent dit dat opnieuw geld beschikbaar gesteld zal moeten worden, zodat de permanent te bewaren archieven voor een nieuwe periode ondergebracht kunnen worden bij een externe partij. De kosten daarvan zijn €75.000 per jaar. In de raadsvergadering van 1 en 2 juli 2020 is een motie aangenomen om te onderzoeken op welke wijze versneld het permanent te bewaren archief kan worden gedigitaliseerd. De resultaten van dit onderzoek zijn hieronder weergegeven. Tevens is verzocht om de resultaten van dit onderzoek in de kadernota van 2022 – 2025 op te nemen, en is met nadere onderbouwing onderdeel van deze Zomerbrief.

Samenvattend kunnen we concluderen dat het digitaliseren van het archief zowel wenselijk als noodzakelijk is, waarin de voordelen opwegen tegen de nadelen (beperkt hogere kosten). Door het permanent te bewaren analoge (papieren) archief te digitaliseren wordt de opslag van deze informatie flexibeler, beter vindbaar, meer betrouwbaar door redundantie toe te kunnen passen (digitaal kunnen back-ups worden bewaard, van het analoge archief is geen back-up) en wordt voldaan aan de noodzaak die vanuit onder meer de Wet open overheid (Woo) wordt ingegeven, zoals het actief digitaal openbaar/beschikbaar maken of passief digitaal openbaar kunnen maken van bepaalde informatie. Tevens ligt de digitalisering van het papieren archief in lijn met de ambtelijke strategische opgaven *Hengelo's werken en Dienstverlening en Digitale Transformatie* door informatie dichterbij de burger te kunnen brengen.

De gemeente Hengelo beschikt over 2,5 kilometer permanent te bewaren analoog archief wat in aanmerking komt voor digitalisering en vervanging. Dit archief is nu gedeeltelijk ondergebracht bij een externe archiefbewaarplaats wat de gemeente nu jaarlijks €75.000,- kost. Het digitaliseren van de huidige analoge archieven kost in totaal €2.250.000. Deze inschatting is gebaseerd op huidige al lopende digitaliseringstrajecten zoals bouw- en milieudossiers welke middels aanbestedingen al zijn uitgevoerd, dan wel in de implementatiefase zitten. Naast de eenmalige kosten zijn na digitalisering jaarlijkse structurele kosten van €95.000,- van toepassing. Dit betreft de kosten voor (cloud)opslag, het gebruik van programmatuur en het beheer. Door de grootte van het nog te digitaliseren archief is additionele (cloud)software benodigd. Netto is door digitalisering dus een structureel bedrag van €20.000 extra benodigd ten opzichte van fysieke, analoge opslag. Als er niet wordt gedigitaliseerd zijn de kosten voor de fysieke opslag jaarlijks €75.000, waarbij we onder meer risico blijven lopen op verlies van informatie (bijvoorbeeld in geval van brand) doordat er geen back-up/kopieën zijn en is additionele inzet benodigd om te kunnen voldoen aan onder meer de Woo.

Naast de permanent te bewaren archieven hebben we ook analoge archieven die vernietigd moeten worden na een bepaalde termijn (1100m1). Natuurlijk kunnen deze archieven ook volledig gedigitaliseerd worden. Het is echter efficiënter om deze via scanning on demand beschikbaar te stellen. De kans dat het volledige te vernietigen archief opgevraagd gaat worden binnen de termijn dat het vernietigd gaat worden is nihil. Door gebruik te maken van scanning on demand kan toch in de digitaliseringsbehoefte worden voorzien. Voor de periode van 5 jaar wordt uitgegaan van een eenmalige kostenpost van € 225.000 (jaarlijks € 45.000). Deze kosteninschatting is gebaseerd op de huidige ervaringen rondom het opvragen van deze archieven.

Gezien de grootte van het huidige analoge archief is onze inschatting dat wij hier in het "snelste" scenario drie jaar voor moeten reserveren. Dit is mede gebaseerd op wat onze eigen organisatie aan kan. Hierbij moet gedacht worden aan het uitvoeren van onder andere kwaliteitscontroles en verwerkingsactiviteiten. Deze moeten naast de huidige werkzaamheden uitgevoerd kunnen blijven worden.

Uiteraard hebben wij ook gekeken in hoeverre wij intern sneller dan drie jaar de verwerking zouden kunnen doen. Wij vinden hoogwaardige kwaliteit dermate belangrijk dat wij tot de conclusie komen dat snellere digitalisering van de analoge archieven niet mogelijk is. Tevens hebben wij gekeken naar wat er vanuit de markt gezien reëel is. Onze inschatting is dat ook voor de markt geldt dat een termijn van drie jaar minimaal is. Dit is gebaseerd op de reeds lopende digitaliseringstrajecten rondom de

milieu- en bouwarchieven. Het totale incidentele bedrag van € 2,48 miljoen (€ 2.250.000 + € 225.000) wordt op begrotingsbasis evenredig over de eerste 3 jaarschijven verdeeld, in de praktijk kan de besteding over de jaren heen afwijken. Netto is door digitalisering dus een structureel bedrag van €20.000 extra benodigd ten opzichte van fysieke, analoge opslag.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

Het beschikbaar hebben van de juiste informatie op een tijds- en plaats onafhankelijke manier is noodzaak geworden. De burger vraagt om actief en in toenemende mate om digitale dienstverlening. Het digitaliseren van de archieven is dus noodzakelijk geworden. Daarnaast is een digitaal archief randvoorwaardelijk om plaats en tijdonafhankelijk te kunnen werken. Digitalisering is ten slotte vanuit de Wet open overheid (ingangsdatum 1 mei 2022) noodzakelijk.

Gezien de kosten en nadelen die het onderbrengen van het fysieke archief met zich mee brengen is digitaliseren een logisch en passend alternatief met bijkomende voordelen voor zowel de gemeente als burger, zeker nu Corona de maatschappij en de gemeente Hengelo versneld heeft veranderd naar meer digitaal gerichte werkvormen. Het naar achteren schuiven van de digitalisering kost immers jaarlijks €75.000 en brengt additionele uitdagingen en risico's met zich mee. Tevens realiseren wij ons dat de digitalisering onvermijdelijk ook een keer zal moeten gebeuren.

23-NB-9.3 Van rekenkamercommissie naar rekenkamer

In februari is er met de raad gesproken over de structuurwijziging van rekenkamercommissie naar een rekenkamer. Op grond van het wetsvoorstel Wet versterking decentrale rekenkamers een verplichting voor gemeenten en provincies. Bij de bespreking in februari is ook het budget aan de orde gekomen en dan met name in relatie tot de onderzoeksmogelijkheden en de opbrengst van de rekenkamer en het in redelijkheid vergoeden van werkzaamheden van leden van de Rekenkamercommissie.

In de vergadering is geen weerstand gevoeld om het budget te verhogen mits aangetoond kan worden wat de (extra) opbrengst voor de raad is.

Het voorstel is nu om te komen tot jaarlijks:

- 1 groot regionaal onderzoek
- 1 klein regionaal onderzoek
- 1 groot lokaal onderzoek
- 2 kleine lokale onderzoeken

Om deze (deels wettelijk verplichte) ambitie waar te kunnen maken wordt de volgende uitbreiding noodzakelijk geacht:

Uitzetting rekenkamer met 2 leden (presentiegelden): € 8.000

Aanvullend onderzoeksbudget, waaronder uitbreiding formatie rekenkamer: € 25.000

Totaal: € 33.000

Momenteel ligt het budget van de Rekenkamer op +/- 64K. Dat maakt 79ct per inwoner. De landelijke aanbeveling ligt op € 1,30 en een echte ondergrens kan wel gesteld worden op € 1 per inwoner. Met deze versterking komen wij op 119ct per inwoner. Hiermee ontstaat voor de toekomst een Rekenkamer die past bij een gemeente als Hengelo.

Separaat aan dit voorstel wordt een raadsvoorstel door de raadsgriffie in procedure gebracht waarin de raad wordt gevraagd in te stemmen met de verordening die benodigd is voor de doorontwikkeling

van de rekenkamercommissie naar een rekenkamer, in dat raadsvoorstel wordt de budgetvraag ook nader uitgewerkt.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

De rekenkamer heeft tot doel om te onderzoeken of de het beleid doelmatig is en doeltreffend. Daarnaast is het rekenkameronderzoek bedoeld om een bijdrage te leveren aan de transparantie en de effectiviteit van het lokale overheidsbestuur. Deze door de gemeenteraad gewaardeerde onderzoeken hebben de afgelopen jaren een rol gespeeld in de verantwoording van burgemeester en wethouders aan de raad en in de verantwoording naar de burgers. De wettelijk verplichte doorontwikkeling van een Rekenkamercommissie naar een Rekenkamer geeft de gemeenteraad de gelegenheid om de wijze van ondersteuning door een Rekenkamer tegen het licht te houden. De voorwaarden voor een rekenkamer die kwaliteit kan leveren zijn onder meer:

- externe leden die zich voor langere tijd wensen te binden en in te zetten, daartoe behoort ook een aanpassing van het vergoedingstelsel (voor actieve deelname bij de uitvoering van regionale onderzoekswerkzaamheden).
- Het beschikken over voldoende onderzoekscapaciteit, zowel in eigen beheer als in financiële ruimte voor het uitvoeren van onderzoek.

23-NB-9.4 Uitwerking collegeprogramma

Deze Zomerbrief volgt ruim een maand na de aanbidding van het collegeprogramma 2022-2026 'Hengelo in verbinding'. Wij gaan met veel energie en daadkracht aan de slag om Hengelo de komende jaren nog aantrekkelijker te maken door het bouwen aan een strategische agenda. Dat kunnen en gaan we vanzelfsprekend niet alleen doen. Dat gaat ons alleen samen lukken, met de gemeenteraad, de Hengeloërs en met onze partners in de stad. Wij stellen de inwoner centraal en hopen dat de Hengeloër die verbinding met ons aan wil gaan. Laat 'Hengelo in verbinding' de komende vier jaren onze leidraad zijn om onze sociale techniekstad de rijke toekomst te geven die zij verdient. Hoe we verder aan de strategische agenda willen bouwen wordt uitvoerig beschreven in paragraaf 3.5 Hengelo in verbinding.

Voor de eerste procesmatige uitwerking van deze strategische agenda stellen we voor om € 1 miljoen voor uitvoeringscapaciteit te reserveren (€ 0,2 miljoen in 2022 en € 0,8 miljoen in 2023). Dit met het oog om met de meest urgent uitgewerkte plannen te komen in de Beleidsbegroting 2023-2026. De overige uit te werken plannen betrekken we bij het opstellen van de Zomernota 2023-2027. We kunnen dan samen met uw gemeenteraad, inwoners en partners in de stad in gesprek gaan over de dan voorgestelde intensiveringen.

Hierbij zullen we nadrukkelijk oog hebben voor wat we voor onze inwoners gaan doen. De maatschappelijke effecten (Wat willen we bereiken?) zijn hierbij van essentieel belang voor de uiteindelijke keuzes die we dan samen met de gemeenteraad gaan maken.

23-NB-9.5 Versterking Communicatie

De aanleiding voor uitbreiding van formatie van team communicatie ligt in het verlengde van de intentie van ons nieuwe collegeprogramma. Deze intentie en daarmee de behoefte vanuit de samenleving heeft hierin op verschillende plaatsen een plek gekregen:

'Eén van onze belangrijkste voornemens is om samen met de raad en de inwoners richting te geven aan de contouren voor een mooie toekomst voor Hengelo.'

Het woordje 'samen' komt in het collegeprogramma regelmatig terug. Wij zetten dan ook sterk in op communicatie en participatie.

'Het dwarsthema in alles wat wij doen is: de inwoner centraal. De inwoner moet centraal komen te staan in ons handelen. Mensen voelen nu een afstand tot de gemeente. Wij willen juist dichtbij de

mensen staan en de kloof overbruggen die de afgelopen jaren te groot is geworden. De gemeente moet daarom beter zichtbaar maken wat het voor de inwoners doet.'

Beter zichtbaar maken wat de gemeente doet, kan op velerlei manieren. In persoonlijk contact, maar ook met traditionele middelen en sociale media.

'We gaan beter communiceren met de samenleving. De mening van onze inwoners is belangrijk bij het maken van gemeentebeleid. We bieden daarvoor ruimte waar het kan.'

Dit betekent dat die mening opgehaald moet worden en dat er een participatieproces bedacht en uitgevoerd moet worden. Van team Communicatie wordt gevraagd om de regisseur dienstverlening hierin te ondersteunen.

'We moeten als gemeente persoonlijk, dienstverlenend, toegankelijk en benaderbaar zijn. We reageren snel op vragen en verzoeken, zijn vriendelijk en betrouwbaar en spreken en schrijven in begrijpelijke taal.'

Om hier gemeentebreed een stap in te zetten, zal dit van team Communicatie een signalerende en coördinerende rol vergen.

'De gebieds- of wijkgerichte aanpak is een manier van werken die bijdraagt aan het vitaal en leefbaar houden van onze wijken en buurten. Centraal staat het vraagstuk hoe we aan de lokale context van wijken en buurten beleid kunnen koppelen. Dit vraagt dat we weten wat er speelt.'

Ook bij dit onderdeel uit het collegeprogramma zal de rol van team Communicatie aanzienlijk zijn, bijvoorbeeld via de inzet van (sociale) media monitoringtools.

Conclusie:

Al met al staan er in dit collegeprogramma vele thema's waarin een rol voor team Communicatie is weggelegd. Om alle ambities waar te maken, zal ons college dus een fors beroep op team Communicatie moeten doen. Terwijl ook vanuit de strategische opgaven en de overige organisatieonderdelen de behoefte aan communicatie(ondersteuning) toeneemt. Dit is niet haalbaar binnen de huidige formatie.

Wat zijn de maatschappelijke effecten?

- Afstand gemeente en inwoners wordt verkleind.
- Beleid, lokale context en mening van de inwoners zijn beter op elkaar aangesloten.

7

Risico's en ontwikkeling weerstandsvormog en

7.1	Risico's	118
7.2	Ontwikkeling weerstandsvormog	123

7.1 Risico's

In de beleidsnota Integraal risicomanagement 2018-2022 heeft uw raad het uitgangspunt van een brede invulling van risicomanagement omarmd. Daarbij worden niet alleen de (wettelijke) kaders gevolgd, maar wordt het risicobewustzijn breed gestimuleerd in alle lagen van de organisatie. Risicomanagement is daarbij geen afzonderlijke activiteit (meer), maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen. Uw raad heeft bij de vaststelling van de nota, om focus aan te brengen, een aantal hoofdthema's benoemd, waarbij we risico's breed (dus niet alleen financieel) in kaart brengen.

Bij de Beleidsbegroting en Jaarrekening vindt u jaarlijks een volledige, ook financieel doorgerekende, risicoanalyse. Bij het instrument van de Zomerbrief lopen we de hoofdthema's kort langs voor een beknopte beschouwing van de actuele risico's.

De benoemde hoofdthema's zijn uiteraard niet statisch en dat blijkt in deze tijden maar weer eens. Op dit moment heeft de oorlog in Oekraïne veel impact op de gemeente en de risico's. Directe impact heeft de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Indirect hebben we mede hierdoor te maken met stijgende energieprijzen en de hoge inflatie. We zien dit o.a. terug in de stijging van onze inkooprijzen, energiekosten en loonkosten bij derden. Vanwege de onzekerheid over de hogere kosten en compensatie hiervoor, zal het benodigde weerstandsvermogen toenemen.

Risico's gerelateerd aan Corona

Nederland is weer open, alle Corona maatregelen zijn vervallen. Echter zijn de effecten van corona lastig in te schatten, zowel voor de korte termijn alsmede voor de lange termijn. Zo wordt er gewaarschuwd om rekening te houden met een terugkeer van de pandemie en maatregelen in de zomer en/of najaar. Daarom heeft corona vanuit de blik van het integrale risicomanagement nog steeds onze aandacht. Er wordt ingezet op het sturen en beheersen van de mogelijke risico's. Het gaat onder meer om de volgende te onderscheiden risico's:

- Gevolgen van de beperkende maatregelen voor de stad en organisatie, bijvoorbeeld het afgelasten van evenementen;
- Financiële gevolgen door extra ondersteuning aan inwoners in de stad vanwege maatregelen, bijvoorbeeld extra geld voor zorgcontinuïteit, uitstel van betaling van belastingen, meer uitkeringen, enz.
- Op langere termijn hogere ondersteuningskosten in WMO en Jeugd vanwege problematiek als gevolg van corona en de lockdown.
- Gevolgen van de coronacrisis voor uitvoering op andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld gestopte of vertraagde beleidsprocessen, zoals het Marktplaatsplein;
- Organisatorische (bestuurlijke en ambtelijke) gevolgen van een gemeentelijke organisatie in crisisstand, bijvoorbeeld hoger ziekteverzuim.

Sociaal Domein

We zien grote uitdagingen binnen het sociaal domein. Met name de financiële uitdagingen (tekorten) hebben grote impact op ons. De afgelopen jaren zijn flinke stappen gezet en worden nog altijd gezet. Al blijft het krijgen van zicht en sturing op de uitgaven een uitdaging. Dit is een landelijk beeld.

Vooraf externe factoren en rijksbeleid, zoals Cao-ontwikkelingen, invoering van het abonnementstarief en een groeiend aantal inwoners dat een beroep doet op gemeenten voor ondersteuning, zorgen voor risico's. Dit maakt dat we (meer) grip moeten krijgen op de beheersing van de uitgaven de komende jaren. Wij zien de volgende financiële risico's aan de uitgavenkant:

- Binnen de jeugdzorg constateren wij dat het gemiddelde zorgvolume per cliënt de afgelopen jaren is gestegen. Door maatregelen proberen we dit volume en het aantal cliënten de komende jaren te laten dalen, maar de stijgende trend in de kosten is nog niet gekeerd.

- Wij zien daarnaast een toename van zowel de zorgzwaarte als ook het aantal jeugdigen in zorg ten gevolge van de corona pandemie. We verwachten dat dit op korte termijn leidt tot extra kosten en dat deze de volgende jaren zullen afnemen/normaliseren.
- Voor de Wmo baren de demografische ontwikkelingen ons zorgen. We verwachten dat meer inwoners een beroep zullen doen op Wmo-ondersteuning.

Vanuit de ontwikkelingen in Oekraïne en de hoge inflatie zien we in het sociaal domein verschillende risico's die kunnen leiden tot hogere kosten, waarbij het nog onzeker is of hier compensatie vanuit het Rijk tegenover staat:

- Extra kosten voor ondersteuning aan vluchtelingen uit Oekraïne. In Hengelo zijn op dit moment een aantal vluchtelingen gehuisvest. Dit aantal zal naar verwachting verder toenemen. Mogelijk doen zij een beroep doen op ondersteuning vanuit WMO of Jeugd of anderszins.
- Toename schuldhelpverlening vanwege de hoge inflatie. Vanwege de hoge kosten voor levensonderhoud en energie zien we het risico van extra aanmeldingen voor schuldhelpverlening.
- Hogere kosten van gesubsidieerde partijen, waarbij extra compensatie gewenst is om doelen te behalen. Ook de gesubsidieerde partijen zullen te maken krijgen met hogere kosten, bijvoorbeeld loonkosten of energiekosten. Het ligt voor de hand dat zij de gemeente vragen om een tegemoetkoming.
- Hogere kosten huisvesting onderwijs en (sport)accommodaties vanwege hogere energiekosten. Het Twentebad is een grootverbruiker wat betreft energie, de hogere kosten zullen zeker gevolg hebben voor de exploitatie van het Twentebad. Maar ook andere huisvesting, zoals bij het onderwijs en sport en cultuur, zullen hiermee te maken hebben.

Wij concluderen dat wij te weinig rijksmiddelen krijgen om de kostenontwikkelingen in de Jeugdhulp en Wmo voldoende te kunnen dekken. Landelijk worden hier de nodige lobby's en acties op uitgevoerd waarbij wij zijn aangesloten. Voor de komende jaren zijn er nog geen structurele afspraken gemaakt. Veel is nog onduidelijk en onzeker, waardoor het een risico vormt binnen ons meerjarenperspectief. Wij zien de volgende risico's aan de inkomstenkant:

- De invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel met ingang van 2022 laat een voorlopig verwacht nadelig effect voor Hengelo zien. Dit betekent dat Hengelo meer kosten gaat betalen voor cliënten die wij plaatsen buiten Hengelo dan dat wij aan middelen krijgen voor cliënten die door andere gemeenten in Hengelo geplaatst zijn. In het nieuwe verdeelmodel Jeugd zal dit moeten worden ondervangen.
- Wij gaan uit van een ophoging van het rijksbudget jeugd als gevolg van het AEF-rapport, de daaropvolgende uitspraken van de arbitragecommissie en commissie van wijzen (de Hervormingsagenda) en de afspraken die rijk en VNG vervolgens met elkaar hebben gemaakt. Per saldo betekent dit dat we voor Hengelo rekening houden met een extra rijksbijdrage van € 7,0 miljoen in 2024, € 6,5 miljoen in 2025 en € 4,4 miljoen in 2026. Daarnaast verwachten wij door de door het rijk en de VNG omarmde maatregelen uit de Hervormingsagenda extra besparingen te realiseren.
- De gemeente Hengelo is voor wat betreft de gebundelde uitkering voor de bekostiging van de bijstandsuitkeringen, de zgn. BUIG-uitkering, jarenlang een voordeelgemeente geweest. Het model op basis waarvan het Rijk de uitkering verdeelt is de afgelopen jaren al diverse keren aangepast in het nadeel van de Hengelose begroting. Gezien de werkelijke uitgaven, die nog altijd lager waren dan de bijdrage die Hengelo ontvangt, waren deze aanpassingen terecht. Op basis van de werkelijke uitgaven hebben wij onze prognose van de verwachte uitgaven geactualiseerd. Het Rijk verwacht echter een sterkere daling van de aantallen bijstandsuitkeringen dan wij en prognosticeert een verdere daling van de uitkering die wij ontvangen. Daarnaast gaat het Rijk een nieuwe financieringssysteem hanteren voor wat betreft de loonkostensubsidie (LKS). De details van deze systematiek worden langzamerhand duidelijker. Wij zijn nog afwachtende welke bijstelling het Rijk bij de definitieve budgetten 2022 doorvoert en ons uiteindelijk gaat toekennen.

Samengevat staan we voor een beleids- en financiële uitdaging voor de toekomst. We hebben de maatregelen en rijksinkomsten zo goed mogelijk ingeschat. Hierbij zijn we ook afhankelijk van wat het nieuwe kabinet besluit ten aanzien van een aantal prangende zaken rondom de gemeentebegroting in algemene zin en de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet in het bijzonder.

Bovenstaande risico's leiden ertoe dat wij rekening houden met een verhoging van het benodigde weerstandsvermogen voor het sociaal domein.

Inkoop en aanbesteden

In veel sectoren is momenteel sprake van sterke prijsstijgingen die onze nieuwe inkopen én lopende contracten beïnvloeden. Ook zien we in enkele sectoren al geruime tijd een grote schaarste aan grondstoffen, materialen en personeel. Vanuit meerdere disciplines wordt momenteel integraal onderzocht hoe we als gemeente Hengelo moeten anticiperen op deze marktontwikkelingen. Een aantal constatering/risico's, vanuit inkooperspectief, die worden gedaan:

- Ondernemingen en leveranciers komen steeds vaker in de problemen bij nieuwe en lopende overheidsopdrachten;
- Ondernemingen en leveranciers zijn steeds terughoudender met inschrijven op overheidsopdrachten, hierdoor moeten soms eisen en kwaliteit worden bijgesteld;
- Er zijn grote toeleveringsrisico's ten aanzien van grondstoffen en materialen, waardoor vertraging/stagnatie van onze dienstverlening kan plaatsvinden;
- Er is krapte op de arbeidsmarkt waardoor vertraging/stagnatie van onze dienstverlening kan plaatsvinden;
- De kosten van nieuwe en lopende overheidsopdrachten nemen toe;
- Het aantal aanbestedingen neemt toe doordat opdrachten eerder onze aanbestedingsdrempels overschrijden;
- Door de grilligheid van de markt neemt naar verwachting het aantal onrechtmatige uitgaven toe.

Bovenstaande constatering/risico's raken steeds meer van onze inkopen en contracten en projecten. Iedere situatie vraagt om maatwerk waarbij het van belang is dat inkoop aan tafel zit om te adviseren. Het risico dat we zien zijn vooral hogere (onvoorziene) kosten en langere doorlooptijd in de lopende projecten. Voor nieuwe projecten en inkopen zal continu de afweging gemaakt moeten worden op haalbaarheid ten opzichte van het beschikbare budget, de voorspelbaarheid en raming van opdrachten zijn ingewikkelder geworden.

Omgevingswet

De ingangsdatum van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld. De nieuwe invoeringsdatum is 1 januari 2023 als de 1e en de 2e Kamer instemmen met het voorstel. Het belangrijkste risico van de nieuwe regelgeving is dat het proces rond het verlenen van vergunningen en het uitvoeren van toezicht en handhaving door de veranderde wet- en regelgeving niet op een juiste wijze uitgevoerd kan worden. Ook liggen er risico's in de mate waarin we er in slagen om ons de vereiste andere rol als gemeente eigen te maken; zowel die van het college en ambtelijke organisatie, als die van de gemeenteraad.

Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot diverse lopende ICT-projecten die van groot belang zijn voor het slagen van de Omgevingswet. Voor een deel zijn we hiervan afhankelijk vanuit landelijke ICT projecten, zoals de goede werking van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het nieuwe vergunningen, toezicht en handhavingssysteem Rx.Mission.

Gegevensbescherming (AVG) en informatieveiligheid

Hier speelt het risico dat de gemeente niet voldoet aan de wetgeving op het gebied van privacy, met bijvoorbeeld als gevolg een datalek. Het thuiswerken (o.a. als gevolg van corona) is in dit verband risico verhogend. Een datalek kan naast persoonlijke gevolgen voor betrokkenen, tot financiële- en/of imagoschade leiden voor de gemeente.

Daarnaast zien we een toenemende dreiging op het gebied van informatieveiligheid. Een mogelijke hack zoals in Hof van Twente heeft grote impact op de continuïteit van cruciale processen. Het is van belang om continue te verbeteren en te investeringen in een veilige digitale omgeving.

Duurzaamheid

De duurzaamheidsdoelstellingen hebben bij uitstek veelal een tijdshorizon die vele jaren weg ligt. Alleen daarom al is de onzekerheid over de mate waarin de doelstellingen gehaald worden een risico. Bijvoorbeeld ten aanzien van de energietransitie, klimaatadaptatie of circulaire economie. De eventuele gevolgen vertalen zich in eerste instantie natuurlijk op het gebied van het milieu. Maar ook kan dit als gevolg hebben dat er bijvoorbeeld energiearmoede optreedt, of andere sociaaleconomische of gezondheidsgevolgen. De risico's inzake energiearmoede zijn door de stijgingen de energieprijzen toegenomen. Aan de ene kant zien we een versnelling van de energietransitie door de hoge energieprijzen. Aan de andere kant wordt de ontwikkeling geremd door de prijsstijgingen en tekort aan materialen.

Grondexploitaties

Naast de risico's in de individuele exploitaties van deelgebieden is er een aantal algemene risicoverhogende factoren voor de grondexploitaties. We zien dat de perspectieven voor woningbouw positief zijn. Ondanks corona zien we dat de vraag naar woningen is toegenomen. Vrijwel alle kavels en woningen worden binnen een relatieve termijn verkocht. Door de inflatie zien we op de korte termijn zien we dat de prijsstijgingen van bijvoorbeeld uitvoering en bouwrijp maken van gronden onevenredig zijn toegenomen ten opzichte van de huidige verkoopprijzen. Op lange termijn zien we de prijsstijgingen/inflatie weer normaliseren. Dit weegt daarom niet extra mee in de risico's bij de grondexploitatie.

Wat algemeen meeweegt is het risico dat de in de grondexploitatie gehanteerde uitgangspunten (uitgifte tempo, grondprijzen, rente en inflatie) in de praktijk negatiever uitvallen dan begroot. Als de gevolgen daarvan financieel niet binnen de grondexploitaties opgevangen kunnen worden, zullen extra verliesvoorzieningen voor de grondexploitaties moeten worden gevormd. Dit risico blijft bestaan hoewel dit momenteel door de positieve marktontwikkelingen lager wordt ingeschat.

Binnenstad

De binnenstad is volop in ontwikkeling. Zo zijn de werkzaamheden aan de herinrichting van het marktplein duidelijk zichtbaar. Dit geeft een positieve impuls aan de leefbaarheid, kwaliteit en vestigingsklimaat van de binnenstad. Naast het marktplein zijn er meerdere ontwikkelingen die aandacht vragen wanneer we de risico's in kaart brengen. In het bijzonder de herontwikkeling van Thiemsbrug. Dit mede gezien de looptijd en (financiële) omvang van het project.

Aangezien de werken in de binnenstad worden ingekocht zijn hier in grote mate de risico's genoemd bij 'inkoop en aanbesteden' van toepassing. Het risico is dat projecten duurder worden, langer duren dan gepland of dat er concessies gedaan moeten op bijvoorbeeld kwaliteit.

Hart van Zuid

Hart van Zuid is zichtbaar aan het transformeren van een voormalig gesloten industriegebied naar een dynamisch en eigentijds stadsdeel. De plannen voor Hart van Zuid zijn ambitieus en omvangrijk en vragen een goede regie om de beoogde ambitie én kwaliteit te kunnen waarborgen. Afgelopen periode is de ambitie weer meer zichtbaar geworden in het gebied. De herinrichting van de Lansink Esseg/Industriestraat en de waterberging/vijver ROC is in 2021 afgerond, evenals de aansluiting Havenstraat en Boekeloseweg rondom de zuidelijke Laan. Het Vereenigingsgebouw heeft een nieuw leven gekregen en is in gebruik genomen. Belangrijk aandachtspunt is de woningbouw binnen hart van Zuid.

De beoogde toevoeging aan het woningbestand komt moeilijk van de grond. Hierbij zijn we afhankelijk van een aantal samenwerkingsverbanden en/of partners. We zullen focus moeten houden op de realisatie van deze plannen.

Overige risico's

Naast alle grote ontwikkelingen en thema's zijn er overige risico's. Denk aan specifieke risico's binnen de gemeente Hengelo, maar ook bedrijfsvoeringsrisico's vallen hieronder. We lichten de belangrijkste risico's hieronder toe:

- Het risico van ondermijnende activiteiten ook binnen de gemeente. Als beheersingsmaatregel is recent een Plan van aanpak ondermijning gemaakt. Dit moet nog ten uitvoering worden gebracht.
- Het risico op planschades (o.a. Megahome op gezondheidspark).
- Het risico op fraude binnen de gemeente organisatie of feit dat gemeente Hengelo slachtoffer wordt van fraude.
- Door een veelheid aan (fysieke) projecten in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt is er het risico op onvoldoende focus en worden de doelstellingen van de projecten onvoldoende gerealiseerd.
- Sterk fluctuerende en stijgende rente vanwege onzekerheid op de financiële markt waardoor er meer onzekerheid is m.b.t. het aantrekken van liquide middelen.
- Onduidelijk in hoeverre de (hoge) inflatie wordt gecompenseerd door het rijk.
- De uitruil van de reiskosten zijn door het thuiswerken niet onbelast. Dit verschilt komt voor rekening van de gemeente. Er loopt een bezwaarprocedure richting de belastingdienst.
- Door toenemende krapte op de arbeidsmarkt zien we als gemeente dat vacatures moeilijk ingevuld worden. Het risico is dat uitvoering van belangrijke processen van de gemeente in het gedrang komen. Ook kunnen de kosten oplopen vanwege tijdelijke vervanging door inhuur van personeel.

7.2 Ontwikkeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft o.a. inzicht in de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

Om vast te stellen dat wij voldoende in staat zijn risico's op te vangen, maken we een inschatting van het zogenaamde benodigde weerstandsvermogen. Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen is een goede risico-inventarisatie nodig met een inschatting van het gevolg, de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact.

Risico's kunnen zich incidenteel voordoen, zoals eenmalige negatieve exploitatieresultaten. Deze risico's worden gedekt uit zogenoemde incidentele weerstandscapaciteit d.w.z. de algemene reserve 'sec' en de post onvoorzien incidenteel.

Wanneer de financiële impact van risico's een structureel karakter heeft, is de algemene reserve als dekkingsmiddel niet toegestaan. Dan zal de structurele weerstandscapaciteit moeten worden aangesproken. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit.

Kaderstelling weerstandsvermogen

In de beeldvormende politieke markt van 30 maart 2021 is uitvoerig gesproken over de benodigde hoogte van het weerstandsvermogen en de algemene reserve op basis van de notitie Financiële weerbaarheid. Naar aanleiding van de gedeelde inzichten in deze politieke markt is een vervolg gegeven hoe we om willen gaan met het weerstandsvermogen en de algemene reserve. In de notitie Financiële weerbaarheid (bijlage bij de raadsbrief met zaaknummer 3188272) is de gemeenteraad uitgebreid geïnformeerd over het (toen geldende) beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en de algemene reserve.

Tijdens de behandeling van de Kadernota 2022-2025 op 13 jul 2021 zijn de uitgangspunten van de vastgestelde beleidsnota integraal risicomanagement in grote lijnen (her)bevestigd door de gemeenteraad. Dit met uitzondering van:

- geen norm meer te hanteren voor de gewenste hoogte van de algemene reserve;
- de norm voor de minimale omvang van de algemene reserve bij te stellen van 25% naar 50% van het risicoprofiel.

Met dien verstande dat in het vervolg onder de vrij aanwendbare reserves alleen de algemene reserve 'sec' wordt verstaan. Deze nieuwe uitgangspunten zijn met ingang van de Beleidsbegroting 2022-2025 gehanteerd.

Nieuw beleid integraal risicomanagement en weerstandsvermogen

De beleidsnota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen is in 2018 door de raad vastgesteld voor een termijn van 5 jaar (periode 2018-2022). Inmiddels zijn deze beleidsregels grotendeels herbevestigd in de Kadernota 2022-2025 met uitzondering van de hiervoor genoemde onderdelen. De bijgestelde regels zullen we in een nieuwe nota 'vertalen' voor de volgende periode (2023-2027) en bieden we eind 2022 aan de gemeenteraad ter vaststelling aan.

Beschikbaar weerstandsvermogen

De verwachte *incidentele weerstandscapaciteit* (stand eind 2023) is:

- de vrij aanwendbare reserves = algemene reserve 'sec': € 36,5 miljoen
- de post onvoorzien incidenteel: € 116.000

De stand van de algemene reserve is exclusief het jaarrekeningresultaat 2021. Het raadsbesluit over de Jaarstukken 2021 volgt in de raadsvergadering van 13 juli 2022.

De *structurele weerstandscapaciteit* is de onbenutte belastingcapaciteit. De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin in de gemeente Hengelo bedraagt € 808. Het landelijk gemiddelde is momenteel € 904. In 2022 zijn voor het eerste de woonlasten voor koopwoningen en huurwoningen door het CBS afzonderlijk gepubliceerd. Coelo gaat vanaf 2022 uit van de gemiddelde woonlasten van een koopwoning. De gemiddelde woonlasten van € 811 in 2021 is gecorrigeerd voor deze keuze € 877. De stijging van woonlasten is daarmee enerzijds het gevolg van de systeemwijzigingen en anderzijds voor 3% reëel. Voor 2023 is de benutte belastingcapaciteit dus 89,4% van het landelijk gemiddelde. Als we de onbenutte belastingcapaciteit van 10,6%, zijnde € 96 vermenigvuldigen met het aantal huishoudens, circa 38.200, komen we uit op een onbenutte belastingcapaciteit van € 3,6 miljoen.

Het totale beschikbaar weerstandsvermogen is eind 2023:

	<i>ultimo 2023 (* € 1 miljoen)</i>
Weerstandsvermogen	
Algemene reserve sec	36,5
Onvoorzien incidenteel	0,1
Onbenutte belastingcapaciteit	3,6
Totaal	40,2

Benodigd weerstandsvermogen

Het *benodigde weerstandsvermogen* bepalen we door de geïdentificeerde risico's uit te drukken in euro's. Hierbij maken we gebruik van een kansberekening, omdat het niet waarschijnlijk is dat meerdere risico's zich op eenzelfde moment én in volle omvang zullen voordoen. Deze kansberekening voeren we uit met de zogenaamde Monte Carlo-analyse. Bij deze techniek wordt het optreden van de verschillende risico's in diverse scenario's vele malen gesimuleerd. Door deze methode hebben we een beeld van het benodigde weerstandsvermogen in vrijwel alle denkbare scenario's. Volgens deze analyse (zekerheidspercentage 90%) is de benodigde weerstandscapaciteit € 23,6 miljoen op basis van de herijkte risicoprofiel. Deze nieuwe herijking heeft na het opstellen van de Jaarstukken 2021 plaats gevonden.

Ratio weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit zijn de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten of tegenvallende inkomsten te kunnen dekken.

De weerstandscapaciteit (weerstandsratio) berekenen we als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit

----- = Ratio weerstandsvermogen

Benodigde weerstandscapaciteit

Uit deze berekening volgt een ratio. Om te bepalen of het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is, bekijken we in welke waarderingscategorie de ratio valt. We hanteren de waarderingscategorieën zoals hieronder weergegeven:

Klasse - Ratio- Betekenis

A - > 2,0 - Uitstekend

B - 1,4 tot 2,0 - Ruim voldoende

C - 1,0 tot 1,4 - Voldoende

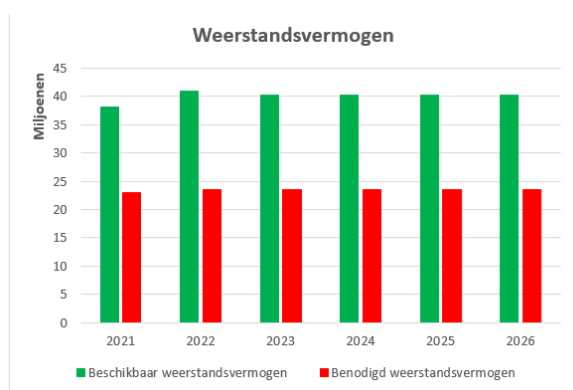
D - 0,8 tot 1,0 - Matig

E - 0,6 tot 0,8 - Onvoldoende

F - < 0,6 - Ruim onvoldoende

De verwachte beschikbare weerstandcapaciteit is eind 2023 € 40,2 miljoen. De verwachte benodigde weerstandcapaciteit is € 23,6 miljoen. De ratio die hieruit volgt is dan 1,7 en is daarmee ruim voldoende.

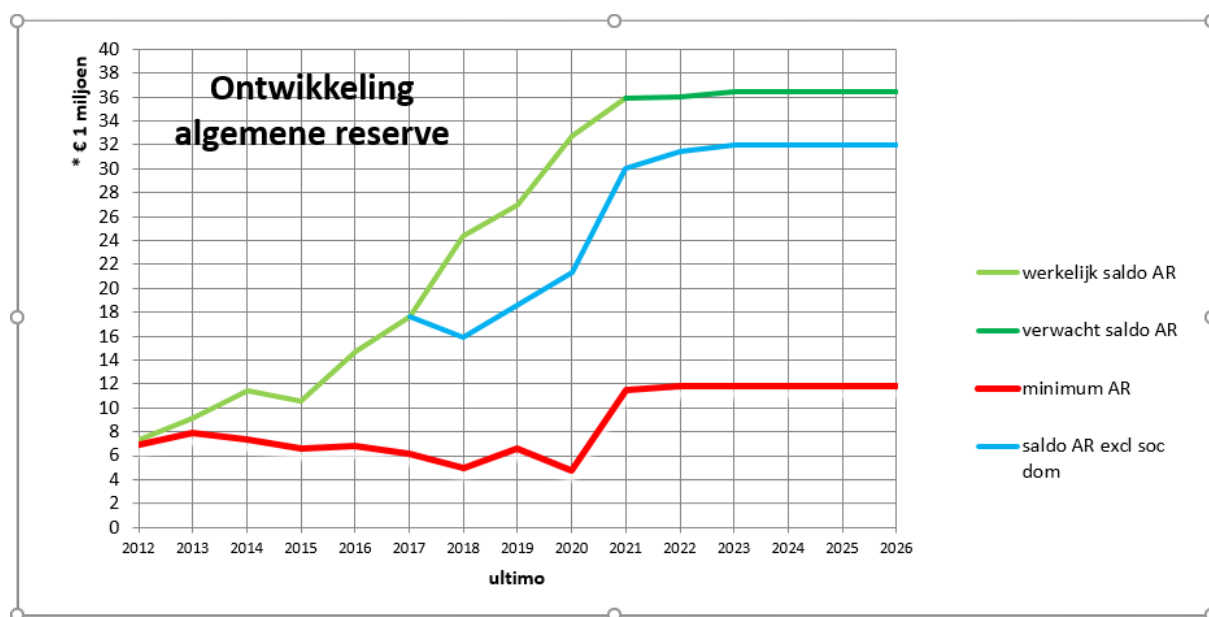
In deze Zomerbrief ziet de ontwikkeling van het weerstandsvermogen er als volgt uit:

Ontwikkeling algemene reserve 'sec'

Grotendeels bestaat het beschikbaar weerstandsvermogen uit de algemene reserve 'sec'. Het streven is naar een minimale hoogte van de algemene reserve van 50% van het benodigde weerstandsvermogen.

De ontwikkeling van de algemene reserve laat het volgende beeld zien:

In de bovenstaande grafiek valt op dat het minimumniveau van de algemene reserve een sprong maakt van 2020 naar 2021. Dit komt door het bijgesteld beleid in de Kadernota 2022-2025 om de minimumgrens van de algemene reserve op te hogen van 25% naar 50% van het risicoprofiel.

De verwachte stand van de algemene reserve is voor de komende jaren ruim € 36 miljoen. Exclusief de gelabelde middelen voor het sociaal domein (= saldo excl soc dom) komt de algemene reserve uit op circa € 32 miljoen. Dit is nog exclusief de bestemming van het uiteindelijke jaarrekeningsaldo 2021 van ruim € 9 miljoen.

8

Woonlastenontwikkeling

8.1 Woonlastenontwikkeling
2023-2026

128

8.1 Woonlastenontwikkeling 2023-2026

OZB

Op basis van de begrotingsuitgangspunten wordt voor de OZB zoals gebruikelijk de inflatiecorrectie (inclusief correcties van voorgaande jaren) toegepast. Dit is voor 2023 4,5%. Hierbij verwijzen wij naar de uitgebreide toelichting in bijlage 9.1 Begrotingsuitgangspunten 2023-2026.

Rioolheffing

Door de vertraging van de invoering van de Omgevingswet hebben we tot 1 januari 2023 (of een latere datum bij verder uitstel) de wettelijke verplichting voor het hebben van een door uw raad vastgesteld verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt deze verplichting. In de toelichting van de Omgevingswet is evenwel aangegeven dat het verstandig is desondanks een rioleringsprogramma op te stellen, gericht op de planmatige uitvoering van maatregelen om het gemeentelijk rioolstelsel in stand te houden en op de lange termijn kostendekking hiervan vast te leggen. De zorgplichten voor de afvoer van afvalwater, hemelwater en overtollig grondwater blijven van kracht.

Het huidige vGRP loopt tot en met 2022 en dient te worden geactualiseerd. Hiervoor zijn een aantal stappen nodig zoals het maken van een kostendekkingsplan, het actualiseren van de basisrioleringsplannen voor de kernen Hengelo en Beckum, het actualiseren van het risico-gestuurd rioolvervangingsplan, het implementeren van de door uw raad vastgestelde klimaatadaptatiestrategie met uitvoeringsagenda en de met het waterschap Vechtstromen nog vast te stellen wateragenda. Deze wateragenda zal een aantal gezamenlijk te nemen klimaatadaptatieve maatregelen gaan bevatten zoals beekherstelprojecten.

Het nieuwe vGRP 2023-2027 kan naar verwachting in het voorjaar van 2023 door uw raad worden vastgesteld. Het huidige vGRP loopt tot en met 31 december 2022 zodat we in een overgangperiode komen. Het nieuwe vGRP zal aansluiten op de systematiek van Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsprogramma.

Het huidige vGRP 2018-2022 is financieel verwerkt in de (lopende) Beleidsbegroting 2022-2025. Verlenging van het huidige vGRP betekent ook dat in de begroting opgenomen budgetten en investeringen worden gehandhaafd totdat er een nieuw vGRP door uw raad is vastgesteld. De tarieven voor de rioolretributies worden altijd voor 1 jaar vastgesteld en worden tussentijds niet gewijzigd. Voor de begroting wordt in het huidige vGRP met ingang van 2023 uitgegaan van een stijging van het tarief van de rioolheffingen van 2%. De raad heeft op 22 juni besloten om de procentuele tariefstijging voor 2023 nog gelijk te laten en de 2% te handhaven. Hiermee blijft de dekking in het huidige vGRP op niveau voor de lopende investeringen. We voorzien weliswaar toenemende lasten op ons af komen, maar we kiezen er bewust voor deze tot het moment van het vaststellen van het nieuwe vGRP niet op te vangen door een extra tariefsverhoging. Voor het vGRP 2023-2027 moeten de investeringen nog onderzocht worden en zullen we middels doorrekeningen bekijken welke dekking benodigd is.

Afvalstoffenheffing

De afvalbegroting is kostendekkend. De gemeente maakt dus geen 'winst' op het afvalbeleid. De afvalbegroting wordt beïnvloed door een aantal factoren. De belangrijkste factoren zijn de toename van de verwerkingstarieven van afvalstromen, zoals verpakkingen, restafval en bioafval. Omdat de kosten stijgen, is een stijging van de tarieven helaas onafwendbaar.

Voor een sluitende begroting is in 2023 € 8,97 miljoen aan opbrengsten afvalstoffenheffing noodzakelijk. De stijging van de kosten worden deels gedekt door een toename van het aantal belastingplichtigen en aantal aanbiedingen per huishouden (22-ZB-7.4 Afval). Het overige deel is verdisconteerd in het vaste tarief dat stijgt met € 1,68 om zodoende de afvalbegroting budgettair neutraal te houden. In onderstaande tabel zijn de tarieven weergegeven.

Begroting 2023	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Soort container	aantal uitgezette containers	aanbiedingen per jaar	totaal aanbiedingen	tarief incl. belasting	opbrengst
zorgcontainer 240 liter	222	7	1.554	11,95	18.570
zorgcontainer 140 liter	228	6	1.368	7,00	9.576
keuzecontainer 240 liter	2.573	4	10.292	15,50	159.526
keuzecontainer 140 liter	1.037	3	3.111	8,70	27.066
verzamelcontainers 30 liter	34.406	26	894.556	1,30	1.162.923
GFT 240 liter	8.546	10	85.460	2,00	170.920
GFT 140 liter	18.882	9	169.938	1,20	203.926
schatting aantal aansluitingen GBT totaal	38.185				1.752.506
bruikleenvergoeding/toeslag keuzecontainer € 24	3.610			24	86.640
vast tarief	38.185			186,84	7.134.485
Totale opbrengst					8.973.632

Het vaste tarief wordt verhoogd van € 185,16 in 2022 naar € 186,84 in 2023. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 26 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot de indicatieve woonlast van (€ 10,80 + € 33,80 + € 186,84) = € 231,44. Dit is een lichte stijging van gemiddeld € 222,06 in 2022 naar € 231,44 in 2023 dat veroorzaakt wordt door enerzijds de stijging in het aantal aanbiedingen voor verzamelcontainers 30 liter en GFT 140 liter (€ 7,70) en anderzijds de verhoging van het vaste tarief (€ 1,68).

Nieuw beleid voornemens:

In deze Zomerbrief zijn twee beleidsvoornemens voorgedragen die van invloed zijn op de afvalbegroting. Het voorstel Afvalbalie (23-NB-7.6) wordt eenmalig in 2023 onttrokken uit de voorziening Afval en heeft daarmee geen effect op de hoogte van de afvalstofheffing. Het effect van het voorstel van de Biobox staat hieronder:

1. Invoering Biobox (23-NB-7.5). Het gebruik van de biobox voor hoogbouw huishoudens leidt tot verwachte uitgaven van € 300.000 per jaar. Om deze kosten te dekken binnen de afvalbegroting wordt voorgesteld om gebruik te maken van zowel een variabel GFT-tarief voor de biobox evenals een stijging van het vaste tarief. Het variabel tarief bedraagt € 0,08 per aanbieding en het vaste tarief stijgt met € 5,40.

Uiteindelijk betekent dit een stijging van het vaste tarief van € 186,84 naar € 192,24 en zal het GFT-tarief voor hoogbouw huishoudens € 0,08 per aanbieding zijn. Bij een gemiddeld huishouden met een aanbiedgedrag van 9 keer de groene container (140L), 26 aanbiedingen op de ondergrondse container en het vastrecht leidt dit tot de indicatieve woonlast van (€ 10,80 + € 33,80 + € 192,24) = € 236,84. De stijging wordt veroorzaakt door de verhoging van het vaste tarief (€ 5,40) indien het nieuwe beleidsvoornemen wordt aangenomen.

Lokale belastingdruk

De ontwikkeling van de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) geeft het volgende beeld voor de lokale belastingdruk. De belastingdruk voor een eigenaar van een woning neemt in 2023 toe met *minimaal* 3,6% en voor een huurder van een woning met *minimaal* 3,0% ten opzichte van 2022. Dit is dus *zonder* het beleidsvoornemen Invoering biobox (23-NB-7.5).

Voor de periode 2022-2026 stijgt de lokale woonlastendruk voor een eigenaar van een woning met *minimaal* 5,6%. Voor deze periode is de stijging voor een huurder van een woning *minimaal* 6,4%. Dit is als volgt te verklaren. Omdat inflatiecorrecties OZB meerjarig nog niet zijn opgenomen, is de invloed van de OZB-stijging nog gering. In het huurderstarief (waarin OZB niet mee speelt) hebben de tarieven voor afvalstoffen- en rioolheffing meer impact, dan in het eigenaarstarief. Voor een

eigenaar van een woning wordt jaarlijks, bij de begrotingsbehandeling, de inflatiecorrectie voor de OZB voor een (nieuw) komend begrotingsjaar ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Door het hanteren van constante lonen en prijzen in de meerjarenramingen 2024-2026 is de inflatiecorrectie voor de OZB op p.m. geraamd.

Zie ook bijlage 9.2 voor de *minimale* indicatieve ontwikkeling van de lokale woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) van een gemiddeld huishouden; zowel voor de eigenaar dan wel huurder van een woning. Dit is dus *zonder* beleidsvoornemen Invoering biobox.

Inclusief het nieuwe beleidsvoornemen (Invoering biobox) neemt de belastingdruk voor een eigenaar van een woning in 2023 toe met 4,3% en voor een huurder van een woning met 4,2% ten opzichte van 2022. Dit stijgingspercentage valt nog net binnen de gehanteerde inflatiecorrectie van 4,5% (zie bijlage 9.1 voor de gehanteerde prijscompensatie). Dit komt met name door de beperkte stijging van de rioolheffing met 2%.

9

Bijlagen

9.1	Begrotingsuitgangspunten 2023-2026	132
9.2	Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten	136
9.3	Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds	137
9.4	Vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen openbare ruimte	153

9.1 Begrotingsuitgangspunten 2023-2026

Op basis van de 'Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo' (kortweg: Financiële Verordening) wordt jaarlijks in het voorjaar door het college een Kadernota of Kaderbrief (in het verkiezingsjaar) aangeboden aan de gemeenteraad. De belangrijkste elementen erin zijn een actueel financieel meerjarenbeeld, (eventuele) voorstellen voor nieuw beleid en bezuinigingen.

In deze nota of brief presenteren we ook de begrotingsuitgangspunten. Het gaat hierbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor het sociaal domein, subsidies, huren, belastingen, heffingen en tarieven, de (omslag)rente en autonome ontwikkelingen.

Met ingang van dit jaar spreken we als vervanger van de Kaderbrief van een Zomerbrief, die nu voor ligt. Naast andere toekomstige ontwikkelingen (o.a. rechtmatigheid) moet de Financiële Verordening hierop worden aangepast. We zijn voornemens om deze Verordening in de 2e helft van dit jaar in één keer aan uw gemeenteraad aan te bieden.

Prijscompensatie

Op basis van het Centraal Economisch Plan 2022 (CEP2022) van het Centraal Planbureau zijn in maart 2022 de nieuwe prijs- en loonontwikkelingen gepubliceerd. Voor de prijscompensatie gaan we uit van de netto materiële overheidsconsumptie voor het begrotingsjaar 2022 van 4,5%. Zoals gebruikelijk is dit inclusief de correcties van de voorgaande jaren 2020, 2021 en 2022. Zie hieronder het resumerend overzicht.

Looncompensatie

De Cao gemeenten loopt tot 1 januari 2023. Voor de ramingen van de nieuwe loonontwikkelingen voor het jaar 2023 hanteren we zoals gebruikelijk de cijfers die in het CEP2022 zijn gepubliceerd. De verwachte looncompensatie voor het begrotingsjaar 2023 is 3,3%. Normaliter worden deze middelen op een algemene stelpost in de begroting geraamd in afwachting van de nieuwe Cao gemeenten 2023. De thuiswerkvergoeding voor 2023 e.v. is nog als p.m. post geraamd, omdat deze onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe Cao(-besprekingen), die gelden vanaf 2023.

Subsidies

Voor de subsidies geldt de gebruikelijke weging van 2/3e looncompensatie en 1/3e prijscompensatie. Op basis van de onderstaande percentages in de tabel (inclusief correcties voorgaande jaren) komt de uiteindelijke stijging voor subsidies in 2023 uit op 4,1%.

Resumerend overzicht:

Zomerbrief 2022-2026/Beleidsbegroting 2023-2026 (o.b.v. CEP 2022):

	2020	2021	2022	2023
Prijscompensatie	1,70%	1,80%	4,10%	2,30%
Looncompensatie	1,60%	0,90%	4,80%	3,30%
Subsidies (1/3 prijs- en 2/3 looncompensatie)	1,63%	1,20%	4,57%	2,97%

Kadernota 2022-2025/Beleidsbegroting 2022-2025 (o.b.v. CEP 2021):

	2020	2021	2022	2023
Prijscompensatie	2,00%	2,00%	1,40%	
Looncompensatie	3,50%	2,00%	1,20%	
Subsidies (1/3 prijs- en 2/3 looncompensatie)	3,00%	2,00%	1,27%	

Verschil	2020	2021	2022	2023	Index 2023
Prijscompensatie	-0,30%	-0,20%	2,70%	2,30%	4,50%
Looncompensatie	-1,90%	-1,10%	3,60%	3,30%	3,90%
Subsidies	-1,37%	-0,80%	3,30%	2,97%	4,10%

(inclusief correcties voorgaande jaren 2020-2022):

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de loon- en prijscompensaties:

- voor de jaren 2020 en 2021 op basis van het CEP 2022 neerwaarts zijn bijgesteld t.o.v. de Beleidsbegroting 2022-2025;
- voor het jaar 2022 er juist sprake is van een aanzienlijk hogere verwachte loon- en prijscompensatie in het CEP 2022 dan eerder is begroot in de Beleidsbegroting 2022-2025;
- voor het jaar 2023 de indexen in het CEP 2022 minder hard toenemen dan in 2022.

We beseffen dat de prijsinflatie en de loonafspraken in de diverse Cao's de afgelopen periode flink zijn toegenomen. Hierdoor kunnen meerdere budgetten in de begroting onder druk komen te staan. Dit is ook van toepassing voor de taken die we bij de verbonden partijen hebben belegd en de taken/prestaties die we subsidiëren aan verschillende instellingen. Uiteraard volgen we als college de loon- en prijsontwikkelingen bij onze partners op de voet en kijken naar mogelijke oplossingen hoe we als gemeente daar mee om willen gaan.

Sociaal domein (Wmo en Jeugd)

Binnen het sociaal domein hebben wij meerdere majeure (raam)contracten afgesloten waarin een verwijzing naar verschillende indexen wordt gemaakt. Zo geldt voor de Ondersteuningsbehoeften en Modules bijvoorbeeld een index conform NZA systematiek waarbij een verhouding 75/25 tussen personele- en materiële kosten/kapitaallasten wordt gemaakt. Bij vervoer is de NEA index van toepassing. Voor huishoudelijke ondersteuning is onlangs op basis van de reële kostprijsystematiek en Cao ontwikkelingen regionaal een nieuwe index vastgesteld. In deze begroting is rekening gehouden met de volgende specifieke percentages:

- ondersteuningsbehoeften, modules, beschikbaarheidsvoorzieningen, maatregelhulp en PGB: 4,22%;
- huishoudelijke ondersteuning: 3,14%;
- vervoer: 7%. Op het moment van opstellen van deze Zomerbrief was de NEA-index 2023 voor vervoer nog niet bekend. We schatten een aanzienlijke stijging in ten opzichte van eerdere jaren vanwege de fors stijgende brandstofprijzen.

Projecten in het voorveld worden veelal gesubsidieerd. Daarbij wordt aangesloten bij de reguliere subsidiestijging van 4,1%. Woonvoorzieningen, hulpmiddelen en dergelijke worden ook conform de NZA prijscompensatie (4,22%) geïndexeerd.

Huren

Navenant zullen de te ontvangen huurbedragen in 2023 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren) stijgen met de inflatiecorrectie van 4,5%. Wel kunnen er andere afspraken met verenigingen, instellingen, etc. zijn gemaakt over huuraanpassingen buiten de prijscompensatie om.

Belastingen, heffingen en tarieven

Bij tarieven geldt in principe volledige kostendekkendheid. Bij belastingen, heffingen en tarieven wordt voor de begroting 2023 (inclusief de correcties voor de voorgaande jaren) vooralsnog uitgegaan van een inflatiecorrectie van 4,5% voor die tarieven, waarbij geen sprake is van (volledige) kostendekkendheid. Kostendekkende heffingen zijn bijvoorbeeld de afvalstoffen- en rioolheffing. Bij de OZB wordt vastgehouden aan het principe dat wordt gecorrigeerd voor nominale ontwikkelingen (inflatie 2023 inclusief correcties voorgaande jaren: 4,5%). Hierbij wordt zoals gebruikelijk aangesloten bij het te hanteren percentage voor de prijscompensatie op de verschillende budgetten in de begroting (zie hiervoor het item *Prijscompensatie*).

Constante lonen en prijzen

In de meerjarenramingen 2024-2026 wordt, zoals gebruikelijk, uitgegaan van constante lonen en prijzen.

Totale loon- en prijsstijgingen

De totale loon- en prijsstijgingen zoals hiervoor vermeld zijn verwerkt in paragraaf 5.2 Het verwachte financieel perspectief (22-ZB-9.2 Prijs- en loonindexaties 2023 versus compensatie gemeentefonds).

Rente eigen gemeentelijke grondexploitaties

De rente voor de 'eigen' gemeentelijke grondexploitaties is 1,54%. In de participerende grondexploitaties met de provincie en/of andere gemeenten hanteren we de tussen partijen afgesproken rentepercentages. Voor alle overige investeringen hanteren we het percentage van de renteomslag.

Rente overige investeringen

De omslagrente voor de overige investeringen is 0,1%. Dit percentage is identiek aan het percentage dat voor de begroting 2022 is gehanteerd.

Start afschrijving en rente van investeringen

De afschrijving start op 1 januari van het jaar ná ingebruikname van een goed c.q. na afronding van een investering. Dit betekent dat er niet wordt afgeschreven in het jaar van afronding c.q. ingebruikname van een investering.

De rentelasten, vanaf de start van een investering, worden in werkelijkheid op maandelijkse basis toegerekend. Op begrotingsbasis wordt aan de geraamde investeringen in de eerste jaarschijf een half jaar rente als exploitatielast meegenomen. Daarna wordt telkens over het gehele jaar rente toegerekend.

In de nota 'Investerings- en activeringsbeleid 2017' zijn de beleidsregels ten aanzien van afschrijvingen en rente uitgebreid toegelicht. Deze nota zal in de 2e helft van dit jaar (2022) worden geactualiseerd.

De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van het bestaand beleid. Zoals gebruikelijk gaan we ook bij de vervangingsinvesteringen uit van een jaarlijkse index, die is gebaseerd op de prijsindex van de afgelopen 10 jaren. De gemiddelde index is 1,3%. In de nieuwe Beleidsbegroting wordt een meerjarig investeringsplan opgenomen, waarin ook alle vervangingsinvesteringen worden benoemd.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. De financiële consequenties van deze circulaire zijn in deze Zomerbrief verwerkt in onderdeel F van paragraaf 5.2, het verwachte financieel perspectief 2022-2026. Een uitgebreide toelichting op de meicirculaire treft u aan in bijlage 9.3.

Onvoorzien incidenteel en structureel

In de begroting 2023-2026 wordt een jaarlijks totaalbedrag van € 166.000 geraamd voor de post onvoorzien incidenteel en structureel. Voor 2023 is dit uitgesplit in € 116.000 aan onvoorzien incidenteel en € 50.000 aan onvoorzien structureel.

Arealen/autonome ontwikkelingen

De onderhoudsbudgetten voor wegen, groen en riolering worden aangepast voor volumemutaties conform de Areaalnota. De kostenuitzetting voor rioleringen verloopt budgettair neutraal voor de begroting. Uitgangspunt bij rioleringen is 100% kostendekkendheid.

Onder autonome ontwikkelingen verstaan wij ontwikkelingen die door ons niet te sturen of te beïnvloeden zijn en zullen leiden tot onvermijdbare uitgaven of verminderingen van inkomsten in de begroting.

9.2 Indicatie ontwikkeling lokale woonlasten

Indicatie tariefsontwikkeling woonlasten voor een eigenaar en een huurder van een woning:

	Eigenaar woning				Huurder woning		
	OZB	Afval	Riool	Totaal	index 2022=100	Afval+ Riool	index 2022=100
tarief 2022	305,25	222,06	252,84	780,15	100,0	474,90	100,0
inflatiecorrectie: 4,5%	13,74						
groei lasten 2% volgens GRP			5,04				
afvalstoffenheffing/ voorziening afval		9,38					
tarief 2023	318,99	231,44	257,88	808,31	103,6	489,32	103,0
inflatiecorrectie	p.m.						
groei lasten 2% volgens GRP			5,16				
afvalstoffenheffing/ voorziening afval		p.m.					
tarief 2024	318,99	231,44	263,04	813,47	104,3	494,48	104,1
inflatiecorrectie	p.m.						
groei lasten 2% volgens GRP			5,28				
afvalstoffenheffing/ voorziening afval		p.m.					
tarief 2025	318,99	231,44	268,32	818,75	105,0	499,76	105,2
inflatiecorrectie	p.m.						
groei lasten 2% volgens GRP			5,40				
afvalstoffenheffing/ voorziening afval		p.m.					
tarief 2026	318,99	231,44	273,72	824,15	105,6	505,16	106,4

9.3 Financiële effecten van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds

Voorafgaand aan de (ontvangen) meicirculaire 2022 van het gemeentefonds waren al enkele effecten genoemd in het verwachte financieel perspectief van deze Zomerbrief (paragraaf 5.2, onderdeel A). Hierbij gaat het om:

- de nieuwe jaarschijf 2026 ten opzichte 2025 (22-ZB-9.1);
- de verwachte ontvangst voor loon- en prijscompensatie 2023 (een onderdeel van 22-ZB-9.2);

In deze bijlage informeren wij u over de actuele ontwikkelingen als gevolg van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk. Per 1 januari 2023 vindt de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds plaats. Zie onderdeel A voor een toelichting hierop. Tevens wordt op hoofdlijnen ingegaan op de financiële consequenties die voortvloeien uit deze circulaire. Zie hiervoor onderdeel B.

De maartbrief 2022 over het gemeentefonds was alleen maar een indicatieve brief inzake de globale effecten van het regeerakkoord/Startnota van het kabinet Rutte IV. Nu ligt er een officiële meicirculaire 2022 waarin het regeerakkoord, de Startnota en de (nieuwe) besluitvorming over de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk zijn verwerkt.

Verwerking boekjaar 2022 via verzamelwijziging

De mutaties voor het jaar 2022 worden, tezamen met alle andere mutaties die betrekking hebben op deze Zomerbrief, in een afzonderlijke verzamel(begrotings)wijziging opgenomen. Deze verzamelwijziging wordt aan uw gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

Verwerking financieel perspectief meicirculaire in Beleidsbegroting 2023-2026

In het kader van het provinciaal toezicht dient de meicirculaire 2022 te worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2023-2026. Het effect van de meicirculaire is dan ook financieel vertaald in onderdeel F van het verwacht financieel perspectief (paragraaf 5.2) van deze Zomerbrief.

ONDERDEEL A – NIEUWE VERDELING GEMEENTEFONDS PER 2023

In de raadsbrief 'Maartbrief 2022 gemeentefonds' (zaaknummer: 3407187) hebben we u op hoofdlijnen al geïnformeerd over het voornemen van de minister van BZK om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 in te voeren. Graag verwijzen we u naar deze raadsbrief.

In de meicirculaire 2022 wordt ingegaan op de invoering hiervan. Op 6 april jl. zijn de Tweede Kamer en gemeenten hierover door de minister van BZK geïnformeerd. Gegeven de ontvangen adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de VNG en de reacties van gemeenten heeft de minister toch besloten om de invoering door te zetten.

De meicirculaire bevat aanvullende informatie over de invoering van het nieuwe verdeelmodel. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de actualisatie van het nieuwe verdeelmodel van 2019 naar het moment van invoering per 2023, de nieuwe clusterindeling, de maatstaven, het ingroeipad, de overheveling van verschillende integratie-uitkeringen naar de algemene uitkering, de verevening van de belastingcapaciteit OZB en het (nieuwe) model is geen eindstation.

Actualisatie nieuw verdeelmodel

De laatste doorrekening van het nieuwe verdeelmodel dateerde van december 2021 (peiljaar 2019). In de meicirculaire 2022 is het nieuwe model met de nu bekende gegevens geactualiseerd naar de stand van 1 januari 2023. Deze laatste actualisatieslag geeft inzicht in de 'definitieve' uitkomsten, waar ook het ingroeipad naar de nieuwe verdeling op is gebaseerd. Bewust is 'definitieve' zo geschreven, omdat de onderzoeksagenda de komende jaren tot **nieuwe uitkomsten/bijstellingen** kan leiden. Ook leidt de actualisatie van onze eigen recentere gegevens tot iets gewijzigde inzichten dan de actualisatie van het ministerie.

De actualisatie van het nieuwe verdeelmodel van 2019 naar de stand 1 januari 2023 betreft de volgende aspecten:

- de standen van de gebruikte verdeelmaatstaven (zoals het aantal inwoners, de oppervlakte, het aantal mensen met lage inkomens, etc.) zijn geactualiseerd. Voor alle maatstaven geldt dat zo actueel mogelijke gegevens zijn gebruikt.
- alle budgetontwikkelingen die in de periode 2020 tot en met 2022 hebben plaatsgevonden (bijvoorbeeld het accres, de loon- en prijsindexering en middelen voor Jeugdzorg) zijn volgens de nieuwe verdeling verwerkt.

De gemeente Hengelo kan door de nieuwe verdeling van het gemeentefonds getypeerd worden als 'voordeelgemeente'. Nadere uitleg treft u aan in onderdeel B van deze bijlage: 1.2 Herverdeling algemene uitkering (BZK) en 1.3 Suppletie-uitkering nieuwe verdeling gemeentefonds.

Clusterindeling

Het Rijk hanteert een indeling van clusters bij de bepaling van de algemene uitkering. Zowel voor het klassiek als het sociaal domein zijn samenhangende taken van gemeenten in clusters ingedeeld. De clusters zijn bedoeld om een verdeling te kunnen maken en onderhouden.

Het is nadrukkelijk geen bestedingsnorm of verplicht gesteld budgettair kader door het Rijk voor de clusters en/of onderliggende taken voor gemeenten, omdat het een algemene uitkering betreft die gemeenten zelf mogen inzetten voor autonome - en medebewindstaken. Ook is het niet mogelijk om de nieuwe clusters financieel terug te vertalen naar de ooit toegevoegde middelen ten tijde van de decentralisaties rondom de Wmo en Jeugdzorg in 2015.

Voor de kostenontwikkelingen in het sociaal domein waren aanleiding om de clusterindeling te herzien. De nieuwe clusterindeling is met ingang van 2023 toegepast. De nieuwe clusters zijn: Sociale basisvoorzieningen, Participatie, Wmo, Jeugd, Bestuur & Ondersteuning, Orde & Veiligheid, Onderwijs, Sport & cultuur & recreatie, Infrastructuur & ruimte & milieu, Overig, Overige eigen middelen, OZB.

Maatstaven

Vanaf uitkeringsjaar 2023 is door de invoering van het nieuwe verdeelmodel sprake van een groot aantal wijzigingen in de verdeelmaatstaven. Een deel van de maatstaven komt te vervallen, van een drietal maatstaven wijzigt de naam dan wel de definitie en er worden acht nieuwe maatstaven geïntroduceerd. Het totaal aantal verdeelmaatstaven daalt van 88 naar 49.

Ingroeipad

Gegeven de ontvangen adviezen van de ROB, de VNG en de reacties van gemeenten hebben de fondsbeheerders besloten het ingroeipad (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien) te beperken tot 3 jaar. Het maximale positieve of negatieve effect is € 7,50 per inwoner in 2023 en € 15 per inwoner in 2024 en 2025. Daarmee komt het maximale positieve of negatieve effect op € 37,50 per inwoner in 2025. Voor gemeenten met een beperkte financiële draagkracht en een lage sociaaleconomische status gecombineerd met een negatief herverdeeleeffect geldt tot en met 2025 een aangepast ingroeipad. Ook de gemeenten die tot en met 2022 aanvullende middelen ontvangen vanwege bevolkingsdaling en die te maken hebben met een negatief herverdeeleeffect komen in aanmerking voor een aangepast ingroeipad. Deze 2 laatste voorwaarden zijn niet van toepassing voor de gemeente Hengelo.

Wat dit ingroeipad betekent voor de gemeente Hengelo treft u aan in onderdeel B van deze bijlage: 1.2 Hervreeding algemene uitkering (BZK)/1.3 Suppletie-uitkering nieuwe verdeling gemeentefonds.

Overheveling integratie-uitkeringen naar algemene uitkering

De integratie-uitkeringen Participatie (onderdelen Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding excl. beschut werk), Voogdij/18+ en Inburgering, die van toepassing zijn op onze gemeente, worden met ingang van 2023 toegevoegd aan de algemene uitkering.

Verevening belastingcapaciteit OZB

Onderdeel van de onderzoeksagenda is het onderzoek naar de Overige Eigen Middelen. Aangezien dit onderzoek nu nog niet is afgerond en de fondsbeheerders de verevening van de algemene eigen middelen graag in samenhang bezien, is besloten het vereveningspercentage van de OZB te handhaven op de huidige 70% voor niet-woningen en 80% voor woningen in plaats van dit percentage op te hogen naar 90%. Aanvullend argument van het ministerie is dat sinds 2017 (het jaar waarop het nieuwe model is geijkt) de WOZ-waarden hard zijn gestegen. Het lijkt de fondsbeheerders niet reëel om die stijging 1 op 1 door te vertalen naar de belastingcapaciteit waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden. Voor de twee maatstaven die betrekking hebben op niet-woningen (OZB niet-woningen eigenaren en OZB niet-woningen gebruikers) blijft gelden dat maximaal € 35.000 aan WOZ waarde per inwoner in de verevening wordt betrokken. Het niet via de OZB-maatstaven verevende deel (respectievelijk 30% en 20%) wordt ingehouden via een vast bedrag per woonruimte. De rekentarieven zijn gelijk getrokken met de landelijke gemiddelde tarieven in het onderzoeksjaar 2017. Deze rekentarieven worden in het nieuwe verdeelmodel vervolgens jaarlijks bijgesteld op de manier zoals ook in het huidige model gebruikelijk is.

Model geen eindstation – continu onderhoud

Zoals reeds in de brief van 7 december 2021 door de minister van BZK aan de VNG aangegeven omarmen de fondsbeheerders het advies van de ROB inclusief de door de ROB voorgestelde onderzoeksagenda. De fondsbeheerders geven hier graag in nauw overleg met de ROB, de VNG en de gemeenten nadere invulling en uitvoering aan. De Tweede Kamer zal nog voor de zomer nader worden geïnformeerd over de onderzoeksagenda. Het nieuwe verdeelmodel is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. De invoering van het nieuwe model zal tijdig geëvalueerd worden en aan de hand van deze evaluatie zal besloten worden over het traject 2026 en verder.

ONDERDEEL B – FINANCIËEL EFFECT MEICIRCULAIRE 2022

De ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering op basis van de meicirculaire 2022 ten opzichte van de decembercirculaire 2021 (raadsbrief – zaaknummer 3330831) ziet er als volgt uit:

Financieel effect op basis van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds (onder voorbehoud van rectificaties ministerie)					
- = nadeel; bedragen (* € 1.000)					
	2022	2023	2024	2025	2026
1. Algemene uitkering:					
1.1 Overheveling Voogdij/18+, deels Participatie, Inburgering naar algemene uitkering		5.216	5.227	5.247	5.270
1.2 Herverdeling algemene uitkering (BZK)		5.146	5.146	5.146	5.146
1.3 Suppletie-uitkering nieuwe verdeling gemeentefonds		-4.538	-3.323	-2.107	-2.107
1.4 Accres-ontwikkeling in meicirculaire 2022/nominale ontwikkelingen	4.799	13.141	19.512	24.048	11.926
1.5 Volkshuisvestingsfonds, uitname accres		-739	-741	-733	
1.6 Woningbouwimpuls, uitname accres		-492	-490	-494	
1.7 Overige nominale ontwikkelingen (verleggen basisjaar 2022 naar 2023) meicirculaire 2022		2.853	2.839	2.848	2.845
1.8 Plafond BTW-compensatiefonds, o.a. afrekening 2021	572				
1.9 Hoeveelheidsverschillen/afrondding uitkeringsfactor	-486	-197	-374	-406	-579
1.10 Opschalingskorting		1.969	2.629	3.314	
1.11 Diverse kleine mutaties	-10				
Taakmutaties:					
1.12 Inburgering: leerbaarheidstoets		21	21	22	22
1.13 Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022		19	19	20	21
1.14 Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022		137	139	141	142
1.15 Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord Rijk)		-48	-73	-75	-81
1.16 Versterking dienstverlening gemeenten: systeemleren		22	22	22	22
1.17 Energietoelag	4.311				
1.18 Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-42				
1.19 Jeugdzorg (Coalitieakkoord Rijk)		7.415			
1.20 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord Rijk)				-435	-446
2. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen:					
2.1 Bommenregeling	48				
2.2 Uitvoeringskosten Klimaatakkoord	479				
2.3 Extra capaciteit BOA's	43	43	43	43	43
2.4 Bodembescherming	361				
2.5 Impuls kansrijke start (Gezond in de stad)	24				
2.6 Einde lening inburgeringsplichtig	11				
2.7 Kinderen in een AZC	-8	-8	-8	-8	-8
2.8 Inkomstenderving 2020 (Corona-compensatie)	193				
2.9 Armoedebestrijding kinderen		4	4	4	4
2.10 Inburgering	24	-334	-324	-313	-308
3. Integratie-uitkeringen sociaal domein:					
3.1 Participatie	589	-27	-55	-116	-181
3.2 Voogdij/18+	161	-4.331	-4.331	-4.331	-4.331
4. Baten op stelposten gemeentefonds					
4.1 Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg (100% o.b.v. Commissie van Wijzen)		-6.969	461	425	293
4.2 BTW compensatiefonds	-901	-901	-901	-901	-901
4.3 Omgevingswet (indicatief bedrag)	551				
4.4 Wet kwaliteitsborging (indicatief bedrag)	90	37	37	37	37
Totaal effect op gemeentefondsuitkeringen	10.809	17.438	25.481	31.397	16.831
Lasten- en batenmutaties:					
1.4 Stelpost gemeentefonds - Accres/nominale ontwikkelingen	-2.399	-6.570	-9.756	-12.024	-5.963
1.7 Stelpost gemeentefonds - van constante naar lopende prijzen algemene uitkering 2023 (onderdeel van 22-ZB-9.2)		-2.734	-2.734	-2.734	-2.734
1.12 Inburgering: leerbaarheidstoets		-21	-21	-22	-22
1.13 Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022		-19	-19	-20	-21
1.14 Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022		-137	-139	-141	-142
1.15 Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)		48	73	75	81
1.16 Versterking dienstverlening gemeenten: systeemleren		-22	-22	-22	-22
1.17 Energietoelag	-4.311				
1.18 Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	42				
1.19/4.1 Stelpost jeugdzorg		-445	-461	-425	-293
1.20 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp				0	0
2.1 Bommenregeling	-48				
2.2 Uitvoeringskosten Klimaatakkoord	-479				
2.3 Extra capaciteit BOA's	-43	-43	-43	-43	-43
2.4 Bodembescherming	-361				
2.5 Impuls kansrijke start (Gezond in de stad)	-24				
2.6 Einde lening inburgeringsplichtig	0				
2.7 Kinderen in een AZC	8	8	8	8	8
2.9 Armoedebestrijding kinderen		-4	-4	-4	-4
2.10 Inburgering	-24				
3.1a Participatie (Wajong)	-9				
3.1b Participatie (Nieuw begeleiding)	-22				
3.1c Participatie (WSW)	-559	-525	-517	-486	-451
3.2 Stelpost Voogdij/18+ prijs - en loonontwikkeling 2022	-161				
4.3 Omgevingswet (indicatief bedrag)	-551				
4.4 Wet kwaliteitsborging (indicatief bedrag)	-90	-37	-37	-37	-37
Totaal effect op lasten- en batenmutaties:	-9.031	-10.500	-13.672	-15.874	-9.642
Totaal financieel effect meicirculaire 2022:	140	1.778	6.938	11.809	7.188

1. Gemeentefondsuitkeringen

1. Algemene uitkering

1.1 Overheveling Voogdij/18+, deels Participatie, Inburgering naar de algemene uitkering

De integratie-uitkeringen Participatie (onderdelen Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding excl. beschut werk), Voogdij/18+ en Inburgering, die van toepassing zijn op onze gemeente, worden met ingang van 2023 toegevoegd aan de algemene uitkering. Het gaat hierbij om een jaarlijks bedrag tussen € 5,2 en € 5,3 miljoen voor de gemeente Hengelo. Zie ook verder op de toelichting bij 1.12 Inburgering, 1.13 Participatie en 1.14 Voogdij/18+.

1.2 Hervreiding algemene uitkering (BZK)/1.3 Suppletie-uitkering nieuwe verdeling gemeentefonds

De gemeente Hengelo is na de herverdeling van het gemeentefonds met ingang van 2023 een 'voordeelgemeente' van ruim € 5,1 miljoen (ruim € 63 per inwoner). **Het Rijk hanteert echter een ingroeipad:** het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien is beperkt tot 3 jaar. Het maximale positieve of negatieve effect is € 7,50 per inwoner in 2023 en € 15 per inwoner in 2024 en 2025. Daarmee komt het maximale positieve of negatieve effect op € 37,50 per inwoner in 2025.

In feite compenseren wij hiermee dus de 'nadeelgemeenten'. Om dit te kunnen bekostigen wordt de algemene uitkering achtereenvolgens in de jaren 2023 tot en met 2025 met de suppletie-uitkering verlaagd met respectievelijk € 4,5 miljoen, € 3,3 miljoen en € 2,1 miljoen voor de gemeente Hengelo, zodat uiteindelijk een voordeel resteert voor de komende periode; 2023: € 0,6 miljoen (€ 7,50 per inwoner) ; 2024: € 1,8 miljoen (€ 22,50 per inwoner); 2025: € 3,0 miljoen (€ 37,50 per inwoner).

De bedragen voor 2026 en verder voor de suppletie-uitkering zijn afhankelijk van de besluitvorming naar aanleiding van de evaluatie van het nieuwe verdeelmodel. In afwachting hiervan is er door het Rijk ervoor gekozen om voor 2026 en verder uit te gaan van de stand 2025 en dus de suppletie-uitkering door te trekken.

					* € 1.000
	2022	2023	2024	2025	2026
Herverdeling algemene uitkering (BZK)		5.146	5.146	5.146	5.146
Suppletie-uitkering nieuwe verdeling gemeentefonds		-4.538	-3.323	-2.107	-2.107
Door ingroeipad		608	1.824	3.039	3.039

1.4/1.5/1.6 Accres-ontwikkeling/nominale ontwikkelingen/uitnames accres voor Volkshuisvestingsfonds en Woningbouwimpuls

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, die voortvloeit uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd. Met ingang van de meicirculaire 2020 waren de accresen voor de jaren 2020 en 2021 bevroren. Dit om rust en stabiliteit te creëren tijdens de coronapandemie. Met ingang van het 2022 tot en met 2025 is de nieuwe accresraming opgenomen op basis van de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk, conform de bestaande normeringssystematiek. Als gevolg hiervan is er voor alle jaren tot en met 2025 sprake **van een jaar op jaar zeer opwaartse bijstelling van het accres**. Echter heeft het Rijk een uitzondering hierop gemaakt op de accresrelevante uitgaven voor een aantal investeringsfondsen.

In het Coalitieakkoord heeft het Rijk ervoor gekozen om de uitvoeringskosten van medeoverheden voor de investeringspakketten (klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof) specifiek te verstrekken via de zgn. *specifieke uitkeringen*. In samenhang hiermee is besloten om de middelen voor het Stikstofonds, het Klimaatfonds, het budget voor ontsluiting van nieuwe woningen in het Mobiliteitsfonds en het Nationaal Groeifonds uit te zonderen van de berekening van het accres. Dit is niet in lijn met de interbestuurlijke afspraken. De VNG heeft zich stellig verzet over deze gang van zaken.

Ook tegen de afspraken in heeft het Rijk de middelen voor de woningbouwimpuls (10x100 miljoen landelijk) en volkshuisvesting (4x150 miljoen landelijk) in het Coalitieakkoord voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres. Voor Hengelo houden deze laatste mutaties jaarlijkse uitnames van ruim € 0,7 miljoen voor het Volkshuisvestingsfonds en bijna € 0,5 miljoen voor de Woningbouwimpuls in.

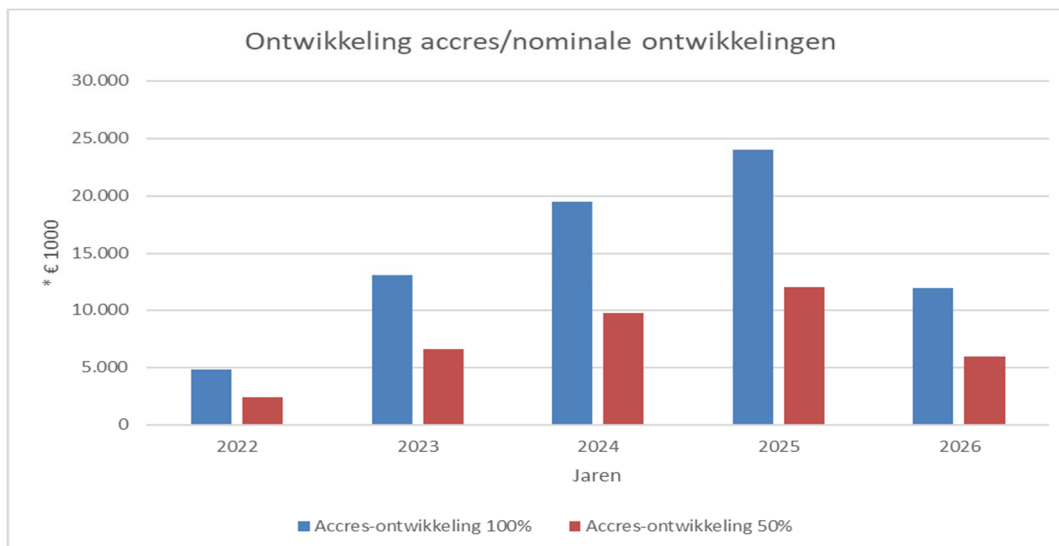
In de septembercirculaire 2021 zijn we geïnformeerd over het advies van de ROB over de toekomst van het accres. Gegeven dit advies was het voornemen van dit kabinet om uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2022 nader te bezien of het wenselijk is het accres stabiel te maken naar aanleiding van een aangenomen motie. In de motie wordt het kabinet opgeroepen om 'bij de Voorjaarsnota met een voorstel te komen op welke manier gemeenten meerjarige duidelijkheid hebben over de reële stijging van het accres, bijvoorbeeld door het vastklikken van de standen bij de Voorjaarsnota'. Hiervoor heeft het kabinet de VNG en het IPO een voorstel gedaan voor het bevriezen van de volumecomponent van het accres voor de jaren 2022–2025. Daarmee beoogt het kabinet voor die periode een stabielere financiering van de medeoverheden te realiseren. Op dit moment is het kabinet hierover met de VNG en het IPO in gesprek.

Daarnaast is in het Coalitieakkoord van het Rijk besloten dat de fondsen vanaf 2026 niet langer via de normeringssystematiek worden geïndexeerd. Daarmee vervalt de koppeling aan de rijksuitgaven. Het gereserveerde accres wordt vanaf 2026 alleen bijgesteld als gevolg van de jaarlijkse loon- en prijsontwikkeling, zoals deze door het Centraal Planbureau worden geraamd. Er vindt dan geen compensatie meer plaats voor (extra) volumeontwikkelingen (bijv. voor stijging aantal inwoners, woonruimten). Dit is een verkapt kaasschaafbezuinigingsmethode van het Rijk. Hier moeten we actie op zetten richting de VNG omdat dit onacceptabel is.

Vanaf het jaar 2026 is het accres voor het gemeentefonds in het Coalitieakkoord van het Rijk vastgezet op landelijk € 840 miljoen. In de meicirculaire 2022 valt op dat het taakstellende accres uit het Coalitieakkoord niet meer terug komt. Sterker nog, er is sprake van een negatief volumeaccres van ruim € 2,2 miljard waardoor het accres per saldo uitkomt op negatief bijna € 1,4 miljard voor het gemeentefonds. In de septembercirculaire 2021 was in 2026 nog sprake van een positief accres van ruim € 1,0 miljard, zodat **het totale verschil van 2026 t.o.v. 2025 op € 2,4 miljard (negatief) uitkomt**. Ten opzichte van 2025 is er dus in 2026 sprake van een flinke neerwaartse bijstelling van het accres in de meicirculaire 2022.

Het Rijk werkt met de VNG en IPO in een gezamenlijk proces met een onafhankelijk begeleider om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek voor 2026 en verder. Daarbij wordt ook gekeken naar de zorg die gemeenten en provincies ervaren over hun financiën in 2026 en verder. De opdracht is om te komen tot een analyse van de financiële gevolgen van het Coalitieakkoord van het Rijk voor gemeenten en provincies. Daarnaast zal naar oplossingen gezocht worden voor de korte en lange termijn. De Tweede Kamer zal voor de zomer worden geïnformeerd over de uitkomst en de vervolgstappen.

De accresen voor de periode 2022–2025 vallen nu veel positiever uit in de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk dan in de maartbrief van het gemeentefonds werd gemeld op basis van het Coalitieakkoord/Startnota van het Rijk. In de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de veel hogere accresen het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting, koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon, inkomensbelasting Box 3 en defensie. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van hogere loon- en prijsontwikkelingen dan tot nu toe werd aangenomen. Helaas werd het 'ravijn' in 2026 nog wat dieper door een extra uitname dat jaar. Maar **de jaar op jaar zeer opwaartse bijstelling van het accres** (periode 2022–2025) kan het diepere 'ravijn' in 2026 wel compenseren.

Uit de grafiek blijkt dat de komende jaren de ontwikkeling van het accres (100%) extreem hoog is ten opzichte van de septembercirculaire 2021. Ook in vergelijking met de maartbrief 2022 van het gemeentefonds zijn de accresen aanzienlijk hoger. **Gelet op de ervaringen van de afgelopen jaren achten we deze extreme ontwikkeling niet realistisch.** In het verleden hadden we met grote schommelingen te maken, maar niet de extreme mate wat nu het geval is. Wanneer er toen een behoorlijke groei in het accres was hadden we dat afgeroomd en op een structurele stelpost gemeentefonds (als buffer) gezet. Achteraf gezien telkens een goede zet, want we hebben deze stelposten meermaals moeten aanwenden om de neerwaartse bijstellingen van het accres in latere circulaire van het gemeentefonds op te vangen. Zo hebben we ons vooraf niet Rijk gerekend met de afgegeven verwachtingen van het accres. In de praktijk blijkt het Rijk namelijk altijd te optimistisch in haar 'realisatiekracht' om plannen daadwerkelijk uit te voeren. Daarmee blijven de geplande uitgaven achter wat uiteindelijk weer een negatief effect heeft op het accres.

Daarbij komt dat op korte termijn de Europese Centrale Bank de rente fasegewijs zal laten stijgen om de economische groei en de inflatie te dempen. De inflatie wordt op dit moment door het CBS becijferd op circa 8% voor 2022, terwijl het Centraal Economisch Plan van maart 2022 nog uit ging van circa 4-4,5%. Door de verhoging van de rente loopt de staatsschuld op en het tekort in de Rijksbegroting. Wij verwachten dan ook in de aanloop naar de Miljoenennota 2023 van het Rijk, die de 3^e dinsdag van september 2022 (Prinsjesdag) verschijnt, al de eerste nieuwe rijksbezuinigingen en navenant de neerwaartse bijstelling van het accres in het gemeentefonds. Afhankelijk van de toekomstige situatie rondom Oekraïne is er nog veel onzeker en zal de Rijksbegroting nog verder onder druk komen te staan de komende jaren. Tevens zetten we vraagtekens of er wel voldoende uitvoeringscapaciteit beschikbaar is om de hoge ambities van het Rijk uit te voeren.

Gelet op de ervaringen uit het verleden vinden we dat door de extreem hoge accresen en de hoge inflatie extra middelen achter de hand moeten houden voor verwachte onderuitputting van rijksuitgaven als gevolg van mogelijke rijksbezuinigingen of voor het bijstellen van de inflatiecorrectie. Daarom is het naar onze mening op dit moment verstandig uit te gaan van een gematigd scenario van 50%. Dit scenario is dan ook verwerkt in het financieel perspectief van de meicirculaire 2022 en deze Zomerbrief.

1.7 Overige nominale ontwikkelingen (verleggen basisjaar 2022 naar 2023) meicirculaire 2022

Voorafgaand aan de (ontvangen) meicirculaire 2022 van het gemeentefonds was in het financieel perspectief van deze Zomerbrief al de verwachte ontvangst voor loon- en prijscompensatie 2023 voor een structureel bedrag van ruim € 2,7 miljoen geraamd (22-ZB-9.2). Dit is ook bijna het meerjarige bedrag (ruim € 2,8 miljoen) dat we nu op basis van de meicirculaire 2022 ontvangen.

1.8 Plafond BTW compensatiefonds

Gemeenten hebben in 2021 minder gedeclareerd bij het BTW compensatiefonds (BCF) dan eerder gedacht op basis van de septembercircularie 2021. De incidentele afrekening 2021 vindt plaats in 2022 en bedraagt voor de gemeente Hengelo € 572.000 voordelig ten opzichte van het eerder verstrekte voorschotbedrag van € 503.000 op basis van de septembercircularie 2021.

Sinds de Kadernota 2021-2024 houden we met ingang van het nieuwe begrotingsjaar t structureel rekening met de ruimte onder het BCF-plafond conform de realisatie jaar t-2. Voor Hengelo ging het jaarlijks om een hogere verwachte gemeentefondsuitkering van € 901.000 met ingang het begrotingsjaar 2022. Zie ook paragraaf 4.5 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie van de Beleidsbegroting 2022-2025.

De verwachting is dat in gemeenteland nu door de hoge accressen meer wordt uitgegeven/geïnvesteed, zodat naar verwachting het beroep op het BTW compensatiefonds door gemeenten groter wordt en de ruimte onder het plafond in het gemeentefonds kleiner wordt. We vinden het daarom niet meer realistisch om deze structurele stelpost van € 901.000 als verwachte baat in de gemeentefondsuitkering vanaf 2022 op te nemen.

1.9 Hoeveelheidsverschillen/afronding uitkeringsfactor

Vooraf is het goed om nader in te gaan op de werking van dit mechanisme: indien de landelijke aantallen stijgen van de verdeelmaatstaven daalt de (landelijke) uitkeringsfactor en navenant de te ontvangen gemeentefondsuitkering. Andersom: indien de landelijke aantallen dalen dan stijgt de uitkeringsfactor en dus ook de gemeentefondsuitkering.

Vanaf uitkeringsjaar 2023 is door de invoering van het nieuwe verdeelmodel sprake van een groot aantal wijzigingen in de verdeelmaatstaven. Een deel van de maatstaven komt te vervallen, van een drietal maatstaven wijzigt de naam dan wel de definitie en er worden acht nieuwe maatstaven geïntroduceerd. Het totaal aantal verdeelmaatstaven daalt van 88 naar 49.

Voor de aantallen gaat het met name om de bijgestelde (hogere) woningbouwambities, navenant de inwoneraantallen, WOZ-waarden, etc. Voor de woningbouwprognoses zijn we de komende periode uitgegaan van gemiddeld 375 woningen per jaar. Voorheen gingen we uit van gemiddeld 300 woningen per jaar. Daarnaast is m.n. het aantal bijstandsontvangers neerwaarts bijgesteld.

De actualisatie van de gemeentelijke en landelijke aantallen van de diverse verdeelmaatstaven in de algemene uitkering en de afronding van de uitkeringsfactor leiden tot een nadelige effecten van € 486.000 in 2022 (inclusief mutaties in het 'oude' uitkeringsjaren 2020 en 2021), € 197.000 in 2023 oplopend tot € 579.000 in 2026.

1.10 Opschalingskorting (apparaatskosten opschaling gemeenten)

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot landelijk € 975 miljoen in 2025. Voor 2025 e.v. is deze opschalingskorting jaarlijks circa € 4,8 miljoen voor Hengelo. Deze opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Nu was het beoogde efficiencyvoordeel al dubieus, maar dat verviel helemaal toen de beleidswijziging 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan.

Het kabinet heeft besloten deze kabinetsperiode voor zowel gemeenten als provincies de oploop van de opschalingskorting te schrappen voor de periode 2022 tot en met 2025. Voor 2022 was de oploop van de opschalingskorting voor gemeenten al geschrapt in de septembercircularie 2021. Voor de gemeente Hengelo gaat het om incidentele voordelen van bijna € 2,0 miljoen in 2023, € 2,6 miljoen in 2024 en € 3,3 miljoen in 2025.

1.11 Diverse (kleine) taakmutaties

Er zijn (kleine) taakmutaties in de gemeentefondsuitkering (baten), die we niet afzonderlijk aan de lastenkant gaan ramen in de begroting. In totaliteit gaat het in 2022 om een bedrag van € 10.000 nadelig.

1.12/2.10 Inburgering: leerbaarheidstoets en overheveling vanuit integratie-uitkering naar algemene uitkering

Er vindt een structurele toevoeging van € 21.000 - € 24.000 vanaf 2022 plaats voor de Leerbaarheidstoets. De leerbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. De leerbaarheidstoets heeft als doel om inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgeringsplichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij de afname van de leerbaarheidstoets. De middelen voor de leerbaarheidstoets worden geraamd op het betreffend taakveld in de begroting.

De integratie-uitkering Inburgering wordt in het kader van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering (ruim € 0,3 miljoen jaarlijks). Voor 2023 en verder is de algemene uitkering daarom opgehoogd met het bedrag dat beschikbaar was voor de integratie-uitkering.

1.13/3.1 Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022 en overheveling middelen Wajong en Regulier werk vanuit integratie-uitkering naar algemene uitkering

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt in 2022 door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022 naar de drie onderdelen binnen de integratie-uitkering: Wsw, Nieuw begeleiding en Nieuw Wajong.

De verdeling van de integratie-uitkering wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is vanaf 2022 gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardeenheden (SE) per betalende gemeente) in 2021 en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats voor de jaren 2022 en verder.

Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de integratie-uitkering door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen Nieuw begeleiding. Voor de verdeling van het verdeelmodel Nieuw Wajong wordt gebruik gemaakt van historische cijfers van de instroom in de werkregeling Wajong. Voor het verdeelmodel Nieuw begeleiding wordt tevens gebruik gemaakt van de (historische) instroom in de wachtlijst Wsw. Door het gebruik van historische cijfers blijft het aandeel van individuele gemeenten in de twee verdeelmodellen Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2021.

In totaliteit worden er voor de 3 onderdelen (Wsw, Nieuw begeleiding en Nieuw Wajong) € 589.000 aan extra gemeentefondsmiddelen in 2022 ontvangen, aflopend tot circa € 471.000 in 2026. In het gedetailleerde financiële overzicht vindt u onder de lasten- en batenmutaties de verdere uitsplitsing over deze 3 onderdelen. Normaliter houden we deze middelen beschikbaar voor Participatie.

De budgetten voor Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding exclusief beschut werk, beide onderdeel van de integratie-uitkering Participatie, worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit in het kader van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Voor 2023 en verder is de algemene uitkering voor de gemeente Hengelo daarom opgehoogd met een jaarlijks bedrag van circa € 0,6 miljoen voor Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding.

1.14/3.2 Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022 overheveling vanuit integratie-uitkering naar algemene uitkering

Er vindt een loon- en prijsstelling plaats vanaf 2022. Voor Hengelo gaat het om een structureel bedrag van circa € 140.000. Dit meerjarige bedrag van circa € 140.000 voor loon- en prijsbijstelling zal op de stelpost gemeentefonds worden geraamd.

De verdeling van de integratie-uitkering Voogdij/18+ kent in 2022 nog een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). Hierbij is al wel rekening gehouden met de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022. Met de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel is de verantwoordelijkheid voor de zorg van zo'n 10.000 kinderen (landelijk) naar een andere gemeente verschoven.

Door deze wijzigingen zijn de volgende compensatieregelingen open gesteld:

- 'onderbreking financieringssysteem Voogdij en 18+ als gevolg van de wijziging van het woonplaatsbeginsel';
- 'woonplaats onbekend' + vangnetregeling 'aangepaste werkwijze implementatie nieuw woonplaatsbeginsel'

Er wordt nog uitgezocht of we voor deze compensatieregelingen in aanmerking komen.

Het budget Voogdij/18+ wordt van de integratie-uitkering in het kader van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering. De bedragen voor 'PC Gesloten jeugdzorg' en 'Academische component Kinder- en Jeugdpsychiatrie' en de reservering voor de compensatieregeling blijven achter in de integratie-uitkering. Voor Hengelo gaat het bij de overheveling van de middelen om ruim € 4,3 miljoen structureel met ingang van 2023.

1.15 Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord Rijk)

Het kabinet heeft valpreventie, als kostenbesparende preventiemaatregel, in het Coalitieakkoord opgenomen. Valpreventie draagt bij aan gezond ouder worden en leidt tot netto besparingen in de domeinen Zvw en Wlz. Er dient geïnvesteerd te worden in het opschalen van beweegprogramma's, het uitvoeren van de multifactoriële interventie en de organisatie van opsporing en screening. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook de gemeenten, uitgewerkt. Dit leidt vanaf 2023 tot een taakstellende besparing in het gemeentefonds van € 48.000 in 2023 oplopend tot € 81.000 in 2026. Deze bedragen worden vooralsnog op de stelpost gemeentefonds geraamd.

1.16 Versterking dienstverlening gemeenten: systeemleren

In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport 'Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)' is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 middelen beschikbaar te stellen. Deze bedragen waren reeds verwerkt in de decembercirculaire 2021. Er was al jaarlijks tot en met 2027 circa € 25.000 voor Hengelo beschikbaar via de algemene uitkering voor systeemleren. In de meicirculaire 2022 komt daar nog jaarlijks € 22.000 bij met ingang van 2023 tot en met 2027. Deze middelen worden vooralsnog op de stelpost gemeentefonds geraamd. Voor de jaren 2023 tot en met 2027 is na deze toevoeging in totaliteit een bedrag van € 47.000 per jaar beschikbaar.

1.17 Energietoeslag

In de raadsbrief 'Maartbrief 2022 gemeentefonds' (zaaknummer: 3407187) bent u geïnformeerd over de 'Eenmalige energietoeslag voor lage inkomens'. Als gemeente Hengelo verwachten we toen hiervoor circa € 3,8 miljoen van het Rijk te ontvangen op basis van de nog te ontvangen meicirculaire 2022. Nadien heeft het Rijk in de voorjaarsbesluitvorming een aanvullend bedrag beschikbaar gesteld. De verwachte middelen zijn nu verwerkt in de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Voor Hengelo gaat het in totaliteit om een bedrag van ruim € 4,3 miljoen in 2022. Medio juni jl. was er al € 2,6 miljoen uitgegeven aan energietoeslag. We willen het ontvangen bedrag uit het gemeentefonds beschikbaar houden: voor uitkeringen ruim € 4,2 miljoen en voor uitvoeringsbudget € 100.000. Het kabinet heeft in maart jl. echter mondeling toegezegd aan gemeenten voldoende budget beschikbaar te stellen.

1.18 Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg

In mei 2019 hebben de VNG en het Rijk afspraken gemaakt over de inrichting van een subsidieregeling 'continuïteit cruciale jeugdzorg' met een looptijd tot eind december 2021. Dit voorjaar zijn de VNG en het Rijk overeengekomen om de looptijd van de subsidieregeling 'continuïteit cruciale jeugdzorg' te verlengen tot en met 2022.

Via de subsidieregeling kunnen aanbieders van cruciale jeugdhulp tijdelijke liquiditeitssteun ontvangen indien dit noodzakelijk is om continuïteit van zorg te garanderen. Voor Hengelo betekent dit een uitname van € 42.000 (nadeel) uit het gemeentefonds. Dit bedrag zal vooralsnog op de stelpost gemeentefonds worden geraamd in afwachting van nadere invulling.

1.19 Jeugdzorg (Coalitieakkoord Rijk)

Het kabinet stelt alleen voor 2023 incidenteel € 1,454 miljard extra beschikbaar voor de jeugdzorg. Hierbij gaat het kabinet er vanuit dat gemeenten inzetten op besparingsmaatregelen voor een bedrag van € 374 miljoen op de jeugdzorguitgaven in 2023 (die ook onderdeel is van de reeks van de Commissie van Wijzen). Vanuit de € 1,454 miljard is, vooruitlopend op de nadere invulling van de Hervormingsagenda, € 9 miljoen overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS ten behoeve van de uitvoering van de Hervormingsagenda in 2023. De besteding van deze middelen vindt plaats in samenspraak met de VNG. Het overige deel van € 1,445 miljard is toegevoegd aan de algemene uitkering aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg.

Daarnaast gaat het kabinet de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Het kabinet zal bij het afsluiten van de Hervormingsagenda ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden, waarbij het advies van de Commissie van Wijzen het uitgangspunt vormt.

In het Coalitieakkoord is daarnaast een extra besparing in het jeugddomein opgenomen met een omvang van € 100 miljoen in 2024, oplopend naar € 500 miljoen in 2025 en 2026, en structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet heeft besloten dat deze besparing een verantwoordelijkheid van het Rijk is. Het is aan het Rijk de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen waarvoor het Rijk aan zet is en die aanvullend zijn op de beoogde Hervormingsagenda. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden door middel van de invoering van een eigen bijdrage. Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Uiteraard is het noodzakelijk - en gaat het kabinet hiervan uit - dat gemeenten hun medewerking verlenen bij de uitwerking en uitvoering van deze maatregelen.

Voor 2023 zijn de ontvangen middelen voor Jeugdzorg (o.b.v. 100% van de uitspraak van de commissie van Wijzen) ruim € 7,4 miljoen voor de gemeente Hengelo. Dit bedrag is nu gestoeld op de nieuwe verdeling in het gemeentefonds per 2023. Op de stelpost gemeentefonds – uitkomst onderzoek jeugdzorg- was een bedrag van bijna € 7,0 miljoen geraamd op basis van de huidige ('oude') verdeling van het gemeentefonds tot met 2022. Dit leidt tot een hoger bedrag van € 445.000 in 2023. Ook voor de jaren 2024 tot en met 2026 gaan we bij de stelpost gemeentefonds uitkomst onderzoek jeugdzorg nu uit van de nieuwe verdeling. In de Beleidsbegroting 2022-2026 waren we bij deze stelpost nog uitgegaan van de huidige verdeling van het gemeentefonds. Dit leidt tot de volgende verschillen voor de komende jaren o.b.v. 100% uitspraak van de Commissie van Wijzen:

	bedragen (* € 1.000)		
Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg	2024	2025	2026
O.b.v. nieuwe verdeling gemeentefonds	7.004	6.455	4.449
O.b.v. 'oude' verdeling gemeentefonds	6.543	6.030	4.156
Positief verschil	461	425	293

We nemen nu de nieuwe verdeling op als stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg voor de jaren 2024 tot en met 2026 in de nog op te stellen Beleidsbegroting 2023-2026. Het meerdere wordt vooralsnog op de stelpost gemeentefonds geraamd in afwachting van nadere invulling bij de Beleidsbegroting.

Wij blijven van mening dat het Rijk 100% moet vergoeden op basis van de Commissie van Wijzen en blijven dit ook als zodanig verwerken in de nog op te stellen Beleidsbegroting 2023-2026.

Op dit moment is in het kader van het provinciaal financieel toezicht nog niet helder of nog steeds 75% van de uitspraak van de Commissie van Wijzen geldt dat in de meerjarenbegroting mag worden opgenomen of dat 100% is toegestaan. Voor de volledigheid staan in de volgende tabel de nieuwe stelposten (100% en 75%) op basis van de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds.

	bedragen (* € 1.000)		
Stelpost gemeentefonds uitkomst onderzoek jeugdzorg	2024	2025	2026
Scenario vanaf 2024 100%	7.004	6.455	4.449
Scenario vanaf 2024 75%	5.253	4.841	3.337
Vershil 25%	1.751	1.614	1.112

1.20 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp met ingang van 2025 (Coalitieakkoord Rijk)

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met het kabinet, cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende landelijke besparing van € 95 miljoen. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd. Voor Hengelo gaat het om een structureel bedrag van ruim € 0,4 miljoen met ingang van 2025. Echter maakte dit al onderdeel uit van het maatregelenpakket sociaal domein (taakstelling abonnementstarief € 1,3 miljoen jaarlijks vanaf 2025; zie ook 22-ZB-6.6 in hoofdstuk 5).

2. Integratie- (IU) en decentralisatie-uitkeringen (DU)

2.1 Bommenregeling

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. In dit kader ontvangt de gemeente Hengelo circa € 48.000 in 2022. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de stelpost gemeentefonds.

2.2 Uitvoeringskosten Klimaatakkoord

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget van landelijk € 40 miljoen. Het Rijk vindt dat dit onvoldoende is om de reeds in 2022 gewenste versnelling teweeg te brengen. Daarom wordt ook een deel van de toekomstige uitvoeringsmiddelen door het Rijk naar 2022 verschoven. Dat betekent dat via het gemeentefonds in 2022 een totaalbedrag van bijna € 479.000 beschikbaar wordt gesteld voor Hengelo. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de stelpost gemeentefonds. Deze stelpost dient als dekking voor nieuw beleid in het kader van duurzaamheid.

Over de resterende middelen die in het Coalitieakkoord zijn gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden voor het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere VNG, IPO en het Rijk.

2.3 Extra capaciteit BOA's

In de openbare ruimte verrichten BOA's belangrijk werk in specialistische en complexe beleids- en wetsgebieden. In de afgelopen jaren zijn BOA's binnen hun bevoegdheid ook steeds meer taken gaan uitvoeren. Het kabinet heeft de opdracht gekregen om de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Voor Hengelo gaat het om een structureel bedrag van ruim € 43.000 met ingang van 2022. Dit structurele bedrag wordt geraamd op de stelpost gemeentefonds in afwachting van nadere invulling.

2.4 Bodembescherming

Voor apparaatskosten bodem wordt de decentralisatie-uitkering van 2021 voor gemeenten gecontinueerd. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies). Met het aflopen van het Convenant Bodem en Ondergrond (2016-2020) is in 2021 de financiering met betrekking tot bodemopgaven gewijzigd, deze wordt nu gecontinueerd met dezelfde verdeling als in 2021. Voor Hengelo gaat het om een bedrag van ruim € 361.000 in 2022. De middelen voor bodem worden toegekend aan de reserve bodemsanering conform huidig beleid. Bij het vaststellen van het nieuwe bestedingsplan bodem zal kritisch worden gekeken naar deze reserve, met bijbehorende dotaties en onttrekkingen.

2.5 Impuls Kansrijke Start (Gezond in de stad)

De afgelopen jaren zijn de middelen voor de Impuls Kansrijke Start telkens ondergebracht in de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad. Dat is ook in 2022 het geval. In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 zijn in 3 tranches middelen via de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad aan het gemeentefonds toegevoegd voor gemeenten die een lokale coalitie willen vormen rondom de eerste 1000 dagen van kinderen. Bij de meicirculaire 2022 worden middelen voor een extra 4e jaar Kansrijke Start aan de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad toegevoegd. In deze circulaire wordt het bedrag van het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad voor Hengelo van ruim € 158.000 verhoogd met bijna € 24.000 in 2022. Dit bedrag wordt op het betreffend taakveld geraamd voor deze impuls.

2.6 Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)

In 2022 ontvangen gemeenten middelen voor de ondersteuning van ELIPs. Deze afspraken zijn gemaakt in het bestuurlijk overleg van april 2020 tussen het ministerie van SZW en de VNG over het ondersteunen van de zogenaamde Einde lening inburgeringsplichtig (ELIPs). Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden. Voor Hengelo gaat het om een incidenteel bedrag van ruim € 11.000 in 2022. Deze middelen zijn al meegenomen in het budget voor inburgering in 2022 en kunnen daarom vrijvallen.

2.7 Kinderen in een AZC

In de septembercirculaire 2018 zijn gemeenten geïnformeerd dat zij vanaf 2019 volledig verantwoordelijk worden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. De meicirculaire 2022 bevat nu de definitieve verdeling voor 2021. Deze verdeling is gebaseerd op de cijfers van januari 2021 tot en met december 2021. Deze bedragen zijn voorlopig ook voor 2022 en verder gehanteerd. Hiervoor was eerder vanaf 2021 jaarlijks ruim € 60.000 beschikbaar gesteld. Op basis van definitieve verdeling wordt dit bedrag neerwaarts bijgesteld tot circa € 52.000. Deze kleine structurele mutatie wordt verrekend met het budget op het betreffend taakveld.

2.8 Inkomstenderving 2020 en 2021 (corona)

Gemeenten hebben in 2020 een voorschot ontvangen ter compensatie van inkomstenderving over 2020 als gevolg van corona. Daarbij is afgesproken dat gemeenten op een later moment, na het verschijnen van de jaarverslagen 2020, reële compensatie zouden ontvangen voor de gederfde inkomsten over 2020. Bij deze circulaire wordt het restantbedrag van € 193.000 aan de gemeente Hengelo uitgekeerd voor de inkomstenderving 2020.

De gemeenten ontvangen van het Rijk compensatie voor de gederfde inkomsten van 2021 op basis van het verschil tussen begrote inkomsten 2021 (gegevens begroting) en gerealiseerde inkomsten 2021 (gegevens jaarrekening). De compensatie betreft in ieder geval de volgende posten: toeristenbelasting, parkeerbelasting, terrasprecario- en reclamebelasting, marktgelden, evenementenleges, havengelden, leges burgerzaken en kwijtschelding/oninbaar verklaren lokale heffingen als gevolg van corona. Het streven is dat voor alle gemeenten de definitieve hoogte van de compensatiebedragen in december 2022 aan gemeenten uit te keren.

2.9 Armoedebestrijding kinderen

Jaarlijks vindt in de meicirculaire de actualisatie van de gegevens plaats voor de armoedebestrijding kinderen voor het jaar t+1. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. Met ingang van 2023 ontvangt de gemeente Hengelo jaarlijks € 4.000 meer aan middelen (wordt in totaliteit circa € 425.000). Dit kleine structurele bedrag wordt geraamd op het betreffend taakveld.

2.10 Inburgering

Zie de eerdere toelichting bij 1.1 en 1.12.

3. Integratie-uitkeringen sociaal domein

3.1 Participatie (IU)

Zie de toelichting bij 1.1 en 1.13

3.2 Voogdij/18+

Zie de toelichting bij 1.1 en 1.14

4. Baten op stelposten gemeentefonds

4.1 Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg

Zie de toelichting bij 1.19

4.2 BTW compensatiefonds

Zie de toelichting bij 1.8

4.3 Omgevingswet (indicatief bedrag)

Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk in totaal € 150 miljoen (landelijk) bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Voorwaarde hierbij is dat er een stelsevaluatie volgt waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. De verdeling van deze € 150 miljoen vindt plaats in de septembercirculaire 2022. De meicirculaire 2022 bevat een indicatief bedrag van bijna € 551.000 in 2022 voor de gemeente Hengelo. Wij stellen voor dit bedrag als baten (zgn. verwachte inkomst gemeentefonds) en lasten-stelposten gemeentefonds (verwachte uitgaven) in de begroting 2022 op te nemen. Zie de autonome ontwikkeling in paragraaf 5.2 (22-ZB-8.1). Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in latere circulaire.

4.4 Wet kwaliteitsborging (indicatief bedrag)

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), ontvangen gemeenten in 2022 een bijdrage van bijna € 25 miljoen in het gemeentefonds (Hengelo: circa € 90.000). Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage van € 10 miljoen in 2023 tot en met 2026 (Hengelo: bijna € 37.000) voor het uitvoeren van de Wkb-taken. De verdeling vindt via een decentralisatie-uitkering plaats. Ook deze middelen worden pas in de septembercirculaire 2022 verwerkt. Wel geeft de meicirculaire 2022 indicaties van de te ontvangen bedragen per gemeente voor 2022-2026. Wij stellen voor deze bedragen als baten en lasten-stelposten gemeentefonds in de begroting 2022 en verder op te nemen.

2. Financieel effect meicirculaire 2022 gemeentefonds

De financiële effecten voor de begrotingsjaren 2022-2026 zijn verwerkt in het financieel overzicht in paragraaf 5.2 van deze Zomerbrief (onderdeel F).

Het financieel effect voor het begrotingsjaar 2022 is bijna € 1,8 miljoen voordelig. De mutaties voor het jaar 2022 worden verwerkt in een afzonderlijke (begroting)verzamelwijziging van de Beleidsbegroting 2022-2025.

Voor de jaren 2023-2026 is het positief financieel effect € 6,9 miljoen in 2023 oplopend tot € 15,5 miljoen in 2025. Voor 2026 is het financieel effect bijna € 7,2 miljoen voordelig. De mutaties voor de jaren 2023-2026 worden verwerkt in de Beleidsbegroting 2023-2026.

	bedragen (* € 1.000)				
	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal financieel effect meicirculaire 2022:	1.778	6.938	11.809	15.523	7.188

3. Overige ontwikkelingen

Meerkosten corona 2022 – Wmo 2015 en Jeugdwet

In de Voorjaarsnota 2022 heeft het kabinet een eerste raming van de omvang van de meerkosten in het sociaal domein opgenomen (€ 73 miljoen landelijk). Deze raming is gebaseerd op de compensatie die in 2020 en 2021 is uitgekeerd. In de raming is rekening gehouden met het effect van vaccinaties en het afschalen van de maatregelen, evenals met het beschikbaar stellen van zelftesten aan zorgpersoneel. Dit budget is indicatief en wordt nog niet als voorschot aan gemeenten uitgekeerd. Dit ter voorkoming van verdeelproblemen bij het definitief vaststellen van de compensatie. De raming wordt, volgens afspraak, geactualiseerd in de Najaarsnota, nadat onderzoek naar de omvang van de meerkosten heeft plaatsgevonden om tot een betrouwbare raming te komen voor de meerkosten in 2022. Op basis van die definitieve raming wordt de omvang van de compensatie vastgesteld en bij decembercirculaire 2022 uitgekeerd aan gemeenten. Zowel het onderzoek als besluitvorming over de compensatie vindt in gezamenlijk overleg tussen het Rijk en de VNG plaats.

Taskforce op het uitkeringsstelsel

Een belangrijk onderdeel van de financiële verhoudingen wordt gevormd door de uitkeringen, waarmee decentrale overheden vanuit het Rijk worden bekostigd. Al langer leeft de behoefte om dit uitkeringsstelsel beter aan te laten sluiten bij de gewijzigde bestuurlijke verhoudingen. Om die reden is in 2021 aan drie universitaire onderzoeksinstituten de opdracht gegeven om over het uitkeringsstelsel te adviseren aan de fondsbeheerders van het gemeente- en provinciefonds. In het rapport 'Advies over het uitkeringsstelsel tussen Rijk en provincies en gemeenten' zijn aanbevelingen aan de fondsbeheerders gedaan om te komen tot aanpassingen die leiden tot gewenste doelen. In de Kamerbrief van 25 maart 2022 is aangegeven dat de uitwerking zal geschieden door een interdepartementale Taskforce, welke inmiddels is gestart. Daarnaast zijn de fondsbeheerders hierover parallel in gesprek gegaan met de VNG en het IPO.

Het streven is om in de zomer van 2022 de Tweede Kamer nader te informeren in een Contourennota, welke is toegezegd aan de Tweede Kamer in het debat van 26 januari jl.

Vergoeding opvang ontheemden Oekraïne

Op dit moment werken gemeenten en veiligheidsregio's aan het realiseren van opvangplekken. Gemeenten vangen ontheemden op in verschillende locaties door het hele land. Om gemeenten duidelijkheid te geven over wat zij ontheemden kunnen bieden en welke kosten vergoed worden door het Rijk, is een regeling voor een specifieke uitkering op basis van normbedragen opgesteld. De hoogte van de normbedragen zal worden gemonitord. Indien uit de monitoring blijkt dat de normbedragen lager zijn dan de werkelijke kosten, zal een opwaartse bijstelling van de norm plaatsvinden.

Uitgangspunt is reële compensatie van de extra kosten die gemeenten als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne maken. De hoogte en omvang daarvan vragen om een politiek bestuurlijke afweging, met als uitgangspunt dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.

In het kader van de opvang ontheemden Oekraïne zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor:

- Het realiseren van voldoende en adequate onderwijshuisvesting. Vergoeding vindt plaats via een specifieke uitkering, waarbij de gemeenten achteraf gecompenseerd worden voor gerealiseerde kosten.
- Het inrichten van leerlingenvervoer. Vergoeding vindt plaats via een eenmalige decentralisatie-uitkering voor de periode maart – juli 2022.
- De zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid.

Voor de bedrijfsvoering en kosten voor GGD en veiligheidsregio's en gemeenten moet een systeem voor vergoeding worden opgericht. Om de 25 veiligheidsregio's te kunnen ondersteunen is een bedrag van ongeveer € 500.000 per maand per regio geschat.

9.4 Vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen openbare ruimte

Kapitaalgoederen

De gemeente heeft een groot vermogen geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals wegen, riolering, groen en gebouwen. Deze kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het wonen, werken, winkelen en recreëren. Onderhoud is noodzakelijk vanuit de zorgplicht voor de veiligheid van alle gebruikers, maar ook moeten de financiële middelen geregeld zijn voor de vervangingen van deze kapitaalgoederen. In de Kadernota 2021-2024 werd al een begin gemaakt met de presentatie van de verschillende investeringen en de gevolgen daarvan. Dit onderdeel wordt jaarlijks geactualiseerd.

Investeringen

In het verleden zijn veel investeringen betaald met incidentele middelen. Deze incidentele middelen waren onder andere de grondexploitaties (wijken als Hasseler Es, Groot Driene), subsidies vanuit het Rijk of Provincie, gelden vanuit zgn. "Quick-wins" van de Regio of de algemene reserve. De gedane investeringen zijn niet opgenomen als af te schrijven kapitaal in de begroting. Dit was de systematiek vóór 1 januari 2017. Aanpassingen van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) per 1 januari 2017 hebben tot de volgende wijzigingen in de sfeer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte geleid:

- Kosten voor achterstallig onderhoud dienen ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht;
- De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd.

Activeren en afschrijven

Kosten van levensduur verlengende renovaties en/of (vervangings-)investeringen in de openbare ruimte, die het gebied een vernieuwende functie geven (bijv. reconstructies/herinrichtingen), worden geactiveerd en afgeschreven. Hierbij kan gedacht worden aan het vervangen van complete brugdekken of het gehele civieltechnische kunstwerk. Ze leiden namelijk tot een substantiële levensduurverlenging van het actief als geheel.

Onderhoud

Het is niet toegestaan kosten van onderhoud te activeren en vervolgens af te schrijven. Onderhoud is niet levensduur verlengend, maar dient om het actief gedurende de levensduur in goede staat te houden en wordt daarom niet geactiveerd. Onderhoud wordt uit de jaarlijkse exploitatiebudgetten bekostigd.

Kapitaallasten investeringen kapitaalgoederen openbare ruimte

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, verkeersregelininstallaties, openbaar groen en straatmeubilair is berekend wat de structurele kapitaallasten worden van investeringen in deze kapitaalgoederen. Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief. In deze Zomerbrief zijn de cijfers geactualiseerd en is er een jaarschijf toegevoegd.

Wegen

De inventarisatie heeft opgeleverd dat er diverse wegen in Hengelo zijn die aan complete vervanging toe zijn. Voor asfaltwegen geldt hier dat zowel de asfaltlagen als de funderingen opnieuw moeten worden aangelegd. Voor wegen en trottoirs met elementenbestrating geldt dat de elementen vervangen moeten worden. Onder een aantal wegen is de komende jaren ook sprake van rioleringswerkzaamheden. Deze kunnen slim gecombineerd worden met de wegwerkzaamheden, waardoor een bijdrage uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) voor deze wegen mogelijk is.

Openbare verlichting

De openbare verlichting in Hengelo is grotendeels per buurt of per wijk aangelegd. In de oudere wijken staat de verlichting al vele jaren en is aan het einde van de levensduur. Door ook praktijkproeven uit te voeren is bevestigd dat in delen van wijken de lantaarnpalen met armaturen aan vervanging toe zijn.

Civiltechnische kunstwerken

Civiltechnische kunstwerken zijn bruggen, duikers en viaducten. Op diverse plaatsen in Hengelo moeten deze vervangen worden. De kosten voor onderhoud worden te groot en de civiele kunstwerken zijn aan vervanging toe.

Groen

In de komende jaren dient het openbaar groen in een aantal oudere wijken vervangen te worden. Hier kan niet meer worden volstaan met alleen het onderhoud zoals maaien en onkruidbeheersing. Het openbaar groen is uitgegroeid en is op het eind van de levensduur. Het dient volledig te worden vervangen.

Straatmeubilair

In eerdere bezuinigingsrondes is er bezuinigd op straatmeubilair. Een deel van de prullenbakken en banken die aan vervanging toe waren zijn weggehaald en niet teruggekomen. Toch staan er nog veel voorzieningen in de openbare ruimte. Banken en prullenbakken worden ook nog veelvuldig gebruikt. Tevens wordt vanuit het hondenbeleid nog combibakken voor hondenpoep en afval geplaatst. Dit is zo opgenomen in het vigerend beleid. Jaarlijks zou een deel van het areaal vervangen moeten worden. Dit is opgenomen in de tabel.

Verkeersregelininstallaties

De verkeerregelininstallaties zijn een belangrijk onderdeel in de wegeninfrastructuur. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de wegen, maar ook voor de verkeersveiligheid. Hierbij is doorstroming van het verkeer een belangrijk aspect. In de voorgaande begrotingen waren daarom al jaarlijks vervangingsinvesteringen opgenomen. We proberen waar mogelijk deze investeringen te combineren met andere reeds lopende projecten om overlast te voorkomen.

De onderdelen leiden voor de komende jaren tot de volgende kapitaallasten:

Investeringen gefaseerd :	Jaar van Inv	Totale inv	Bijdrage GRP of subsidie	Netto inv	Kap Istn 2023	Kap Istn 2024	Kap Istn 2025	Kap Istn 2026
Goudenregenstraat	2023	104.500		104.500	52	3.588	3.584	3.581
Oelersteeg	2023	167.200		167.200	84	5.741	5.735	5.729
*Breemarsweg (Boekelose weg - Oelerweg)	2023	1.619.750	-900.000	719.750	360	24.711	24.687	24.663
Bankastraat	2023	679.250		679.250	340	23.321	23.298	23.276
De Wetsstraat	2023	418.000		418.000	209	14.351	14.337	14.323
Landmansweg	2023	1.018.880		1.018.880	509	34.982	34.948	34.914
Twekkelerweg (E'dehavenweg- gem.grens)	2024	940.500		940.500	0	470	32.291	32.259
*Boekeloseweg	2024	282.150	-270.000	12.150	0	6	417	417
Bergweg (Anninksweg - Mozartlaan)	2024	130.630		130.630	0	65	4.485	4.481
Slachthuisweg-Turbinestraat-Generatorstraat-Transformatorhof	2024	1.776.500		1.776.500	0	888	60.993	60.934
Van Alphenstraat	2024	1.045.000		1.045.000	0	523	35.878	35.844
Weleveldstraat	2025	54.340		54.340	0	0	27	1.866
Kometenstraat	2025	62.700		62.700	0	0	31	2.153
Wegastraat	2025	47.030		47.030	0	0	24	1.615
Jacob Obrechtstraat	2025	73.150		73.150	0	0	37	2.511
Prestohof	2025	25.080		25.080	0	0	13	861
Wagnerstraat	2025	20.900		20.900	0	0	10	718

Investerings gefaseerd :	Jaar van Inv	Totale inv	Bijdrage GRP of subsidie	Netto inv	Kap Istn 2023	Kap Istn 2024	Kap Istn 2025	Kap Istn 2026
Moderatorhof	2025	61.660		61.660	0	0	31	2.117
Allegrohof	2025	50.160		50.160	0	0	25	1.722
Willem Pijperstraat	2025	62.700		62.700	0	0	31	2.153
Lentohof	2025	67.930		67.930	0	0	34	2.332
Lage Weide - Timmersweide	2025	522.500		522.500	0	0	261	17.939
*Breemarsweg (kuipersdijk - Laan HvZ)	2025	888.250	-500.000	388.250	0	0	194	13.330
Betonverhardingen en voegen	2025	731.500		731.500	0	0	366	25.115
Boekeloseweg	2025	757.630		757.630	0	0	379	26.012
Boortorenweg (Twekkelerweg-Mensinkweg)	2025	418.000		418.000	0	0	209	14.351
Landmansweg; van Landmansweg 178 tot Deurningerstraat	2026	111.000		111.000	0	0	0	56
Oude Postweg; gedeelte tussen Koekoeksweg - Beethovenlaan	2026	59.570		59.570	0	0	0	30
Achterhoekse Molenweg; Oude Bornseweg tot Bornsestraat	2026	134.660		134.660	0	0	0	67
Sloetsweg; van Sloetsweg 273 tot Oude Bornseweg	2026	207.020		207.020	0	0	0	104
Mesdagstraat; totaal	2026	93.930		93.930	0	0	0	47
Deurningerstraat (Roershoekpad -Bronforel)	2026	705.380		705.380	0	0	0	353
Kalmar-Stavanger-Larvik-Topw-Roershoekpad	2026	914.380		914.380	0	0	0	457
*Wegtersweg	2026	1.776.500	-700.000	1.076.500	0	0	0	538
*Twekkelerweg (F35 - Breemarsweg)	2026	1.045.000	-500.000	545.000	0	0	0	273
Ferdinand Bolstraat	2027	31.350		31.350	0	0	0	0
Achterhoekse Molenweg	2027	31.350		31.350	0	0	0	0
Govert Flinckstraat	2027	20.900		20.900	0	0	0	0
Dr. A. Kuyperstraat	2027	20.900		20.900	0	0	0	0
Jan van Galenstraat	2027	47.030		47.030	0	0	0	0
Witte de Withstraat	2027	41.800		41.800	0	0	0	0
Cornelis Evertsenstraat	2027	47.030		47.030	0	0	0	0
Magdalenalaan	2027	67.930		67.930	0	0	0	0
Aleidastraat	2027	31.350		31.350	0	0	0	0
Berendinastraat	2027	104.500		104.500	0	0	0	0
Bornsestraat (wilbertstr - gem.grens)	2027	3.448.500		3.448.500	0	0	0	0
Bornsedijk (Hagestein - gem.grens Dinkelland)	2027	914.380		914.380	0	0	0	0
*Achterhoekse Molenweg (Oude Bornseweg - Bornsestraat)	2027	574.750	-300.000	274.750	0	0	0	0
Totaal Wegen (bedragen * €1.000)		22.455	-3.170	19.285	2	109	242	357
Hengelose Es Noord	2023	359.480		359.480	180	14.739	14.724	14.710
Tichelwerk	2023	90.920		90.920	45	3.728	3.724	3.720
Bedr.terr. Timmersveld	2023	62.700		62.700	31	2.571	2.568	2.566
Nijverheid 2	2023	219.450		219.450	110	8.997	8.989	8.980
Weidedorp	2023	198.550		198.550	99	8.141	8.133	8.125
Binnenstad West	2024	229.900		229.900	0	115	9.426	9.417
Noord	2024	83.600		83.600	0	42	3.428	3.424
Elsbeek	2024	35.530		35.530	0	18	1.457	1.455

Investerings gefaseerd :	Jaar van Inv	Totale inv	Bijdrage GRP of subsidie	Netto inv	Kap Istn 2023	Kap Istn 2024	Kap Istn 2025	Kap Istn 2026
De Noork	2024	34.490		34.490	0	17	1.414	1.413
Roershoek	2024	254.980		254.980	0	127	10.454	10.444
Vossenbeld Zuid	2024	193.330		193.330	0	97	7.927	7.919
Binnenstad Oost	2025	20.900		20.900	0	0	10	857
Klein Driene	2025	216.320		216.320	0	0	108	8.869
Berflo Es Noord	2025	128.540		128.540	0	0	64	5.270
Vossenbeld Noord	2025	391.880		391.880	0	0	196	16.067
Het Broek	2025	303.050		303.050	0	0	152	12.425
Berflo Es Zuid	2026	131.670		131.670	0	0	0	66
Veldwijk Zuid	2026	233.040		233.040	0	0	0	117
Bedrijventerr. Tw.Kanaal Zuid	2026	425.320		425.320	0	0	0	213
Bedrijventerr. Tw.Kanaal Noord I	2026	102.410		102.410	0	0	0	51
Kristenbos	2026	54.340		54.340	0	0	0	27
Binnenstad-Oost	2027	156.750		156.750	0	0	0	0
Bedrijventerrein Twentekanaal-Noord II	2027	44.480		44.480	0	0	0	0
Beckum en omgeving buitengebied	2027	261.250		261.250	0	0	0	0
Verspreide huizen	2027	653.130		653.130	0	0	0	0
Totaal Openbare Verlichting (bedragen * €1.000)		4.886	0	4.886	0	39	73	116
2 houten vlonders Tichelwerk	2023	41.800		41.800	21	1.435	1.434	1.432
2 houten vlonders Hesbeek	2024	41.800		41.800	0	21	1.435	1.434
12 bruggen Breemarsweg	2025	125.400		125.400	0	0	63	4.305
Totaal Kunstwerken (bedragen * €1.000)		209	0	209	0	1	3	7
Klein Driene	2023	9.800		9.800	5	402	401	401
Vossenbelt zuid	2023	66.880		66.880	33	2.742	2.739	2.737
Groot Driene zuid	2023	1.933.250		1.933.250	967	79.263	79.186	79.109
Bovenhoek	2024	18.030		18.030	0	9	739	739
Het Broek	2024	40.760		40.760	0	20	1.671	1.670
Berflo Es Noord	2024	30.960		30.960	0	15	1.269	1.268
Bartelinkshoek	2025	67.400		67.400	0	0	34	2.763
Binnenstad oost	2025	20.380		20.380	0	0	10	836
Begraafplaats Oldenzaalsestraat groenvervanging	2026	156.750		156.750	0	0	0	78
Wethouder Kampstraat	2027	20.900		20.900	0	0	0	0
Leonardstraat	2027	20.900		20.900	0	0	0	0
Breemarsweg	2027	133.240		133.240	0	0	0	0
Jules Haeckstraat	2027	7.840		7.840	0	0	0	0
Ikarosstraat	2027	31.090		31.090	0	0	0	0
Willem de Clerqstraat	2027	18.810		18.810	0	0	0	0
Magdalenalaan	2027	97.970		97.970	0	0	0	0
Helenastraat	2027	28.740		28.740	0	0	0	0
Totaal Groen (bedragen * €1.000)		2.704	0	2.704	1	82	86	90
Middelhoek	2023	88.830		88.830	44	6.011	6.005	5.999
Weidedorp	2024	88.830		88.830	0	44	6.011	6.005
Buitengebied noord	2025	31.350		31.350	0	0	16	2.121

Investerings gefaseerd :	Jaar van Inv	Totale inv	Bijdrage GRP of subsidie	Netto inv	Kap lsten 2023	Kap lsten 2024	Kap lsten 2025	Kap lsten 2026
Buitengebied zuid	2026	52.250		52.250	0	0	0	26
Berflo Es	2027	88.830		88.830	0	0	0	0
Totaal Straatmeubilair (bedragen * €1.000)		350	0	350	0	6	12	14
Verkeersregelinstallaties 2023	2023	99.280		99.280	50	6.718	6.711	6.705
Verkeersregelinstallaties 2024	2024	428.450		428.450	0	214	28.992	28.963
Verkeersregelinstallaties 2025	2025	266.480		266.480	0	0	133	18.032
Verkeersregelinstallaties 2026	2026	104.500		104.500	0	0	0	52
Verkeersregelinstallaties 2027	2027	193.330		193.330	0	0	0	0
Totaal VRI's (bedragen * €1.000)		1.092	0	1.092	0	7	36	54
Totaal investeringen gefaseerd (bedragen * €1.000)		31.696	-3.170	28.526	3	244	452	638

Het investeringsvolume met ingang van 2023 bedraagt € 31,7 miljoen, waarvan bijna € 3,2 miljoen uit het GRP wordt bijgedragen. De kapitaallasten voor de komende jaren zijn berekend over de netto-investeringen van € 28,6 miljoen. Deze lopen op van circa € 3.000 in 2023 tot circa € 638.000 in 2026. De kapitaallasten zijn over het geheel genomen lager dan het overzicht zoals die gepresenteerd werd in de Kadernota 2022-2025. Dit komt doordat in de actualisatie een aantal investeringen naar een later moment zijn verschoven. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat we proberen projecten slim te combineren (om zo veel mogelijk overlappend te voorkomen). Anderzijds heeft dit te maken met het gebrek aan ambtelijke capaciteit, waardoor prioriteitstelling leidt tot een andere fasering.

Investerings gefaseerd :	Totale investering	Bijdrage GRP	Netto investering	Kap lsten 2023	Kap lsten 2024	Kap lsten 2025	Kap lsten 2026
TOTAAL WEGEN	22.455.100	-3.170.000	19.285.100	1.554	108.646	242.326	357.139
TOTAAL OPENBARE VERLICHTING	4.886.010		4.886.010	466	38.591	72.773	116.134
TOTAAL KUNSTWERKEN	209.000		209.000	21	1.456	2.932	7.171
TOTAAL GROEN	2.703.700		2.703.700	1.005	82.452	86.050	89.600
TOTAAL STRAATMEUBILAIR	350.090		350.090	44	6.055	12.031	14.151
TOTAAL VRI'S	1.092.040	0	1.092.040	50	6.932	35.836	53.752
Totaal investeringen gefaseerd	31.695.940	-3.170.000	28.525.940	3.139	244.132	451.949	637.947

De afgelopen jaren vonden geregeld noodzakelijke vervangingen plaats door de aanwending van een gedeelte van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen. Op basis van ervaringscijfers vinden we het redelijk dat een deel van de onderhoudsbudgetten neerwaarts bijgesteld wordt om de nieuwe kapitaallasten te dekken. Dit is in onderstaand overzicht aangegeven.

Voor de volledigheid zijn in het overzicht hieronder ook de investeringen van voor 2023 meegenomen. Ook is voor het eerst de planning van investeringen van verkeersregelinstallaties opgenomen.

Investerings gefaseerd :	Bedrag investering		2023	2024	2025	2026
TOTAAL WEGEN	23.541.690	Kap lsten	147.697	254.647	388.185	502.856
Dekking exploitatie grijs		Dekking	269.349	269.349	269.349	269.349
Totaal lasten wegen			-121.652	-14.702	118.836	233.507

TOTAAL OPENBARE VERLICHTING	5.723.060	Kap Istd	34.785	72.877	107.025	150.353
Dekking exploitatie OV		Dekking	26.935	26.935	26.935	26.935
Totaal lasten openbare verlichting			7.850	45.942	80.090	123.418
TOTAAL KUNSTWERKEN	919.600	Kap Istd	24.418	25.830	27.281	31.498
Dekking exploitatie kunstwerken		Dekking	26.935	26.935	26.935	26.935
Totaal lasten kunstwerken			-2.517	-1.105	347	4.563
TOTAAL GROEN	3.109.800	Kap Istd	17.655	99.086	102.668	106.201
Dekking Gildebor		Dekking	102.860	102.860	102.860	102.860
Totaal lasten groen			-85.205	-3.774	-192	3.341
TOTAAL STRAATMEUBILAIR	527.750	Kap Istd	12.066	18.065	24.029	26.137
Totaal lasten straatmeubilair			12.066	18.065	24.029	26.137
Verkeersregelinstallaties						
TOTAAL VRI'S	1.862.970	Kap Istd	52.216	59.047	87.900	105.764
Dekking reeds bestaande kredieten		Dekking	56.938	69.979	69.933	69.933
Totaal lasten VRI's			-4.722	-10.932	17.967	35.832
TOTAAL LASTEN			-194.179	33.494	241.078	426.798
			Voordeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

Per saldo is er in 2023 sprake van een voordeel. In 2024 slaat dit om in een nadeel van circa € 33.000 (oplopend tot € 427.000 in 2026). In 2023 is de inzet van de exploitatiebudgetten nog groter dan de kapitaallasten en met ingang van 2024 slaat dit om.

Toekomst

In de overzichten zijn de geactualiseerde investeringen en de daaruit voortvloeiende lasten opgesomd voor de komende jaren. Dit zal een jaarlijks terugkerend onderdeel worden voor de integrale afweging in de Kadernota. Jaarlijks wordt bekeken of er wijzigingen zijn opgetreden in eerdere prioriteiten en er zal een laatste jaarschijf toegevoegd worden met vervangingsinvesteringen.

Met de inventarisatie van de vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen komen wij tegemoet aan de reële verwachting wat we noodzakelijk moeten investeren in deze kapitaalgoederen voor de periode van de voorliggende Zomerbrief.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Toegezegde linken en beantwoording vraag over Zomerbrief 2022-2026 (zaaknummer: 3446181) n.a.v. technisch beraad 6 juli 2022:

1. Linken naar weerstandsvermogen / algemene reserve:

Link naar stukken Financiële weerbaarheid/algemene reserve t.b.v. politieke markt 30 maart 2021:
[Financiële weerbaarheid/algemene reserve \(hengelo.nl\)](#)

Link naar vaststelling aangepast beleid weerstandsvermogen/algemene reserve:
Zie hoofdstuk 5 van de Kadernota 2022-2025: [Kadernota \(hengelo.nl\)](#)

2. Vraag (pagina 124 Zomerbrief): Welke ruimte in de algemene reserve is beschikbaar boven de weerstandsratio van 1,0, indien het jaarrekeningsaldo 2021 wordt toegevoegd aan de algemene reserve?

Het vastgesteld beleid door de gemeenteraad o.b.v. de Kadernota 2022-2025 is een weerstandsratio > 1,0 =

Beschikbare weerstandscapaciteit
----- > 1,0
Benodigde weerstandscapaciteit

Het totaal beschikbaar weerstandsvermogen/weerstandscapaciteit o.b.v. de Zomerbrief is:

Weerstandsvermogen	<i>ultimo 2023 (* € 1 miljoen)</i>
Algemene reserve sec	36,5
Onvoorzien incidenteel	0,1
Onbenutte belastingcapaciteit	3,6
Totaal	40,2

Beschikbaar: 40,2 miljoen (o.b.v. Zomerbrief) + 9,3 miljoen (=rekeningsaldo 2021) 49,5
----- = ----- = 2,1
Benodigd : 23,6 miljoen (o.b.v. Zomerbrief) 23,6

Indien door de gemeenteraad wordt besloten het uiteindelijke rekeningsaldo 2021 van € 9,3 miljoen volledig toe te voegen aan de algemene reserve, dan is de vrije besteedbare ruimte € 25,9 miljoen (49,5 miljoen – 23,6 miljoen) **mits de andere onderdelen in de berekening niet wijzigen**. De andere onderdelen betreffen: onbenutte belastingcapaciteit, onvoorzien incidenteel en de benodigde weerstandscapaciteit (o.b.v. het risicoprofiel). Indien bijvoorbeeld het risicoprofiel in de toekomst hoger wordt dan kan er een lagere onttrekking plaatsvinden uit de algemene reserve dan de € 25,9 miljoen. *De provinciaal toezichthouder eist dat de gemeente aan de door de gemeenteraad vastgestelde norm voor de weerstandsratio > 1,0 voldoet.* Dit betekent dat dan de algemene reserve weer aangevuld moet worden uit de 'algemene middelen'. Wanneer er geen begrotingssaldo over is kan dit leiden tot bezuinigingen. Vanuit gezond financieel beleid is het raadzaam niet de grens van 1,0 op te zoeken, omdat deze kan fluctueren als gevolg van gewijzigde risico's.